

(SØREN KIERKEGAARD 1843)

Enten-Eller

- Et Livs-Fragment.

Udgivet af Victor Eremita.

Indhold:

Forord til Enten-Eller af Victor Eremita	s. 2
A's Indledning til Forførerens Dagbog	s. 7
Breve fra Cordelia (indsat af A)	s. 11
4. april: Forførerens Dagbog	s. 12
Noter og realkommentarer fra SKS¹	s. 78

¹ se note s. 78

Første Deel - indeholdende A.'s Papirer.

*Er da Fornuften alene døbt,
ere Lidenskaberne Hedninger?*

Young

Forord.

Det er maaskee dog stundom² faldet Dig ind, kjære Læser, at tvivle en Smule om Rigtigheden at den bekjendte philosophiske Sætning, at det Udvortes³ er det Indvortes, det Indvortes det Udvortes.

[...]

Dog det bliver vel bedst, at jeg først for en Ordens Skyld fortæller, hvorledes jeg er kommen i Besiddelse af disse Papirer. Det er nu omtrent syv Aar siden, at jeg hos en Marchandiser⁴ her i Byen bemærkede en Secretair⁵, der strax første Gang jeg saae den tildrog sig min Opmærksomhed. Den var ikke af moderne Arbeide, temmelig brugt, og dog fængslede den mig. At forklare Grunden til dette Indtryk, er mig en Umulighed, men de Fleste have vel i deres Liv erfaret noget Lignende. Min daglige Vei førte mig forbi Marchandiseren og hans Secretair, og jeg undlod aldrig nogen Dag i Forbigaaende at fæste mit Øie paa den. Efterhaanden fik hiin Secretair en Historie i mig; det blev mig en Nødvendighed at see den, og jeg tog til den Ende ikke i Betænking, naar det en usædvanlig Gang gjordes fornødent, at gjøre en Omvei for dens Skyld. Alt eftersom jeg saae paa den, vaagnede ogsaa den Lyst at ville besidde den. Jeg følte meget vel, at det var en besynderlig Lyst, da jeg ingen Brug havde for dette Møbel; at det var en Ødselhed af mig at anskaffe det. Dog Lysten er som bekjendt meget sophistisk⁶. Jeg gjorde mig et Ærinde ind til Marchandiseren, spurgte paa andre Ting, og idet jeg vilde gaae, gjorde jeg flygtigt et meget lavt Bud paa Secretairen. Jeg tænkte, at muligen Marchandiseren skulde have slaaet til. Det var da et Tilfælde, der havde spillet mig den i Hænderne. Det var saavist ikke for Pengenes Skyld, jeg bar mig saaledes ad, men for min Samvittigheds Skyld. Det mislykkedes, Marchandiseren var ualmindelig bestemt. Jeg gik atter en Tid lang hver Dag forbi, og saae med forelskede Øine paa Secretairen. Du maa beslutte Dig, tænkte jeg, sæt, den bliver solgt, saa er det bag efter; selv om det lykkedes Dig at faae fat paa den igjen, Du faaer dog aldrig mere det Indtryk af den. Mit Hjerte bankede, da jeg gik ind til Marchandiseren. Den blev kjøbt og betalt. Det skal være den sidste Gang, tænkte jeg, at Du er saa ødsel; ja det er netop en Lykke, at Du har kjøbt den, thi saa ofte Du seer paa den, skal Du tænke paa, hvor ødsel Du var, med Secretairen skal der begynde et nyt Afsnit i Dit Liv. Ak, Lysten er meget veltalende, og de gode Forsætter ere altid ved Haanden.

² stundom: undertiden / en gang imellem

³ Udvortes: det ydre

⁴ marchandiser: marskandiser = forretning med brugte, ofte gamle ting

⁵ Secretair: et kontormøbel med skrivebord og ofte mange skuffer

⁶ sophistisk (afledt af græsk filosofisk skole, sofisterne, på Sokrates' tid) - her: svær at diskutere med

Secretairen blev da sat op paa mit Værelse, og som jeg i Forelskelsens første Tid havde min Glæde af at betragte den fra Gaden, saaledes gik jeg den nu forbi derhjemme. Efterhaanden lærte jeg hele dens rige Indhold at kjende, dens mange Skuffer og Gjemmer, og jeg var i alle Maader glad ved Secretairen. Dog saaledes skulde det ikke blive. I Sommeren 1836 tillod mine Forretninger mig at foretage en lille Tour paa Landet i en otte Dage. Postillonen⁷ var bestilt til Kl. 5. Hvad Tøi jeg behøvede at have med, var pakket ind om Aftenen; Alt var i Orden. Allerede Kl. 4 vaagnede jeg, men Billedet af de skønne Egne, jeg skulde besøge, virkede saa berusende paa mig, at jeg atter faldt i Søvn eller i Drømme. Min Tjener vilde formodentlig unde mig al den Søvn, jeg kunde faae, thi først Kl. 6 1/2 kalder han paa mig. Postillonen blæser⁸ allerede, og skjøndt jeg ellers er utilbøielig til at lystre Andres Befaling, saa har jeg dog altid gjort en Undtagelse med en Postillon og hans poetiske Motiver. Hurtigt var jeg paaklædt; jeg stod allerede i Døren, da falder det mig ind: har Du ogsaa Penge nok i Din Tegnebog. Der befandtes ikke mange. Jeg lukker Secretairen op for at trække min Pengeskuffe ud og medtage hvad Huset formaaer. See, da er Skuffen ikke til at bevæge. Ethvert Middel er forgyves. Det var saa fatalt⁹ som muligt. Netop i dette Øieblik, da mit Øre endnu gjenlød af Postillonens lokkende Toner, at støde paa saadanne Vanskeligheder! Blodet steg mig til Hovedet, jeg blev forbittret. Som Xerxes¹⁰ lod Havet pidske, saaledes besluttede jeg at tage en forfærdelig Hævn. En Haandøxe blev hentet. Med den bibragte jeg Secretairen et Gru vækkende Hug. Hvad enten jeg nu i min Vrede slog fejl, eller Skuffen var ligesaa stivsindet som jeg, Virkningen blev ikke den tilsigtede. Skuffen var lukket og Skuffen blev lukket. Der imod skeete der noget Andet. Om mit Slag har rammet netop dette Punkt, eller den totale Rystelse i Secretairens hele Organisation har været Anledningen, det veed jeg ikke, men det veed jeg, at der sprang en hemmelig Dør op, som jeg aldrig før havde bemærket. Denne lukkede for et Gjemme, som jeg naturligviis heller ikke havde opdaget. Her fandt jeg til min store Overraskelse en Masse af Papirer, de Papirer, der udgjøre det foreliggende Skriffs Indhold. Min Beslutning blev uforandret. Paa den første Station vilde jeg aabne et Laan. I største Hast blev en Mahogni-Kasse, i hvilken der ellers pleiede at ligge et Par Pistoler, tømt; Papirerne deponerede i den; Glæden havde seiret og vundet en uventet Forøgelse; i mit Hjerte bad jeg Secretairen om Tilgivelse for den ublide Behandling, medens min Tanke fandt sin Tvivl bestyrket, at det Udvortes dog ikke er det Indvortes, og min Erfarings-Sætning bekræftet, at der hører Held til for at gjøre saadanne Opdagelser.

Midt paa Formiddagen ankom jeg til Hillerød, bragte mine Finantser i Orden, lod den herlige Egn gjøre et almindeligt Indtryk paa mig. Strax den følgende Morgen begyndte jeg mine Excursioner, der nu fik en ganske anden Charakter end jeg oprindelig havde tiltænkt dem. Min Tjener fulgte mig med Mahogni-Kassen. Jeg opsøgte nu et romantisk Sted i Skoven, hvor jeg saa godt som muligt var sikkert mod en Overraskelse, og fremtog derpaa Documenterne. Min Vært, der blev lidt opmærksom paa disse hyppige Vandringer i Selskab med Mahogni-Kassen, yttrede af sig selv, at jeg maaskee øvede mig i at skyde med Pistoler. For denne Yttring var jeg ham meget forbunden og lod ham forblive i Troen.

⁷ Postillon: postvognen, diligence-agtigt befordringsmiddel med 2 eller 4 heste

⁸ hornsignaler markerede, at postvognen var ved at køre – fx 3 signaler, ½ time, et kvarter og 5 min. inden afgang

⁹ fatalt = skæbnesvangert / uheldigt i svær grad

¹⁰ Xerxes: persisk hersker, der led nederlag til grækerne ca. 480 fvt

Et flygtigt Blik paa de fundne Papirer viste mig let, at de dannede to Formationer, hvis Forskjellighed ogsaa i det Ydre var udpræget. Den ene af dem var skreven paa en Art Post-Velin¹¹, i Quart¹², med en temmelig bred Margen. Haandskriften var læselig, stundom endog lidt ziirlig, paa et enkelt Sted jadsket. Den anden var skrevet paa hele Ark Bikube-Papiir med spaltede Columner¹³, saaledes som retslige Dokumenter og andet Deslige skrives. Haandskriften var tydelig, noget langtrukken, eensformig og jævn, den syntes at tilhøre en Forretningsmand. Ogsaa Indholdet viste sig strax at være forskjelligt, den ene Deel indeholdt en Mængde større eller mindre æsthetiske¹⁴ Afhandlinger, den anden bestod af to store Undersøgelser og een mindre, alle af ethisk¹⁵ Indhold, som det syntes, og i Brevform. Ved nærmere Eftersyn befandtes denne Forskjellighed fuldkommen bestyrket. Den sidste Formation er nemlig Breve, der ere skrevne til Forfatteren af den første.

[...]

Det sidste af A.s Papirer er en Fortælling, betitlet: Forførerens Dagbog. Her møde nye Vanskeligheder, idet A ikke erklærer sig for Forfatter, men kun for Udgiver. Det er et gammelt Novellist-Kneb, som jeg ikke skulde have videre at indvende imod, naar det ikke bidrog til at gjøre min Stilling saa forviklet, idet den ene Forfatter kommer til at ligge inden i den anden som Æsker i et chinesisk Æskespil¹⁶. Til nærmere at udvikle, hvad der bestyrker mig i min Mening, er her ikke Stedet; kun vil jeg bemærke, at den Stemning, der hersker i A.s Fortale, paa en Maade røber Digteren. Det er virkelig, som om A selv var bleven bange for sit Digt, der som en urolig Drøm vedblev at ængste ham, ogsaa medens den fortaltes. Var det en virkelig Begivenhed, i hvilken han var bleven Medvider, saa forekommer det mig besynderligt, at Fortalen intet Præg bærer af A.s Glæde over at see den Idee realiseret, der oftere har foresvævet ham. Ideen til Forføreren findes antydnet saavel i den Opsats om det Umiddelbar-Erotiske¹⁷, som i Skyggeridsene, at nemlig Analogien¹⁸ til Don Juan maa være en reflecteret¹⁹ Forfører, der ligger i det Interessantes Kategori, hvor derfor ikke bliver Spørgsmaal om, hvor Mange han forfører, men om, hvorledes. Til en saadan Glæde finder jeg intet Spor i Fortalen, men vel, som bemærket, en Bæven, en vis Horreur²⁰, der vel har sin Grund i hans digteriske Forhold til denne Idee. Og det forundrer mig ikke, at det er gaaet A saaledes; thi ogsaa jeg, der slet Intet har med denne Fortælling at gjøre, ja selv ved to Rækker er fjernet fra den oprindelige Forfatter, ogsaa jeg er

¹¹ fin, glat, papirtype, der især i 1800-t. blev anvendt til fornemt brevpapir og til trykning af eksklusive bøger

¹² papirformat - Papir laves i store stykker, der falses eller opskæres, så det rigtige format opnås. Et stykke papir falset til to blade betegnes folie (ca. 36 cm højt), og heraf afledes en række formater: falset til fire blade formatet **kvart (ca. 22 x 28 cm)**, til otte blade oktav, til tolv duodes osv. Andre formater har mere farverige betegnelser, her kan nævnes propatria (ca. 34x42 cm), **bikube (ca. 36,5x42 cm)**, postil (ca. 42x53 cm), foliepost (ca. 44,5x58 cm), royalpost (ca. 46x59 cm), imperial (ca. 59x78,5 cm) og elefant (ca. 62x78 cm).

¹³ spaltede Columner = skrevet i spalter

¹⁴ æsthetiske af æstetik: dette begreb kan ikke forklares i en fodnote

¹⁵ ethiske af etik: dette begreb kan ikke forklares i en fodnote

¹⁶ chinesisk Æskespil: en æske i en æske i en æske osv.

¹⁷ kapitlerne i 1. bind af Enten-Eller hedder:

1. (Græsk Tekst:) Diapsalmata.
2. De umiddelbare erotiske Stadier,
3. Det antike Tragiskes Reflex i det moderne Tragiske.
4. Skyggerids.
5. Den Ulykkeligste.
6. Den første Kjærlighed.
7. Vexel-Driften.
8. Forførerens Dagbog.
9. Noter

¹⁸ analogi: en generel lighed

¹⁹ reflecteret: gennemtænkt / bevidst – i modsætning til umiddelbar, spontan

²⁰ horreur: rædsel, uhygge

stundom bleven ganske underlig tilmode, naar jeg i Nattens Stilhed har syslet med disse Papirer. Det var mig, som gik Forførereren liig en Skygge over mit Gulv, som kastede han sit Øie i Papirerne, som fæstede han sit dæmoniske Blik paa mig, og sagde: "naa, I vil udgive mine Papirer! Det er ellers uforsvarligt af Eder; I jager jo en Angst i de kjære Pigebørn. Dog, det forstaaer sig, til Vederlag gjør I mig og mine Lige uskadelige. Der tager I fejl; thi jeg forandrer blot Methoden, saa er mine Vilkaar end fordeelagtigere. Hvilken Tilstrømmen af Smaa-Piger, der løbe En lige lukt i Armene, naar de høre det forføreriske Navn: en Forfører! Giv mig et halvt Aar, og jeg tilveiebringer en Historie, der skal være interessantere end Alt hvad jeg hidtil har oplevet. Jeg tænker mig en ung, kraftfuld, genial Pige faae den ualmindelige Idee at ville hævne Kjønnet paa mig. Hun mener at skulle kunne tvinge mig, at lade mig smage ulykkelig Kjærligheds Smerter. See det er en Pige for mig. Hitter hun ikke selv dybt nok derpaa, saa skal jeg komme hende til Hjælp. Jeg skal vride mig som Molboernes Aal. Og naar jeg da har bragt hende paa det Punkt, jeg vil, saa er hun min."

Dog jeg har maaskee allerede misbrugt min Stilling som Udgiver til at bebyrde Læserne med mine Betragtninger. Anledningen maa tale til min Undskyldning; thi det var i Anledning af det mislige²¹ i min Stilling, foraarsaget ved at A blot nævner sig som Udgiver af, ikke som Forfatter til denne Fortælling, at jeg lod mig henrive.

Hvad jeg forøvrigt har at tilføie om denne Fortælling, det kan jeg kun gjøre i Qualitet af Udgiver. Jeg troer nemlig i denne Fortælling at finde en Tidsbestemmelse. I Dagbogen findes hist og her et Datum, hvad der derimod mangler, er Aarstal. Forsaavidt synes jeg ikke at skulle komme videre; ved imidlertid nøiere at betragte de enkelte Datoer troer jeg at have fundet et Vink. Vel er det nemlig sandt, at ethvert Aar har en 7de April, en 3die Juli, en 2den August o.s.v.; men deraf følger ingenlunde, at den 7de April hvert Aar er en Mandag. Jeg har de regnet efter og udfundet, at denne Bestemmelse passer til Aaret 1834. Om A har tænkt paa dette, kan jeg ikke afgjøre, jeg skulde næsten ikke troe det; thi saa vilde han vel ikke have brugt saa megen Forsigtighed, som han ellers bruger. I Dagbogen staaer der heller ikke: Mandagen den 7de April o.s.v., der staaer blot: den 7de April, ja Stykket selv begynder saaledes: altsaa paa Mandag, hvorved Opmærksomheden netop ledes bort; men ved at læse det Stykke, der findes under dette Datum, igjennem, seer man, at det maa have været en Mandag. Denne Fortælling betræffende har jeg da en Tidsbestemmelse; derimod er ethvert Forsøg, jeg hidtil har gjort paa, ved Hjælp af den at bestemme Tiden for de øvrige Afhandlinger, mislykket. Jeg kunde gjerne have anviist den Pladsen Nr. 3; men jeg har, som ovenfor sagt, foretrukket at lade Tilfældet raade og Alt forblive i den Orden, i hvilken jeg fandt det.

[...]

Saa vidt som jeg nu er kommen, var jeg allerede kommen for fem Aar siden; jeg havde ordnet Papirerne saaledes, som de endnu ere ordnede; havde fattet den Beslutning, at udgive dem i Trykken, men meente dog, at det var bedst at vente nogen Tid. Jeg ansaae fem Aar for et passende Spatium²². Disse fem Aar ere forløbne, og jeg begynder hvor jeg slap. At jeg ikke har ladet noget Middel uforsøgt til at komme paa Spor efter Forfatterne, behøver jeg vel ikke at forsikre Læseren.

²¹ mislige: især om en sag, foretagende: som giver anledning til tvivl, bekymring

²² Spatium: (her:) tidsrum

Marchandiseren holdt ingen Bog, som bekjendt er det sjeldnere Tilfældet med Marchandisere; han vidste ikke, af hvem han havde kjøbt hiint Møbel, det forekom ham, at det var kjøbt paa en Blandings-Auction. Jeg skal ikke fordriste mig til at ville fortælle Læseren den Mangfoldighed af frugtesløse Forsøg, der har taget mig megen Tid, saa meget mindre som Erindringen derom er mig selv ubehagelig. I Resultatet kan jeg derimod i al Korthed indvie Læseren, thi Resultatet var slet Intet.

I November 1842.

Udgiveren.

Forførerens Dagbog

*Sua passion' predominante
e la giovin principiante.*²³

Ikke kan jeg dølgge for mig selv, neppe blive Herre over den Angst, der i dette Øieblik griber mig, da jeg for min egen Interesses Skyld beslutter mig til at tage en nøiagtig Reenskrift af den flygtige Afskrift, jeg kun i største Hast og med megen Uro i sin Tid var istand til at forskaffe mig. Situationen træder ligesaa ængstende men ogsaa ligesaa bebreidende frem for mig som dengang. Han havde mod Sædvane ikke lukket sin Secretair af, dens hele Indhold stod saaledes til min Disposition; men det er forgjeves, om jeg vilde besmykke min Adfærd ved at erindre mig selv om, at jeg ingen Skuffe har aabnet. En Skuffe var trukken ud. I den fandtes en Mængde løse Papirer og oven paa dem laae en Bog i stort Qvart, smagfuldt indbunden. Paa den Side, der vendte op, var anbragt en Vignet af hvidt Papir, hvorpaa han egenhændig havde skrevet: Commentarius Perpetuus Nr. 4. Forgjeves vilde jeg imidlertid søge at indbilde mig selv, at dersom den Side af Bogen ikke havde vendt i Veiret, og dersom den paafaldende Titel ikke havde fristet mig, jeg da ikke vilde være falden i Fristelsen, eller dog have gjort den Modstand. Titlen selv var besynderlig, dog ikke saa meget i og for sig som paa Grund af dens Omgivelse. Ved et flygtigt Øiekast paa de løse Papirer erfarede jeg, at disse indeholdt Opfattelser af erotiske Situationer, enkelte Vink om et og Andet Forhold, Skizzer til Breve af en ganske egen Natur, som jeg senere lærte at kjende i deres kunstnerisk fuldførte beregnede Skjødesløshed. Naar jeg nu, efterat have gennemskuet dette fordærvede Menneskes rænkefulde Indre, gjenkalder mig Situationen, naar jeg med mit for al Underfundighed aabnede Øie ligesom træder hen for hiin Skuffe, saa gjør det Samme Indtryk paa mig, som det maa gjøre paa en Politi-Officiant, naar han træder ind paa en Falskners Værelse, aabner hans Gjemmer og i en Skuffe finder en Mængde løse Papirer, Prøveskrifter; paa eet er der et lille Stykke Løvværk, paa et andet et Navnetræk, paa et tredie en Linie Baglænds-Skrift. Det viser ham let, at han er paa det rette Spor, og Glæden herover blander sig med en vis Beundring af det Studium, den Flid, der her er umiskjendelig. Mig vilde det vel være gaaet lidt anderledes, da jeg er mindre vant til at opspore Forbrydelser og ikke væbnet med - et Politi-Skilt. Jeg vilde have følt den Sandheds Dobbeltvægt, at jeg gik paa ulovlige Veie. Den Gang blev jeg ikke mindre fattig paa Tanker end paa Ord, som det i Almindelighed gaaer. Man bliver imponeret af et Indtryk, indtil Reflexionen atter slipper løs og mangfoldig og hurtig i sine Bevægelser besnakker og insinuerer sig hos den ubekjendte Fremmede. Jo mere Reflexionen er udviklet, desto hurtigere veed den at fatte sig, den bliver, som en Passkriver for udenlandske Reisende, saa fortrolig med at see de eventyrligste Figurer, at den ikke let lader sig forbløffe. Men uagtet nu min Reflexion vistnok er meget stærkt udviklet, saa blev jeg dog i det første Moment høilig forbauset; jeg erindrer meget godt, at jeg blegnede, at jeg nær var falden omkuld, og hvor angst jeg var derfor. Sæt han var kommen hjem, havde fundet mig besvimet med Skuffen i Haanden - en ond Samvittighed er dog istand til at gjøre Livet interessant.

Titlen paa Bogen frapperede mig ikke i og for sig; jeg tænkte det var en Samling af Excerpter, hvilket forekom mig ganske naturligt, da jeg vidste, at han altid med Iver havde omfattet sine Studier. Den indeholdt imidlertid ganske andre Ting. Det var hverken meer eller mindre end en Dagbog, omhyggeligt ført; og som jeg, efter hvad jeg tilforn havde kjendt til ham, ikke fandt, at hans Liv saa høilig trængte til Commentar, saa negter jeg ikke, efter det Indblik, jeg nu gjorde, at Titlen er valgt med megen Smag og megen Forstand, med sand æsthetisk, objektiv Overlegenhed over ham selv og over Situationen. Denne Titel staaer i fuldkommen Harmoni med hele Indholdet. Hans Liv har været et Forsøg paa at realisere den Opgave at leve poetisk. Med et skarpt udviklet Organ for at udfinde det Interessante i Livet, har han vidst at finde det, og efterat have fundet det bestandigt halvt digterisk reproducere det Oplevede. Hans Dagbog er derfor ikke historisk nøiagtig eller simpelt

²³ synges af Leporello, Don Giovannis tjener i Mozarts opera Don Giovanni (Don Juan) - fra den såkaldte "katalog-arie"

fortællende, ikke indikativisk, men conjunktivisk. Uagtet det Oplevede naturligviis er optegnet efter at det er oplevet, stundom maaskee endog længere Tid derefter, saa er det dog ofte fremstillet saaledes, som om det foregik i samme Øieblik, saa dramatisk levende, at det stundom er som foregik Alt for Ens Øine. At han nu skulde have gjort det, fordi han havde nogensomhelst anden Hensigt med denne Dagbog, er høist usandsynligt; at den i strængeste Forstand blot har havt personlig Betydning for ham, er iøinefaldende; og at ville antage, at jeg har et Digterværk for mig, maaskee endog bestemt til at trykkes, forbyder saavel det Hele som det Enkelte. Vel behøvede han ikke at befrygte Noget for sin Person ved at udgive den; thi de fleste Navne ere saa besynderlige, at der aldeles ingen Sandsynlighed er for, at de ere historiske; kun har jeg fattet en Mistanke om, at Fornavnet er historisk rigtigt, saaledes, at han altid selv har været sikker paa at gjenkende den virkelige Person, medens enhver Uvedkommende maatte vildledes af Familie-Navnet. Saaledes er det idetmindste Tilfælde med den Pige, jeg kjendte, om hvem Hovedinteressen dreier sig, Cordelia, hun heed meget rigtigt Cordelia, men derimod ikke Wahl.

Hvorledes lader det sig nu forklare, at Dagbogen desuagtet har faaet et saadant digterisk Anstrøg? Svaret herpaa er ikke vanskeligt, det lader sig forklare af den digteriske Natur, der er i ham, der, om man saa vil, ikke er riig nok, om man saa vil, ikke fattig nok til at adskille Poesi og Virkelighed fra hinanden. Det Poetiske var det Mere, han selv bragte med sig. Dette Mere var det Poetiske han nød i Virkelighedens poetiske Situation; dette tog han han atter tilbage i Form af digterisk Reflexion. Det var den anden Nydelse, og Nydelse var hele hans Liv beregnet paa. I første Tilfælde nød han personlig det Æsthetiske, i andet Tilfælde nød han æsthetisk sin Personlighed. I første Tilfælde var Pointet det, at han egoistisk personlig nød det, som deels Virkeligheden gav ham, deels han selv havde besvangret Virkeligheden med; i andet Tilfælde blev hans Personlighed forflygtiget, og han nød da Situationen og sig selv i Situationen. I første Tilfælde behøvede han bestandig Virkeligheden som Anledning, som Moment; i andet Tilfælde var Virkeligheden druknet i det Poetiske. Det første Stadiums Frugt er saaledes den Stemning, at hvilken Dagbogen er fremgaaet som det andet Stadiums Frugt, dette Ord taget i sidste Tilfælde i en noget anden Betydning end i første. Det Poetiske har han saaledes bestandigt havt ved den Tvetydighed, i hvilken hans Liv gik hen.

Bag ved den Verden, i hvilken vi leve, fjernt i Baggrunden ligger en anden Verden, der staaer omtrent i samme Forhold til hiin som den Scene, man stundom i Theatret seer bag den virkelige Scene, staaer til denne. Man seer gennem et tyndt Flor ligesom en Verden af Flor, lettere, mere ætherisk, af en anden Bonitet end den virkelige. Mange Mennesker, som vise sig legemligen i den virkelige Verden, høre ikke hjemme i denne men i hiin anden. Dog det, at et Menneske saaledes svinder hen, ja næsten forsvinder for Virkeligheden, kan enten have sin Grund i en Sundhed eller i en Sygdom. Det Sidste var Tilfældet med dette Menneske, som jeg engang har kjendt uden at kjende ham. Han tilhørte ikke Virkeligheden, og dog havde han meget med den at gjøre. Han løb bestandig hen over den, men selv naar han meest hengav sig, var han ude over den. Men det var ikke det Gode, der vinkede ham bort, heller ikke var det egentlig det Onde, det tør jeg end ikke i dette Øieblik sige om ham. Han har lidt af en exacerbatio cerebri, for hvilken Virkeligheden ikke havde Incitament nok, i det Høieste kun momentviis. Han forløftede sig ikke paa Virkeligheden, han var ikke for svag til at bære den, nei han var for stærk; men denne Styrke var en Sygdom. Saasnart Virkeligheden havde tabt sin Betydning som Incitament, var han afvæbnet, deri laae det Onde hos ham. Dette var han sig bevidst selv i Incitamentets Øieblik, og i denne Bevidsthed laae det Onde.

Den Pige, hvis Historie udgjør Hoved-Indholdet af Dagbogen, har jeg kjendt. Om han har forført flere, veed jeg ikke; dog synes det at fremgaae af hans Papirer. Han synes tillige, at have været dreven i en anden Art af Praxis, der ganske karakteriserer ham; thi han var altfor meget aandelig bestemt til at være en Forfører i almindelig Forstand. Man seer ogsaa af Dagbogen, at det stundom var noget aldeles Vilkaarligt, han attraaede, en Hilsen f.Ex., og vilde for ingen Priis modtage Mere, fordi det var det Skjønneste hos den Vedkommende. Ved Hjælp af hans Aandsgaver har han vidst at friste en Pige, at drage hende til sig, uden at bryde sig om i strængere Forstand at besidde hende. Jeg kan forestille mig, han har vidst at bringe en Pige paa det Høidepunkt, at han var sikker paa, hun vilde offre Alt. Naar Sagen var kommen saa vidt, da brød han af, uden at der fra hans Side var skeet den mindste Tilnærmelse, uden at der var faldet et Ord om Kjærlighed, end sige en Erklæring, et Løfte. Og dog var det skeet, og den Ulykkelige beholdt Bevidstheden derom dobbelt bittert, fordi hun ikke havde det Mindste at beraabe sig paa, fordi hun bestandig maatte omtumles af de forskjelligste

Stemninger i en rædsom Hexedands, naar hun snart gjorde sig Bebreidelser, tilgav ham, snart gjorde ham Bebreidelser, og nu, da dog Forholdet kun i uegentlig Forstand havde havt Virkelighed, bestandig maatte kæmpe med den Tvivl, om det Hele ikke var en Indbildning. Ingen kunde hun betro sig til; thi hun havde egentlig ikke Noget at betro dem. Naar man har drømt, kan man fortælle Andre sin Drøm, men det, hun havde at fortælle, var jo ingen Drøm, det var Virkelighed, og dog, saasnart hun vilde udsige det til en Anden, lette det bekymrede Sind, saa var det Intet. Det følte hun meget vel selv. Intet Menneske kunde faae fat derpaa, neppe hun selv, og dog hvilede det med en ængstende Tyngde paa hende. Saadanne Offere vare derfor af en ganske egen Natur. Det var ikke ulykkelige Piger, som udstødte, eller i den Tanke at de vare udstødte af Samfundet, græmmede sig sundt og stærkt, engang imellem, naar Hjertet blev for fuldt, gav det Luft i Had eller Tilgivelse. Der var ingen synlig Forandring foregaaet med dem; de levede i sædvanlige Forhold, agtede som altid, og dog vare de forandrede, uforklarligt næsten for dem selv, ubegribeligt for Andre. Deres Liv var ikke som hines knækket eller brudt, det var bøiet ind i dem selv; tabte for Andre, søgte de forgjeves at finde dem selv. I samme Betydning som man kunde sige, at hans Vei gennem Livet var usporlig (thi hans Fødder vare saaledes indrettede, at han beholdt Sporet under dem, saaledes forestiller jeg mig bedst hans uendelige Reflekterthed i sig selv), i samme Forstand faldt der intet Offer for ham. Han levede altfor meget aandeligt til at være en Forfører i almindelig Forstand. Stundom antog han dog et parastatisk Legeme, og var nu lutter Sandselighed. Endogsaa hans Historie med Cordelia er saa forviklet, at det var ham muligt at træde op som den Forførte, ja selv den ulykkelige Pige kan stundom være raadvild derom, ogsaa her er hans Fodspor saa utydeligt, at ethvert Beviis er umuligt. Individerne have for ham blot været Incitament, han kastede dem af sig, ligesom Træerne ryste Blade af - han foryngedes, Løvet visnede.

Men hvorledes mon det seer ud i hans eget Hoved? Som han har ledet Andre vild, saa tænker jeg, han ender med selv at løbe vild. De Andre har han ledet vild ikke i udvortes Henseende, men i indvortes dem selv betræffende. Der er noget Oprørende i, naar et Menneske fører en Vandrer, der er raadvild om Veien, paa urigtige Stier, og nu lader ham ene i sin Vildfarelse, og hvad er dog dette i Sammenligning med at bringe et Menneske til at løbe vild i sig selv. Den vildfarende Vandrer har dog den Trøst, at Egnen bestandig forandrer sig om ham, og med hver Forandring fødes der et Haab om at finde en Udvei; den, der løber vild i sig selv, har ikke saa stort et Territorium at bevæge sig paa; han mærker snart, at det er et Kredsløb, som han ikke kan komme ud af. Saaledes tænker jeg det vil gaae ham selv efter en endnu langt forfærdeligere Maalestok. Jeg kan intet Qvalfuldere tænke mig end et intrigant Hoved, der taber Traaden, og nu vender hele sit Skarpsind mod sig selv, idet Samvittigheden vaagner og det gjelder om, at rede sig ud af dette Vilderede. Forgjeves har han mange Udgange paa sin Rævehule, i det Øieblik hans ængstede Sjæl allerede troer at see Daglyset falde ind, viser det sig, at det er en ny Indgang, og saaledes søger han som et opskræmmet Vildt, forfulgt af Fortvivlelsen, bestandig en Udgang og finder bestandig en Indgang, ad hvilken han gaaer tilbage i sig selv. Et saadant Menneske er ikke altid hvad man kunde kalde en Forbryder, han er selv ofte skuffet af sine Intriger, og dog rammer der ham en forfærdeligere Straf end Forbryderen; thi hvad er selv Angerens Smerte i Sammenligning med dette bevidste Vanvid. Hans Straf har en reen æsthetisk Charakter; thi selv det, at Samvittigheden vaagner, er for ethisk et Udtryk om ham; Samvittigheden gestalter sig for ham blot som en høiere Bevidsthed, der ytrer sig som en Uro, der end ikke i dybere Forstand anklager ham, men holder ham vaagen, ingen Hvile under ham i hans ufrugtbare Rastløshed. Afsindig er han heller ikke; thi de endelige Tankers Mangfoldighed ere ikke forstenede i Afsindighedens Evighed.

Den stakkels Cordelia, hende vil det ogsaa falde vanskeligt at finde Fred. Hun tilgiver ham af sit inderste Hjerte, men hun finder ikke Hvile, thi da vaagner Tvivlen: det var hende, der hævdede Forlovelsen, det var hende, der var Anledning til Ulykken, det var hendes Stolthed, der attraaede det Ualmindelige. Da angrer hun, men hun finder ikke Hvile; thi da frikjende de anklagende Tanker hende: det var ham, der ved sin Underfundighed lagde denne Plan ind i hendes Sjæl. Da hader hun, hendes Hjerte føler sig lettet i Forbandelser, men hun finder ikke Hvile; hun gjør sig atter Bebreidelser, Bebreidelser, fordi hun har hadet, hun der selv er en Synderinde, Bebreidelser, fordi hun, hvor underfundig han end har været, dog altid bliver skyldig. Tungt er det for hende, at han har bedraget hende, endnu tungere, kunde man næsten fristes til at sige, at han har vakt den mangetungede Reflexion, at han har udviklet hende æsthetisk nok til ikke længer ydmygt at lytte til een

Stemme, men til at kunne høre de mange Taler paa eengang. Da vaagner Erindringen i hendes Sjæl, hun glemmer Brøden og Skylden, hun erindrer de skjønne Øieblikke, hun er bedøvet i en unaturlig Exaltation. I saadanne Momenter erindrer hun ham ikke blot, hun opfatter ham med en clairvoyance, som kun viser, hvor stærkt hun er udviklet. Hun seer da ikke Forbryderen i ham, men heller ikke det ædle Menneske, hun føler ham blot æsthetisk. Hun har engang skrevet mig en Billet til, hvori hun udtaler sig om ham. "Stundom var han saa aandelig, at jeg følte mig tilintetgjort som Qvinde, til andre Tider saa vild og lidenskabelig, saa attraaende, at jeg næsten skjælvde for ham. Stundom var jeg som fremmed for ham, stundom hengav han sig ganske; naar jeg da slyngede min Arm om ham, da var undertiden pludselig Alt forandret, og jeg omfavnede Skyen. Dette Udtryk kjendte jeg, før jeg kjendte ham, men han har lært mig at forstaae det; naar jeg bruger det, tænker jeg altid paa ham, som jeg tænker hver min Tanke kun ved ham. Jeg har altid elsket Musik, han var et mageløst Instrument, altid bevæget, han havde et Omfang, som Intet Instrument har det, han var et Indbegreb af alle Følelser og Stemninger, ingen Tanke var ham for høi, ingen for fortvivlet, han kunde bruse som en Efteraarstorm, han kunde hviske uhørligt. Ikke et Ord af mig blev uden Virkning, og dog kan jeg ikke sige, at mit Ord ikke forfeilede sin Virkning; thi hvilken det vilde gjøre, var mig umuligt at vide. Med en ubeskrivelig, men hemmelighedsfuld, salig, unævnelig Angst lyttede jeg til denne Musik, jeg selv fremkaldte, og dog ikke fremkaldte, altid var der Harmoni, altid rev han mig hen".

Forfærdeligt er det for hende, forfærdeligere vil det blive for ham, det kan jeg slutte deraf, at jeg selv neppe kan beherske den Angst, der griber mig, hver Gang jeg tænker paa den Sag. Ogsaa jeg er reven med ind i det Taage-Rige, i den Drømme-Verden, hvor man hvert Øieblik bliver ræd for sin egen Skygge. Forgjeves søger jeg ofte at løsrive mig derfra, jeg følger med som en truende Skikkelse, som en Anklager, der er stum. Hvor besynderligt! Han har udbredt den dybeste Hemmelighed over alt, og dog er der en endnu dybere Hemmelighed, og det er den, at jeg er Medvider, og jeg selv er jo paa en ulovlig Maade bleven Medvider. At glemme det Hele vil ikke lykkes. Jeg har stundom tænkt paa at tale til ham derom. Dog hvad hjalp det, han vilde enten fragaae Alt, paastaae at Dagbogen var et digterisk Forsøg, eller han vil paalægge mig Taushed, Noget jeg ikke kan negte ham i Betragtning af Maaden, paa hvilken jeg er bleven Medvider. Der er dog Intet, hvorover der hviler saa megen Forførelse og saa megen Forbandelse, som over en Hemmelighed.

Af Cordelia har jeg modtaget en Samling af Epistler. Om det er dem alle, veed jeg ikke, dog forekom det mig, at hun engang lod sig forlyde med, at hun selv havde confiskeret nogle. Jeg har taget en Copi af dem og vil nu i min Reenskrift flette disse ind. Vel mangle de Datum, men selv om de havde havt det, vilde det ikke have hjulpet mig stort, da Dagbogen i sin videre Fremrykken bliver sparsommere og sparsommere, ja tilsidst paa en enkelt Undtagelse nær, opgiver ethvert Datum, som om Historien i sin Fremgang blev saa kvalitativ-betydningsfuld, i den Grad, skjøndt historisk Virkelighed, nærmede sig til at være Idee, at af den Grund Tidsbestemmelser bleve ligegyldige. Hvad der derimod har hjulpet mig, er, at der paa forskellige Steder i Dagbogen findes et Par Ord, hvis Betydning jeg i Begyndelsen ikke fattede. Ved at sammenholde dem med Brevene har jeg imidlertid indseet, at de ere Motiverne til disse. Det vil derfor være mig en let Sag at indflette dem paa rette Sted, idet jeg bestandig indfører Brevet paa det Sted, hvor Motivet til samme findes henkastet. Hvis jeg ikke havde fundet disse ledende Vink, da havde jeg gjort mig skyldig i en Misforstaaelse; thi det var vel ikke faldet mig ind, hvad der nu af Dagbogen fremgaaer Sandsynlighed for, at til enkelte Tider Brevene ere fulgte saa hyppigt paa hinanden, at hun synes at have modtaget flere paa een Dag. Skulde jeg have fulgt min egen Tanke, da havde jeg vel fordeelt dem mere ligeligt og ikke ahnet, hvilken Virkning han har opnaaet ved den lidenskabelige Energi, med hvilken han har brugt dette som ethvert Middel, for at holde Cordelia paa Lidenskabens Toppunkt.

Forden den fuldstændige Oplysning om hans Forhold til Cordelia, indeholdt Dagbogen indslynget derimellem en og anden lille Skildring. Overalt hvor en saadan fandtes stod der i Margenen et NB. Disse Skildringer staae aldeles ikke i noget Forhold til Cordelias Historie, men have givet mig en levende Forestilling om Betydningen af et Udtryk, han ofte brugte, om jeg end tilforn forstod det paa en anden Maade: man bør altid have en aparte lille Snøre ude. Var et tidligere Bind af denne Dagbog faldet i mine Hænder, saa vilde jeg formodentlig have truffet paa flere af disse, hvilke han selv etsteds i Margenen kalder: Actiones in distans; thi han yttre selv, at Cordelia beskjæftigede ham for meget til ret at have Tid til at see sig om.

Kort efter at han havde forladt Cordelia, modtog han fra hende et Par Breve, som han sendte uaabnede tilbage. Blandt de Breve, Cordelia overlod mig, vare ogsaa disse. Hun havde selv brudt Seglet, og jeg tør vel ogsaa tillade mig at tage en Afskrift af dem. Deres Indhold har hun aldrig omtalt til mig, derimod pleiede hun, naar hun nævnte sit Forhold til Johannes, at fremsige et lille Vers, saavidt jeg veed af Goethe, der alt i Forhold til hendes Stemnings Forskjellighed og den derved betingede forskjellige Diction syntes at betyde noget Forskjelligt:

Gehe,
Verschmähe
Die Treue,
Die Reue
Kommt nach.

Brevene lyde saaledes:

Johannes!

Ikke kalder jeg Dig: min, det indseer jeg vel, at Du aldrig har været, og jeg er haardt nok straffet for, at denne Tanke engang forlystede min Sjæl; og dog kalder jeg Dig: min; min Forfører, min Bedrager, min Fiende, min Morder, min Ulykkes Ophav, min Glædes Grav, min Usaligheds Afgrund. Jeg kalder Dig: min, og kalder mig: Din, og som det engang smigrede Dit Øre, der stolt bøiede sig til min Tilbedelse, saa skal det nu lyde som en Forbandelse over Dig, en Forbandelse i al Evighed. Glæd Dig ikke til, at det skulde være min Hensigt at forfølge Dig, eller at væbne mig med en Dolk, for at ægge Din Spot! fly hvorhen Du vil, jeg er dog Din, drag til Verdens yderste Grændse, jeg er dog Din, elsk hundrede Andre, jeg er dog Din, ja i Dødens Time er jeg Din. Selv det Sprog, jeg fører mod Dig, maa bevise Dig, at jeg er Din. Du har formastet Dig til at bedrage et Menneske saaledes, at Du er bleven Alt for mig, saa jeg vilde sætte al min Glæde i at være Din Slavinde, Din er jeg, Din, Din, Din Forbandelse.

Din Cordelia.

Johannes!

Der var en riig Mand, han havde stort Qvæg og smaat Qvæg i Mængde, der var en fattig lille Pige, hun eiede kun et eneste Lam, det aad af hendes Haand og drak af hendes Bæger. Du var den rige Mand, riig paa al Jordens Herlighed, jeg var den fattige, der kun eiede min Kjærlighed. Du tog den, Du glædede Dig ved den; da vinkede Lysten Dig, og Du offrede det Lidet, jeg eiede, af Dit eget kunde Du Intet offre. Der var en riig Mand, han eiede stort Qvæg og smaat Qvæg i Mængde, der var en fattig lille Pige, hun eiede kun sin Kjærlighed.

Din Cordelia.

Johannes!

Er der da slet Intet Haab? Skulde Din Kjærlighed aldrig vaagne igjen; thi at Du har elsket mig, det veed jeg, om jeg end ikke veed, hvad det er, der forvisser mig herom. Jeg vil vente, om Tiden end bliver mig lang, jeg vil vente, vente til Du er træt af at elske Andre, da skal Din Kjærlighed til mig atter staae op af sin Grav, da vil jeg

elske Dig som altid, takke Dig som altid, som fordum, o Johannes, som fordum! Johannes! er Din hjerteløse Kulde imod mig, er det Dit sande Væsen, var Din Kjærlighed, Dit rige Hjerte Løgn og Usandhed, er Du da nu atter Dig selv! Hav Taalmodighed med min Kjærlighed, tilgiv, at jeg vedbliver at elske Dig, jeg veed det, min Kjærlighed er en Byrde for Dig; men der vil dog komme den Tid, da Du vender tilbage til Din Cordelia. Din Cordelia! Hør dette bedende Ord! Din Cordelia, Din Cordelia.

Din Cordelia.

Har Cordelia end ikke været i Besiddelse af det hos hendes Johannes beundrede Omfang, man seer dog tydeligt, at hun ikke har været uden Modulation. Hendes Stemning udpræger sig tydeligt i hvert af Brevene, om hun end har manglet Klarhed til en vis Grad i Fremstilling. Dette er især Tilfældet med det andet Brev, hvor man mere ahner end egentlig forstaaer hendes Mening, men denne Ufuldkommenhed gjør det for mig saa rørende.

d. 4. April.

Forsigtighed, min skønne Ubekjendte! Forsigtighed; at træde ud af en Karreet er ikke saa let en Sag, stundom et afgjørende Skridt. Jeg kunde laane Dem en Novelle af Tieck, hvoraf De vilde see, at en Dame ved at stige ned af en Hest i den Grad indviklede sig i en Forvikling, at dette Skridt blev definitivt for hele hendes Liv. Trinene paa Karreterne ere i Almindelighed ogsaa saa forkeert indrettede, at man næsten nødsages til at opgive al Gratie og vove et fortvivlet Spring i Armene paa Kudsk og Tjener. Ja, hvad Kudsk og Tjener har det godt; jeg troer virkelig jeg vil søge en Ansættelse som Tjener i et Huus, hvor der er unge Piger; en Tjener bliver let Medvider i saadan en lille Frøkens Hemmeligheder. - Men spring dog for Guds Skyld ikke, jeg beder Dem; er jo mørkt; jeg skal ikke forstyrre Dem, jeg stiller mig blot ind under denne Gadelygte, saa er det Dem umuligt at see mig, og man er dog bestandig blot undseelig i samme Grad, som man bliver seet, men man bliver bestandig blot seet i samme Grad, som man seer - altsaa af Omsorg for Tjeneren, der maaskee ikke vil være istand til at modstaae et saadant Spring, af Omsorg for Silkekjolen, item af Omsorg for Kniplingsfryndserne, at Omsorg for mig lad denne nydelige lille Fod, hvis Smalhed jeg allerede har beundret, lad den forsøge sig i Verden, vov at forlade Dem paa den, den vil vel finde Fodfæste, og gyser det et Øieblik i Dem, fordi det er som om den forgjebes søgte det, hvorpaa den kan hvile sig, ja gyser De endnu, efterat den har fundet det, saa træk hurtig den anden Fod til, hvo vilde vel være saa grusom at lade Dem svæve i denne Stilling, hvo saa uskjøn, saa langsom i at følge det Skønnes Aabenbarelse. Eller frygter De endnu nogen Uvedkommende, Tjeneren dog vel ikke, mig ei heller, thi jeg har jo allerede seet den lille Fod, og, da jeg er Naturforsker, har jeg af Cuvier lært deraf med Sikkerhed at gjøre Slutninger. Altsaa rask til! Hvor denne Angst forhøier Deres Skjønhed. Dog Angst er ikke skøn i og for sig, den er det kun, naar man i samme Øieblik seer den Energi, der overvinder den. Saaledes. Hvor fast staaer nu ikke denne lille Fod. Jeg har lagt Mærke til, at Piger, der have smaa Fødder, i Almindelighed staae fastere end de mere pedestrisk storføddede. - Hvo kunde nu tænke det? Det strider mod al Erfaring; man løber ikke nær saa let Fare for at Kjolen bliver hængende, naar man stiger ud, som naar man springer ud. Men saa er det jo altid betænkeligt for unge Piger at kjøre i Karreet, de komme tilsidst til at blive i den. Kniplingerne og Strimlerne ere forlorne, og dermed er den Sag forbi. Der er intet Menneske, der har seet Noget; der viser sig rigtignok en mørk Figur, indsvøbt indtil Øinene i en Kappe; man kan ikke see, hvorfra han kommer, den Lygte skinner En lige i Øiet; han passerer Dem forbi i det Moment, da De vil træde ind ad Gadedøren. Netop i Afgjørelsens Secund styrter et Sideblik sig over sin Gjenstand. De rødmer, Barmen bliver for fuld til at kunne udgyde sig i et Aandedrag; der er en Forbittrelse i Deres Blik, en stolt Foragt; der er en Bøn, en Taare i Deres Øie; begge Dele ere lige skønne, jeg tager med lige Ret mod begge; thi jeg kan ligesaa godt være det Ene som det Andet. Men jeg er dog ondskabsfuld - hvad Nummer har vel Huset? hvad seer jeg, en offentlig Udstilling af Galanteri-Varer; min ubekjendte Skønne, det er maaskee oprørende af mig, men jeg følger den lyse Vei ... Hun har glemt det Forbigangne, ak ja, naar man er 17 Aar gammel, naar man i denne lykkelige Alder er ude at gjøre Indkjøb, naar man til hver enkelt større eller mindre Gjenstand, man tager i

Haanden, knytter en unævnelig Glæde, da glemmer man let. Hun har endnu ikke seet mig; jeg staaer ved den anden Side af Disken, langt borte for mig selv. Der hænger et Speil paa den modsatte Væg, hun tænker ikke derpaa, men Speilet tænker derpaa. Hvor tro har det ikke opfattet hendes Billede, som en ydmyg Slave, der viser sin Hengivenhed ved Troskab, en Slave, for hvem hun vel har Betydning, men som ingen Betydning har for hende, som vel tør fatte hende, men ikke omfatte hende. Det ulykkelige Speil, som vel kan gribe hendes Billede, men ikke hende, det ulykkelige Speil, der ikke kan gemme hendes Billede i sin Løndom, skjule det for hele Verden, som tvertimod kun kan forraade det til Andre som nu til mig. Hvilken Qval, hvis et Menneske var saaledes dannet. Og er der dog ikke mange Mennesker, der ere saaledes, der Intet eie uden i det Øieblik, da de vise Andre det, der blot gribe Overfladen ikke Væsenet, tabe Alt, naar dette vil vise sig, saaledes som dette Speil vilde tabe hendes Billede, hvis hun ved et eneste Aandedrag vilde forraade sit Hjerte for det. Og dersom et Menneske ikke var istand til at eie et Erindringens Billede selv i Nærværelsens Øieblik, saa maatte han jo altid ønske at være i Afstand fra Skjønheden, ikke saa nær, at det jordiske Øie ei kan see, hvor skjønt det er, han holder omsluttet, og som det udvortes Øie har tabt, som han vel kan vinde igjen for det udvortes Syn ved at fjerne det fra sig, men som han ogsaa da kan have for Sjælens Øie, naar han ikke kan see Gjenstanden, fordi den er ham for nær, naar Læbe er lukket mod Læbe ... Hvor er hun dog skjønn! Stakkels Speil, det maa være en Qval, godt, at Du ikke kjender Jalousi. Hendes Hoved er fuldkommen ovalt, hun bøier det lidt forover, derved høines Panden, der hæver sig reen og stolt uden al Aftegning af Forstands-Organer. Hendes mørke Haar slutter sig ømt og blødt om Panden. Hendes Ansigt er som en Frugt, enhver Overgang fyldig rundet; hendes Hud er gjennemsigtig, som Fløiel at berøre, det kan jeg føle med mit Øie. Hendes Øie - ja det har jeg endnu ikke seet, det er skjult af et Laag, væbnet med Silkefryndser, der bøie sig som Hager, farlige for Den, der vil møde hendes Blik. Hendes Hoved er et Madonna-Hoved, Reenhed og Uskyld dets Præg; hun bøier sig ligesom Madonna ned, men hun er ikke fortabt i Beskuelsen af det Ene; det giver en Afvexling i Udtrykket i hendes Ansigt. Det, hun betragter, er det Mangfoldige, det Mangfoldige, over hvilket den jordiske Pragt og Herlighed kaster en Afglands. Hun trækker sin Handske af for at vise Speilet og mig en højre Haand hvid og vel formet som en Antik, uden nogen Prydelse, end ikke en flad Guldring paa den fjerde Finger - bravo! - Hun slaaer Øiet op, hvor forandret Alt og dog det Samme, Panden lidt mindre høj, Ansigtet lidt mindre regelmæssigt ovalt men mere levende. Hun taler med Butiksvenden, hun er munter, glad, snaksom. Hun har allerede udvalgt en, to, tre Ting, hun tager en fjerde, hun holder den i sin Haand, hendes Øie bøier sig atter ned, hun spørger, hvad den koster, hun lægger den til Side under Handsken, det maa vist være en Hemmelighed, bestemt til - en Kjæreste? - men hun er jo ikke forlovet - ak der er Mange, der ikke ere forlovede, og dog have en Kjæreste, Mange, der ere forlovede, og dog ikke have en Kjæreste ... Skulde jeg opgive hende? Skulde jeg lade hende uforstyrret i hendes Glæde? ... hun vil betale, men hun har tabt sin Pung ... hun nævner formodentlig sin Adresse, det vil jeg ikke høre, jeg vil ikke berøve mig Overraskelsen; jeg træffer vel nok sammen med hende i Livet igjen, jeg skal vel kjende hende, og hun maaskee ogsaa mig, mit Sideblik glemmer man ikke saa let. Naar jeg da er bleven overrasket af at træffe hende i Omgivelser, jeg ikke ventede, da kommer Touren til hende. Kjender hun mig ikke, overbeviser hendes Blik mig ikke strax derom, saa kan jeg vel faae Leilighed til at see paa hende fra Siden, jeg lover hun skal erindre Situationen. Ingen Utaalmodighed, ingen Gridskhed, Alt vil nydes i langsomme Drag; hun er udseet, hun skal vel blive indhentet.

d. 5.

Det kan jeg lide: alene om Aftenen paa Østergade. Ja, jeg seer nok Tjeneren, der gaaer bag efter, tro ikke, at jeg tænker saa ilde om Dem, at De vilde gaae ganske alene, tro ikke, at jeg er saa uerfaren, at jeg i mit Overblik over Situationen ikke strax har observeret denne alvorlige Skikkelse. Men hvorfor dog saa hurtigt? Man er dog lidt angst, man føler en vis Hjertebanken, der har sin Grund ikke i utaalmodig Længsel efter at komme hjem, men i utaalmodig Frygt, der gennemstrømmer hele Legemet med sin søde Uro, og deraf Føddernes hurtige Takt. - Men det er dog prægtigt, ubetaleligt saaledes at gaae alene - med Tjeneren bag efter ... Man er sexten Aar gammel, man har Læsning, det vil sige Roman-Læsning, man har ved tilfældigt at gaae igjennem Brødrenes Værelse opsnappet et Ord af en Samtale mellem dem og deres Bekjendte, et Ord om Østergade. Senere har man flere Gange vimset igjennem for at faae om muligt lidt nærmere Oplysning. Forgjeves. Man bør dog som det sømmer sig for en stor og voxen Pige vide lidt Besked om Verden. Naar det blot lod sig gjøre uden videre at

gaae ud med Tjeneren bag efter. Jo jeg takker, Fader og Moder vilde nok sætte et artigt Ansigt op, og hvilken Grund skulde man ogsaa angive? Naar man skal i Selskab, saa er der ikke Leilighed dertil, det er lidt for tidligt, thi jeg hørte August sagde Kl. 9. 10; naar man skal hjem, er det for sildigt, og som oftest skal man da have en Cavaleer at trækkes med. Torsdag-Aften, naar vi tage fra Theatret, var i Grunden en ypperlig Leilighed, men saa skal man altid kjøre i Karreet og have Frue Thomsen og hendes elskværdige Cousiner pakket ind med; kjørte man endda alene, saa kunde man lade Vinduet gaae ned og see sig lidt om. Dog unverhofft kommt oft. Idag sagde Moder til mig: Du bliver vist ikke færdig med det, Du syer til Din Faders Geburtsdag, for at være ganske uforstyrret, kan Du gaae hen til Tante Jette og blive der til Thee-Tid, saa skal Jens hente Dig. Det var egentlig slet ikke et saa behageligt Budskab, for hos Tante Jette er der yderst kjedsommeligt; men saa skal jeg gaae alene hjem Kl. 9 med Tjeneren. Naar Jens nu kommer, saa maa han vente til et Qvarter til ti, og saa afsted. Blot jeg maatte møde min Hr. Broder eller Hr. August - det var dog maaskee ikke ønskeligt, saa skulde jeg formodentlig følges hjem - Tak, maae vi helst være frie, Friheden - men dersom jeg kunde faae Øie paa dem, saa de ikke saae mig ... Nu min lille Frøken, hvad seer De saa, og hvad troer De jeg seer? For det Første den lille Mütze, De har paa, den klæder fortræffeligt, og harmonerer ganske med hele Deres Optrædens Hastværk. Det er ingen Hat, det er heller ingen Hue, snarere en Art Kyse. Men den kan De jo umuligt have havt paa imorges da De gik ud. Skulde Tjeneren have bragt den, eller skulde De have laant den af Tante Jette? - De er maaskee incognito. - Sløret bør man heller ikke lade falde heelt ned, naar man skal anstille lagttagelser. Eller er det maaskee ikke et Slør, men blot en bred Blonde? I Mørke er det umuligt at afgjøre. Hvad det end er, den skjuler Overdelen af Ansigtet. Hagen er ret smuk, lidt for spids; Munden lille, aabner sig; det kommer af, at De gaaer for stærkt. Tænderne - hvide som Snee. Saaledes skal det være. Tænderne ere af yderste Vigtighed, de ere en Livvagt, der skjuler sig bag Læbernes forføreriske Blødhed. Kinden blusser af Sundhed. - Naar man bøier Hovedet lidt til Siden, var det vel muligt at trænge op under dette Slør eller denne Blonde. Tag Dem iagt, et saadant Blik fra neden er farligere end et gerade aus. Det er som i Fægting; og hvilket Vaaben er dog saa skarpt, saa gjennemtrængende, i sin Bevægelse saa glimtende og derved saa skuffende som et Øie? Man marquerer høi Quart, som Fægteren siger, og falder ud i Secund; jo hurtigere Udfaldet kan følge over paa Marqueringen, desto bedre. Det er et ubeskriveligt Øieblik Marqueringens Nu. Modstanderen føler ligesom Hugget, han er rammet, ja det er sandt, men paa et ganske andet Sted end han troede ... Ufortrøden fremad gaaer hun, uden Frygt og uden Lyde. Tag Dem iagt; der kommer et Menneske hist, slaa Sløret ned, lad ikke hans profane Blik besmitte Dem; De har ingen Forestilling derom, det vilde maaskee blive Dem umuligt i lang Tid at glemme den modbydelige Angst, med hvilken det berørte Dem - De bemærker det ikke, men jeg derimod, at han har overskuet Situationen. Tjeneren er udseet til den nærmeste Gjenstand. - Ja, der seer De nu Følgen af at gaae alene med Tjeneren. Tjeneren er falden. I Grunden er det latterligt, men hvad vil De nu gjøre. At vende tilbage og være behjælpelig med at faae ham paa Benene, lader sig ikke gjøre, at gaae med en sølet Tjener er ubehageligt, at gaae alene er betænkeligt. Tag Dem iagt, Uhyret nærmer sig ... De svarer mig ikke, see blot, paa mig, lader mit Udvortes Dem befrygte Noget? Jeg gjør slet Intet Indtryk paa Dem, jeg seer ud til at være et godmodigt Menneske fra en ganske anden Verden. Der er Intet i min Tale, der forstyrrer Dem, Intet, der minder Dem om Situationen, ingen Bevægelse, der i fjerneste Maade træder Dem for nær. De er endnu lidt angst, De har endnu ikke glemt hiin unheimliche Skikkelses Tilløb mod Dem. De fatter en vis Godhed for mig, min Forlegenhed, der forbyder mig at see paa Dem, giver Dem Overmagten. Det glæder Dem og gjør dem tryk, De kunde næsten fristes til at have mig lidt til Bedste. Jeg vedder paa, i dette Øieblik havde de Courage til at tage mig under Armen, hvis det faldt Dem selv ind ... Altsaa i Stormgaden boer De. De neier koldt og flygtigt for mig. Har jeg fortjent det, jeg der hjalp Dem ud af den hele Ubehagelighed? Det fortryder Dem, De vender tilbage, takker mig for min Artighed, rækker mig deres Haand - hvorfor blegner De? Er min Stemme ikke uforandret, min Holdning den samme, mit Øie ligesaa stille og roligt? Dette Haandtryk? Kan da et Haandtryk have Noget at betyde? Ja meget, saare meget, min lille Frøken, inden fjorten Dage skal jeg forklare Dem Alt, indtil da forbliver De i Modsigelsen: jeg er et godmodigt Menneske, der som en Ridder kommer en ung Pige til Hjælp, og jeg kan tillige trykke Deres Haand paa en intet mindre end godmodig Maade.

d. 7. April.

"Altsaa paa Mandag Kl. 1 paa Udstillingen". Meget vel, jeg skal have den Ære at indfinde mig Kl. tre Qvarteer til 1. Et lille Stevнемøde. I Løverdags tog jeg endelig den Sag over tvært og besluttede at aflægge min forreiste Ven Adolph Bruun en Visit. Til den Ende begiver jeg mig omtrent Kl. 7 Eftermiddag hen paa Vestergade, hvor man havde sagt mig, han skulde boe. Han var imidlertid ikke til at finde, end ikke i tredie Etage, hvor jeg ganske forpustet var naaet op. Idet jeg vil gaae ned ad Trappen, bliver mit Øre berørt af en melodisk, qvindelig Stemme, der halv høit siger: "altsaa paa Mandag Kl. 1 paa Udstillingen, paa den Tid er de Andre ude, men Du veed, jeg tør aldrig see Dig derhjemme". Indbydelsen gjaldt ikke mig, men et ungt Menneske, der een, to, tre var ude af Døren saa hurtigt, at end ikke mit Øie end mindre mine Been kunde naae ham. Hvorfor har man dog ikke Gas paa Trapperne, saa havde jeg dog maaskee faaet at see, om det var Umagen værd at være saa punktlig. Dog havde der været Gas, havde jeg maaskee Intet faaet at høre. Det Bestaaende er dog det Fornuftige, jeg er og bliver Optimist ... Hvem er det nu? Paa Udstillingen vrimler det jo af Piger, for at bruge Donna Annas Ord. Klokken er præcise tre Qvarteer til Eet. Min skjønnne Ubekjendte! gid Deres Tilkommende i alle Maader maa være ligesaa punktlig som jeg, eller ønsker De maaskee snarere, at han aldrig maa komme et Qvarteer for tidlig, som De vil, jeg er i alle Maader til Tjeneste ... "Fortryllende Troldqvinde, Fee eller Hex, lad Din Taage forsvinde", aabenbar Dig, Du er formodentlig allerede tilstede, men usynlig for mig, forraad Dig, thi ellers tør jeg vel ikke vente en Aabenbarelse. Skulde der maaskee være flere her oppe i samme Ærende som hun? vel muligt. Hvo kjender Menneskets Veie, selv naar han gaaer paa Udstillingen. - - Der kommer jo en ung Pige i det forreste Værelse, ilende, hurtigere end den onde Samvittighed efter Synderen. Hun glemmer at aflevere sin Billet, den røde Mand standser hende. Ih Gud bevares! hvad hun har for et Hastværk! Det maa være hende. Hvortil slig utidig Heftighed, Klokken er endnu ikke eet, husk dog paa, at De skal møde den Elskede; er det ved en saadan Leilighed ganske ligegyldigt, hvorledes man seer ud, eller er det i den Forstand det hedder, at man skal sætte det bedste Been frem. Naar saadant et ungt, uskyldigt Blod skal til et Møde, saa griber hun Sagen an som en Rasende. Hun er ganske befippet. Jeg derimod sidder her i al Magelighed paa min Stol og betragter et deiligt Prospekt af en landlig Egn ... Det er et Fandens Pigebarn, hun stormer gjennem alle Værelser. De maa dog see at skjule deres Begjærlighed lidt, husk paa, hvad der bliver sagt til Jfr. Lisbeth: sømmer det sig for en ung Pige at være saa begjærlig efter at komme sammen. Nu det forstaaer sig, deres Sammenkomst er en af de uskyldige. - - Et Stevнемøde ansees i Almindelighed af de Elskende for at være det skjønneste Øieblik. Jeg selv erindrer endnu saa tydeligt, som var det igaar, den første Gang jeg ilede til det aftalte Sted, med et Hjerte ligesaa riigt som ukjendt med Glæden, der ventede mig, den første Gang jeg slog tre Slag med Haanden, den første Gang et Vindue blev aabnet, den første Gang en lille Hængelaage oplodes ved usynlig Haand af en Pige, der skjulte sig derved at hun lukkede den op, den første Gang jeg skjulte en Pige under min Kappe i den lyse Sommernat. Dog blander der sig megen Illusion i denne Dom. Den rolige Trediemand finder ikke altid, at de Elskende ere skjønnest i dette Moment. Jeg har været Vidne til Stevнемøder, hvor, uagtet Pigen var yndig og Manden skjønn, Total-Indtrykket næsten var modbydeligt, og Mødet selv langt fra at være Skjønt, uagtet det vistnok er forekommet de Elskende saa. Naar man bliver mere erfaren, vinder man paa en Maade; thi vel taber man den utaalmodige Længsels søde Uro, men man vinder Holdning til at gjøre Øieblikket virkelig skjønt. Jeg kan ærgre mig, naar jeg seer et Mandfolk ved en saadan Leilighed saa forvirret, at han af bar Kjærlighed faaer et delirium tremens. Hvad forstaaer dog Bønder sig paa Agurkesalat. Istedendfor at have Besindighed nok til at nyde hendes Uro, at lade den opflamme hendes Skjønhed og gjennemgløde den, tilveiebringer han kun en uskjøn Confusion, og dog vender han glad hjem, bilder sig ind, at det var noget Herligt - - Men hvor Satan bliver Mennesket af, Klokken gaaer allerede til To. Ja, det er et fortræffeligt Folkefærd, disse Kjærester. Saadan en Slyngel lader en ung Pige vente paa sig. Nei da er jeg et ganske anderledes paalideligt Menneske! Det bliver vel bedst at tiltale hende, naar hun nu for femte Gang passerer mig forbi. "Tilgiv min Dristighed, skjønn Frøken, De søger vist deres Familie heroppe, De er flere Gange gaaet mig hurtigt forbi, og idet mig Øie fulgte Dem, har jeg bemærket, at De stedse er standset i det næstsidste Værelse, maaskee er De uvidende om, at der er endnu et Værelse indenfor, muligen traf De der dem, De søger". Hun neier for mig; det klæder hende godt. Leiligheden er gunstig, det glæder mig, at Mennesket ikke kommer, man fisker altid bedst i rørte Vande; naar en ung Pige er i Sindsbevægelse, kan man med Held vove meget, som ellers vil mislykkes. Jeg har bukket for hende saa høfligt og fremmed som muligt, jeg sidder atter paa min Stol, seer paa mit Landskab og holder Øie med hende. Strax at følge var for meget vovet, det kunde synes jeg var paatrængende, og saa er hun strax paa sin Post. Nu er hun i den Formening, at jeg tiltalte hende af Deeltagelse, og jeg er vel anskreven. - Der er ikke en Sjæl i det inderste Værelse, det veed jeg godt. Eensomhed vil virke gavnligt paa hende; saa længe hun seer mange Mennesker omkring sig, er hun urolig, naar hun er ene, bliver hun vel stille. Ganske rigtigt, hun bliver derinde. Om lidt kommer jeg en passant

til; jeg har Ret til en Replik endnu, hun skylder mig jo saa godt som en Hilsen. - Hun har sat sig ned. Stakkels Pige, hun seer saa veemodig ud; hun har grædt, troer jeg, eller idetmindste havt Taarer i Øiet. Det er oprørende - at volde en saadan Pige Taarer. Men vær rolig, Du skal blive hævnnet, jeg skal hævne Dig, han skal faae at vide, hvad det er at vente. - Hvor er hun skjøn, nu da de forskjellige Kastevinde have lagt sig, og hun hviler i een Stemning. Hendes Væsen er Veemod og Smertens Harmoni. Hun er virkelig indtagende. Hun sidder der i Reisetøiet, og dog var det jo ikke hende, der skulde reise, hun tog det paa for at vandre ud efter Glæden, nu er det en Betegnelse af hendes Smerte, thi hun er som Den, Glæden reiser fra. Hun seer ud, som tog hun for stedse Afsked med den Elskede. Lad ham fare! - Situationen er gunstig, Øieblikket vinker. Nu gjelder det at udtrykke mig saaledes, at det seer ud, som var jeg i den Formening, at hun søgte sin Familie eller et Selskab heroppe, og dog tillige saa varmt, at hvert Ord er betegnende for hendes Følelser, saa faaer jeg Leilighed til at snige mig ind i hendes Tanker. ---- Saa gid Fanden havde den Slyngel, kommer der ikke et Menneske anstigende, der uden al Tvivl er ham. Nei, see mig til den Klodrian, nu da jeg lige har faaet Situationen, som jeg ønskede den. Ja ja, lidt bringer man vel ud deraf. Jeg maa tangere deres Forhold, faae mig anbragt med i Situationen. Naar hun faaer mig at see, kommer hun uvilkaarligt til at smile over mig, som troede, at hun søgte hendes Familie heroppe, medens hun søgte noget ganske Andet. Dette Smil gjør mig til hendes Medvider, det er altid Noget. - Tusind Tak mit Barn, dette Smil er mig meget mere værd end Du troer, det er Begyndelsen, og Begyndelsen er altid det Sværeste. Nu er vi Bekjendte, vort Bekjendskab er grundet paa en pikant Situation, mig er det indtil videre nok. Mere end een Time til bliver De vel neppe heroppe, om to Timer veed jeg hvem De er, hvorfor troer De ellers at Politiet holder Mandtalslister.

d. 9.

Er jeg bleven blind? Har Sjælens indre Øie tabt sin Kraft? Jeg har seet hende, men det er som havde jeg seet en himmelsk Aabenbarelse, saa aldeles er hendes Billede atter forsvundet for mig. Forgjæves opbyder jeg al min Sjæls Kraft for at fremtrylle dette Billede. Faaer jeg hende nogensinde at see igjen, da vil jeg øieblikkeligt, om hun stod mellem Hundrede, kunne gjenkjende hende. Nu er hun flygtet bort, og min Sjæls Øie søger forgjæves at indhente hende med sin Længsel. - Jeg gik paa Langelinie, skjødesløs tilsyneladende og uden at agte paa min Omgivelse, skjøndt mit speidende Blik Intet lod ubemærket, da faldt min Øie paa hende. Det fæstede sig urokkeligt paa hende, det lystrede ikke mere sin Herres Villie; det var mig umuligt at foretage nogen Bevægelse dermed, og ved denne at overskue den Gjenstand, jeg vilde see, jeg saae ikke, jeg stirrede. Som en Fægter, der bliver liggende i Udfaldet, saaledes blev mit Øie uforandret, forstenet i den engang antagne Retning. Det var mig umuligt at slaae det ned, umuligt at trække det ind i mig selv, umuligt at see, fordi jeg saae altfor meget. Det Eneste, jeg har beholdt tilbage, er, at hun havde en grøn Kaabe paa, det er det Hele, det kan man kalde at fange Skyen istedenfor Juno; hun er jo sluppen fra mig som Joseph fra Potiphars Hustru og har blot ladet sin Kappe tilbage. Hun fulgtes med en gammelagtig Dame, der saae ud til at være hendes Moder. Hende kan jeg beskrive fra Top til Taa, og det uagtet jeg egentlig slet ikke saae paa hende, men i det Høieste en passant tog hende med. Saaledes gaaer det. Pigen gjorde Indtryk paa mig, hende har jeg glemt, den Anden har ikke gjort Indtryk paa mig, hende kan jeg huske.

d. 11.

Endnu holdes min Sjæl bestandig hildet i den samme Modsigelse. Jeg veed, jeg har seet hende, men jeg veed ogsaa, at jeg har glemt det igjen, dog saaledes, at den Rest af Erindring, der blev tilbage, ikke vederqvæger. Med en Uro og en Heftighed, som stod min Velfærd paa Spil, fordrer mit Sjæl dette Billede, og dog viser det sig ikke, jeg kunde rive mit Øie ud for at straffe det for dets Glemsomhed. Naar jeg da har raset i Utaalmodighed, naar der bliver Stilhed i mig, da er det ligesom Ahnelse og Erindring vævede et Billede, som dog ikke kan vinde Skikkelse for mig, fordi jeg ikke kan faae det til at staae stille i Sammenhæng, det er som et Mønster i en fiin Væv, Mønsteret er lysere end Grunden, alene kan det ikke sees, dertil er det for lyst. - Det er en besynderlig Tilstand at være i, og dog har den sin Behagelighed saavel i sig selv som ogsaa fordi den forvisser mig om, at

jeg endnu er ung. Det kan ogsaa en anden Betragtning lære mig, den nemlig, at jeg bestandig søger mit Bytte blandt de unge Piger, ikke blandt de unge Koner. En Kone har mindre Natur, mere Coquetteri, Forholdet til hende er ikke skjønt, ikke interessant, det er pikant, og det Pikante er altid det Sidste. - Jeg havde ikke ventet, at jeg skulde være istand til igjen at smage denne Forliebelsens Førstegrøde. Jeg er dukket under i Forelskelse, jeg har faaet hvad Svømmerne kalde en Gammel, intet Under, at jeg er lidt fortunlet. Desto bedre, desto Mere lover jeg mig af dette Forhold.

d. 14.

Neppe kjender jeg mig selv. Mit Sind bruser som et oprørt Hav for Lidenskabens Storme. Dersom en Anden kunde see min Sjæl i denne Tilstand, vilde det synes ham, at den som en Jolle borede sig med Spidsen ned i Havet, som om den i sin rædsomme Fart maatte styre ned i Afgrundens Dyb. Han seer ikke, at oppe i Masten sidder der en Matros paa Udkig. Bruus op I vilde Kræfter, rører Eder Lidenskabens Magter, om Eders Bølgeslag end kaster Skummet mod Skyerne, I formaae dog ikke at optaarne Eder over mit Hoved; jeg sidder rolig som Klintekongen.

Jeg kan næsten ikke finde Fodfæste, som en Vandfugl søger jeg forgjeves at nedlade mig i mit Sinds oprørte Hav. Og dog er et saadant Oprør mit Element, jeg bygger derpaa, ligesom Alcedo ispida bygger Rede paa Havet.

De kalkunske Haner bruse op, naar de see Rødt, saaledes gaaer det mig, naar jeg seer Grønt, hver Gang jeg seer en grøn Kaabe; og da mit Øie ofte bedrager mig, saa strande stundom alle mine Forventninger paa en Porteur fra Frederiks-Hospital.

d. 20.

Man maa begrændse sig, det er en Hovedbetingelse for al Nydelse. Det synes ikke, at jeg saa snart skal faae nogen Oplysning om den Pige, der udfylder min Sjæl og al min Tanke saaledes, at Savnet næres. Jeg vil nu forholde mig ganske rolig; thi ogsaa denne Tilstand, den dunkle og ubestemte men dog stærke Rørelse har sin Sødme. Jeg har altid holdt af i en maaneklar Nat at ligge i en Baad ude paa en eller anden af vore deilige Indsøer. Jeg trækker da Seilene ind, Aarerne op, tager Roret af, lægger mig saa lang jeg er og skuer op i Himlens Hvælving. Naar Bølgerne vugge Baaden ved deres Bryst, naar Skyerne drive stærkt for Vinden, saa Maanen et Øieblik forsvinder og atter viser sig, saa finder jeg Ro i denne Uro; Bølgernes Bevægelse drysser mig, deres Larmen mod Baaden er en eensformig Vuggesang, Skyernes hastige Flugt, Afvexlingen i Lys og Skygge beruser mig, saa jeg drømmer vaagen. Saaledes lægger jeg mig nu ogsaa hen, tager Seilene ind, Roret af, Længsel og utaalmodig Forventning tumler mig i deres Arme; Længsel og Forventning bliver stillere og stillere, saligere og saligere: de pusle mig som et Barn, over mig hvælver Haabets Himmel sig, hendes Billede svæver mig forbi som Maanens, ubestemt, snart blendende mig med sit Lys, snart med sin Skygge. Hvor megen Nydelse i saaledes at sqvulpe paa et bevæget Vand - hvor megen Nydelse i at bevæges i sig selv.

d. 21.

Dagene gaae hen, endnu er jeg lige nær. De unge Piger glæde mig mere end nogensinde, og dog har jeg ikke Lyst at nyde. Hende søger jeg overalt. Det gjør mig ofte ubillig, omtaager mit Blik, enerverer min Nydelse. Den kommer nu snart den skjønnne Tid, da man i det offentlige Liv paa Gader og Stræder opkjøber Smaa-Fordringer,

som man om Vinteren i Selskabs-Livet lader sig dyrt nok betale; thi en ung Pige kan glemme meget, men ikke en Situation. Selskabs-Livet bringer En vel i Berøring med det smukke Kjøn, men det har ingen Art, naar man der skal begynde Historien. I Selskabs-Livet er enhver ung Pige bevæbnet, Situationen fattig og atter og atter forekommet, hun faaer ingen vellystig Rystelse. Paa Gaden er hun i rum Sø, og derfor virker Alt stærkere, ligesom Alt er gaadefuldere. Jeg giver 100 Rd. for et Smiil af en ung Pige i en Gade-Situation, ikke 10 Rd. for et Haandtryk i et Selskab, det er aldeles forskjellige Møntsorter. Naar Historien er i Gang, da søger man den Paagjeldende i Selskaberne. Man har en hemmelighedsfuld Communication med hende, der frister, det er det virksomste Incitament, jeg kjender. Hun tør ikke tale derom, og dog tænker hun derpaa; hun veed ikke, om man har glemt det eller ikke; snart leder man hende vild paa en, snart paa en Anden Maade. Iaar samler jeg nok ikke meget ind, denne Pige beskjeftiger mig for meget. Mit Udbytte bliver fattigt i en vis Forstand, men saa har jeg jo Udsigten til den store Gevinst.

d. 5.

Fordømte Tilfælde! Aldrig har jeg forbandet Dig, fordi Du har viist Dig, jeg forbander Dig, fordi Du slet ikke viser Dig. Eller skal det maaskee være en ny Opfindelse af Dig, ubegribelige Væsen, ufrugtbare Moder til Alt, den eneste Rest, der blev tilbage fra hiin Tid, da Nødvendigheden fødte Friheden, da Friheden atter lod sig narre ind i Modersliv igjen? Fordømte Tilfælde! Du min eneste Medvider, det eneste Væsen, jeg agter værdigt til at være min Allierede og min Fiende, altid Dig selv liig i Ulighed, altid ubegribelig, altid en Gaade! Dig, hvem jeg elsker med min Sjæls hele Sympathi, i hvis Billede jeg skaber mig selv, hvorfor viser Du Dig ikke? Ikke betler jeg, ikke bønfalder jeg Dig ydmygt, at Du vil vise Dig saaledes eller saaledes, slig Gudsdyrkelse var jo Afgudsdyrkelse, Dig ikke velbehagelig. Jeg udæsker Dig til Strid, hvorfor viser Du Dig ikke? Eller er Uroen i Verdensbygningen gaaet istaa, er Din Gaade løst, saa ogsaa Du har styrtet Dig i Evighedens Hav? Forfærdelige Tanke, saa er da Verden standset af Kjedsommelighed! Fordømte Tilfælde, jeg venter Dig. Ikke vil jeg beseire Dig ved Principer eller ved hvad taabelige Folk kalde Charakter, nei jeg vil digte Dig! Ikke vil jeg være en Digter for Andre; viis Dig, jeg digter Dig, jeg æder mig eget Digt og det er min Føde. Eller finder Du mig ikke værdig. Som en Bajadere dandser til Gudens Ære, saaledes har jeg viet mig til Din Tjeneste; let, tyndt paaklædt, smidig, ubevæbnet forsager jeg Alt; jeg eier Intet, jeg gider Intet eie, jeg elsker Intet, jeg har Intet at tabe, men er jeg ikke derved bleven Dig værdigere, Du som vel forlængst er kjed af at frarive Menneskene hvad de elske, kjed af deres feige Sukke og feige Bønner. Overrask mig, jeg er færdig, ingen Indsats, lad os stride om Æren. Viis mig hende, viis mig en Mulighed, der synes en Umulighed, viis mig hende i Underverdenens Skygger, jeg henter hende op, lad hende hade mig, foragte mig, være ligegyldig mod dig, elske en Anden, jeg frygter ikke; men rør Vandet, afbryd Stilheden. Saaledes at udhungre mig er usselt for Dig, der dog indbilder Dig at være stærkere end jeg.

d. 6. Mai

Foraaret er forhaanden; Alt springer ud, ogsaa de unge Piger. Kaaberne blive lagte tilside, formodentlig er min grønne ogsaa hængt op. Det er Følgen af at gjøre en Piges Bekjendtskab paa Gaden, ikke i Selskab, hvor man strax faaer Besked, hvad hun hedder, af hvilken Familie hun er, hvor hun boer, om hun er forlovet. Det Sidste er en høist vigtig Oplysning for alle sindige og stadige Friere, hvem det aldrig falder ind at blive forelsket i en forlovet Pige. Saadan en Pasgænger vilde da være i en dødelig Vaande, hvis han var i mit Sted; han vilde aldeles være ødelagt, hvis hans Bestræbelser for at skaffe Oplysninger kronedes med Held og med den Tilgift, at hun var forlovet. Dette bekymrer mig imidlertid ikke stort. En Forlovet er kun en comisk Vanskelighed. Jeg frygter hverken comiske eller tragiske Vanskeligheder; de eneste, jeg frygter, ere de langweilige. Endnu har jeg ikke tilveiebragt en eneste Oplysning, og det uagtet jeg visselig Intet har ladet uforsøgt, og mange Gange følt Sandheden af Digterens Ord:

*nox et hiems longæque viæ, sævique dolores
mollibus his castris, et labor omnis inest.*

Maaskee hører hun slet ikke til her i Byen, maaskee er hun fra Landet, maaskee, maaskee, jeg kan blive rasende over alle disse Maaskeer, og jo mere rasende jeg bliver, jo flere Maaskeer. Altid har jeg rede Penge liggende for at kunne tiltræde en Reise. Forgjeves søger jeg hende i Theatret, paa Concerter, Baller, Promenader. Det glæder mig i en vis Forstand; en ung Pige, der deeltager meget i saadanne Forlystelser, er det i Almindelighed ikke værdt at erobre; hun mangler som oftest den Oprindelighed, der er og bliver *conditio sine qua non* for mig. Det er ikke saa ubegribeligt, at finde en *Preciosa* mellem Zigeunere, som paa de Trommesale, hvor unge Piger falbydes - i al Uskyldighed, ih Gud bevares, hvo siger Andet!

d. 12.

Ja mit Barn, hvorfor blev De ikke staaende ganske roligt i Porten? Det er aldeles ikke Noget at opholde sig over, at en ung Pige gaaer ind i en Port i Regnveir. Det gjør jeg ogsaa, naar jeg ingen Paraply har, undertiden endog naar jeg har den, som nu f.Ex. Desuden vil jeg kunne nævne flere agtværdige Damer, der ikke have taget i Betænkning at gjøre det. Man forholder sig ganske rolig, vender Ryggen til Gaden, saa kunne de Forbigaaende ikke engang vide om man staaer eller om man er ifærd med at gaae op i Huset. Derimod er det uforsigtigt at skjule sig bag Porten, naar denne staaer halv aaben, fornemmelig for Følgernes Skyld; thi jo mere man er skjult, desto ubehageligere at blive overrasket. Har man imidlertid skjult sig, saa bliver man staaende ganske stille, anbefalende sig til sin gode Genius og alle Engles Varetægt; især afholder man sig fra at titte ud - for at see, om Regnen ikke er forbi. Vil man nemlig forvise sig derom, gjør man et bestemt Skridt frem og seer alvorligt paa Himlen. Naar man derimod lidt nysgjerrigt, forlegent, angst, usikkert stikker Hovedet frem, hurtigt trækker det tilbage - saa forstaaer ethvert Barn denne Bevægelse, man kalder det at lege Skjul. Og jeg, som altid er med i Legen, jeg skulde holde mig tilbage, jeg skulde ikke svare, naar der blev spurgt ... Tro ikke, at jeg nærer nogen fornærmende Tanke om Dem, De havde ikke den fjerneste Hensigt med at stikke Hovedet frem, det var den uskyldigste Sag af Verden. Til Gjengjeld maa De ikke fornærme mig i Deres Tanke, det taaler mit gode Navn og Rygte ikke. Desuden var det Dem, der begyndte. Jeg raader Dem aldrig at tale til noget Menneske om denne Begivenhed; De har Uretten paa Deres Side. Hvad agter jeg at gjøre Andet end enhver Cavaleer vilde gjøre - tilbyde Dem min Paraply. --- Hvor blev hun af? Ypperligt, hun har skjult sig nede i Portnerens Dør - Det er en allerkjæreste lille Pige, munter, fornøiet. - "Maaskee kunde De give mig Oplysning om en ung Dame, der i dette hellige Øieblik stak Hovedet ud af denne Port, aabenbart i Forlegenhed for en Paraply. Det er hende jeg søger, jeg og min Paraply" - De leer - tillader De maaskee jeg sender min Tjener for at hente den imorgen, eller befaler De, at jeg skal bringe en Vogn - Intet at takke for, det er kun en skyldig Høflighed. - Det er et af de glædeste Pigebørn, jeg i lang Tid har seet, hendes Blik er saa barnligt og dog saa kjækt, hendes Væsen saa yndigt, saa sædeligt, og dog er hun nysgjerrig. - Gaae Du med Fred, mit Barn, dersom der ikke var en grøn Kaabe til, saa kunde jeg vel have ønsket at stifte et nærmere Bekjendtskab. - Hun gaaer ned ad store Kjøbmagergade. Hvor var hun skyldfri og tillidsfuld, ikke Spor af Snerperi. See hvor let hun gaaer, hvor rask hun kaster med Nakken - den grønne Kaabe fordrer Selvfornegtelse.

d. 15.

Tak gode Tilfælde, tag min Tak! Rank var hun og stolt, hemmelighedsfuld og tankeriig var hun som en Gran, eet Skud, een Tanke, der dybt fra Jordens Indre skyder op mod Himlen, uforklaret, sig selv uforklarlig, et Hele, som ikke har Dele. Bøgen sætter Krone, dens Blade fortælle om hvad der er foregaaet under den, Granen har ingen Krone, ingen Historie, sig selv gaadefuld - saaledes var hun. Hun var sig selv skjult i sig selv, selv steg hun op af sig selv, en hvilende Stolthed var der i hende som Granens dristige Flugt, skjøndt den er naglet til Jorden. Et

Veemod var der udgydt over hende som Skovduens Kurren, en dyb Længsel, som Intet savnede. En Gaade var hun som gaadefuldt eiede sin egen Opløsning, en Hemmelighed, og hvad er alle Diplomaters Hemmeligheder mod denne, en Gaade, og hvad i al Verden er saa skjønt, som det Ord, der løser den? Hvor er dog Sproget saa betegnende, saa prægnant: at løse, hvilken Tvetydighed ligger ikke heri, hvor skøn og hvor stærk gaar den ikke gennem alle de Combinationer, hvori dette Ord forekommer! Som Sjælens Rigdom er en Gaade, saa længe Tungens Baand ikke er løst, og derved Gaaden løst, saaledes er en ung Pige ogsaa en Gaade. - - - Tak gode Tilfælde, tag min Tak! Dersom jeg i Vinterens Tid havde faaet hende at see, da havde hun vel været indsvøbt i den grønne Kaabe, forfrossen maaskee, og Naturens Ublidhed havde i hende forkleinet sin egen Skjønhed. Nu derimod, hvilken Lykke! Jeg fik hende at see første Gang paa Aarets skønneste Tid i Forsommeren ved Eftermiddags-Belysning. Vinteren har nu ogsaa sine Fordele. En brillant oplyst Balsal kan vel være en flatterende Omgivelse for en balklædt ung Pige; men deels viser hun sig sjældent her aldeles til sin Fordeel, netop fordi Alt opfordrer hende dertil, en Opfordring, der hvad enten hun giver efter for den eller gjør den Modstand, virker forstyrrende; deels minder Alt om Forgængelighed og Forfængelighed, og fremkalder en Utaalmodighed, der gjør Nydelsen mindre qvægende. Til visse Tider vilde jeg vel ikke undvære en Balsal, jeg vilde ikke undvære dens kostbare Luxus, ikke dens ubetalelige Overflod af Ungdom og Skjønhed, ikke dens mangfoldige Spil af Kræfter; men jeg nyder da ikke saa meget som jeg svælger i Mulighed. Det er ikke en enkelt Skjønhed, der fængsler, men en Totalitet; et Drømmebillede svæver En forbi, hvori alle disse qvindelige Væsener configurere sig mellem hinanden, og alle disse Bevægelser søge Noget, søge Ro i eet Billede, som ikke sees.

Det var paa den Sti, der ligger mellem Nørre- og Østerport. Klokken var omtrent halv syv. Solen havde tabt sin Magt, kun Erindringen om den bevaredes i et mildt Skjær, der udbredte sig over Landskabet. Naturen aandede friere. Søen var stille, blank som et Speil. Blegdammens hyggelige Bygninger spillede sig i Vandet, som et langt Stykke ud var mørkt som Metal. Stien og Bygningerne paa den anden Side belystes af afmægtige Solstråler. Himlen var klar og reen, kun en enkelt let Sky gled ubemærket hen over den, bedst at bemærke, naar man fæstede Øiet paa Søen, over hvis blanke Pande den forsvandt. Intet Blad rørte sig. - Det var hende. Mit Øie har ikke bedraget mig, om end den grønne Kaabe har gjort det. Uagtet jeg nu i saa lang Tid havde været forberedt, var det mig dog umuligt at beherske en vis Uro, en Stigen og Falden ligesom Lærkens, der over de hosliggende Marker steeg og faldt i sin Sang. Hun var alene. Hvorledes hun var paaklædt, har jeg atter glemt, og dog har jeg nu et Billede af hende. Hun var alene, beskjeftiget, aabenbart ikke med sig selv, men med sine egne Tanker. Hun tænkte ikke, men Tankernes stille Syslen vævede et Længselens Billede for hendes Sjæl, som Ahnelsen eiede, uforklarligt som en ung Piges mange Sukke. Hun var i sin skønneste Tid. En ung Pige udvikles ikke i den Forstand som en Dreng, hun voxer ikke, hun fødes. En Dreng begynder strax at udvikle sig og bruger lang Tid dertil, en ung Pige fødes længe og fødes voxen. Deri hendes uendelige Rigdom; i det Øieblik hun er født, er hun voxen, men dette Fødsels-Øieblik kommer silde. Derfor fødes hun to Gange, anden Gang naar hun gifter sig, eller rettere i dette Øieblik hører hun op at fødes, først i dette Moment er hun født. Det er ikke blot Minerva, der springer ud af Jupiters Pande fuldbaaren, ikke blot Venus, der dukker op af Havet i sin fulde Ynde, saaledes er enhver ung Pige, hvis Qvindelighed ikke er bleven fordærvet ved hvad man kalder Udvikling. Hun vaagner ikke successivt, men paa eengang, derimod drømmer hun desto længere, naar Folk ikke ere ufornuftige nok til for tidligt at kalde paa hende. Men denne Drømmen er en uendelig Rigdom. - Hun var beskjeftiget ikke med sig selv, men i sig selv, og denne Beskjeftigelse var en uendelig Fred og Hvile i sig selv. Saaledes er en ung Pige riig, at omfatte denne Riigdom gjør En selv riig. Hun er riig, skjøndt hun ikke veed, at hun eier Noget; hun er riig, hun er en Skat. Stille Fred hvilede der over hende og lidt Veemod. Hun var let at løfte paa med Øiet, let som Psyche, der bæres bort af Genier, endnu lettere; thi hun bar sig selv. Lad Kirkens Lærere stride om Madonnas Himmelfart, den forekommer mig ikke ubegribelig, thi hun tilhørte ikke mere Verden; men en ung Piges Lethed den er ubegribelig og spotter Tyngdens Love. - Hun bemærkede Intet og troede sig desaaarsag heller ikke bemærket. Jeg holdt mig i fjern Afstand og indsugede hendes Billede. Hun gik langsomt, ingen lilsomhed forstyrrede hendes Fred eller Omgivelsens Ro. Ved Søen sad en Dreng og fiskede, hun stod stille, betragtede Vandspeilet og det lille Flod. Hun havde vel ikke gaet stærkt, dog søgte hun en Afkjølelse; hun løste et lille Tørklæde, der under Schavlet var knyttet om Halsen; en sagte Luftning fra Søen omviftede en Barm, hviid som Sne og dog varm og fuld. Drengen syntes ikke at være tilfreds over at have et Vidne til sin Fangst, han vendte sig om med et temmelig phlegmatisk Blik og betragtede hende. Han gjorde virkelig en latterlig Figur, og jeg kan ikke fortænke hende i, at hun kom til at lee ad ham. Saa ungdommeligt hun loe; dersom hun havde været ene

med Drengen, troer jeg ikke hun havde været bange for at slaes med ham. Hendes Øie var stort og straalrigt; naar man skuede ind i det, da havde det en dunkel Glands, der lod dets uendelige Dyb ahne, idet det var umuligt at trænge ind deri; reent var det og uskyldigt, mildt og roligt, fuldt af Skjelmeri, da hun smilede. Hendes Næse var fiint bøiet; da jeg saae hende fra Siden, trak den sig ligesom ind i Panden, blev derved lidt kortere og lidt mere kjæk. Hun gik videre, jeg fulgte. Heldigviis var der flere Spadserende paa Stien; medens jeg vexlede et Par Ord med En og Anden, lod jeg hende vinde lidt Forspring og indhentede hende da snart igjen og befriede mig saaledes fra den Nødvendighed at maatte gaae paa Afstand ligesaa langsomt som hun. Hun gik mod Østerport. Jeg ønskede at see hende nærmere uden at blive seet. Paa Hjørnet ligger der et Huus, fra hvilket dette maatte kunne lykkes mig. Jeg kjendte Familien og behøvede altsaa blot at gjøre den en Visit. Jeg ilede hende forbi med hurtige Skridt, som om jeg ikke i fjerneste Maade agtede paa hende. Jeg kom et langt Stykke forud, hilste til Høire og Venstre paa Familien og bemægtigede mig derpaa det Vindue, der vendte ud til Stien. Hun kom, jeg saae, og saae, medens jeg paa Samme Tid udspandt en Passiar med Theeselskabet i Dagligstuen. Hendes Gang overbeviste mig let om, at hun ikke havde gennemgaaet nogen betydelig Dandseskole, og dog var der en Stolthed i den, en naturlig Adel, men en Mangel paa Agtpaagivenhed paa sig selv. Een Gang mere end jeg egentlig havde regnet paa, fik jeg hende at see. Fra Vinduet af kunde jeg ikke see langt ned ad Stien; derimod kunde jeg iagttage en Bro, som løber ud i Søen, og til min store Forundring opdager jeg hende derude igjen. Det faldt mig ind, maaskee hører hun til herude paa Landet, maaskee har Familien Sommerværelser. Jeg var allerede ifærd med at fortryde mit Besøg, af Frygt for, at hun skulde vende om og jeg tabe hende af Sigte, ja dette, at hun blev synlig paa Broens yderste Spidse, var ligesom et Tegn paa, at hun forsvandt for mig - da hun viste sig nærvæd. Hun var gaaet Huset forbi, i en Fart griber jeg efter min Hat og min Stok for, om muligt, endnu mange Gange at komme hende forbi og atter bag efter hende indtil jeg havde opdaget hendes Bolig - da jeg ved min lilsomhed støder til en Dames Arm, der just var ifærd med at præsentere Thee om. Et frygteligt Skrig opløftes, jeg staaer med Hat og Stok, ene bekymret for at komme bort, og for om muligt at give Sagen en Vending og motivere min Retirade, udbryder jeg med Pathos: som Cain vil jeg være landflygtig fra dette Sted, der saae dette Theevand spildt. Men som om Alt havde sammensvoret sig imod mig, faaer Værten den fortvivlede Idee at ville continuere min Bemærkning og erklærer høit og dyrt, at jeg ikke faaer Lov til at gaae, førend jeg har nydt en Kop Thee, selv præsenteret Damerne den spildte Thee og saaledes gjort Alt godt igjen. Da jeg holdt mig fuldkommen overbeviist om, at min Vært vilde i nærværende Tilfælde ansee det for en Høflighed at bruge Vold, saa var her intet Andet for end at blive. - Hun var forsvunden.

d. 16.

Hvor det er skjønt at være forelsket, hvor det er interessant at vide, at man er det. See det er Forskjellen. Jeg kan blive forbitret ved Tanken om, at hun anden Gang forsvandt for mig og dog glæder det mig i en vis Forstand. Det Billede, jeg eier af hende, svæver ubestemt mellem at være hendes virkelige og hendes ideale Skikkelse. Dette Billede lader jeg nu vise sig for mig; men netop fordi det enten er Virkelighed eller Virkeligheden dog er Anledning, har det et eget Trylleri. Jeg kjender ingen Utaalmodighed, thi hun maa dog høre til her i Byen, og det er mig i dette Øieblik nok. Denne Mulighed er Betingelsen for, at hendes Billede ret kan vise sig - Alt vil nydes i langsomme Drag. Og skulde jeg ikke være rolig, jeg som kan ansee mig for Gudernes Yndling, hvem den sjeldne Lykke blev til Deel, igjen at blive forelsket. Det er dog Noget, som ingen Kunst, intet Studium kan fremlokke, det er en Gave. Men er det lykkedes mig, atter at reise en Elskov, saa vil jeg dog see, hvor længe den lader sig soutenere. Jeg dækker for denne Kjærlighed, som jeg ikke gjorde det for min første. Leiligheden bliver En fattig nok til Deel, viser den sig, saa gjelder det i Sandhed om at benytte den; thi det er det Fortvivlede, det er ingen Kunst at forføre en Pige, men en Lykke at finde En, der er værd at forføre. - Kjærligheden har mange Mysterier, og denne første Forelskelse er ogsaa et Mysterium, om den end hører til de mindre - de fleste Mennesker, de bruse frem, forlove sig eller gjøre andre dumme Streger, og i en Haandevending er Alt forbi, og de veed hverken hvad de have erobret, eller hvad de have tabt. To Gange har hun nu viist sig for mig og er forsvunden; det betyder, at hun snart oftere vil vise sig. Da Joseph har forklaret Pharaos Drøm, føier han til: men det, at Du drømte to Gange, betyder, at det snart vil gaae i Opfyldelse.

Det vilde dog være interessant, naar man lidt iforveien kunde see de Kræfter, hvis Fremtrædelse udgjør Livets Indhold. Hun lever nu hen i al sin stille Fred; hun ahner endnu ikke, at jeg er til, endnu mindre, hvad der foregaaer i mit Indre, endnu mindre den Sikkerhed, med hvilken jeg skuer ind i hendes Fremtid; thi min Sjæl fordrer mere og mere Virkeligheden, den bliver stærkere og stærkere. Naar en Pige ikke ved det første Øiekast gjør saa dybt Indtryk paa En, at hun vækker det Ideale, saa er Virkeligheden i Almindelighed ikke synderlig attraaværdig; gjør hun det derimod, saa er man, hvor prøvet man end er, i Almindelighed lidt overvældet. Den, som nu ikke er sikker paa sin Haand, sit Øie og sin Seier, ham vil jeg altid tilraade at vove Angrebet i denne første Tilstand, hvori han, netop fordi han er overvældet, har overnaturlige Kræfter; thi denne Overvældethed er en besynderlig Blanding af Sympathi og Egoisme. Han vil derimod gaae Glip af en Nydelse; thi han nyder ikke Situationen, da han selv er optaget, er skjult i den. Hvad der er det Smukkeste er vanskeligt, hvad der er det Interessanteste, let at afgjøre. Imidlertid er det altid godt at komme Stregen saa nær som muligt. Det er den egentlige Nydelse, og hvad Andre nyde, veed jeg tilvisse ikke. Den blotte Besiddelse er noget Lidet, og de Midler, som slige Elskere bruge, ere i Almindelighed usle nok; de forsmaae end ikke Penge, Magt, fremmed Indflydelse, Sovedrikke o.s.v. Men hvad Nydelse er der dog ved Elskov, naar den ikke har den absoluteste Hengivelse i sig, det vil sige fra den ene Side, men dertil hører der i Reglen Aand, og denne mangler i Reglen disse Elskere.

d. 19.

Cordelia hedder hun altsaa, Cordelia! Det er et smukt Navn, ogsaa dette er af Vigtighed, da det ofte kan virke meget forstyrrende, i Forbindelse med de ømmeste Prædikater at maatte nævne et uskjønt Navn. Jeg kjendte hende allerede langt borte, hun gik med to andre Piger paa venstre Fløi. Deres Gangs Bevægelse syntes at tyde paa, at de snart vilde gjøre en Standsning. Jeg stod paa Gadehjørnet og læste Placaten, medens jeg bestandigt holdt Øie med min Ubekjendte. De toge Afsked med hverandre. De To vare formodentlig gaaet et Stykke af deres Vej, thi de toge en modsat Retning. Hun lagde Veien hen ad mit Gadehjørne til. Da hun var gaaet et Par Skridt, kom der een af de unge Piger løbende efter hende og raabte høit nok til at jeg kunde høre det: Cordelia! Cordelia! Derpaa kom den Tredie til; de stak Hovederne sammen til et Geheimeraad, hvis Hemmeligheder jeg forgjæves med mit fineste Øre søgte at opfange; derpaa loe de alle Tre, og i et noget hurtigere Tempo iilte de nu ad den Vej, de To indsloge. Jeg fulgte efter. De gik ind i et Huus ved Stranden. Jeg ventede en Tid lang, da der jo var al Sandsynlighed for, at Cordelia vilde snart vende tilbage alene. Dette skeete imidlertid ikke.

Cordelia! Det er dog virkelig et fortræffeligt Navn, saaledes heed jo ogsaa Lears tredie Datter, denne udmærkede Pige, hvis Hjerte ikke boede paa hendes Læber, hvis Læber vare stumme, naar hendes Hjerte havde udvidet sig. Saaledes og med min Cordelia. Hun ligner hende, det er jeg vis paa. Men i en anden Forstand boer dog hendes Hjerte paa hendes Læber, ikke i Form af Ord, men paa en mere hjertelig Maade i Form af et Kys. Hvor var hendes Læber svulmende af Sundhed! Aldrig saae jeg dem skjønnere.

At jeg virkelig er forelsket, kan jeg blandt Andet ogsaa see af den Hemmelighedsfuldhed, hvormed jeg næsten ogsaa for mig selv behandler denne Sag. Al Kjærlighed er hemmelighedsfuld, endog den troløse, naar den har det behørig æstetiske Moment i sig. Det er aldrig faldet mig ind at ønske Medvidere eller at broute af mine Eventyr. Det glæder mig saaledes næsten, at jeg ikke fik hendes Bopæl at vide, men et Sted, hvor hun ofte kommer. Maaskee er jeg desuden derved kommen mit Maal endnu nærmere. Jeg kan, uden at det vækker hendes Opmærksomhed, anstille mine lagttagelser, og fra dette faste Punkt vil det ikke falde mig svært at skaffe mig Adgang i hendes Familie. Skulde denne Omstændighed derimod vise sig som en Vanskelighed - eh bien! saa tager jeg den Vanskelighed med; Alt, hvad jeg gjør, gjør jeg con amore; og saaledes elsker jeg ogsaa con amore.

d. 20.

Idag har jeg skaffet mig Oplysninger om det Huus, hvori hun forsvandt. Det er en Enkefrue med tre velsignede Døttre. Oplysninger kunne her faaes i Overflod, det vil sige, forsaavidt de ere i Besiddelse af nogen. Den eneste Vanskelighed er at forstaae disse Oplysninger i tredie Potents; thi de tale alle Tre i Munden paa hverandre. Hun hedder Cordelia Wahl og er Datter af en Capitain i Søetaten. Han er død for nogle Aar siden, Moderen ogsaa. Han var en meget haard og streng Mand. Hun lever nu i Huset hos sin Tante, det vil sige hendes Faster, som skal slægte Broderen paa, men ellers være en meget respectabel Kone. Det er nu godt nok, men forøvrigt veed de Intet om dette Huus; de komme der aldrig, men Cordelia kommer ofte hos dem. Hun og de to Piger gaae og lære i Kongens Kjøkken. Hun kommer der derfor gjerne tidlig om Eftermiddagen, engang imellem ogsaa om Formiddagen, aldrig om Aftenen. De leve meget indesluttede.

Altsaa her ender Historien, der viser sig ingen Bro, ad hvilken jeg kan smutte over i Cordelias Huus.

Hun har altsaa en Forestilling om Smerter i Livet, om dets Skyggeside. Hvo skulde have sagt det om hende. Dog, disse Erindringer tilhøre vel en yngre Alder, det er en Horizont, hun har levet under, uden ret at mærke den. Det er meget godt, det har frelst hendes Qvindelighed, hun er ikke forqvaklet. Paa den anden Side vil det ogsaa faae sin Betydning til at elevere hende, naar man forstaaer ret at kalde det frem. Alt Sligt giver i Almindelighed Stolthed, forsaavidt det ikke knuser, og knuust er hun saare langt fra.

d. 21.

Hun boer ved Volden, Localiteterne ere ikke de bedste, ingen Gjenboer, hvis Bekjendtskab man kunde gjøre, ingen offentlige Steder, hvor man kan ubemærket anstille sine Observationer. Volden selv er lidet skikket, man er for meget seet. Gaaer man nede paa Gaden, saa kan man ikke godt gaae paa den Side heelt ovre ved Volden, thi der gaaer intet Menneske, og det vilde være for paafaldende, eller man maatte gaae ind under Husene, saa kan man Intet see. Det er et Hjørnested. Vinduerne til Gaarden kan man ogsaa see fra Gaden af, da Huset intet Nabohuus har. Der maa formodentlig hendes Sovekammer findes.

d. 22.

Idag saae jeg hende første Gang hos Fru Jansens. Jeg blev forestillet for hende. Det syntes hun ikke at bryde sig stort om, eller at agte paa mig. Jeg forholdt mig saa ubetydelig som muligt, for desto bedre at kunne være opmærksom. Hun blev der kun et Øieblik, hun var blot kommen for at hente Døttrene, der skulde ud i Kongens Kjøkken. Medens de to Jomfruer Jansen toge Tøiet paa, bleve vi To alene i Stuen, og med et koldt, næsten overseende Pflegma henkastede jeg et Par Ord til hende, som bleve med ufortjent Høflighed besvarede. De gik nu. Jeg kunde have tilbudt mig at følge dem; det vilde imidlertid allerede have været tilstrækkeligt for at denoncere Cavalleren, og jeg har overbeviist mig om, at paa den Maade vindes hun ikke. - Derimod foretrak jeg, Øieblikket efter at hun var gaaet ogsaa at gaae, men adskilligt hurtigere end de og ad andre Veie, dog ligeledes stilende til Kongens Kjøkken, saaledes, at idet de vilde svinge om ad store Kongensgade, løb jeg dem i største Hast forbi uden at hilse eller Noget, til stor Forbauselse for dem.

d. 23.

At skaffe mig Adgang i Huset er mig nødvendigt, jeg er i den Henseende, som der siges i Militairsproget, færdig. Det lader imidlertid til at blive en temmelig vidtløftig og vanskelig Sag. Aldrig har jeg kjendt nogen Familie, der levede saa afsondret. Det er kun hende og hendes Tante. Ingen Brødre, ingen Fætttere, ikke en Trævl at faae fat i, ingen uendelig langt ude Beslægtet, man kunde faae under Armen. Jeg gaaer bestandigt med den ene Arm hængende løs, jeg vilde for Alt i Verden ikke i denne Tid gaae med En under hver Arm, min Arm er en Entrehage, som man altid maa have i Beredskab, min Arm er bestemt for de uvisse Indtægter, om der ikke langt ude i det Fjerne skulde vise sig en langt ude Beslægtet eller Ven, som jeg langt borte fra kunde faae en Smule under Armen - saa klattrer jeg. Iøvrigt er det ogsaa urigtigt af en Familie at leve saa isoleret; man berøver den stakkels Pige Leilighed til at lære Verden at kjende, ikke at tale om, hvilke andre farlige Følger det kan have. Det hævner sig altid. Med Frieri gaaer det ligesaa. Ved slig Isolation sikkrer man sig vel mod Smaatyve. I et meget selskabeligt Huus, der gjør Leilighed Tyve. Det gjør imidlertid ikke stort; thi hos saadanne Piger er der ikke stort at stjæle; naar de ere sexten Aar gamle, da er deres Hjerte allerede en fuldstændig Navneklud, og jeg bryder mig aldrig om at skrive mit Navn med, hvor Flere allerede have skrevet, det falder mig aldrig ind at ridse mit Navn paa en Rude eller i en Kro, eller paa et Træ eller en Bænk i Frederiksberg Have.

d. 27.

Jo mere jeg seer paa hende, desto mere overbeviser jeg mig om, at hun er en isoleret Figur. Dette bør en Mand ikke være, end ikke en Yngling; thi da hans Udvikling væsentlig beroer paa Reflexion, saa maa han være traadt i Forhold til Andre. En ung Pige bør derfor heller ikke være interessant, thi det Interessante indeholder altid en Reflexion paa sig selv, saaledes som derfor i Kunst det Interessante altid giver Kunstneren med. En ung Pige, der vil behage ved at være interessant, vil nærmest behage sig selv. Dette er fra Æsthetikens Side, hvad der er at indvende mod alskens Coquetteri. En anden Sag er det med alt det uegentlige Coquetteri der er Naturens egen Bevægelse; saaledes den qvindelige Blufærdighed, der altid er det skønneste Coquetteri. Det kan vel lykkes en saadan interessant Pige at behage; men ligesom hun selv har opgivet sin Qvindelighed, saaledes ere i Almindelighed de Mænd, hun behager, ligesaa umandige. Interessant bliver en saadan ung Pige egentlig først ved Forhold til Mænd. Qvinden er det svagere Kjønn, og dog hører det hende langt væsentligere til at staae alene i sin Ungdom end Manden, hun maa være sig selv nok, men det, hvorved og hvori hun er sig selv nok, er en Illusion; det er denne Medgift, Naturen har udstyret hende med som en Kongedatter. Men denne Hvile i Illusion gjør hende netop isoleret. Jeg har ofte speculeret over, hvoraf det vel kunde komme, at der er intet Fordærligere for en ung Pige end megen Omgang med andre unge Piger. Det ligger aabenbart deri, at denne Omgang hverken er det Ene eller det Andet; den forstyrrer Illusionen, men forklarer den ikke. Det er Qvindens dybeste Bestemmelse at være Selskab for Manden, men ved Omgang med sit eget Kjønn henledes der let en Reflexion herpaa, som gjør hende istedetfor Selskab til Selskabsdame. Sproget selv er meget betegnende i denne Henseende; Manden hedder Herre, men Qvinden hedder ikke Tjenerinde eller deslige, nei, der bruges en Væsentligheds Bestemmelse: hun er Selskab, ikke Selskaberinde. Naar jeg skulde tænke mig et Ideal af en Pige, maatte hun altid staae alene i Verden og derved være anviist sig selv, men fornemmelig ikke have Veninder. Vel er det sandt, at Gratierne vare tre; men det er vistnok heller aldrig faldet Nogen ind at tænke sig dem talende sammen; de danne i deres tause Trehed en qvindelig skjønn Eenhed. I denne Henseende kunde jeg næsten fristes til, igjen at anbefale Jomfrubuur, hvis ikke denne Tvang atter virkede skadeligt. Ønskeligst er det altid for en ung Pige, at hun lades hendes Frihed, men at Leiligheden ikke tilbydes. Derved bliver hun skjønn og frelses fra at blive interessant. En ung Pige, der lever meget i Selskab med unge Piger, hende giver man forgjæves et Jomfrusløv eller et Brudesløv; derimod vil den, der har æsthetisk Sands nok, altid finde, at en i dybere og eminent Forstand uskyldig Pige føres tilsløret til ham, om det end ikke er Skik og Brug at bruge et Brudesløv.

Hun er strængt opdraget, jeg ærer hendes Forældre derfor i deres Grav; hun lever meget tilbageholdent, jeg kunde falde Tanten om Halsen af Tak derfor. Hun har ikke lært Verdens Glæder at kjende, har ikke den pjattede Overmæthed. Hun er stolt, hun trodser det, der glæder andre unge Piger, saaledes skal det være. Det er en Usandhed, som jeg skal vide at drage mig til Fordeel. Stads og Pragt behager hende ikke i den Forstand som andre unge Piger; hun er lidt polemisk, men dette er nødvendigt for en ung Pige med hendes Sværmeri.

Hun lever i Phantasiens Verden. Faldt hun i urette Hænder, da kunde der bringes noget meget Uqvindeligt ud af hende, netop fordi der er saa megen Qvindelighed i hende.

d. 30.

Overalt krydses vore Veie. Idag har jeg mødt hende tre Gange. Jeg er vidende om hver hendes mindste Udflugt, naar og hvor jeg skal træffe hende; men denne Kundskab bruges ikke til at skaffe mig et Sammentræf med hende; tvertimod jeg ødsler efter en frygtelig Maalestok. Et Møde, som ofte har kostet mig flere Timers Venten, bortødsles som en Bagatel; jeg træffer hende ikke, jeg tangerer blot hendes periferiske Existens. Veed jeg, at hun skal hen til Fru Jansens, saa træffer jeg ikke gjerne sammen med hende, uden forsaa vidt det er mig af Vigtighed at anstille en enkelt lagttagelse; jeg foretrækker at komme lidt før til Fru Jansens og om muligt møde hende i Døren, idet hun kommer og jeg gaaer, eller paa Trappen, hvor jeg da skjødsløst løber hende forbi. Det er det første Net, hvori hun maa spindes ind. Paa Gaden standser jeg hende ikke, eller jeg vexler en Hilsen med hende, men nærmer mig hende aldrig, men sigter bestandig paa Afstand. Vore idelige Sammenstød ere hende vel paafaldende, hun mærker vel, at der paa hendes Horizont har viist sig et nyt Legeme, der i sin Gang paa en besynderlig uforstyrrende Maade griber forstyrrende ind i hendes; men den denne Bevægelse constituerende Lov har hun ingen Ahnelse om, hun fristes snarere til at see sig om til Høire og Venstre, om hun ikke kunde opdage det Punkt, der er Maalet; at det er hende, det er hun ligesaa uvidende om som hendes Antipode. Det gaaer hende ligesom mine Omgivelser i Almindelighed: de troe, jeg har en Mangfoldighed af Forretninger, jeg er idelig i Bevægelse og siger som Figaro: Een, to, tre, fire Intriger paa eengang, det er min Lyst. Først maa jeg kjende hende og hele hendes aandelige Tilstand, før jeg begynder mit Angreb. De fleste nyde en ung Pige, som de nyde et Glas Champagne i et skummende Øieblik, aah ja, det er ret smukt, og med mangen ung Pige er det vel det Høieste, man kan drive det til; men her er Mere. Er Individet for skrøbeligt til at taale Klarhed og Gjennemsigtighed, nu vel, saa nyder man det Uklare, men hun kan aabenbart taale det. Jo mere Hengivelse man kan bringe ind i Elskoven, jo interessantere. Denne Øieblikkets Nydelse er, om end ikke i udvortes saa dog i aandelig Forstand, en Voldtægt, og en Voldtægt er der kun en indbildt Nydelse i, den er, ligesom et stjaalet Kys, Noget, der ingen Art har. Nei, naar man kan bringe det dertil, at en Pige blot har en eneste Opgave for sin Frihed, den at hengive sig, at hun føler hele sin Salighed deri, at hun næsten tiltrygler sig denne Hengivelse og dog er fri, saa er der først Nydelse, men dertil hører altid aandelig Indflydelse.

Cordelia! Det er dog et herligt Navn. Jeg sidder hjemme og øver mig selv i at tale ligesom en Papegøie, jeg siger: Cordelia, Cordelia, min Cordelia, Du min Cordelia. Jeg kan ikke bare mig for at smile ved Tanken om den Routine, hvormed jeg engang vil i et afgjørende Øieblik udtale disse Ord. Man bør altid gjøre Forstudier, Alt maa være lagt til Rette. Det er intet Under, at Digterne altid skildre dette Dus-Øieblik, det skjønneste Øieblik, hvor de Elskende ikke ved Overgydelse (der er jo rigtignok Mange, der aldrig komme videre) men ved Nedstigelse i Kjærlighedens Hav afføre sig det gamle Menneske og stige op af denne Daab og nu først ret kjende hinanden som gamle Bekjendte, skjøndt de kun ere et Øieblik gamle. For en ung Pige er dette Øieblik altid det skjønneste, og man bør, for ret at nyde det, altid være lidt høiere, saa man ikke blot er Baptisand men tillige Præst. Lidt Ironi gjør dette Øieblik andet Øieblik til et af de interessanteste, det er en aandelig Afklædelse. Man maa være poetisk nok til ikke at forstyrre Akten, og dog maa Skjelmen altid sidde paa Luur.

d. 2. Juni.

Hun er stolt, det har jeg seet for længe siden. Naar hun sidder i Selskab med de tre Jansener, saa taler hun meget lidet, deres Pjat kjeder hende aabenbart, et vist Smil om Læberne synes at tyde derpaa. Dette Smil bygger jeg paa. - Til andre Tider kan hun overgive sig til en næsten drengagtig Vildskab, til stor Forundring for

Jansenerne. Uforklarligt er det mig ikke, naar jeg betænker hendes Barndoms-Liv. Hun havde kun een eneste Broder, der var et Aar ældre. Hun kjender kun Fader og Broder, har været Vidne til alvorlige Optrin, der giver Afsmag for den almindelige Gaasesnadder. Hendes Fader og Moder have ikke levet lykkeligt sammen; det, som ellers, tydeligere eller dunklere, vinker en ung Pige, vinker ikke hende. Det turde vel være muligt, at hun er raadvild om, hvad en ung Pige er. Maaskee turde hun i enkelte Øieblikke ønske, at hun ikke var Pige, men Mand.

Hun har Phantasi, Sjæl, Lidenskab, kort, alle Substantialiteter, men ikke subjectivt reflecterede. Idag forvissede et Tilfælde mig ret derom. Jeg veed af Firmaet Jansen at hun ikke spiller, det strider mod Tantens Grundsætninger. Jeg har altid beklaget det, thi Musik er altid et godt Communicationsmiddel med en ung Pige, naar man, vel at mærke, er saa forsigtig, ikke at træde op som Kjender. Idag kom jeg op til Fru Jansens, jeg havde lukket Døren halv op uden at banke paa, en Uforskammedhed, der ofte kommer mig tilgode og som jeg, naar fornødent gjøres, afhjælper ved en Latterlighed, ved nemlig at banke paa den aabne Dør - hun sad der alene ved Fortepianoet - hun syntes at stjæle sig til at spille - det var en lille svensk Melodi - hun spillede ikke med Færdighed, hun blev utaalmodig, men da kom atter blidere Toner frem. Jeg lukkede Døren og blev udenfor, lyttende efter Afvexlingen i hendes Stemninger, der var stundom en Lidenskab i hendes Spil, som erindrede om Jomfru Mettelil, der slog Guldharpn, saa Mælken af hendes Bryster sprang. - Der var noget Veemodigt, men og noget Dithyrambisk i hendes Foredrag. - Jeg kunde have styrtet frem, grebet dette Øieblik - det havde været Daarskab. - Erindringen er ikke blot et Conservations-Middel, men et Forøgelses-Middel, hvad der er gjennemtrængt af Erindring virker dobbelt. - Man træffer ofte i Bøger, især i Psalmebøger, en lille Blomst - det har været et skjønt Øieblik, der gav Anledning til, at den blev nedlagt, Erindringen er dog endnu skjønnere. Hun lægger aabenbart Skjul paa, at hun spiller, eller spiller hun maaskee kun denne lille svenske Melodi - har den maaskee en særlig Interesse for hende? Alt dette veed jeg ikke, men derfor er denne Begivenhed mig af stor Vigtighed. Naar jeg nu engang taler fortroligere med hende saa leder jeg hende ganske hemmeligt hen paa dette Punkt og lader hende styrte ned i denne Lem.

d. 3. Juni.

Endnu kan jeg ikke blive enig med mig selv om, hvorledes hun skal opfattes; jeg forholder mig derfor saa stille, saa ubemærkelig - ja som en Soldat i en Vedetkjæde, der kaster sig ned til Jorden og lytter efter den fjerneste Gjenlyd af en fremrykkende Fiende. Jeg er egentlig ikke til for hende, ikke i Betydning af et negativt Forhold, men i Betydning af slet intet Forhold. Endnu har jeg intet Experiment vovet. At see hende og elske hende, det var eet, saaledes hedder det i Romanen - ja det er sandt nok, hvis Kjærligheden ingen Dialektik havde; men hvad faaer man vel ogsaa at vide om Elskov af Romaner? Lutter Løgne, der hjælpe til at forkorte Opgaven.

Naar jeg efter de Oplysninger, jeg nu har faaet, tænker tilbage paa det Indtryk, det første Møde gjorde paa mig, saa er min Forestilling om hende vel modificeret, men saavel til hendes som til min Fordeel. Det hører just ikke til Dagens Orden, at en ung Pige gaaer saaledes ganske alene, eller at en ung Pige saaledes synker ind i sig selv. Hun var prøvet efter min strenge Kritik: yndig. Men Ynde er et saare flygtigt Moment, der forsvinder som den Dag igaar, naar den er forbi. Jeg havde ikke forestillet mig hende i de Omgivelser, hvori hun lever, mindst saa ureflecteret fortrolig med Livets Storme.

Jeg gad dog vide, hvorledes det staaer sig med hendes Følelser. Forelsket har hun vistnok aldrig været, dertil er hendes Aand for frit flyvende, allermindst hører hun til disse theoretisk erfarne Jomfruer, hvem det længe før Tiden er saa geläufigt at tænke sig i en elsket Mands Arme. De Skikkelser af Virkeligheden, der ere komne

hende imøde, have just ikke været istand til at bringe hende i Uklarhed om Forholdet mellem Drøm og Virkelighed. Hendes Sjæl næres endnu af Idealers guddommelige Ambrosia. Men det Ideal, der foresvæver hende, er vel just ikke en Hyrdinde eller en Heltinde i en Roman, en Elskerinde men en Jeanne d'Arc eller noget Saadant.

Spørgsmaalet bliver altid, om hendes Qvindelighed er stærk nok til at lade den reflectere sig, eller om den blot vil nydes som Skjønhed og Ynde; Spørgsmaalet er, om man tør spænde Buen høiere. Det er allerede en stor Ting at finde en reen umiddelbar Qvindelighed, men tør man vove Changementet, saa har man det Interessante. I saa Fald bliver det bedst at skaffe hende en slet og ret Frier paa Halsen. Det er en Overtro, Folk have, at dette skulde skade en ung Pige. - Ja er hun en meget fiin og zart Plante, der blot har eet Glandspunkt i sit Liv: Ynde, saa er det jo altid det Bedste, at hun aldrig har hørt Kjærlighed nævne, men er dette ikke Tilfælde, saa er det en Gevinst, og jeg vilde aldrig tage i Betænkning at tilveiebringe en Frier hvis der ingen var. Denne Frier maa heller ingen Carrikatur være, thi derved vindes Intet; det maa være ret en respectabel ung Mand, om muligt endog elskværdig, men dog for Lidt for hendes Lidenskab. Hun overseer et saadant Menneske, hun faaer Afsmag for Kjærlighed, hun mistvivler næsten om sin egen Realitet, naar hun føler sin Bestemmelse og seer hvad Virkeligheden byder, naar det at elske, siger hun, ikke er Andet, saa er det ikke Stort bevendt. Hun bliver stolt i sin Kjærlighed, denne Stolthed gjør hende interessant, den gennemlyser hendes Væsen med et høiere Incarnat; men tillige er hun sit Fald nærmere, men Alt dette gjør hende bestandigt mere og mere interessant. Imidlertid bliver det dog bedst, først at forsikkre sig hendes Bekjendtskaber for at see, om ikke det skulde være en saadan Frier. Hjemme gives der ingen Leilighed, thi der kommer saa godt som Ingen, men hun kommer dog ud, og der kunde en Slig vel findes. At skaffe En tilveie, før man veed dette, er altid betænkeligt; to hver for sig ubetydelige Friere kunde virke skadeligt ved deres Relativitet. Jeg faaer nu at see, om der ikke skulde sidde en saadan Elsker i Løn, som ikke har Mod til at storme Huset, en Hønsetyv, som ingen Leilighed seer i et saadant klosterligt Huus.

Det bliver altsaa det strategiske Princip, Loven for alle Bevægelser i dette Felttog, altid at berøre hende i en interessant Situation. Det Interessante er altsaa det Gebeet, paa hvilket Striden skal føres, det Interessantes Potents skal udtømmes. Dersom jeg ikke har taget meget fejl, saa er ogsaa hele hendes Bygning beregnet derpaa saa at det, jeg forlanger, netop er det, hun giver, ja det, hun forlanger. Det er det, det kommer an paa, at belure, hvad den enkelte kan give, og hvad hun som en Følge deraf fordrer. Mine Kjærligheds-Historier have derfor altid en Realitet for mig selv, de udgjøre et Livs-Moment, en Dannelses-Periode, som jeg bestemt veed Besked om, ofte knytter endog en eller anden Færdighed sig dertil; jeg lærte at dandse for den første Piges Skyld, jeg elskede, jeg lærte at tale Fransk for en lille Dandserindes Skyld. Dengang gik jeg som alle Tosser tiltorvs, blev ofte narret. Nu lægger jeg mig efter Forprang. Maaskee har hun imidlertid udtømt een Side af det Interessante, hendes indesluttede Liv synes at tyde derpaa. Det gjelder altsaa om at finde en anden Side, der ved første Øiekast slet ikke synes hende saa, men som netop paa Grund af dette Anstød bliver hende interessant. Til den Ende vælger jeg ikke det Poetiske, men det Prosaiske. Hermed altsaa Begyndelsen. Først neutraliseres hendes Qvindelighed ved prosaisk Forstandighed og Spot, ikke directe men indirecte, samt ved det absolute Neutrals: Aand. Hun taber næsten sin Qvindelighed for sig selv, men i denne Tilstand kan hun ikke holde sig alene, hun kaster sig i mine Arme, ikke som om jeg var Elsker, nei, endnu ganske neutralt, nu vaagner Qvindeligheden, man lokker den frem til dens høieste Elasticitet, man lader hende støde an mod en eller anden virkelig Gyldighed, hun gaaer ud over den, hendes Qvindelighed naaer næsten overnaturlig Høide, hun tilhører mig med en Verdens-Lidenskab.

d. 5.

Langt behøvede jeg da ikke at gaae. Hun kommer i Huset hos Grosserer Baxter. Her har jeg ikke blot fundet hende, men ogsaa et Menneske, der kom mig ligesaa beleiligt. Edvard, Sønnen der i Huset, er dødelig forelsket i hende, det behøver man blot et halvt Øie til at see, naar man seer paa hans tvende. Han er ved Handelen,

paa Faderens Contoir, et smukt Menneske, ret behagelig, noget bly, hvilket Sidste jeg troer ikke skader ham i hendes Øine.

Stakkels Edvard! Han veed slet ikke, hvorledes han skal fange an med sin Kjærlighed. Naar han veed, hun er der om Aftenen, saa gjør han Toilet alene for hendes Skyld, tager sin nye sorte Klæder paa alene for hendes Skyld, Manchetter alene for hendes Skyld, og gjør saaledes næsten en latterlig Figur i Dagligstuens forøvrigt dagligdagse Selskab. Hans Forlegenhed grændser til det Utrolige. Dersom det var en Maske, saa vilde Edvard være mig en farlig Medbeiler. Forlegenhed hører der stor Kunst til at bruge, men man opnaaer ogsaa Meget derved. Hvor ofte har jeg ikke brugt Forlegenhed for at narre en lille Jomfru. I Almindelighed udtale unge Piger sig meget haardt om forlegne Mandfolk, og dog holde de i Smug af dem. Lidt Forlegenhed smigrer saadant et Pigebarns Forfængelighed, hun føler sin Overlegenhed, det er Haandpengene. Naar man nu har dysset dem i Søvn, saa viser man netop ved en Leilighed, hvor de maatte troe, man vilde døe af Forlegenhed, at man er saa langt derfra, at man godt kan gaae alene. Ved Forlegenhed taber man sin mandlige Betydning, og den er derfor ogsaa et relativt godt Middel til at neutralisere Kjønnsforholdet, de blive derfor, naar de mærke, at det kun var Maske, beskjemmede, rødme i dem selv, de føle meget godt, at de paa en Maade ere gaaede over deres Grændse; det er ligesom naar de for længe vedblive at behandle en Dreng som Barn.

d. 7.

Saa ere vi da Venner, Edvard og jeg; et sandt Venskab, et skjønt Forhold er der mellem os, som det ikke har været siden Grækenlands skjønneste Dage. Vi bleve snart fortrolige, da jeg, efter at have indviklet ham i en Mangfoldighed af Betragtninger Cordelia betræffende, fik ham til at tilstaae sin Hemmelighed. Det Forstaaer sig, naar alle Hemmeligheder komme sammen, saa kan den gaae med. Stakkels Fyr, han har allerede længe sukket. Han pynter sig hver Gang hun kommer, følger hende derpaa hjem om Aftenen, hans Hjerte banker ved Tanken om, at hendes Arm hviler paa hans, de spadserer hjem, kiggende Stjerner, han ringer paa hendes Gadedør, hun forsvinder, han fortvivler - men haaber næste Gang. Han har endnu ikke havt Mod til at sætte sine Fødder over hendes Dørtærskel, han, som har saa ypperlig en Leilighed. Uagtet jeg ikke kan lade være, i mit stille Sind at spotte Edvard, saa er der dog noget Smukt i hans Barnlighed. Uagtet jeg ellers bilder mig ind at være temmelig bevandret i hele det erotiske Indbegreb, saa har jeg aldrig paa mig selv iagttaget denne Tilstand, denne Forelskelsens Angst og Bæven, det vil sige, i den Grad, at den berører mig Fatningen, thi ellers kjender jeg den nok, men den er for mig saaledes, at den snarere gjøre mig stærkere. Maaskee vilde En sige, saa har jeg aldrig ret været forelsket; maaskee. Jeg har skammet Edvard ud, jeg har opmuntret ham til at stole paa mit Venskab. Imorgen skal han gjøre et afgjørende Skridt, personligt gaae hen og indbyde hende. Jeg har faaet ham bragt paa den fortvivlede Idee at bede mig at gaae med; jeg har lovet ham det. Han antager det for et overordentligt Venskabs-Stykke. Leiligheden er ganske som jeg ønsker den, det er at falde med Døren ind i Stuen. Skulde hun have den fjerneste Tvivl om Betydningen af min Optræden, saa skal igjen min Optræden forvirre Alt.

Før har jeg ikke været vant til at forberede mig paa min Conversation, nu er det blevet mig en Nødvendighed for at underholde Tanten. Jeg har nemlig paataget mig det hæderlige Hverv at conversere hende og derved at dække Edwards forelskede Bevægelser mod Cordelia. Tanten har tidligere opholdt sig paa Landet, og saavel ved mine egne omhyggelige Studier i landøkonomiske Skrifter som og ved Tantens paa Erfaring grundede Meddelelser gjør jeg betydelige Fremskridt i Indsigt og Duelighed.

Hos Tanten gjør jeg fuldkommen min Lykke, hun anseer mig for et sat og stadigt Menneske, som man ret kan have Fornøielse af at indlade sig med, der ikke er som vore Modejunkere. Hos Cordelia synes jeg ikke at være synderlig vel anskreven. Vel er hun en for reen uskyldig Qvindelighed til at fordre, at enhver Mand skal gjøre hende sin Opvartning, men dog føler hun altfor meget det Oprørske i min Existens.

Naar jeg saaledes sidder i den hyggelige Dagligstue, naar hun som en god Engel udbreder Ynde overalt, over Alle, der komme i Berøring med hende over Gode og Onde, da bliver jeg stundom utaalmodig i mig selv, jeg fristes til at styrte frem fra mit Skjul; thi skjøndt jeg sidder for Alles Øine i Dagligstuen, saa sidder jeg dog paa Luur; jeg fristes til at gribe hendes Haand, at omfavne den hele Pige, at skjule hende i mig, af Frygt for at Nogen skulde berøve mig hende. Eller naar Edvard og jeg forlader dem om Aftenen, naar hun til Afsked rækker mig sin Haand, naar jeg holder den i min, stundom falder det mig vanskeligt at lade den Fugl slippe ud af min Haand. Taalmodighed - quod antea fuit impetus, nunc ratio est - hun maa spindes ganske anderledes ind i min Væv, og da pludselig lader jeg hele Elskovens Magt bruse frem. Vi have ikke fordærvet os dette Moment ved Slikkerier, ved utidige Anticipationer, det kan Du takke mig for, min Cordelia. Jeg arbejder paa at udvikle Modsætningen, jeg strammer Kjærlighedens Bue for at saare desto dybere. Som en Bueskytte slapper jeg Strængen, strammer den igjen, hører dens Sang, det er min Krigsmusik, men jeg sigter endnu ikke, lægger endnu ikke Pilen paa Strængen.

Naar et ringe Antal af Personer ofte komme i Berøring med hinanden i det samme Værelse, saa udvikler der sig let en Tradition om, hvor hver Enkelt har sin Plads, sit Stæde, det bliver for En et Billede, man naar man vil kan rulle op for sig, et Kort over Terrainet. Saaledes leve vi nu ogsaa i det Wahlske Huus i Forening et Billede. Om Aftenen saa drikkes der da Thee. I Almindelighed flytter da Tanten, der hidtil har siddet i Sophaen, sig hen til det lille Syebord, hvilken Plads Cordelia igjen forlader, hun rykker hen til Theebordet foran Sophaen, hende følger Edvard, jeg følger Tanten. Edvard søger Hemmelighedsfuldhed, han vil hviske, i Almindelighed gjør han det saa godt, at han bliver reent stum, jeg gjør ingen Hemmelighed af mine Udgydelser for Tanten, Torvepriser, en Beregning over, hvor mange Potter Mælk der skal til eet Pund Smør, igjennem Flødens Medium og Smørkjernens Dialektik, det er virkelig Ting, som enhver ung Pige ikke blot kan høre paa, uden at tage Skade deraf, men hvad langt sjeldnere er, det er en solid og grundig og opbyggelig Conversation, lige forædlende for Hoved og Hjerte. Jeg vender i Almindelighed Ryggen til Theebordet og til Edwards og Cordelias Sværmeri, jeg sværmer med Tanten. Og er ikke Naturen stor og viis i sine Frembringelser, hvad er ikke Smør for en kostelig Gave, hvilket herligt Resultat af Natur og Kunst. Tanten vilde vist ikke være istand til at høre, hvad der bliver talt mellem Edvard og Cordelia, forudsat at der virkelig blev talt Noget, det har jeg lovet Edvard, og jeg holder altid Ord. Derimod kan jeg ypperligt høre hvert et Ord, der bliver vexlet, høre hver en Bevægelse. Det er mig af Vigtighed, thi man kan ikke vide, hvad et Menneske i sin Fortvivlelse kan falde paa at vove. De forsigtigste og meest forknytte Mennesker vove stundom de desperateste Ting. Skjøndt jeg saaledes ikke har det Mindste at gjøre med de to eenlige Folk, kan jeg dog godt mærke paa Cordelia, at jeg usynlig bestandig er tilstede mellem hende og Edvard.

Det er dog et eget Billede, vi Fire danne tilsammen. Vil jeg tænke paa bekjendte Billeder, saa kunde jeg vel finde en Analogi, forsaavidt som jeg ved mig selv tænker paa, Mephistopheles; Vanskeligheden bliver imidlertid den, at Edvard ikke er nogen Faust. Gjør jeg mig selv til Faust saa bliver Vanskeligheden atter, at Edvard visselig ikke er nogen Mephistopheles. Jeg er heller ikke nogen Mephistopheles, allermindst i Edwards Øine. Han anseer mig for sin Kjærligheds gode Genius, og deri gjør han vel, idetmindste kan han være sikker paa, at Ingen kan vaage omhyggeligere over hans Kjærlighed end jeg. Jeg har lovet ham at conversere Tanten, og jeg røgter dette hæderlige Hverv med al Alvor. Tanten forsvinder næsten for vore Øine i lutter Landøkonomi; vi gaar i Kjøkken og Kjælder, paa Loftet, seer til Høns og Ænder, Gjæs o.s.v. Alt dette forarger Cordelia. Hvad jeg egentlig vil, kan hun naturligviis ikke begribe. Jeg bliver hende en Gaade, men en Gaade der

ikke frister hende til at ville gjætte, men som forbittret, ja indignerer hende. Hun føler meget godt, at Tanten næsten bliver latterlig, og dog er Tanten en saa ærværdig Dame, at hun visselig ikke fortjente det. Paa den anden Side gjør jeg det saa godt, at hun meget vel føler, at det vilde være forgjæves, om hun vilde søge at rokke mig. Stundom driver jeg det da saa vidt, at jeg bringer Cordelia til i al Forborgenhed at smile ad Tanten. Det er Etuder, som maae gjøres. Ikke som om jeg gjør det i Forening med Cordelia, langt fra, saa fik jeg hende aldrig til at smile ad Tanten. Jeg forbliver uforandret alvorlig grundig; men hun kan ikke lade være at smile. Det er den første falske Lærdom: vi maae lære hende at smile ironisk; men dette Smil træffer næsten ligesaa meget mig som Tanten, thi hun veed slet ikke, hvad hun skal tænke om mig. Det var dog muligt, at jeg var saadant et ungt Menneske, der for tidlig var bleven gammel, det var muligt; et Andet var ogsaa muligt, et Tredie ogsaa o.s.v. Naar hun da har smilet ad Tanten, saa indignerer hun paa sig selv, jeg vender mig da om, og idet jeg vedbliver at tale med Tanten, seer jeg ganske alvorligt paa hende, saa smiler hun ad mig, ad Situationen.

Vort Forhold er ikke Forstaaelsens ømme og trofaste Omfavnelser, ikke Attractioner, det er Misforstaaelsens Repulsioner. Mig Forhold til hende er egentlig slet Intet; det er et reent aandeligt, hvilket naturligviis er slet Intet i Forhold til en ung Pige. Den Methode, jeg nu følger, har dog sine overordentlige Beqvemmeligheder. Et Menneske, der træder op som Cavaleer, han vækker en Mistanke og reiser sig selv en Modstand; Alt sligt er jeg fritaget for. Man bevogter mig ikke, tvertimod, man vilde snarere udsee mig som et paalideligt Menneske, der var skikket til at bevogte den unge Pige. Methoden har kun een Feil, det er, at den er langsom, men den kan derfor og kun med Fordeel anvendes mod Individuer, hvor det Interessante er at vinde.

Hvilken foryngende Magt har dog ikke en ung Pige, ikke Morgenluftens Friskhed, ikke Vindens Susen, ikke Havets Kjølighed, ikke Vinens Duft, ikke dens Liflighed - Intet i Verden har denne foryngende Magt.

Snart vil jeg haabe, at jeg har bragt det til det Punkt, at hun hader mig. Jeg har ganske antaget Skikkelsen af en Pebersvend. Jeg taler ikke om Andet end om at sidde mageligt, ligge beqvemt, have en paalidelig Tjener, en Ven med et godt Fodfæste, at man ret kan stole paa ham, naar man gaaer med ham under Armen. Kan jeg nu faae Tanten til at forlade de landøkonomiske Betragtninger, saa fører jeg hende herind paa, for at faae en mere direct Anledning til Ironi. En Pebersvend kan man lee ad, ja have lidt Medlidenhed med, men et ungt Menneske, der dog ikke er uden Aand, oprører ved slig Adfærd en ung Pige, hele hendes Kjønns Betydning, dets Skjønhed og Poesi tilintetgjøres.

Saaledes gaae Dagene hen, jeg seer hende, men taler ikke med hende, jeg taler med Tanten i hendes Nærværelse. En enkelt Nat kan det falde mig ind at give min Kjærlighed Luft. Da gaaer jeg indhyllet i min Kape, med min Hue trykket ned over Øinene, udenfor hendes Vinduer. Hendes Sovekammer vender ud til Gaarden, men er, da Stedet er et Hjørneste, synligt fra Gaden. Undertiden staaer hun da et Øieblik ved Vinduet, eller hun aabner det, seer op mod Stjernerne, ubemærket af Alle, kun ikke af den, hun vel mindst af Alle vilde troe sig bemærket af. I disse Nattetimer gaaer jeg da som en Aand omkring, som Aand beboer jeg den Plads, hvor hendes Bolig er. Da glemmer jeg Alt, har ingen Planer, ingen Beregninger, kaster Forstanden overbord, udvider og styrker mit Bryst ved dybe Sukke, en Motion, jeg behøver for ikke at lide under det Systematiske i min Adfærd. Andre ere dydige om Dagen, synde om Natten, jeg er Forstillelse om Dagen, om Natten er jeg lutter Attraa. Hvis hun saae mig her, hvis hun kunde see ind i min Sjæl - hvis.

Hvis denne Pige vil forstaae sig selv, maa hun indrømme, at jeg er en Mand for hende. Hun er for heftig, for dybt bevæget til at blive lykkelig i Ægteskabet; det vilde være for lidet at lade hende falde for en slet og ret Forfører; naar hun falder for mig saa frelser hun det Interessante ud af dette Skibbrud. Hun maa i Forhold til mig, hvad Philosopherne sige med et Ordspil: zu Grunde gehn.

Hun er egentlig kjed af at høre paa Edvard. Som det altid gaaer, hvor der er sat snævre Grændser for det Interessante, saa opdager man desto Mere. Hun lytter stundom til min Conversation med Tanten. Naar jeg da mærker det, da kommer en fjernt i Horizonten glimtende Antydning fra en ganske anden Verden, til Forbauselse saavel for Tanten som for Cordelia. Tanten seer Lynet, men hører Intet, Cordelia hører Stemmen, men seer Intet. I samme Nu er imidlertid Alt i sin rolige Orden, Conversationen mellem Tanten og mig skrider frem i sin eensformige Gang, ligesom Posthestene i Nattens Stilhed; Theemaskinens Veemod accompagnerer den. I slige Øieblikke kan der da stundom blive uhyggeligt i Dagligstuen, især for Cordelia. Hun har Ingen, hun kan tale med eller høre paa. Vender hun sig til Edvard, da løber hun Fare for, at han i sin Forlegenhed gjør en dum Streg; vender hun sig til den anden Side, til Tanten og til mig da fremkalder den Sikkerhed, her hersker, den taktfaste Conversations monotone Hammerslag, ligeoverfor Edwards Usikkerhed den ubehageligste Modsætning. Jeg kan godt begribe, at det maa forekomme Cordelia, som om Tanten var forhexet, saa aldeles bevæger hun sig i min Takts Tempo. Deeltage i denne Underholdning kan hun heller ikke; thi det er et af de Midler, jeg ogsaa har brugt for at oprøre hende, at jeg tillader mig at behandle hende aldeles som Barn. Ikke som om jeg paa Grund deraf skulde tillade mig nogensomhelst Frihed imod hende, langtfra, jeg veed godt, hvor forstyrrende Sligt kan virke, og det gjelder især om, at hendes Qvindelighed maa kunne reise sig reen og skjøn igjen. Paa Grund af mit intime Forhold til Tanten er det let for mig at behandle hende som et Barn, der ikke har Forstand paa Verden. Derved er hendes Qvindelighed ikke fornærmet men blot neutraliseret; thi hendes Qvindelighed kan det ikke fornærme, at hun ikke veed Besked om Torvepriser, men vel kan det oprøre hende, at det skal være det Høieste i Livet. Tanten overbyder sig selv ved min kraftige Bistand i denne Retning. Hun er næsten bleven fanatisk, Noget, hun da kan takke mig for. Det Eneste, hun ikke kan finde sig i hos mig, er, at jeg ingen Ting er. Nu har jeg indført den Skik, hver Gang der er Tale om et Embede, som er ledigt, da at sige: det er et Embede for mig, og derpaa at tale høist alvorligt med hende derom. Cordelia mærker altid Ironien, det er blot det, jeg vil.

Stakkels Edvard! Skade, at han ikke hedder Fritz. Hver Gang jeg i mine stille Overveielser dvæler ved mit Forhold til ham, kommer jeg altid til at tænke paa Fritz i Bruden. Edvard er desuden ligesom dette hans Forbillede Corporal i Borgergarden. Naar jeg skal være ærlig, saa er Edvard ogsaa temmelig kjedelig. Han griber ikke Sagen rigtigt an, han møder altid pyntet og stram. Af Venskab for ham, unteer uns gesagt, møder jeg saa skjødesløst som muligt. Stakkels Edvard! Det Eneste, der næsten gjør mig ondt, er, at han er mig saa uendelig forbunden, at han næsten ikke veed, hvorledes han skal takke mig. At lade mig takke derfor, det er virkelig for meget.

Hvorfor kan I nu dog ikke være kjønt rolige? Hvad har I nu bestilt den hele Morgenstund andet end at ruske i min Marquise, trække i mit Reflexions-Speil og Snoren ved samme, lege med Klokkestrængen fra tredie Etage, støde mod Ruderne, kort paa enhver Maade forkynde Eders Tilvær, som om I vilde vinke mig ud til Eder? Ja Veiret er godt nok, men jeg har ingen Lyst, lad mig blive hjemme ... I kaade, overgivne Zephyrer, I glade Dreng, I kan jo gaae alene; have Eders Morskab som altid med de unge Piger. Ja jeg veed det, Ingen forstaaer saa forførerisk at omfavne en ung Pige som I; det er forgjæves hun vil snoe sig fra Eder, hun kan ikke vikle sig ud af Eders Slinger - og hun vil det heller ikke; thi I kjøle og svale, ophidse ikke ... Gaaer Eders egen Gang! lad mig blive udenfor ... Saa har I ingen Fornøielse deraf, mener I, I gjør det ikke for Eders egen Skyld ... Nu vel, jeg gaaer med; men paa to Betingelser. For det Første. Der boer paa Kongens Nytorv en ung Pige, hun er meget deilig, men har tillige den Uforskammenhed ikke at ville elske mig, ja hvad værre er, hun elsker en Anden, og

det gaaer saavidt, at de spadserer med hinanden under Armen. Klokken 1 veed jeg, at han skal hente hende. Nu lover I mig, at de stærkeste Blæsere blandt Eder forblive skjulte et eller andet Sted i Nærheden indtil det Øieblik, da han med hende træder ud af Gadedøren. I samme Moment, som han vil dreie ned ad store Kongensgade, styrter dette Detaschement sig frem, tager paa den høfligste Maade Hatten af Hovedet paa ham, og fører den med en jævn Fart, netop paa en Alens Distance foran ham; ikke hurtigere, thi da var det tænkeligt han vendte hjem igjen. Han troer bestandig i næste Secund at gribe den; han slipper end ikke hendes Arm. Paa den Maade fører I ham og hende gennem store Kongensgade, langs Volden til Nørreport, til Høibroplads ... Hvor lang Tid kan der vel medgaae dertil? jeg tænker circa en halv Time. Klokken halv to præcise kommer jeg fra Østergade. Naar hiint Detaschement nu har ført de Elskende ud midt paa Pladsen, da gjøres et voldsomt Angreb paa dem, ved hvilket I ogsaa rive hendes Hat af, splitte hendes Krøller ad, bortfører hendes Schavl, medens under Alt dette hans Hat jublende gaaer høiere og høiere tilveirs; kort I frembringer en Confusion, saa hele det høistærede Publikum, ikke jeg alene, udbryder i en Skoggerlatter, Hundene begynde at giøe, Taarn-Vægteren at klemte. I mager det saaledes, at hendes Hat flyver hen til mig, som bliver den Lykkelige, der skal overrække den. - For det Andet. Den Afdeling, der følger mig, lystre hvert mit Vink, holder sig inden Sømmelighedens Grændser, fornærmer ingen smuk Pige, tillader sig ingen større Frihed, end at hendes barnlige Sjæl kan under den hele Spøg bevare sin Glæde, Læben sit Smil, Øiet sin Rolighed, og Hjertet blive uden Angst. Vover Een af Eder at bære sig anderledes ad, saa skal Eders Navn være forbandet. - Og nu afsted til Liv og Glæde, til Ungdom og Skjønhed; viser mig, hvad jeg ofte har seet, hvad jeg aldrig bliver træt af at see, viser mig en skøn, ung Pige, udfolder hendes Skjønhed for mig saaledes, at hun selv bliver end skjønnere; examinerer hende saaledes, at hun har Glæde af denne Examination! --- Jeg vælger Bredgaden, men jeg kan, som I veed, kun disponere over min Tid til halv to. ---

Der kommer en ung Pige, pyntet og stram, ja det er ogsaa Søndag idag ... Svaler hende en Smule, tilvifter hende Kjølighed, glider i sagte Strømninger hen over hende, omfavner hende med Eders uskyldige Berøring! Hvor ahner jeg Kindens fine Rødmen, Læben farves stærkere, Barmen løfter sig ... ikke sandt, min Pige, det er ubeskriveligt, det er en salig Nydelse at indaande denne friske Luftning? Den lille Krave vugger sig som et Blad. Hvor sundt og fyldigt hun aander. Hendes Skridt sagtnes, hun næsten bæres af den sagte Luftning, som en Sky, som en Drøm ... Blæser lidt stærkere, i længere Drag! ... Hun samler sig; Armene trække sig nærmere ind til Barmen, som hun bedækker forsigtigere, at ikke et Vindpust skal være for nærgaaende, at det ikke smidigt og kjøligt skal snige sig ind under den lette Bedækning ... Hun rødmer sundere, Kinden bliver fyldigere, Øiet gjennemsigtigere, Gangen mere taktfast. Al Anfægtelse forskjønnere et Menneske. Enhver ung Pige burde forelske sig i Zephyren; thi ingen Mand forstaaer dog saaledes som den, idet den strider med hende, at forhøje hendes Skjønhed ... Hendes Legeme bøier sig lidt forover, Hovedet seer mod Fodens Spidse ... Standser lidt! det er for meget, hendes Figur bliver bred, taber sin skønne Smalhed ... Svaler hende lidt! ... Ikke sandt, min Pige, det er vederqvægende, naar man er bleven varm, da at føle disse forfriskende Gysninger; man kunde aabne sin Favn af Taknemmelighed, af Glæde over Tilværelsen ... Hun vender Siden til ... Nu hurtigt et kraftfuldt Pust, at jeg kan ahne Formernes Skjønhed! ... Lidt stærkere! at Drapperiet kan slutte mere nøjagtigt ... Det er for meget! Stillingen bliver uskøn, det lette Fodskifte forstyrres ... Hun vender sig atter om ... Blæser nu til, lader hende forsøge sig! ... Det er nok, det er for meget: hendes ene Krølle er falden ned, ... vil I see at styre Eder! - - Der kommer et heelt Regiment opmarscherende:

*Die eine ist verliebt gar sehr;
Die andre wäre es gerne.*

Ja det er unegteligt en daarlig Ansættelse i Livet, at gaae med sin tilkommende Svoger under den venstre Arm. Det er for en Pige omtrent det Samme som det er for en Mand at være Extraskriver ... Men Extraskriveren kan avancere; han har tillige sin Plads i Contoiret, er med ved overordentlige Leiligheder, det er ikke Svigerindens Lod; men saa er, til Gjengjeld, hendes Avancement ikke saa langsomt - naar hun avancerer og forflyttes over i et andet Contoir ... Blæser nu lidt rask op! Naar man har et fast Punkt at slutte sig til, saa kan man nok gjøre

Modstand ... Centrum trænger kraftigt frem, Vingerne kunne ikke følge ... Han staaer fast nok, ham kan Vinden ikke rokke, dertil er han for tung - men ogsaa for tung til, at Vingerne vilde kunne hæve ham fra Jorden. Han stormer frem for at vise - at han er et tungt Legeme; men jo mere ubevæget han staaer, desto mere lide Pigebørnene derunder ... Mine skønne Damer maa jeg ikke være til Tjeneste med et godt Raad: lad De den tilkommende Mand og Svoger udenfor, forsøg at gaae alene, og De skal see, De vil have meget mere Fornøielse deraf ... Blæser nu lidt sagtere! ... hvor de tumle sig i Vindens Bølger; snart figurere de lige overfor hinanden paa Siden ned ad Gaden - kan nogen Dandsemusik frembringe en lystigere Munterhed, og dog udmatter Vinden ikke, den styrker ... Nu feie de ved Siden af hinanden for fulde Seil ned ad Gaden - kan nogen Valts mere forførerisk rive en ung Pige med sig, og dog trætter Vinden ikke, mere bærer ... Nu vende de dem om til Manden og Svogeren ... Ikke sandt, lidt Modstand er behagelig, man strider gjerne for at komme i Besiddelse af hvad man elsker; og man naaer nok hvad man kæmper for, der er en høiere Styrelse, der kommer Kjærligheden til Hjælp, see derfor han Manden Vinden med sig ... Har jeg ikke indrettet det rigtigt: naar man selv har Vinden paa Ryggen, saa kan man let styre den Elskede forbi, men naar man har den mod sig, saa kommer man i en behagelig Bevægelse, saa flyer man hen til den Elskede, og Vindens Pust gjør En sundere, og mere fristende, og mere forførerisk, og Vindens Pust kjøler Læbens Frugt, der helst vil nydes kold, fordi den er saa heed, som Champagne heder, idet den næsten iisner ... Hvor de lee, og snakke, og Vinden tager Ordene bort - er her nu ogsaa Noget at tale om? - og de lee atter og bøie sig for Vinden, og holde paa Hatten, og vogte paa Fødderne, ... Standser nu, at de unge Piger ikke blive utaalmodige og vrede paa os, eller bange for os! - - Ret saa, resolut og gewaltig, det høire Been foran det venstre ... Hvor seer hun sig dristig og kjæk om i Verden ... Seer jeg ret, hun holder jo En under Armen, altsaa forlovet. Lad see, mit Barn, hvilken Present Du har faaet paa Livets Juletræ ... Oh ja! det seer virkelig ud til at være en meget solid Forlovet. Hun er da i Forlovelsens første Stadium, hun elsker ham - vel muligt, men dog flagrer hendes Kjærlighed, viid og rummelig, løst om ham; hun eier endnu den Kjærligheds-Kaabe, der kan skjule Mange ... Blæser lidt til! ... Ja naar man gaaer saa stærkt, saa er det intet Under, at Hattebaandene stramme sig mod Vinden, at det seer ud som bare disse, liig Vinger, denne lette Skabning - og hendes Kjærlighed - ogsaa den følger som et Elverslør, Vinden leger med. Ja naar man saaledes seer Kjærligheden, saa seer den saa rummelig ud; men naar man skal iføre sig den, naar Sløret skal syes om til en Daglig-Kjole - saa bliver der ikke Raad til mange Puf ... Ih Gud bevares! Naar man har havt Mod til at vove et afgjørende Skridt for hele Livet, saa skulde man ikke have Courage til at gaae lige lukt mod Vinden. Hvor tvivler derom? jeg ikke; men ingen Hidsighed min lille Frøken, ingen Hidsighed. Tiden er en slem Tugtemester, og Vinden er heller ikke daarlig ... Driller hende lidt!... Hvor blev Lommetørklædet af? ... jo, De fik det dog igjen ... Der gik det ene Hattebaand løs ... det er rigtigt høist generende for den Tilkommende, som er nærværende ... Der kommer en Veninde, som De skal hilse paa. Det er første Gang hun seer Dem som forlovet; det er jo for at vise Dem som saadan, at De er her i Bredgaden og fremdeles agter dem ud paa Langelinie. Saavidt jeg veed er det Skik, at Ægtefolkene den første Søndag efter Brylluppet gaae i Kirke, de Forlovede derimod paa Langelinie. Ja en Forlovelse har virkelig i Almindelighed ogsaa meget tilfældes med Langelinie ... Pas nu paa, Vinden tager i Hatten, hold lidt paa den, bøi Hovedet ned ... Det er dog virkelig fatalt, de fik slet ikke hilst paa Veninden, fik ikke Rolighed til at hilse med den overlegne Mine, en forlovet Pige bør antage lige overfor de uforlovede ... Blæser nu lidt sagtere! ... nu komme de gode Dage ... hvor hun klynger sig fast til den Elskede, hun er saa langt foran ham, at hun kan vende Hovedet tilbage og see op paa ham, og glæde sig over ham, hendes Rigdom, hendes Lykke, hendes Haab, hendes Fremtid ... O min Pige, Du gjør for meget af ham ... Eller har han ikke mig og Vinden at takke for, at han seer saa kraftfuld ud? Og har Du selv ikke mig og de sagte Luftninger, der nu helbrede Dig og bringe Din Smerte i Glemsel, at takke for, at Du selv seer saa livsfrisk, saa længselsfuld, saa ahnende ud?

Og jeg vil ikke have en Student,
Som ligger og læser om Natten,
Men jeg vil have en Officier,
Som gaaer med Fjær udi Hatten.

Det seer man strax paa Dig, min Pige, der er Noget i Dit Blik ... Nei Du er ingenlunde tjent med en Student ... Men hvorfor just en Officier? Skulde en Candidat, der var færdig med Studeringerne, skulde han ikke kunne gjøre det Samme? ... I dette Øieblik kan jeg imidlertid hverken tjene Dig med en Officier, eller med en Candidat. Derimod kan jeg tjene Dig med nogle tempererende Kjølinger ... Blæser nu lidt op! ... Det var ret, kast Silkeschavlet tilbage over Skulderen; gaa ganske langsomt, saa bliver Kinden nok lidt blegere, og Øiets Glands ikke saa hæftig ... Saaledes. Ja lidt Motion især i et saadant deiligt Veir som idag, og saa lidt Taalmodighed, saa faaer De nok Officieren. - - Det er et Par, der er bestemt for hinanden. Hvilken Taktfasthed i Gangen, hvilken Sikkerhed i den hele Optræden, bygget paa gjensidig Tillid, hvilken harmonia præstabilita i alle Bevægelser, hvilken suffisant Grundighed. Deres Stillinger ere ikke lette og gratieuse, de dandse ikke med hinanden, nei der er en Varighed i dem, en Djærvhed, som opvækker et ubedrageligt Haab, som indgyder gjensidig Agtelse. Jeg vedder paa, deres Livs-Anskuelse er denne: Livet er en Vei. Og til at gaae med hinanden under Armen gjennem Livets Glæder og Sorger, synes de ogsaa bestemte. De harmonere i den Grad, at Damen endog har opgivet Fordringen paa at gaae paa Fliserne ... Men, I kjære Zephyrer, hvorfor have I saa travlt med det Par? Det synes ikke at være værd at lægge Mærke til. Skulde der være noget Særdeles at bemærke? ... dog Klokken er halv to, afsted til Høibroplads.

Man skulde ikke troe, at der det var muligt, i det Hele saa nøiagtigt at beregne en sjælelig Udviklings-Historie. Det viser, hvor sund Cordelia er. I Sandhed, det er en udmærket Pige. Vel er hun stille og beskeden, fordringsløs, men dog ligger der ubevidst i hende en uhyre Fordring. - Det var mig paafaldende, da jeg idag seer hende komme ind ad Døren ude fra. Den Smule Modstand, som et Vindpust kan gjøre, vækker ligesom alle Magter i hende uden at der dog er Strid i hende. Hun er ikke en lille ubetydelig Pige, der forsvinder mellem Fingrene, saa skrøbelig, at man næsten er angst for, at hun skal gaae itu ved at man seer paa hende; men hun er heller ei en pretentionsfuld Pragtblomst. Som en Læge kan jeg derfor med Fornøielse iagttage alle Symptomer i denne Sundheds-Historie.

Efterhaanden begynder jeg i mit Angreb at rykke hende nærmere, at gaae over til mere direkte Angreb. Skal jeg betegne denne Forandring paa mit militaire Kort over Familien, saa vil jeg sige: jeg har dreiet min Stol saaledes, at jeg nu vender Siden til hende. Jeg indlader mig mere med hende, tiltaler hende, aflokker hende Svar. Hendes Sjæl har Lidenskab, Heftighed, og uden at være ved naragtige og forfængelige Reflexioner tilspidset paa det Aparte, har den en Trang til det Ualmindelige. Min Ironi over Menneskenes Daarlighed, min Spot over deres Feighed, over deres lunkne Dorskhed fængsler hende. Hun holder nok af at styre Solvognen over Himlens Bue, at komme Jorden for nær og svie Menneskene en Smule. Stole paa mig gjør hun imidlertid ikke; hidtil har jeg forhindret enhver Tilnærmelse endog i aandelig Henseende. Hun maa styrkes i sig selv, inden jeg lader hende hvile sig til mig. Glimtviis kan det vel see ud som om det var hende, jeg vilde gjøre til min Fortrolige i mit Frimureri, men det er ogsaa kun glimtviis. Hun selv maa udvikles i sig selv; hun maa føle sin Sjæls Spændkraft, hun maa tage og løfte paa Verden. Hvad Fremgang hun gjør, det viser hendes Replik mig let, og hendes Øie; jeg har en ganske enkelt Gang seet en Tilintetgjørelsens Vrede deri. Mig maa hun Intet skyldte; thi fri maa hun være, kun i Frihed er Kjærlighed, kun i Frihed er Tidsfordriv og evig Moro. Uagtet jeg nemlig lægger an paa, at hun ligesom med en Natur-Nødvendighed maa synke i min Favn, stræber at bringe det dertil, at hun graviterer til mig, saa gjelder det dog tillige om, at hun ikke falder som et tungt Legeme, men saaledes som Aand graviterer mod Aand. Uagtet hun skal tilhøre mig, maa dette dog ikke være identisk med det Uskjønne, at hun hviler paa mig som en Bryde. Hun maa hverken være mig i fysisk Henseende et Paahæng, eller i moralsk Henseende en Forpligtelse. Imellem os To skal kun herske Frihedens eget Spil. Hun skal være mig saa let, at jeg kan tage hende paa min Arm.

Næsten beskjeftiger Cordelia mig altfor meget. Jeg taber igjen min Ligevægt ikke ligeoverfor hende, naar hun er tilstede, men naar jeg i strængeste Forstand er alene med hende. Jeg kan længes efter hende, ikke for at

tale med hende, men blot for at lade hendes Billede svæve mig forbi; jeg kan liste mig efter hende, naar jeg veed, hun er gaaet ud, ikke for at blive seet, men for at see. Forleden Aften fulgtes vi ud af Døren fra Baxters; Edvard ledsagede hende. I største Hast skiltes jeg fra dem, ilte om ad en anden Gade, hvor min Tjener ventede mig. I et Nu var jeg klædt om, og mødte hende endnu engang, uden at hun ahnede det. Edvard var da stum som altid. Forelsket er jeg vistnok, men ikke i almindelig Forstand, og dermed maa man ogsaa være meget forsigtig, det har altid farlige Conseqventser; og man er det jo kun eengang. Dog Kjærlighedens Gud er blind, naar man er kløgtig, kan man nok narre ham. Kunsten er i Forhold til Indtryk at være saa modtagelig som muligt, at vide, hvad Indtryk man gjør paa, og hvad Indtryk man faaer af enhver Pige. Paa den Maade kan man endog være forelsket i Mange paa eengang, fordi man er forskjelligt forelsket i den Enkelte. At elske Een er for lidt; at elske Alle er Overfladiskhed; at kjende sig selv og elske saa mange som muligt, at lade sin Sjæl skjule alle Elskovens Magter i sig saaledes, at hver faaer sin bestemte Næring, medens dog Bevidstheden omfatter det Hele - det er Nydelse, det er at leve.

d. 3. Juli.

Edvard kan egentlig ikke klage paa mig. Vel vil jeg, at Cordelia skal forsee sig paa ham, at hun ved ham skal faae Afsmag paa den slette og rette Kjærlighed og derved gaae ud over sin egen Grændse; men dertil hører netop, at Edvard ingen Karricatur er; thi saa hjælper det ikke. Edvard er nu ikke blot i borgerlig Forstand et godt Parti, det har i hendes Øine Intet at betyde, en Pige paa sytten Aar seer ikke paa Sligt; men han har adskillige personlige elskværdige Egenskaber, som jeg søger at hjælpe ham at sætte i det fordeelagtigste Lys. Som en Pyntekone, som en Decorateur styrer jeg ham saa godt ud som muligt, efter Husets Kræfter, ja jeg hænger stundom lidt laant Stads paa ham. Naar vi da følges ad derhen, er det mig ganske besynderligt at gaae ved hans Side. Det er mig som var han min Broder, min Søn og dog er han min Ven, min Jævnaldrende, min Rival. Farlig kan han aldrig blive mig. Jo mere jeg derfor kan faae ham hævet, da han dog skal falde, desto bedre, desto mere Bevidsthed vækker det i Cordelia om hvad hun forsmaaer, desto hæftigere Ahnelse om hvad hun attraaer. Jeg hjælper ham til Rette, jeg anbefaler ham, kort jeg gjør Alt hvad en Ven kan gjøre for en Ven. For ret at give min Kulde Relief, ivrer jeg næsten mod Edvard. Jeg skildrer ham som en Sværmer. Da Edvard slet ikke veed at hjælpe sig selv, saa maa jeg trække ham frem.

Cordelia hader og frygter mig. Hvad frygter en ung Pige? Aand. Hvorfor? fordi Aand udgjør Negationen af hele hendes qvindelige Existents. Mandlig Skjønhed, et indtagende Væsen o.s.v. ere gode Midler. Man kan ogsaa gjøre Erobring med dem, men aldrig vinde en fuldkommen Seier. Hvorfor? fordi man bekriger en Pige i hendes egen Potents, og i hendes egen Potents er hun dog altid den stærkeste. Ved hine Midler kan man bringe en Pige til at rødme, til at slaae Øiet ned, men aldrig frembringe den ubeskrivelige, besnærende Angst, der gjør hendes Skjønhed interessant.

Non formosus erat, sed erat facundus Ulixes,
et tamen aequoreas torsit amore Deas.

Enhver bør nu kjende sine Kræfter. Men det er Noget, der ofte har oprørt mig, at selv de, der have Gaver, bære sig saa fuseragtigt ad. Egentlig burde man strax kunne see paa enhver ung Pige, der er bleven et Offer for en Andens eller rettere for sin egen Kjærlighed, i hvilken Retning hun er bleven bedragen. Den øvede Morder fører et bestemt Stød, og det erfarne Politi kjender strax Gjerningsmanden, naar det seer Saaret. Men hvor træffer man slige Systematiske Forførere, hvor slige Psychologer. At forføre en Pige, det betyder for de Fleste at forføre en Pige, og dermed Punktum, og dog ligger der et heelt Sprog skjult i denne Tanke.

Hun hader mig - som Qvinde; hun frygter mig - som en begavet Qvinde; hun elsker mig - som det gode Hoved. Denne Strid har jeg nu for det Første faaet tilveiebragt i hendes Sjæl. Min Stolthed, min Trods, min kolde Spot, min hjerteløse Ironi frister hende, ikke som om hun skulde ville elske mig; nei der er visselig ikke Spor af slige Følelser i hende, mindst af Alt imod mig. Hun vil kappes med mig. Den frister hende den stolte Uafhængighed ligeoverfor Mennesker, en Frihed som Arabernes i Ørkenen. Min Latter og Særhed neutraliserer enhver erotisk Udladning. Hun er temmelig fri imod mig, og forsaavidt der er nogen Tilbageholdenhed, er den mere intellectuel end qvindelig. Hun er saa langt fra at see en Elsker i mig, at vi blot staae i Forhold til hinanden som to gode Hoveder. Hun tager mig i Haanden, trykker mig i Haanden, leer, viser mig en vis Opmærksomhed i reen græsk Forstand. Naar da Ironikeren og Spotteren længe nok har gjækket hende, da følger jeg hiin Anviisning, der findes i det gamle Vers: Ridderen breder ud sin Kappe saa rød og beder skjøen Jomfru at sidde derpaa. Ikke udbreder jeg imidlertid min Kappe for at sidde med hende paa Jordens Grønsvær, men for at forsvinde med hende i Luften, i Tankens Flugt. Eller jeg tager hende ikke med, men sætter mig overskrævs paa en Tanke, hilser ad hende med Haanden, kysser paa Fingeren, bliver usynlig for hende, kun hørlig i det bevingede Ords Susen, bliver ikke som Jehova mere og mere synlig i Stemmen, men mindre og mindre, fordi jo mere jeg taler, jo høiere stiger jeg. Da vil hun med, afsted paa dristige Tankers Flugt. Dog det er kun et eneste Øieblik, i næste Moment er jeg kold og tør.

Der er forskjellige Arter af qvindelig Rødme. Der er den grove Rødsteens-Rødme. Det er den, Romanskriverne altid have nok af, naar de lade deres Heltinder rødme über und über. Der er den fine Rødme; det er Aandens Morgenrøde. Hos en ung Pige er den ubetalelig. Den flygtige Rødme, der følger en lykkelig Idee, er skjøen hos Manden, skjønnere hos Ynglingen, yndig hos Qvinden. Det er Lynets Glimt, Aandens Kornmod. Den er skjønnest hos Ynglingen, yndig hos Pigen, fordi den viser sig i sin Jomfruelighed, og derfor har den ogsaa Overraskelsens Blufærdighed. Jo ældre man bliver, jo mere forsvinder denne Rødme.

Stundom læser jeg Noget høit for Cordelia; i Almindelighed meget ligegyldige Ting. Edvard maa som sædvanligt holde Lyset; jeg har nemlig gjort ham opmærksom paa, at det var en meget god Maade, paa hvilken man kan sætte sig i Rapport til en ung Pige, at laane hende Bøger. Han har ogsaa vundet Adskilligt derved; thi hun er ham ret forbunden derfor. Den, der vinder meest, er jeg; thi jeg bestemmer Valget af Bøgerne og staaer bestandigt udenfor. Her har jeg en viid Tumbleplads for mine Observationer. Jeg kan give Edvard hvilke Bøger jeg vil, da han ikke forstaaer sig paa Litteratur, jeg kan vove hvad jeg vil, i hvilket som helst Extrem. Naar jeg nu kommer sammen med hende om Aftenen, da tager jeg ligesom tilfældigviis Bogen i Haanden, bladrer lidt i den, læser halv høit, roser Edvard for hans Opmærksomhed. Jeg vilde ved et Experiment iaftes forvise mig om hendes Sjæls Spændkraft. Jeg var raadvild, om jeg skulde lade Edvard laane hende Schillers Gedichte, for at jeg tilfældigviis kunde støde paa Theklas Sang, der skulde forelæses, eller Bürgers Gedichte. Jeg valgte det Sidste, fordi især hans Lenore dog er lidt overspændt, hvor skjøen den end ellers er. Jeg slog Lenore op, læste dette Digt høit med al den Pathos, der var mig mulig. Cordelia var bevæget, hun syede med en lilsomhed, som var det hende, Vilhelm kom at afhente. Jeg standsede, Tanten havde hørt til uden synderlig Deeltagelse; hun frygter sig hverken for levende eller for døde Vilhelmer, er desuden heller ikke Tydsken ganske mægtig; fandt sig derimod ganske i sit Es, da jeg viste hende det skjønt indbundne Exemplar og begyndte en Samtale om Bogbinder-Arbeide. Min Hensigt var at tilintetgjøre hos Cordelia Indtrykket af det Pathetiske i Samme Øieblik, som det var vakt. Hun blev lidt angst, men det var mig tydeligt, at denne Angst ikke virkede fristende, men unheimlich paa hende.

Mit Øie har idag for første Gang hvilet paa hende. Man siger, at Søvnens kan gjøre et Øielaag saa tungt, at det lukker sig; maaskee kunde dette Blik formaae noget Lignende. Øiet lukker sig og dog røre dunkle Magter sig i

hende. Hun seer ikke, at jeg seer paa hende, hun føler det, føler det over hele Legemet. Øiet lukker sig og det er Nat; men inden i hende er det lys Dag.

Edvard maa bort. Han gaaer paa det Yderste; hvert Øieblik kan jeg vente, at han gaaer hen og gjør hende en Kjærligheds-Erklæring. Det er der Ingen, der bedre kan vide end jeg, der er hans Fortrolige, og som med Flid holder ham i denne Exaltation, for at han kan virke desto mere paa Cordelia. At lade ham komme til at tilstaae sin Kjærlighed, er dog for voveligt. Vel veed jeg, at han faaer et Nei, men dermed er Historien ikke ude. Han vil vistnok tage sig det meget nær. Dette vil maaskee bevæge og røre Cordelia. Skjøndt jeg i saa Fald ikke behøver at frygte det Værste, at hun skulde gjøre det om igjen, vil dog hendes Sjæls Stolthed muligen tage Skade ved denne rene Medlidenhed. Skeer det, saa er min Hensigt med Edvard aldeles forfeilet.

Mit Forhold til Cordelia begynder at tage dramatisk Tilløb. Noget maa der skee, hvad det saa end er, blot iagttagende kan jeg ikke længere forholde mig, uden at lade Øieblikket gaae forbi. Overraskes maa hun, det er nødvendigt; men naar man vil overraske hende, maa man være paa sin Post. Det, der i Almindelighed vilde overraske, vilde maaskee ikke virke saaledes paa hende. Hun maa egentlig overraskes saaledes, at det i første Nu næsten er Grunden til hendes Overraskelse, at der skeer noget ganske Almindeligt. Successivt maa det vise sig, at der dog laae noget Overraskende implicite deri. Dette er ogsaa bestandig Loven for det Interessante, og dette igjen Loven for alle mine Bevægelser med Hensyn til Cordelia. Naar man blot veed at overraske, har man altid vundet Spil; man suspenderer et Øieblik den Paagjeldendes Energi, gjør det umuligt for hende at handle, og det, hvad enten man bruger det Ualmindelige, eller det Almindelige som Middel. Jeg erindrer endnu med en vis Selvtilfredshed et dumdrigt Forsøg mod en Dame af fornemmere Familie. Forgjeves havde jeg i nogen Tid skjult sneget mig omkring hende for at finde en interessant Berøring, da møder jeg hende en Middag paa Gaden. Jeg var sikker paa at hun ikke kjendte mig, eller vidste, at jeg hørte til her i Byen. Hun gik alene. Jeg smuttede hende forbi, saa jeg kom til at møde hende Ansigt til Ansigt. Jeg gik afveien for hende, hun beholdt Fliserne. I dette Moment kastede jeg et veemodigt Blik paa hende, jeg troer næsten jeg havde en Taare i Øiet. Jeg tog min Hat af. Hun standsede. Med bevæget Stemme og et drømmende Blik sagde jeg: vredes ikke, naadige Frøken, en Lighed mellem Deres Træk og et Væsen, som jeg elsker af min hele Sjæl, men som lever fjernt fra mig, er saa paafaldende, at De vil tilgive mig min besynderlige Adfærd. Hun troede, jeg var en Sværmer, og en ung Pige kan godt lide lidt Sværmeri, især naar hun tillige føler sin Overlegenhed og tør smile ad En. Rigtig, hun smilede, hvilket klædte hende ubeskriveligt. Med en fornem Nedladdenhed hilsende hun til mig, og smilede. Hun fortsatte sin Gang, saa meget som to Skridt gik jeg ved hendes Side. Nogle Dage senere mødte jeg hende, jeg tillod mig at hilse. Hun loe ad mig ... Taalmodighed er dog en kostelig Dyd, og den som er sidst, leer bedst.

Der kunde tænkes forskjellige Midler til at overraske Cordelia. Jeg kunde forsøge at reise en erotisk Storm, der var istand til at rive Træer op med Rode. Ved Hjælp af den kunde jeg forsøge, om muligt, at løbe hende af Grund, løbe hende ud af det historiske Sammenhæng; søge i denne Agitation ved hemmelige Møder at bringe hendes Lidenskab frem. Det var ikke utænkeligt, at det lod sig gjøre. En Pige med hendes Lidenskab kunde man bringe til hvad det skulde være. Imidlertid vilde det være æsthetisk urigtigt. Jeg ynder ikke Svimmelhed, og denne Tilstand er kun at anbefale, naar man har med Piger at gjøre, der alene paa den Maade kunne vinde en poetisk Afghands. Man gaaer desuden let glip af den egentlige Nydelse; thi for megen Forvirring skader ogsaa. Paa hende vilde det aldeles forfeile sin Virkning. I et Par Drag vilde jeg kunne indsuge, hvad jeg i lang Tid kunde have havt godt af, ja, det som værre er, hvad jeg ved Besindighed kunde have nydt fuldere og rigere. Cordelia vil ikke nydes i Exaltation. Overraske hende vilde det maaskee i første Øieblik, hvis jeg bar mig saaledes ad, men snart vilde hun være mæt, netop fordi denne Overraskelse laae hendes dristige Sjæl for nær.

En slet og ret Forlovelse bliver af alle Midler det bedste, det hensigtsmæssigste. Hun vil maaskee endnu mindre troe sine egne Øren, naar hun hører mig gjøre en prosaisk Kjærligheds-Erklæring item anholde om hendes Haand, endnu mindre end hvis hun lyttede til min hede Veltalenhed, ind sugede min giftige Beruselsesdrik, hørte sit Hjerte banke ved Tanken om en Bortførelse.

Det Forbandede ved en Forlovelse bliver altid det Ethiske i den. Det Ethiske er ligesaa kjedsommeligt i Videnskaben som i Livet. Hvilken Forskjel, under Æsthetikens Himmel der er Alt let, smukt, flygtigt, naar Ethiken kommer med, saa bliver Alt haardt, kantet, uendelig langweiligt. En Forlovelse har imidlertid ikke i strængere Forstand ethisk Realitet, saaledes som et Ægteskab, den har kun Gyldighed ex consensu gentium. Denne Tvetydighed kan være mig saare tjenlig. Det Ethiske deri er netop nok til, at Cordelia i sin Tid vil faae Indtrykket af, at hun gaaer ud over det Almindeliges Grændse, det Ethiske deri er tillige ikke saa alvorligt, at jeg maa befrygte en betænkeligere Rystelse. Jeg har altid haft en vis Respekt for det Ethiske. Aldrig har jeg givet nogen Pige Ægteskabsløfte, end ikke et skjødsløst, forsaavidt det kunde synes, at jeg her gjør det, er det blot en fingeret Bevægelse. Jeg skal vel mage det saaledes, at det er hende selv, der hæver Forpligtelsen. At give Løfter foragter min ridderlige Stolthed. Jeg foragter det, naar en Dommer ved Løftet om Frihed lokker en Synder til Bekjendelse. En saadan Dommer renoncerer paa sin Kraft og sit Talent. I min Praxis kommer endnu hertil den Omstændighed, at jeg Intet ønsker, som ikke i strængeste Forstand er Frihedens Gave. Lad slette Forførere bruge saadanne Midler. Hvad opnaae de ogsaa? Den, som ikke veed i den Grad at bespænde en Pige, at hun taber Alt af Syne, hvad man vil hun ikke skal see paa, den, som ikke veed i den Grad at digte sig ind i en Pige, at det er fra hende Alt udgaaer, eftersom han vil det, han er og bliver en Fusker; jeg skal ikke misunde ham hans Nydelse. En Fusker er og bliver et saadant Menneske, en Forfører, hvad man ingenlunde kan kalde mig. Jeg er en Æsthetiker, en Erotiker, der har fatter Kjærlighedens Væsen og Pointet i den, der troer paa Kjærligheden og kjender den fra Grunden, og kun forbeholder mig den private Mening, at enhver Kjærlighedshistorie i det Høieste varer et halvt Aar, og at ethvert Forhold er forbi, saasnt man har nydt det Sidste. Alt dette veed jeg, tillige veed jeg, at det er den høieste Nydelse, der lader sig tænke, at blive elsket, elsket høiere end Alt i Verden. At digte sig ind i en Pige er en Kunst, at digte sig ud af hende er et Mesterstykke. Dog afhænger det Sidste væsentlig af det Første.

Der var en Anden Maade mulig. Jeg kunde sætte Alt til for at faae hende forlovet med Edvard. Jeg blev da Huusven. Edvard vilde troe mig ubetinget, det var jo mig, han saa godt som skyldte sin Lykke. Jeg vandt da at være mere skjult. Det duer ikke. Hun kan ikke blive forlovet med Edvard, uden at hun paa en eller anden Maade forkleines. Dertil kommer, at mit Forhold til hende da vilde blive mere pikant end interessant. Den uendelige Prosaisme, der ligger i en Forlovelse, er netop Resonantsbunden for det Interessante.

Alt bliver betydningsfuldere i det Wahlske Huus. Man mærker tydeligt, at der rører sig et skjult Liv under de dagligdagse Former, og at dette snart maa forkynde sig i en tilsvarende Aabenbarelse. Det Wahlske Huus laver til en Forlovelse. Den, som var en blot udvortes lagttager, vilde maaskee tænke paa, at der blev et Par af Tanten og mig. Hvad vilde der i et saadant Ægteskab ikke kunne udrettes til landoekonomiske Kundskabers Udbredelse i en kommende Slægt. Saa blev jeg da Cordelias Onkel. Jeg er en Ven af Tænkefrihed, og ingen Tanke er saa absurd, at jeg jo har Mod til at fastholde den. Cordelia frygter for en Kjærligheds-Erklæring af Edvard, Edvard haaber paa, at en saadan skal afgjøre Alt. Det kan han nu ogsaa være sikker paa. For imidlertid at spare ham de ubehagelige Følger af et saadant Skridt, skal jeg see at komme ham i Forkjøbet. Jeg haaber nu snart at dimittere ham, han staaer mig virkelig iveien. Det følte jeg ret idag. Seer han ikke saa drømmende og elskovsdrukken ud, at man kan frygte for, at han som en Somnambul pludselig reiser sig op, og for den hele Menighed tilstaaer sin Kjærlighed saa objektvt anskuende, at han end ikke nærmer sig Cordelia. Jeg laante ham et Par Øine idag. Som en Elefant tager en Ting paa sin Snabel, saaledes tog jeg ham paa mine Øine, saa lang han var, og kastede ham bagover. Skjøndt han blev siddende, troer jeg dog han havde en tilsvarende Fornemmelse i hele Legemet.

Cordelia er ikke saa sikker mod mig som hun før har været. Hun nærmede sig altid qvindeligt sikkert til mig, nu vakler hun lidt. Det har imidlertid ikke stort at betyde, og det vilde ikke falde mig svært at bringe Alt paa den gamle Fod. Dog, det vil jeg ikke. Blot endnu en Exploration og saa Forlovelsen. Denne kan der ingen Vanskeligheder være for. Cordelia siger Ja i sin Overraskelse, Tanten et hjerteligt Amen. Hun vil være ude af sig

selv af Glæde over en saadan landoekonomisk Svigersøn. Svigersøn! hvor dog Alt hænger alt sammen som Ertehalme, naar man vover sig ind paa dette Gebeet. Jeg bliver da egentlig ikke hendes Svigersøn, men kun hendes Neveu, eller rettere, volente deo, ingen af Delene.

d. 23.

Idag høstede jeg Frugten af et Rygte, jeg havde ladet udsprede, at jeg var forelsket i en ung Pige. Ved Hjælp af Edvard er det ogsaa bragt Cordelia for Øre. Hun er nysgjerrig, hun passer paa mig, hun tør imidlertid ikke spørge; og dog er det hende ikke uvigtigt at faae Vished, deels fordi det forekommer hende utroligt, deels fordi hun deri næsten vilde see et Antecedens for sig selv; thi kan en saa kold Spotter som jeg blive forelsket, saa kunde hun vel ogsaa, uden at behøve at skamme sig. Idag bragte jeg denne Sag paa Bane. At fortælle en Historie saaledes, at Pointet ikke gaaer tabt, det troer jeg, jeg er Mand for, item saaledes, at det ikke heller kommer for tidligt. At holde dem, der høre paa min Historie, in suspensio, ved smaa Bevægelser af episodisk Natur at forsikre mig om, hvilket Udfald de ønske den skal faae, i Fortællingens Løb at narre dem, det er min Lyst; at bruge Amphibolier, saa de Hørende forstaae Eet ved det Sagte, og nu pludselig mærke, at Ordene ogsaa kunne forstaaes anderledes, det er min Kunst. Naar man ret vil have Leilighed til at anstille lagttagelser i en vis Retning, skal man altid holde en Tale. I Samtale kan den Paagjeldende bedre slippe fra En, kan ved Spørgsmaal og Svar bedre skjule, hvad Indtryk Ordene gjøre. Med høitideligt Alvor begyndte jeg min Tale til Tanten. "Skal jeg tilskrive det mine Venners Velvillie eller mine Fjenders Ondskab, og hvo har ikke for meget baade af det Ene og det Andet?" Her gjorde Tanten en Bemærkning, som jeg af al Magt hjalp til at udtvære, for at holde Cordelia, der lyttede, i Spænding, en Spænding, hun ikke kunde hæve, da det var Tanten, jeg talte med, og min Stemning var høitidelig. Jeg vedblev: "eller skal jeg tilskrive det et Tilfælde, et Rygtes generatio æquivoca" (dette Ord forstod Cordelia aabenbart ikke, det gjorde hende blot uklar, saa meget mere som jeg lagde et falsk Eftertryk derpaa, sagde det med en polisk Mine, som om Pointet laae her), "at jeg, der er vant til at leve skjult i Verden, er bleven Gjenstand for Omtale, idet man paastaaer, at jeg er bleven forlovet;" Cordelia savnede aabenbart endnu min Fortolkning, jeg vedblev: "mine Venner, da det dog altid maa ansees for en stor Lykke at blive forelsket (hun studsede), mine Fjender, da det dog altid maa ansees for saare latterligt, om denne Lykke faldt i mit Lod" (Bevægelse i den modsatte Retning), "eller Tilfældet, da der ikke er mindste Grund dertil; eller Rygtets generatio æquivoca, da det Hele vel maa være opkommet i et tomt Hoveds tankeløse Omgang med sig selv." Tanten hastede med qvindelig Nysgjerrighed efter at faae at vide, hvo denne Dame kunde være, med hvem man havde behaget at forlove mig. Ethvert Spørgsmaal i denne Retning blev afviist. Paa Cordelia gjorde den hele Historie et Indtryk, jeg troer næsten, at Edwards Actier steg et Par Points.

Det afgjørende Øieblik nærmer sig. Jeg kunde henvende mig til Tanten, skriftligt anholde om Cordelias Haand. Det er jo den ordinaire Fremgangsmaade i Hjerte-Anliggender, som om det var Hjertet naturligere at skrive end at tale. Hvad der imidlertid skulde bestemme mig til at vælge den, er netop det Philisteragtige ved den. Vælger jeg den, saa gaaer jeg glip af den egentlige Overtalelse, og den kan jeg ikke give Afkald paa. - dersom jeg havde en Ven, saa vilde han maaskee sige til mig: har Du vel overveiet det høist alvorlige Skridt, Du gjør, et Skridt, der er afgjørende for Dit hele følgende Liv og for et andet Væsens Lykke. Den Fordeel har man nu, naar man har en Ven. Jeg har ingen Ven; om det er en Fordeel, skal jeg lade uafgjort, derimod anseer jeg det, at være fri for hans Raad, for en absolut Fordeel. Forøvrigt har jeg visselig gjennemtænkt den hele Sag i Ordets strængeste Betydning.

Fra min Side er der nu Intet til Hinder for Forlovelsen. Jeg gaaer altsaa paa Frierbeen, hvo skulde see det paa mig. Snart skal min ringe Person sees fra et høiere Standpunkt. Jeg ophører at være Person og bliver - Parti; ja et godt Parti, vil Tanten sige. Den det næsten gjør mig meest ondt for, er Tanten; thi hun elsker mig med en saa reen og oprigtig landoekonomisk Kjærlighed, hun tilbeder mig næsten som sit Ideal.

Nu har jeg gjort mange Kjærligheds-Erklæringer i mit Liv, og dog hjælper al min Erfaring mig slet ikke her; thi denne Erklæring maa gjøres paa en ganske egen Maade. Hvad jeg fornemmelig maa indprente mig selv, er, at det Hele blot er en fingeret Bevægelse. Jeg har holdt adskillige Trin-Øvelser for at see, i hvilken Retning man bedst kunde træde op. At gjøre Øieblikket erotisk, vilde være betænkeligt, da det let vilde kunne foregribe hvad der senere skal komme, og successivt udfolde sig; at gjøre det meget alvorligt, er farligt; et saadant Moment er for en Pige af saa megen Betydning, at hendes hele Sjæl kan fixeres deri, ligesom en Døende i sin Sidste Villie; at gjøre det cordialt, lavcomisk, vilde ikke harmonere med min hidtil brugte Maske, ikke heller med den nye, jeg agter at anlægge og bære; at gjøre det vittigt og ironisk er for meget vovet. Naar det stod sig med mig, som med Folk i Almindelighed ved slig Leilighed, at Hovedsagen var mig, at faae fremlokket det lille Ja, saa var det som Fod i Hose. Mig er dette vel af Vigtighed, men ikke af absolut Vigtighed; thi skjøndt jeg nu eengang har udseet mig denne Pige, skjøndt jeg har henlagt megen Opmærksomhed, ja hele min Interesse paa hende, saa var der dog Betingelser, under hvilke jeg ikke vilde modtage hendes Ja. Det er mig slet ikke om at gjøre i udvortes Forstand at besidde Pigen, men kunstnerisk at nyde hende. Derfor maa Begyndelsen være saa kunstnerisk som muligt. Begyndelsen maa være saa svævende som muligt, den maa være en Almulighed. Seer hun strax en Bedrager i mig, saa misforstaaer hun mig; thi i almindelig Forstand er jeg ingen Bedrager; seer hun en trofast Elsker i mig, saa misforstaaer hun mig ogsaa. Det gjelder om, at hendes Sjæl ved dette Optrin bliver saa lidet determineret som muligt. En Piges Sjæl er i et saadant Moment som en Døendes prophetisk. Dette maa forhindres. Min elskværdige Cordelia! jeg bedrager Dig for noget Skjønt, men det kan ikke være anderledes, og jeg skal give Dig alt det Vederlag, jeg formaaer. Det hele Optrin maa holdes saa ubetydeligt som muligt, saa at hun, naar hun har givet sit Ja, ikke er istand til at oplyse det Mindste om, hvad der kan skjule sig i dette Forhold. Denne uendelige Mulighed er netop det Interessante. Er hun istand til at forudsige Noget, saa har jeg baaret mig feil ad, og det hele Forhold taber i Betydning. At hun skulde sige ja, fordi hun elsker mig, er utænkeligt; thi hun elsker mig slet ikke. Bedst er det, naar jeg kan forvandle Forlovelsen fra en Handling til en Begivenhed, fra Noget, hun gjør, til Noget, der hænder hende, hvorom hun maa sige: Gud veed, hvorledes det egentlig gik til.

d. 31.

Idag har jeg skrevet et Kjærligheds-Brev for en Tredie-Mand. Det er mig altid en stor Glæde. For det Første er det altid ret interessant saa levende at sætte sig ind i Situationen, og dog med al mulig Magelighed. Jeg faaer min Pibe stoppet, hører paa Relationen, Brevene fra Vedkommende blive fremlagte. Det er altid vigtige Studier for mig, hvorledes en ung Pige skriver. Han sidder nu der forelsket som en Rotte, læser hendes Breve høit, afbrydes af mine laconiske Bemærkninger; hun skriver godt for sig, hun har Følelse, Smag, Forsigtighed, hun har vist elsket før o.s.v. For det Andet er det en god Gjerning, jeg gjør. Jeg hjælper et Par unge Folk sammen; nu qvitterer jeg. For ethvert lykkeligt Par udseer jeg mig et Offer; jeg gjør To lykkelige, i det Høieste kun Een ulykkelig. Jeg er ærlig og paalidelig, har aldrig bedraget Nogen, der har betroet sig til mig. Lidt Gjækkeri falder der altid af, naa det er jo lovlige Sportler. Og hvorfor nyder jeg denne Tiltro, fordi jeg kan Latin og passer mine Studier, og fordi jeg altid holder mine Smaa-Historier for mig selv. Og fortjener jeg ikke denne Tiltro? jeg misbruger den jo aldrig.

d. 2. Aug.

Øieblikket var kommet. Tanten saae jeg et Glimt af paa Gaden, jeg vidste altsaa, at hun ikke var hjemme. Edvard var paa Toldboden. Der var altsaa al Sandsynlighed for, at Cordelia var ene hjemme. Saaledes var det ogsaa. Hun sad ved Syebordet, beskjeftiget med et Arbeide. Det er meget sjeldent, at jeg har besøgt Familien om Formiddagen, hun blev derfor lidt afficeret ved at see mig. Nær var Situationen bleven for bevæget. Deri havde hun da ikke været Skyld, thi hun fattede sig temmelig let; men jeg selv, thi hun gjorde trods mit Pantser et ualmindelig stærkt Indtryk paa mig. Hvor var hun yndig i den blaastribede, simple, huuslige Sirts-ses-Kjole, med en frisk afplukket Rose paa Brystet - en frisk afplukket Rose, nei Pigen selv var som en frisk afplukket

Blomst, saa frisk var hun, nylig ankommen; og hvo veed ogsaa, hvor en ung Pige tilbringer Natten, jeg tænker i Illusionernes Land, men hver Morgen vender hun tilbage, og deraf hendes ungdommelige Friskhed. Hun saae saa ung og dog saa fuldbaaren ud, som havde Naturen liig en øm og riig Moder først i dette Øieblik sluppet hende ud af sin Haand. Det var mig som var jeg Vidne til denne Afskedsscene, jeg saae, hvorledes hiin kjærlige Moder endnu engang til Afsked omfavnede hende, jeg hørte hende sige: "gaae nu ud i Verden, mit Barn, jeg har gjort Alt for Dig, tag nu dette Kys, som et Segl paa Dine Læber, det er et Segl, der vogter Helligdommen, Ingen kan bryde det, naar Du ikke selv vil, men naar den Rette kommer, da vil Du forstaae ham." Og hun trykkede et Kys paa hendes Læber, et Kys, der ikke som et menneskeligt Kys tager Noget, men et guddommeligt Kys, der giver Alt, der giver Pigen Kyssets Magt. Vidunderlige Natur, hvor er Du dybsindig og gaadefuld, Du giver Mennesket Ordet, og Pigen Kyssets Veltalenhed! Dette Kys havde hun paa Læben, og Afskeden paa sin Pande, og den glade Hilsen i sit Øie, derfor saae hun paa eengang saa hjemlig ud, thi hun var jo Barnet i Huset, og saa fremmed, thi hun kjendte ikke Verden, men kun den kjærlige Moder, der usynlig vaagede over hende. Hun var virkelig yndig, ung som et Barn, og dog smykket med den ædle jomfruelige Værdighed, der indgyder Ærbødighed. - Dog, snart var jeg atter lidenskabsløs, og høitidelig-dum som det sømmer sig, naar man vil bevirke, at noget Betydningsfuldt skeer paa en Maade, hvorved det faaer Intet at betyde. Efter nogle almindelige Bemærkninger rykkede jeg hende lidt nærmere, og kom nu frem med mit Andragende. Et Menneske, der taler som en Bog, er yderst kjedsommelig at høre paa; stundom er det imidlertid ret hensigtsmæssigt at tale saaledes. En Bog har nemlig den mærkelige Egenskab, at den kan fortolkes, hvorledes det skal være. Denne Egenskab faaer Ens Tale ogsaa, naar man taler som en Bog. Jeg holdt mig ganske nygtern til de almindelige Formularer. Hun blev overrasket som jeg havde ventet det, det er unegteligt. At gjøre mig selv Rede for, hvorledes hun saae ud, er vanskeligt. Hun saae mangfoldig ud, ja omtrent som den endnu ikke udkomne, men bebudede Commentar til min Bog, en Commentar, der indeholder Muligheden af enhver Fortolkning. Et Ord, og hun havde leet ad mig, et Ord, hun havde været bevæget, et Ord, hun havde undgaaet mig; men intet Ord kom over mine Læber, jeg forblev høitidelig-dum og holdt mig nøie efter Ritualen. - "Hun havde kjendt mig saa kort", Herre Gud, saadanne Vanskeligheder møder man kun paa Forlovelsens trange Vej, ikke paa Elskovens Blomster-Stier.

Besunderligt nok. Naar jeg i de foregaaende Dage overveiede Sagen, da var jeg rask nok paa det, og sikker paa, at hun i Overraskelsens Øieblik vilde sige Ja. Der seer man, hvad alle Forberedelser hjælpe til, det Udfald fik Sagen ikke, thi hun sagde hverken Ja eller Nei; men henviste til Tanten. Det burde jeg have forudseet. Jeg har dog virkelig Lykken med mig; thi dette Resultat var endnu bedre.

Tanten giver sit Samtykke, derom har jeg da heller aldrig næret den fjerneste Tvivl. Cordelia følger hendes Raad. Hvad min Forlovelse angaaer, da skal jeg ikke rose mig af, at den er poetisk, den er i alle Maader høist philistrøs og spidsborgerlig. Pigen veed ikke, om hun skal sige Ja eller Nei; Tanten siger Ja, Pigen siger ogsaa Ja, jeg tager Pigen, hun tager mig - og nu begynder Historien.

d. 3.

Saa er jeg da forlovet; det er Cordelia ogsaa, og det er nok omtrent det Hele, hun veed den Sag betræffende. Dersom hun havde en Veninde, som hun vilde tale oprigtigt med, saa vilde hun vel sige: "Hvad det Hele skal betyde, det begriber jeg virkelig ikke. Der er Noget hos ham, som drager mig til ham, men hvad det er kan jeg ikke blive klog paa, han har en underlig Magt over mig, men elske ham, det gjør jeg ikke, og vil maaskee aldrig komme til det, derimod vil jeg godt kunne holde ud at leve med ham, og derfor ogsaa blive ret lykkelig med ham; thi han fordrer vist ikke saa meget, naar man blot holder ud med ham." Min kjære Cordelia! maaskee fordrer han Mere, og til Gjengjæld mindre Udholdenhed. - Af alle latterlige Ting er dog en Forlovelse den allerlatterligste. Ægteskabet er der dog Mening i, om end denne Mening er mig ubeqvem. En Forlovelse er en reen menneskelig Opfindelse, og gjør ingenlunde dens Inventeur Ære. Den er hverken det Ene eller det Andet, og forholder sig til Elskov som den Strimmel, Pedellen har ned ad Ryggen, forholder sig til en Professor-Kjole.

Nu er jeg da Medlem af dette hæderlige Selskab. Det er ikke uden Betydning; thi det er dog, som Trop siger, først ved selv at være Kunstner, at man erhverver Ret til at bedømme andre Kunstnere. Og er ikke en Forlovet ogsaa en Dyrehaugs-Kunstner?

Edvard er ude af sig selv af Forbittrelse. Han lader sit Skjæg voxte, har ophængt sin sorte Kjole, det vil sige meget. Han vil tale med Cordelia, vil skildre hende min Underfundighed. Det vil blive en rystende Scene: Edvard ubarberet, skjødesløs paaklædt, talende høit med Cordelia. Blot han ikke stikker mig ud med sit lange Skjæg. Forgjeves søger jeg at bringe ham til Raison, jeg forklarer, at det er Tanten, der har bragt Partiet istand, at Cordelia maaskee endnu nærer Følelser for ham, at jeg skal være villig til at træde tilbage, hvis han kan vinde hende. Et Øieblik vakler han, om han ikke skal lade sit Skjæg rage paa en ny Maade, købe en ny sort Kjole, i næste Øieblik overfuser han mig. Jeg gjør Alt for at holde gode Miner med ham. Hvor vred han end er paa mig, jeg er vis paa, han gjør intet Skridt uden at raadføre sig med mig; han glemmer ikke, hvad Gavn han har havt af mig som Mentor. Og hvorfor skulde jeg fravriste ham det sidste Haab, hvorfor bryde med ham; han er et godt Menneske, hvo veed hvad der kan skee i Tiden.

Hvad jeg nu har at gjøre, er paa den ene Side at lægge Alt i Orden til at faae Forlovelsen hævet, saaledes at jeg derved sikkrer mig et skjønnere og betydningsfuldere Forhold til Cordelia; paa den anden Side at benytte Tiden saa godt som muligt til at fryde mig ved al den Ynde, al den Elskelighed, hvormed Naturen saa overflødig har udstyret hende, fryde mig derved, dog med den Begrændsning og Circumspektion, der forhindrer, at Noget foregribes. Naar jeg da har bragt det dertil, at hun har lært, hvad det er at elske, og hvad det er at elske mig, saa brister Forlovelsen som en ufuldkommen Form, og hun tilhører mig. Andre forlove sig, naar de ere komne til dette Punkt, og have da gode Udsigter til et kjedsommeligt Ægteskab i al Evighed. Det maae de Andre om.

Endnu er Alt in statu quo; men neppe kan Nogen Forlovet være lykkeligere end jeg; nogen Gjerrig, der har fundet et Guldstykke, saligere end jeg. Jeg er beruset ved Tanken om at hun er i min Magt. En reen, uskyldig Qvindelighed, gjennemsigtig som Havet og dog dybsindig som dette, uden Ahnelse om Kjærlighed! Nu skal hun til at lære, hvad Elskov dog er for en Magt. Som en Kongedatter, der hæves fra Støvet til Fædrenes Throne, saaledes skal hun nu indsættes i det Kongerige, hvor hun hører hjemme. Og dette skal skee ved mig; og idet hun lærer at elske, lærer hun at elske mig; idet hun udvikler Reglen, udfolder successivt Paradigmet sig, og dette er jeg. Idet hun i Elskoven føler hele sin Betydning, anvender hun denne til at elske mig; og naar hun ahner, at hun har lært det af mig, elsker hun mig dobbelt. Tanken om min Glæde overvælder mig i den Grad, at jeg næsten taber Besindigheden.

Hendes Sjæl er ikke forflygtiget eller slappet ved Elskovens ubestemte Rørelser, Noget, der gjør, at mange unge Piger aldrig komme til at elske, det vil sige, bestemt, energisk, totalt. De have i deres Bevidsthed et ubestemt Taagebillede, der skal være et Ideal, hvorefter den virkelige Gjenstand skal prøves. Af saadanne Halvheder fremgaaer et Noget, hvormed man kan hjælpe sig christeligt gennem Verden. - Idet nu Elskoven vaagner i hendes Sjæl, gjennemskuer jeg den, lytter den ud af hende ved alle Elskovens Stemmer. Jeg forvisser mig om, hvorledes den har gestaltet sig i hende, og danner mig selv i Lighed dermed; og som jeg allerede umiddelbart er optagen i den Historie, Elskoven gennemløber i hendes Hjerte, saaledes kommer jeg atter udvortes fra hende imøde, saa skuffende som muligt. En Pige elsker dog kun eengang.

Nu er jeg da i lovlig Besiddelse af Cordelia, har Tantens Samtykke og Velsignelse, Venners og Slægtningers Gratulation; det skal vel nok holde. Nu er altsaa Krigens Besværligheder forbi, nu begynde Fredens Velsignelser. Hvilke Taabeligheder! som om Tantens Velsignelse og Venners Gratulation var istand til at sætte mig i Besiddelse af Cordelia i dybere Forstand; som om Elskoven havde en saadan Modsætning mellem Krigstid og Fredstid, og den ikke snarere, saa længe den er til, forkynder sig i Strid, om Vaabnene end ere forskjellige.

Forskjellen er egentlig den om der strides cominus eller eminus. Jo mere der i et Kjærlighedsforhold har været stridt eminus, desto sørgeligere; thi desto ubetydeligere bliver Haandgemænget. Til Haandgemænget hører et Haandtryk, en Berørelse med Foden, Noget Ovid som bekjendt ligesaa meget anbefaler som med dyb Jalousi ivrer mod ikke at tale om et Kys, et Favnetag. Den, der kjæmper eminus, har i Almindelighed kun Øiet at stole paa; og dog vil han, hvis han er Kunstner, vide at bruge dette Vaaben med en saadan Virtuositet, at han næsten udretter det Samme. Han vil kunne lade sit Øie hvile paa en Pige med en desultorisk Ømhed, der virker som om han tilfældig berørte hende; ham vil være istand til med sit Øie at gribe hende saa fast, som om han holdt hende indesluttet i sine Arme. En Feil bliver det imidlertid stedse eller en Ulykke, om man for længe maa kjæmpe eminus; thi en saadan Kjæmpen er bestandig kun en Betegnelse, ikke Nyden. Naar man kjæmper cominus, da faaer Alt først sin sande Betydning. Naar der ikke er Kamp i Elskoven, saa er denne ophørt. Jeg har saa godt som slet ikke kjæmpet eminus, og er derfor nu ikke ved Slutningen, men ved Begyndelsen, jeg tager Vaabnene frem. I Besiddelse af hende er jeg, det er sandt, nemlig i juridisk og spidsborgerlig Forstand; men deraf følger for mig slet Intet, jeg har langt renere Forestillinger. Forlovet er hun med mig, det er sandt; men hvis jeg deraf vilde slutte, at hun elskede mig, da var det en Skuffelse, thi hun elsker overhovedet ikke. I lovlig Besiddelse af hende er jeg, og dog er jeg ikke i Besiddelse af hende, ligesom jeg meget godt kan være i Besiddelse af en Pige, uden at være i lovlig Besiddelse af hende.

*Auf heimlich errÖthender Wangen
Leuchtet des Herzens Glühen.*

Hun sidder i Sophaen ved Theebordet; jeg paa en Stol ved hendes Side. Denne Stilling har det Confidentielle og dog igjen en Fornemhed, som fjerner. Stillingen kommer det altid uhyre meget an paa, det vil sige for den, der har Øie derfor. Elskoven har mange Positioner, denne er den første. Hvor har dog Naturen kongelig udstyret denne Pige; hendes rene bløde Former, hendes dybe qvindelige Uskyld, hendes klare Øie - Alt beruser mig. - Jeg har hilst paa hende. Hun kom mig glad imøde som sædvanligt, dog lidt forlegen, lidt usikker, Forlovelsen maa dog gjøre vort Forhold noget anderledens, Hvorledes, veed hun ikke; hun tog mig i Haanden, men ikke med et Smil som sædvanligt. Jeg besvarede denne Hilsen med et let, næsten umærkeligt Haandtryk; jeg var mild og venlig, dog uden at være erotisk. - Hun sidder i Sophaen ved Theebordet, jeg paa en Stol ved hendes Side. En forklarende Høitidelighed iler hen over Situationen, en sagte Morgenbelysning. Hun er taus, Intet afbryder Stilheden. Mit Øie glider sagte hen over hende, ikke attraaende, i Sandhed dertil hørte Frækhed. En fiin, flygtende Rødme, som en Sky over Marken, svinder hen over hende, stigende og synkende. Hvad betyder denne Rødme? Er det Elskov, er det Længsel, Haab, Frygt; thi Hjertets Farve er Rødt? Ingenlunde. Hun undrer sig, hun forundrer sig - ikke over mig, det vilde være for lidet at byde hende; hun forundrer sig, ikke over sig selv, men i sig selv, hun forvandles i sig selv. Dette Øieblik kræver Stilhed, derfor skal ingen Reflexion forstyrre det, ingen Lidenskabens Larm afbryde det. Det er som var jeg ikke tilstede, og dog er netop min Tilstedeværelse Betingelsen for denne hendes contemplative Forundring. Mit Væsen er i Harmoni med hendes. I en saadan Tilstand dyrkes og tilbedes en ung Pige, ligesom enkelte Guddomme, ved Taushed.

Det er da en Lykke, at jeg har min Onkels Huus. Dersom jeg vilde bibringe et ungt Menneske Afsmag for Tobak, da vilde jeg føre ham ind i et eller andet Røgværelse paa Regentens; naar jeg ønsker at bibringe en ung Pige Afsmag for at være forlovet, saa behøver jeg blot at introducere hende her. Som der paa Skræddernes Laugshuus søge lutter Skræddere, saaledes søge her lutter Forlovede. Det er et forfærdeligt Compagni at være geraadet i, og jeg kan ikke fortænke Cordelia i, at hun bliver utaalmodig. Naar vi ere samlede en masse, troer jeg, vi stille ti Par, foruden de annecterede Batailloner, der til de store Høitider komme til Hovedstaden. Vi Forlovede kunne da ret nyde Forlovelsens Glæder. Jeg møder med Cordelia paa Allarmpladsen for at give hende Afsmag paa disse forelskede Haandgribeligheder, disse forliebte Haandværksfolks Klodderagtigheder. I eet væk, den ganske Aften durch, hører man en Lyd, som om En gik omkring med en Fluesmække - det er de

Elskendes Kys. Man er i dette Huus i Besiddelse af en elskværdig Ugenerethed; man søger end ikke Krogene, nei! man sidder om et stort rundt Bord. Ogsaa jeg gjør Mine til at behandle Cordelia paa samme Viis. Jeg maa til den Ende i høi Grad gjøre Vold paa mig selv. Det var virkelig oprørende, om jeg tillod mig at fornærme hendes dybe Qvindelighed paa den Maade. Jeg vilde gjøre mig selv større Bebrejdelser derfor, end naar jeg bedrager hende. Overhovedet kan jeg tilsikkre enhver Pige, der vil betroe sig til mig, en fuldkommen æsthetisk Behandling: kun ender det med, at hun bliver bedraget; men det staaer ogsaa i min Æsthetik, thi enten bedrager Pigen Manden, eller Manden Pigen. Det var interessant nok, hvis man kunde faae et eller andet litterairt Udgangspunkt til at tælle op i Eventyr, Sagn, Folkeviser, Mythologier, om det oftere er en Pige der er troløs eller en Mand.

Ikke fortryder jeg hvad Tid Cordelia koster mig, skjøndt hun koster mig megen. Ethvert Møde kræver ofte lange Forberedelser. Jeg oplever med hende hendes Elskovs Tilblivelse. Selv er jeg næsten usynlig tilstede, naar jeg synlig sidder ved hendes Side. Som naar en Dands, der egentlig skal dandses af To, kun dandses af Een, saaledes forholder jeg mig til hende. Jeg er nemlig den anden Dands, men usynlig. Hun bevæger sig som i Drømme, og dog danser hun med en Anden; og denne Anden det er mig, der forsaavidt jeg er synlig tilstede er usynlig, forsaavidt jeg er usynlig er synlig. Bevægelserne fordre en Anden; hun bøier sig hen til ham, hun rækker ham Haanden, hun flyer, hun nærmer sig atter. Jeg tager hendes Haand, jeg fuldstændiggjør hendes Tanke, som dog er fuldstændiggjort i sig selv. Hun bevæger sig i hendes Sjæls egen Melodi; jeg er blot Anledning til, at hun bevæger sig. Jeg er ikke erotisk, det vilde blot vække hende, jeg er bøielig, smidig, upersonlig, næsten som en Stemning.

Hvad taler i Almindelighed Forlovede om? Saavidt jeg veed, have de meget travlt med at faae hinanden gjensidig indvævet i de respektive Familiers kjedsommelige Sammenhæng. Hvad Under da, at det Erotiske forsvinder. Forstaaer man ikke at gjøre Elskoven til det Absolute, i Sammenligning med hvilken al anden Historie forsvinder, saa skulde man aldrig indlade sig paa at elske, om man end gifter sig ti Gange. Om jeg har en Tante, der hedder Mariane, en Onkel, der hedder Christopher, en Fader, der er Major o.s.v. o.s.v., alle slige Offentligheder ere Kjærlighedens Mysterier uvedkommende. Ja selv Ens eget forbigangne Liv er Intet. En ung Pige har i Almindelighed ikke Stort i denne Henseende at fortælle; har hun det, saa kan det vel maaskee være Umagen værd at høre paa hende; men i Reglen ikke at elske hende. Jeg for min Person søger ikke Historier, dem har jeg saa vist nok af; jeg søger Umiddelbarhed. Det er det Evige i Elskoven, at Individerne først i dens Øieblik blive til for hinanden.

Lidt Tillid maa der vækkes hos hende, eller rettere en Tvivl maa der fjernes. Ikke hører jeg just til de Elskendes Tal, der af Agtelse elske hinanden, af Agtelse ægte hinanden, af Agtelse faae Børn med hinanden; men dog veed jeg godt, at Elskoven, især saalænge Lidenskabene ikke er sat i Bevægelse, fordrer af den, der er dens Gjenstand, at han ikke æsthetisk støder an mod det Moralske. I denne Henseende har Elskoven sin egen Dialektik. Medens saaledes mit Forhold til Edvard fra Moralens Standpunkt er langt mere dadelværdig end min Adfærd mod Tanten, saa vil det falde mig langt lettere at retfærdiggjøre hiint end dette for Cordelia. Hun har vel ikke yttret Noget, men jeg har dog fundet det bedst at forklare hende Nødvendigheden af, at jeg traadte op paa den Maade. Den Forsigtighed, jeg har brugt, smigrer hendes Stolthed, den Hemmelighedsfuldhed, hvormed jeg har behandlet Alt, fængsler hendes Opmærksomhed. Vel kunde det synes, at jeg her allerede forraadte for megen erotisk Dannelse, at jeg kommer i Modsigelse med mig selv, naar jeg senere nødsages til at insinuere, at jeg aldrig har elsket før; dog det gjør Intet. Jeg er ikke bange for at modsige mig selv, naar hun blot ikke mærker det, og jeg opnaaer, hvad jeg vil. Lad lærde Disputatorer sætte en Ære i at undgaae enhver Modsigelse; en ung Piges Liv er for riigt til, at der ikke skulle være Modsigelse deri, og altsaa gjøre Modsigelse nødvendig.

Hun er stolt og har tillige ingen egentlig Forestilling om det Erotiske. Medens hun nu vel i aandelig Henseende til en vis Grad bøier sig for mig, saa lod det sig tænke, at hun, naar det Erotiske begynder at gjøre sig gjeldende, kunde faae i Sinde at vende sin Stolthed mod mig. Efter Alt hvad jeg kan iagttage, er hun raadvild om Qvindens egentlige Betydning. Derfor var det let at reise hendes Stolthed mod Edvard. Denne Stolthed var imidlertid aldeles excentrisk, fordi hun ingen Forestilling havde om Elskov. Faaer hun denne, saa faaer hun sin sande Stolthed; men en Rest af hiin excentriske kunde let slaae sig til. Det var da tænkeligt, at hun vilde vende sig mod mig. Skjøndt det ikke vil fortryde hende, at have givet sit Samtykke til Forlovelsen, saa vil hun dog let see, at jeg fik det for temmelig godt Kjøb; hun vil see, at Begyndelsen fra hendes Side ikke er rigtigt gjort. Gaaer dette op for hende, saa vil hun vove at byde mig Spidsen. Saaledes skal det være. Da faaer jeg mig forvisset om, hvor dybt hun er bevæget.

Ganske rigtigt. Allerede langt nede i Gaden seer jeg dette nydelige, lille, lokkede Hoved, der strækker sig saa langt som muligt ud af Vinduet. Det er tredie Dag, at jeg har bemærket det ... En ung Pige staaer vist ikke for Intet i Vinduet, hun har formodentlig sine gode Grunde ... Men jeg beder Dem for Himlens Skyld, stræk dem dog ikke saa langt ud af Vinduet; jeg vedder De staaer paa Sprossen af Stolen, det kan jeg slutte af Stillingen. Tænk dem det Forfærdelige, at De faldt ned i Hovedet, ikke paa mig, thi jeg holder mig indtil videre uden for Sagen, men paa ham, ham, ja for der maa jo dog være en ham ... Nei hvad seer jeg, langt borte kommer jo min Ven Lic. Hansen midt ad Gaden. Der er noget Ualmindeligt i hans Optræden, det er en usædvanlig Befordring, skjønner jeg ret, det er paa Længselens Vinger han kommer. Skulle han have sin Gang i Huset? og jeg veed det ikke ... Min smukke Frøken, De forsvandt; jeg kan tænke De er gaaet hen for at lukke Døren op til hans Modtagelse ... Kom De kun igjen, han skal slet ikke her ind i Huset ... hvorledes De veed det bedre? Da kan jeg dog forsikre Dem ... han sagde det selv. Hvis den Vogn, der kørte forbi, ikke havde larmet saa stærkt, saa kunde De selv have hørt det. Jeg sagde, saadan ganske en passant, til ham: skal Du herind? Dertil svarede han med rene Ord: nei ... Nu kan De gjerne sige Farvel; thi nu skal Licentiaten og jeg ud at spadserere. Han er forlegen, og forlegne Folk ere gjerne snaksomme. Nu skal jeg tale med ham om det Præstekald, han søger ... Farvel, min smukke Frøken, nu skal vi paa Toldboden. Naar vi da ere komne derud, saa siger jeg til ham: det var ellers forbandet som Du har ført mig af min Vei, jeg skulde op paa Vestergade. - See nu er vi her igjen ... Hvilken Trofasthed, hun staaer endnu ved Vinduet. Saadan en Pige maa gjøre en Mand lykkelig ... Og hvorfor gjør jeg nu Alt dette, spørger De. Fordi jeg er et nedrigt Menneske, der har min Glæde af at drille Andre? Ingenlunde. Jeg gjør det af Omsorg for Dem, min elskværdige Frøken. For det Første. De har ventet paa Licentiaten, længtes efter ham, og saa er han dobbelt skjøn, naar han kommer. For det Andet. Naar Licentiaten nu kommer ind ad Døren, saa sigen han: "der var vi sgu nær blevne røbede, staaer ikke det forbandede Menneske i Døren, da jeg vilde besøge Dig. Men jeg var klog, jeg viklede ham ind i en lang Passiar om det Kald, jeg søger, hist op og her ned, fik ham heelt ud paa Toldboden; jeg skal love for han mærkede Intet." Og hvad saa? saa holder De endnu mere af Licentiaten end før; thi De har altid troet, at han havde en udmærket Tænkemaade, men at han var klog ... ja nu seer De jo selv. Og det har De mig at takke for - - - Men der falder mig Noget ind. Deres Forlovelse kan jo endnu ikke være declareret, ellers maatte jeg vide det. Pigen er deilig og lystelig at see til; men hun er ung. Maaskee er hendes Indsigt endnu ikke modnet. Var det ikke tænkeligt, at hun gik hen og gjorde et høist alvorligt Skridt letsindigt. Det maa forhindres; jeg maa tale med hende. Det skylder jeg hende; thi det er vist en meget elskværdig Pige. Det skylder jeg Licentiaten, thi han er min Ven; forsaavidt skylder jeg ogsaa hende det, thi hun er min Vens Tilkommende. Det skylder jeg Familien, thi det er vist en meget agtværdig Familie. Det skylder jeg den hele Menneskeslægt, thi det er en god Gjerning. Den hele Menneskeslægt! store Tanke, opløftende Idræt, at handle i hele Menneskeslægtens Navn, at være i Besiddelse af en saadan General-Fuldmagt. - Dog til Cordelia. Jeg kan altid bruge Stemning, og Pigens skønne Længsel har virkelig bevæget mig.

Nu begynder altsaa den første Krig med Cordelia, i hvilken jeg flygter og derved lærer hende at seire, idet hun forfølger mig. Jeg flygter bestandig tilbage, og i denne Bevægelse baglænds lærer jeg hende paa mig at kjende alle Elskovens Magter, dens urolige Tanker, dens Lidenskab, hvad Længsel er og Haab og utaalmodig

Forventning. Idet jeg saaledes figurerer for hende, udvikler Alt dette sig tilsvarende i hende. Det er et Triumftog, jeg fører hende i, og jeg selv er ligesaa meget den, der dithyrambisk lovsynger hendes Seier, som den, der viser Veien. Hun vil faae Mod til at troe paa Elskoven, at den er en evig Magt, naar hun seer dens Herredømme over mig, seer mine Bevægelser. Hun vil troe mig, deels fordi jeg stoler paa min Kunst, deels fordi der ligger Sandhed til Grund for hvad jeg gjør. Dersom dette nemlig ikke var Tilfældet, da vilde hun ikke troe mig. Ved hver min Bevægelse bliver hun stærkere og stærkere; Elskoven vaagner i hendes Sjæl, hun er indsat i sin Betydning som Qvinde. - Jeg har hidtil ikke hvad man i spidsborgerlig Forstand kalder friet til hende; det gjør jeg nu, jeg gjør hende fri, kun saaledes vil jeg elske hende. At hun skylder mig det, maa hun ikke ahne; thi saa taber hun Tilliden til sig selv. Naar hun da føler sig fri, saa fri, at hun næsten fristes til at ville bryde med mig, da begynder den anden Strid. Nu har hun Kraft og Lidenskab, og Striden Betydning for mig; de øieblikkelige Følger blive saa hvad de ville. Sæt hun svimler i sin Stolthed, sæt hun bryder med mig, nu vel! Hun har sin Frihed; men mig skal hun dog tilhøre. At Forlovelsen skulde binde hende, er en Taabelighed, kun hende i hendes Frihed vil jeg eie. Lad hende forlade mig, den anden Strid begynder dog, og i denne anden Strid seirer jeg saa vist som det var en Skuffelse, at hun seirede i den første. Jo større Kraftfylden er i hende, desto interessantere for mig. Den første Krig er Befrielses-Krigen; den er en Leeg; den anden er Erobrings-Krigen, den er paa Liv og Død.

Elsker jeg Cordelia? ja! oprigtigt? ja! trofast? ja! - i æsthetisk Forstand, og det har dog vel ogsaa Noget at betyde. Hvad hjalp det denne Pige, om hun var falden i Hænderne paa en Klodrian af en trofast Ægtemand? Hvad var der blevet af hende? Intet. Man siger, der skal lidt mere end Ærlighed til for at komme igjennem Verden; jeg vilde sige, der skal lidt mere end Ærlighed til for at elske en saadan Pige. Det Mere har jeg - det er Falskhed. Og dog elsker jeg hende trofast. Strængt og afholdende vaager jeg over mig selv, at Alt, der ligger i hende, at hele den guddommelige rige Natur i hende kan komme til Udfoldelse. Jeg er en af de Faa, der kan gjøre det, hun er en af de Faa, der egner sig dertil; passe vi da ikke for hinanden?

Er det Synd af mig; at jeg istedenfor at see paa Præsten, fæster mit Øie paa det skønne broderede Lommetørklæde, De holder i Haanden? Er det Synd af Dem, at De holder det saaledes? ... Der staaer et Navn i Hjørnet ... Charlotte Hahn hedder De? Det er saa forførerisk paa en saadan tilfældig Maade at faae at vide en Dames Navn. Det er som var der en tjenstfærdig Aand, der hemmelighedsfuldt gjorde mig bekendt med Dem ... Eller er det ikke tilfældigt, at Tørklædet netop folder sig saaledes, at jeg faaer Navnet at see? ... De er bevæget, de tørrer en Taare af Øiet ... Lommetørklædet hænger atter løst ned ... Det er Dem paafaldende, at jeg seer paa Dem og ikke paa Præsten. De seer til Lommetørklædet, De mærker, det har forraadt Deres Navn ... det er jo en høist uskyldig Sag, man kan let faae en Piges Navn at vide ... Hvorfor skal det nu gaae ud over Lommetørklædet, hvorfor skal det krølles sammen? hvorfor vredes paa det? hvorfor vredes paa mig? Hør hvad Præsten siger: "Ingen føre et Menneske i Fristelse; ogsaa Den, der gjør det uden at vide deraf, ogsaa han har et Ansvar, ogsaa han er i en Skyld til den Anden, som han kun kan afbetale ved forøget Velvillie" ... Nu sagde han Amen, uden for Kirkedøren der tør De nok lade Tørklædet flagre løst for Vinden ... eller er De bleven angst for mig, hvad har jeg da gjort? ... har jeg gjort mere end De kan tilgive, end hvad De tør erindre - for at tilgive.

En dobbelt Bevægelse bliver nødvendig i Forhold til Cordelia. Vil jeg bestandig blot flygte for hendes Overmagt, var det vel muligt, at det Erotiske i hende blev for dissolut og løst til at den dybere Qvindelighed kunde hypostasere sig. Hun vilde da, naar den anden Strid begyndte, ikke være istand til at gjøre Modstand. Vel sover hun sig til sin Seier, men det skal hun ogsaa; men paa den anden Side maa hun bestandig vækkes. Naar det da et Øieblik seer ud for hende, som om hendes Seier atter fravristedes hende, skal hun lære at ville holde fast paa den. I denne Brydning modnes hendes Qvindelighed. Jeg kunde enten bruge Samtalen til at opflamme, Breve til at kjøle, eller gjøre omvendt. Det Sidste er i alle Maader at foretrække. Jeg nyder da hendes meest overvættets Øieblikke. Naar hun har modtaget en Epistel, naar dens søde Gift er gaaet over i Blodet, da er et

Ord nok for at kalde Elskoven frem til Udbrud. I næste Øieblik gjør Ironi og Riimfrost hende tvivlsom, men dog ikke mere, end at hun endnu bestandig føler sin Seier, føler den forøget ved Modtagelsen af den næste Epistel. Ironi lader sig heller ikke saa godt anbringe i Breve, uden at man løb Fare for, at hun ikke forstod den. Sværmeri kan kun glimtviis anbringes i en Samtale. Min personlige Tilstedeværelse vil forhindre Extasen. Naar jeg kun er tilstede i et Brev, da kan hun let bære mig, hun forvexler mig til en vis Grad med et universellere Væsen, der boer i hendes Elskov. I et Brev kan man ogsaa bedre tumle sig, i et Brev kan jeg ypperligt kaste mig for hendes Fødder o.s.v., Noget, der let vilde see ud som Galimathias, hvis jeg gjorde det personligt; og Illusionen vilde være tabt. Modsigelsen i disse Bevægelser vil fremkalde og udvikle, styrke og consolidere Elskoven i hende, med eet Ord friste den.-

For tidligt maae dog disse Epistler ikke antage et stærkt erotisk Colorit. I Begyndelsen er det bedst, at de bære et universellere Præg, indeholde et enkelt Vink, fjerne en enkelt Tvivl. Leilighedsviis tydes ogsaa hen paa den Fordeel, en Forlovelse har, forsaavidt man ved Mystificationer kan holde Folk borte. Hvilke Ufuldkommenheder den forøvrigt har, det skal hun ikke mangle Anledning til at blive opmærksom paa. Jeg har i min Onkels Huus en Karrikatur, jeg bestandig kan lade gaae ved Siden af. Det inderlige Erotiske kan hun ikke frembringe uden ved min Hjælp. Naar jeg negter denne og lader dette Vrængebillede plage hende, saa skal hun nok blive kjed af at være forlovet, uden dog egentlig at kunne sige, at det er mig, der har gjort hende kjed deraf.

En lille Epistel vil idag give hende et Vink om, hvorledes det staaer sig til med hendes Indre, idet den beskriver min Sjæls-Tilstand. Det er den rigtige Methode; og Methode har jeg. Det takker jeg Eder for, I kjære Pigebrn, jeg før har elsket. Eder skylder jeg, at min Sjæl er saaledes stemt, at jeg kan være det jeg ønsker for Cordelia. Med Tak mindes jeg Eder, Æren tilhører Eder; jeg skal altid tilstaae, at en ung Pige er en født Læremesterinde, af hvem man altid kan lære om ikke Andet, saa at bedrage hende - thi det lærer man bedst af Pigerne selv; hvor gammel jeg end bliver, skal jeg dog aldrig glemme, at først da er det forbi med et Menneske, naar han er bleven saa gammel, at han Intet kan lære af en ung Pige.

Min Cordelia!

Du siger, at Du ikke havde forestillet Dig mig saaledes, men jeg havde jo heller ei forestillet mig, at jeg kunde blive saaledes. Ligger nu Forandringen i Dig? thi det lod sig jo tænke, at jeg egentlig ikke var forandret, men at det Øie, hvormed Du seer mig, var forandret; eller ligger den i mig? Den ligger i mig, thi jeg elsker Dig; den ligger i Dig, thi det er Dig, jeg elsker. Med Forstandens kolde, rolige Lys betragtede jeg Alt, stolt og ubevæget, Intet forfærdede mig, Intet overraskede mig, selv om Aanden havde banket paa min Dør, jeg havde rolig grebet Armstagen for at aabne den. Men see, det var ikke Spøgelser jeg oplukkede for, ikke blege, kraftesløse Skikkelser, det var for Dig, min Cordelia, det var Liv og Ungdom og Sundhed og Skjønhed, der traadte mig imøde. Min Arm skjælver, jeg formaaer ikke at holde Lyset roligt, baglænds flygter jeg for Dig, og kan dog ikke lade være at fæste Øiet paa Dig, ikke lade være at ønske, at jeg kunde holde Lyset roligt. Forandret er jeg; men hvortil, hvorledes, hvori bestaaer denne Forandring? Jeg veed det ikke, jeg veed ingen nærmere Bestemmelse at tilføie, intet rigere Prædikat at bruge end dette, naar jeg uendelig gaadefuldt siger om mig selv: jeg blev forandret.

Din Johannes.

Min Cordelia!

Elskov elsker Hemmelighed - en Forlovelse er en Aabenbarelse; den elsker Taushed - en Forlovelse er en Bekjendtgjøreelse; den elsker Hvisken - en Forlovelse er en hørirøstet Forkyndelse; og dog vil en Forlovelse ved min cordelias Kunst netop være et ypperligt Middel til at bedrage Fjenderne. I en mørk Nat er der intet Farligere for andre Skibe end at hænge en Laterne ud, der skuffer mere end Mørket.

Din Johannes.

Hun sidder i Sophaen ved Theebordet, jeg sidder ved hendes Side; hun holder mig under Armen, hendes Hoved hviler sig betynget af mange Tanker til min Skulder. Hun er mig saa nær og dog endnu fjern, hun hengiver sig, og dog tilhører hun mig ikke. Endnu gjøres der en Modstand; men denne er ikke subjektiv reflekteret, det er Qvindelighedens almindelige Modstand; thi Qvindens Væsen er en Hengivelse, hvis Form er Modstand. - Hun sidder i Sophaen ved Theebordet, jeg sidder ved hendes Side. Hendes Hjerte banker, dog uden Lidenskab, Barmen bevæger sig, dog ikke i Uro, stundom skifter hun Farve, dog i lette Overgange. Er det Kjærlighed? Ingenlunde. Hun lytter, hun forstaaer. Hun lytter til det bevingede Ord, hun forstaaer det, hun lytter til en Andens Tale, hun forstaaer den som sin egen; hun lytter til en Andens Røst, idet den gjenlyder i hende, hun forstaaer denne Gjenlyd som var det hendes egen Stemme, der aabenbarer for hende og for en Anden.

Hvad gjør jeg? bedaarer jeg hende? Ingenlunde; dermed var jeg heller ikke tjent. Stjæler jeg hendes Hjerte? Ingenlunde, jeg seer ogsaa helst, at den Pige, jeg skal elske, beholder sit Hjerte. Hvad gjør jeg da? Jeg danner mig et Hjerte i Lighed med hendes. En Kunstner maler sin Elskede, det er nu hans Glæde, en Billedhugger danner hende. Dette gjør jeg ogsaa, men i aandelig Forstand. Dette Billede veed hun ikke at jeg eier, og deri ligger egentlig mit Falskneri. Hemmelighedsfuldt har jeg forskaffet mig det, og i den Forstand har jeg stjaalet hendes Hjerte, som naar det hedder om Rebekka, at hun stjal Labans Hjerte, da hun paa en underfundig Maade fravendte ham hans Huusguder.

Omgivelsen og Rammen har dog en stor Indflydelse paa En, er Noget af det, der indpræger sig fastest og dybest i Hukommelsen, eller rettere i den hele Sjæl, og derfor heller ikke glemmes. Hvor gammel jeg end skulde blive, vil det dog altid blive mig en Umulighed, at tænke Cordelia under andre Omgivelser end i dette lille Værelse. Naar jeg da kommer for at besøge hende, lukker Pigen i Almindelighed mig ind ad Salsdøren; selv kommer hun ind fra sit Værelse, og idet jeg lukker Salsdøren op for at træde ind i Dagligstuen, lukker hun den anden Dør op, saa vore Øine mødes strax i Døren. Dagligstuen er lille, hyggelig, staaer næsten paa Overgangen til at være et Kabinet. Skjøndt jeg nu har seet den fra mange forskellige Synspunkter, saa bliver det mig dog altid kjærest at see den fra Sophaen. Hun sidder der ved min Side, foran staaer et rundt Theebord, over hvilket et Bordtæppe er udbredt i rige Folder. Paa Bordet staaer en Lampe, dannet i Form af en Blomst, der kraftig og fyldig skyder sig op for at bære dens Krone, over hvilken igjen et fiint udskaaret Slør af Papiir hænger ned, saa let, at det ikke kan ligge stille. Lampens Form erindrere om Østerlandenes Natur, Slørets Bevægelse om de milde Luftninger i hine Egne. Gulvet er skjult af et Tæppe, flættet af en egen Art Vidier, et Arbeide, der strax forraader sin fremmede Herkomst. I enkelte Øieblikke lader jeg nu Lampen være den ledende Idee i mit Landskab. Jeg sidder da med hende henstrakt paa Jorden under Lampens Blomst. Til andre Tider lader jeg Vidie-Tæppet fremkalde Forestillingen om et Skib, om en Officers-Kahyt - vi seile da midt ude paa det store Ocean. Da vi sidde langt borte fra Vinduet, skue vi umiddelbart ind i Himlens uhyre Horizont. Ogsaa dette forøger Illusionen. Naar jeg da sidder ved hendes Side, da lader jeg Sligt vise sig som et Billede, der iler ligesaa flygtigt over Virkeligheden, som Døden gaaer over Ens Grav. - Omgivelsen er altid af stor Vigtighed, især for Erindringens Skyld. Ethvert erotisk Forhold maa være gjenlevet saaledes, at det er En let at tilveiebringe et

Billede, der eier alt det Skjønne deraf. For at det skal kunne lykkes, maa man især være opmærksom paa Omgivelsen. Forefinder man ikke denne efter Ønske, saa maa den tilveiebringes. For Cordelia og hendes Kjærlighed passer Omgivelsen aldeles. Hvilket forskjelligt Billede viser sig derimod ikke for mig, naar jeg tænker paa min lille Emilie, og dog, hvorledes passede ikke atter Omgivelsen? Hende kan jeg ikke tænke mig, eller rettere, hende vil jeg kun erindre mig i den lille Havestue. Dørene stod aabne, en lille Have foran Huset begrændsede Udsigten, tvang Øiet til at støde an herimod, til at standse inden det dristigen fulgte Landeveien, som forsvandt i det Fjerne. Emilie var yndig, men ubetydeligere end Cordelia. Omgivelsen var ogsaa beregnet herpaa. Øiet holdt sig ved Jorden, det stormede ikke dristigt og utaalmodigt frem, det hvilede sig paa den lille Forgrund; Landeveien selv, om den end romantisk fortabte sig i det Fjerne, virkede dog mere saaledes, at Øiet gjenneumløb den Strækning, der laae for det, vendte hjem igjen for atter at gjenneumløbe den samme Strækning. Værelset var ved Jorden. Omgivelsen om Cordelia maa ingen Forgrund have, men Horizontens uendelige Dristighed. Hun maa ikke være ved Jorden, men svæve, ikke gaae, men flyve, ikke frem og tilbage, men evigt fremad.

Naar man selv er forlovet, saa bliver man ret tilgavns indviet i de Forlovedes Naragtigheder. For nogle Dage siden træder Lic. Hansen op med den elskværdige unge Pige, han er bleven forlovet med. Han betroede mig, at hun var yndig, det vidste jeg iforveien, han betroede mig, at hun var meget ung, det vidste jeg ogsaa, endelig betroede han mig, at det var netop derfor han havde valgt hende, for selv at danne hende til det Ideal, der altid havde foresvævet ham. Herre Gud, saadan en sølle Licentiat - og en sund, blomstrende, livsglad Pige. Nu er jeg en temmelig gammel Praktiker, og dog nærmer jeg mig aldrig til en ung Pige anderledes end som til Naturens Venerabile, og lærer først af hende. Forsaavidt jeg da kan have nogen dannende Indflydelse paa hende, er det ved atter og atter at lære hende igjen, hvad jeg har lært af hende.

Hendes Sjæl maa bevæges, agiteres i alle mulige Retninger, ikke imidlertid stykkeviis og for Kastevinde, men totalt. Hun maa opdage det Uendelige, erfare, at det er det, der ligger et Menneske nærmest. Dette maa hun opdage, ikke ad Tankens Vei, der for hende er en Afvei, men i Phantasien, der er den egentlige Communication mellem hende og mig; thi hvad der er Deel hos Manden, det er det Hele hos Qvinden. Ikke ad Tankens møisommelige Vei skal hun arbeide sig hen til det Uendelige; thi Qvinden er ikke født til Arbeide, men ad Phantasien og Hjertets lette Vei skal hun gribe det. Det Uendelige er en ung Pige ligesaa naturligt som den Forestilling, at al Kjærlighed maa være lykkelig. En ung Pige har overalt, hvor hun vender sig hen, Uendeligheden om sig, og Overgangen er et Spring, men vel at mærke, et qvindeligt, ikke et mandligt. Hvor er dog i Almindelighed Mændene saa kloderagtige. Naar de skulle springe, saa skulle de tage Tilløb, gjøre lange Forberedelser, maale Afstanden med Øiet, flere Gange løbe til: blive skye og vende tilbage igjen. Endelig springe de og falde i. En ung Pige springer paa en anden Maade. I Bjerg-Egne træffer man ofte tvende fremragende Fjeldspidser. Et svælgende Dyb adskiller dem, forfærdeligt at skue ned i. Ingen Mand vover dette Spring. En ung Pige derimod, saa fortælle Egnens Beboere, har vovet det, og man kalder det Jomfru-Spring. Jeg troer det gjerne, som jeg troer alt Udmærket om en ung Pige, og det er mig en Beruselse at høre de enfoldige Beboere tale derom. Jeg troer Alt, troer det Vidunderlige, forbauses deraf blot for at troe; som det Eneste, der har forbauset mig i Verden, er en ung Pige, det Første og bliver det Sidste. Og dog er et saadant Spring for en ung Pige kun et Hop, medens Mandens Spring altid bliver latterligt, fordi, hvor langt han end skræver ud, hans Anstrængelse paa eengang bliver Intet i Forhold til Toppens Afstand og dog afgiver en Art Maalestok. Men hvo kunde være saa taabelig at tænke sig en ung Pige tage Tilløb? Man kan vel tænke sig hende løbende, men da er denne Løben selv en Leeg, en Nydelse, en Udfoldelse af Ynde, hvorimod Forestillingen om et Tilløb adskiller hvad der hører sammen hos Qvinden. Et Tilløb har nemlig det Dialektiske i sig, der er Qvindens Natur imod. Og nu Springet, hvo turde atter her være uskjøn nok til at adskille hvad der hører sammen! Hendes Spring er en Svæven. Og naar hun da er kommen over til den anden Side, da staaer hun atter der, ikke udmattet af Anstrængelse, men skjønnere end ellers, sjælfuldere, hun kaster et Kys over til os, som staae paa denne Side. Ung, nyfødt, som en Blomst, der er skudt op af Bjergets Rod, gynger hun sig ud over Dybet, saa det næsten sortner for vort Øie. --- Hvad hun maa lære, er at gjøre alle Uendelighedens Bevægelser, at gynges sig

selv, at vugge sig i Stemninger, at forvexle Poesi og Virkelighed, Sandhed og Digt, at tumle sig i Uendelighed. Naar hun da er fortrolig med denne Tummel, da sætter jeg det Erotiske til, da er hun hvad jeg vil og ønsker. Da er min Tjeneste forbi, mit Arbeide, da drager jeg alle mine Seil ind, da sidder jeg ved hendes Side, det er for hendes Seil vi fare frem. Og i Sandhed, naar denne Pige først er erotisk beruset, saa kan jeg have nok at gjøre med at sidde ved Roret, for at moderere Farten, at Intet kommer for tidligt eller paa en uskjøn Maade. En Gang imellem prikker man et lille Hul paa Seilet, og i næste Øieblik bruse vi atter frem.

I min Onkels Huus bliver Cordelia mere og mere indigneret. Hun har flere Gange andraget paa, at vi ikke mere skulle komme der; det hjælper hende ikke, jeg veed altid at hitte paa Udflugter. Da vi igaar Aftes gik derfra, trykkede hun min Haand med en ualmindelig Lidenskab. Hun har formodentlig ret følt sig piint derhenne, og det er da intet Under. Dersom jeg ikke altid havde min Morskab af at iagttage dette Kunstprodukts Unaturligheder, saa vilde jeg umuligt kunne holde ud. Imorges modtog jeg et Brev fra hende, hvori hun med mere Vid, end jeg havde tiltroet hende, spotter over Forlovelser. Jeg har kysset Brevet, det er det kjæreste, jeg har modtaget fra hende. Ret saa min Cordelia! saaledes vil jeg det.

Det træffer sig ret mærkeligt, at der paa Østergade boer to Conditorer ligeoverfor hinanden. Paa første Sal til Venstre boer en lille Jomfru eller Frøken. Hun skjuler sig i Almindelighed bag en Jalousi, der dækker den Rude, ved hvilken hun sidder. Jalousien er af meget tyndt Tøi, og Den, som kjender Pigen eller oftere har seet hende, vil, hvis han har gode Øine, let være istand til at gjenkjende ethvert Træk, medens hun for Den, der ikke kjender hende og ikke har gode Øine, viser sig som en mørk Skikkelse. Det Sidste er til en vis Grad Tilfældet med mig, det Første med en ung Officier, der hver Dag præcise Kl. 12 viser sig i Farvandet, og retter sit Blik op mod hiin Jalousi. Egentlig blev jeg først opmærksom paa det skønne telegraphiske Forhold ved Jalousien. Der er ikke Jalousi for de øvrige Vinduer, og en saadan eensom Jalousi, der blot skjuler een Rude, er i Almindelighed Tegn paa, at der sidder en Person stadigt bag ved den. En Formiddag stod jeg i Vinduet ovre hos Conditoren paa den anden Side. Klokken var netop 12. Uden at agte paa de Forbigaaende fæstede jeg mit Øie paa hiin Jalousi, da pludselig den mørke Figur bag ved den begynder at røre sig. Et qvindeligt Hoved viste sig i Profil gennem den nærmeste Rude saaledes, at det paa en besynderlig Maade dreiede i den Retning, i hvilken Jalousien viste. Derpaa nikkede Eierinden af dette Hoved meget venligt og skjulte sig atter bag Jalousien. Først og fremmest sluttede jeg, at den Person, hun hilste, var et Mandfolk, thi hendes Bevægelse var for lidenskabelig til at være fremkaldt ved Synet af en Veninde; for det Andet sluttede jeg, at Den, hvem Hilsenen gjaldt, i Almindelighed kom fra den anden Side. Hun havde da placeret sig ganske rigtigt, for at kunne see ham et langt Stykke iforveien, ja vel endog hilse ham skjult af Jalousien. - - - Meget rigtigt, Klokken 12 præcise kommer Helten i dette lille Elskovs-Optrin, vor kjære Lieutenant. Jeg sidder hos Conditoren, der boer i Stuen, hvor Frøkenen boer paa første Sal. Lieutenanten har allerede faaet Øie paa hende. Pas nu vel paa, min kjære Ven, det er ikke saa let en Sag at hilse smukt til første Sal. Han er forresten ikke ilde, vel voxen, rank, en smuk Figur, en krum Næse, sorte Haar, den trekantede Hat klæder ham godt. Nu kniber det, Benene begynde saa smaat at slaae Sladder, at blive for lange. Det gjør et Indtryk paa Øiet, der kan sammenlignes med den Følelse, man har, naar man har Tandpine og Tænderne blive for lange i Munden. Naar man vil samle helle sin Magt i Øiet og give det Retningen mod første Sal, saa trækker man let for megen Kraft fra Benene. Undskyld, Hr. Lieutenant, at jeg standser dette Blik i dets Himmelfart. Det er en Næsvisshed, det veed jeg nok. Meget sigende kan man ikke kalde dette Blik, snarere intetsigende, og dog meget lovende. Men disse mange Løfter stige ham aabenbart for stærkt til Hovedet; han vakler, for at bruge Digterens Ord om Agnete, han revede, han faldt. Det er haardt, og dersom jeg maatte raade, skulde det aldrig være skeet. Han er for god dertil. Det er ret fatalt; thi naar man vil gjøre Indtryk paa Damerne som Cavaleer, saa maa man aldrig falde. Vil man være Cavaleer, maa man agte paa Sligt. Viser man sig derimod blot som intelligent Størrelse, saa er alt Sligt ligegyldigt; man synker ind i sig selv, man falder sammen, skulde man da virkelig falde, saa er der slet intet Paafaldende deri. - - - Hvad Indtryk kan denne Begivenhed vel have gjort paa min lille Frøken. Det er en Ulykke, at jeg ikke paa eengang kan være paa begge Sider af dette Dardanellerstræde. Jeg kunde vel faae en Bekjendt af mig posteret paa den anden Side, men deels ønsker jeg altid helst selv at gjøre lagttagelsen, deels kan man aldrig vide, hvad der for

mig kan komme ud af denne Historie, og i saa Fald er det aldrig godt at have en Medvider, da man saa maa spille den Deel Tid paa at fravryste ham hvad han veed, og gjøre ham raadvild. --- Jeg begynder virkelig at blive kjed af min gode Lieutenant. Dag ud og Dag ind trækker han forbi i fuld Uniform. Det er jo en forfærdelig Standhaftighed. Sømmer Sligt sig for en Soldat? Min Herre, bærer De ikke Sidegevær? Bør det Dem ikke at tage Huset med Storm og Pigen med Vold? Ja var De en Studiosus, en Licentiat, en Capellan, der holder sig ved Haab ilive, det var en anden Sag. Dog jeg tilgiver Dem; thi Pigen behager mig jo mere jeg seer paa hende. Hun er smuk, hendes brune Øie er fuldt af Skjælmeri. Naar hun venter Deres Ankomst, forklares hendes Mine af en høiere Skjønhed, der klæder hende ubeskriveligt. Deraf slutter jeg, at hun maa have megen Phantasi, og Phantasi er det smukke Kjøns naturlige Sminke.

Min Cordelia!

Hvad er Længsel? Sproget og Digterne rime herpaa det Ord: Fængsel. Hvor urimeligt! Som om kun den kunde længes, der sidder i Fængsel. Som om man ikke kunde længes, naar man var fri? Sæt jeg var fri, Hvorledes vilde jeg ikke længes. Og paa den Anden Side fri er jeg jo, fri som Fuglen, og dog hvorledes længes jeg ikke! Jeg længes, naar jeg gaaer hen til Dig, jeg længes, naar jeg forlader Dig, selv naar jeg sidder ved Din Side, længes jeg efter Dig. Kan man da længes efter hvad man har? Ja, naar man betænker, at man i næste Øieblik maaskee ikke har det. Min Længsel er en evig Utaalmodighed. Først hvis jeg havde gennemlevet alle Evigheder og forvisset mig om, at Du i ethvert Øieblik tilhørte mig, først da vilde jeg atter vende tilbage til Dig, og med Dig gennemleve alle Evigheder, og vel ikke have Taalmodighed nok til at være et Øieblik adskilt fra Dig, uden at længes, men Tryghed nok til at sidde rolig ved Din Side.

Din Johannes.

Min Cordelia!

Udenfor Døren holder der en lille Cabriolet, for mig større end hele Verden, da den er stor nok til To; forspændt med et Par Heste, vilde og ustyrlige som Naturkræfter, utaalmodige som mine Lidenskaber, dristige som Dine Tanker. Vil Du det, saa fører jeg Dig bort - min Cordelia! befaler Du det? Din Befaling er Løsnet, der løsner Tømmerne og Flugtens Lyst. Jeg fører Dig bort, ikke fra nogle Mennesker til andre, men ud af Verden - Hestene steile; Vognen reiser sig; Hestene staae lodret næsten over vore Hoveder; vi kjøre ind i Himlen gennem Skyerne; det suser om os; er det os, der sidde stille, og al Verden, der bevæger sig, eller er det vor dristige Flugt? Svimler det for Dig, min Cordelia, da hold Dig fast til mig; jeg bliver ikke svimmel. Man bliver i aandelig Forstand aldrig svimmel, naar man kun tænker paa een eneste Ting, og jeg tænker kun paa Dig - i legemlig Forstand aldrig svimmel, naar man fæster Øiet kun paa een eneste Gjenstand, jeg seer kun paa Dig. Hold Dig fast; hvis Verden forgik; hvis vor lette Vogn forsvandt under os, vi holdt dog hinanden omsluttede, svævende i sphærisk Harmoni.

Din Johannes.

Det er næsten for meget. Min Tjener har ventet sex Timer, jeg selv to i Regn og Blæst, alene for at passe det kjære Barn Charlotte Hahn op. Hun pleier hver Onsdag i Løbet mellem to og fem at besøge en gammel Tante, hun har. Netop idag skal hun ikke komme, netop idag da jeg saa meget ønskede at møde hende. Og hvorfor?

fordi hun bringer mig i en ganske bestemt Stemning. Jeg hilser hende, hun neier paa eengang ubeskrivelig jordisk og dog saa himmelsk; hun bliver næsten staaende, det er som skulde hun synke i Jorden, og dog har hun et Blik, som om hun skulde hæves op til Himlen. Naar jeg seer paa hende, bliver mit Sind paa eengang høitideligt og dog attraaende. Forøvrigt beskjeftiger Pigen mig slet ikke, blot denne Hilsen forlanger jeg, intet Mere, om hun selv vilde give det. Hendes Hilsen bringer mig i Stemning, og Stemningen ødsler jeg igjen paa Cordelia. - Og dog vedder jeg paa, at hun paa en eller anden Maade er sluppen os forbi. Det er ikke blot i Comedier, men ogsaa i Virkeligheden, vanskeligt at passe paa en ung Pige; man maa have et Øie paa hver Finger. Der var en Nymphé, Cardea, der gav sig af med at narre Mændene. Hun opholdt sig i Skovegne, lokkede sine Elskere ind i det tykkeste Krat og forsvandt. Janus vilde hun ogsaa narre, men han narrede hende; thi han havde Øine i Nakken.

Mine Breve forfeile ikke deres Hensigt. De udvikle hende sjæleligt, om end ikke erotisk. Dertil kan heller ikke bruges Breve, men Billetter. Jo mere det Erotiske kommer frem, desto kortere blive de, men desto sikkrere gribe de det erotiske Point. For dog ikke at gjøre hende sentimental eller blød, saa stivner Ironien igjen Følelserne, men gjør hende tillige begjærlig efter den Næring, der er hende kjærest. Billetterne lade fjernt og ubestemt det Høieste ahne. I det Øieblik, da denne Ahnelse begynder at dæmre i hendes Sjæl, brydes Forholdet af. Under min Modstand antager Ahnelsen Skikkelse i hendes Sjæl, som om det var hendes egen Tanke, hendes eget Hjertes Drift. Det er blot det, jeg vil.

Min Cordelia!

Etsteds her i Byen boer en lille Familie, bestaaende af en Enke og tre Døttre. De tvende af dem gaae i Kongens Kjøkken for at lære at koge. Det var i Forsommeren, en Eftermiddag, Klokken var omtrent fem, Døren til Dagligstuen aabner sig sagte, et speidende Blik skuer omkring i Værelset. Det er Ingen, kun en ung Pige sidder ved Pianofortet. Døren bliver lukket paa Klem, saa kan man lytte ubemærket. Det er ingen Kunstnerinde, der spiller, saa var Døren vel bleven lukket heelt. Hun spiller en svensk Melodi; den handler om Ungdoms og Skjønheds korte Varighed. Ordene spotte Pigens Ungdom og Skjønhed; Pigens Ungdom og Skjønhed spotte Ordene. Hvo har Ret: Pigen eller Ordene? Tonerne lyde saa stille, saa melancholske som om Veemod var den Voldgifts-Mand, der vilde afgjøre Striden. - Men det har Uret dette Veemod! Hvad Samfund er der mellem Ungdom og disse Betragtninger! Hvad Fæledsskab mellem Morgen og Aften! Tangenterne zittre og skjælv; Resonantsbundens Aander reise sig i Forvirring og forstaae ikke hinanden - min Cordelia, hvorfor saa hæftig! hvortil denne Lidenskab!

Hvor langt skal en Begivenhed være fjernet fra os i Tiden for at erindre den; hvor langt for at Erindringens Længsel ikke mere kan gribe den? De fleste Mennesker have i denne Henseende en Grændse; hvad der ligger dem for nær i Tiden kunne de ikke erindre, hvad der ligger dem for fjernt heller ikke. Jeg kjender ingen Grændse. Hvad der er oplevet igaar, det skyder jeg tusinde Aar tilbage i Tiden, og erindrer det, som om det var oplevet igaar.

Din Johannes.

Min Cordelia!

En Hemmelighed har jeg at betro Dig, min Fortrolige. Hvem skulde jeg betro den? Eccho? det vilde forraade den. Stjernerne? de ere kolde. Menneskene? de forstaae den ikke. Kun Dig tør jeg betro den; thi Du veed at gemme den. Der er en Pige, skjønnere end min Sjæls Drøm, renere end Solens Lys, dybere end Havets Kilde, stoltere end Ørnens Flugt - der er en Pige - o! bøi Dit Hoved til mit Øre og til min Tale, at min Hemmelighed kan

snige sig ind deri - denne Pige elsker jeg høiere end mit Liv, thi hun er mit Liv; høiere end alle mine Ønsker, thi hun er mit eneste; høiere end alle mine Tanker, thi hun er min eneste; varmere end Solen elsker Blomsteret; inderligere end Sorgen det bekymrede Sinds Lønlighed; længselsfuldere end Ørkenens brændende Sand elsker Regnen - hende hænger jeg ved ømmere end Moderens Øie ved Barnet; tillidsfuldere end den Bedendes Sjæl ved Gud; uadskilleligere end Planten ved sin Rod. - Dit Hoved bliver tungt og tankefuldt, det synker ned mod Brystet, Barmen hæver sig for at komme det til Hjælp - min Cordelia! Du har forstaaet mig, Du har forstaaet mig nøiagtigt, bogstaveligt, ingen Tøddel har Du overhørt! Skal jeg udspænde mit Øres Streng og lade Din Stemme forvise mig derom? Skulde jeg kunne tvivle? Vil Du gjemme denne Hemmelighed; tør jeg stole paa Dig? Man fortæller om Mennesker, der ved rædsomme Forbrydelser indviiede hinanden til gjensidig Taushed. Dig har jeg betroet en Hemmelighed, der er mit Liv og mit Livs Indhold, har Du Intet at betro mig, der er saa betydningsfuldt, saa skjønt, saa kydskt, at overnaturlige Kræfter vilde røre sig, hvis det blev forraadt?

Din Johannes.

Min Cordelia!

Himlen er skyfuld - mørke Regnskyer rynker den som sorte Bryn over sit lidenskabelige Ansigt, Skovens Træer bevæge sig, omtumlede af urolige Drømme. Du er bleven borte for mig i Skoven. Bag ethvert Træ seer jeg et qvindeligt Væsen, som ligner Dig, træder jeg nærmere, da skjuler det sig bag det næste Træ. Vil Du ikke vise Dig for mig, ikke samle Dig? Alt forvirrer sig for mig; Skovens enkelte Dele tabe deres isolerede Omrids, jeg seer Alt som et Taage-Hav, hvor overalt qvindelige Væsener, der ligne Dig, vise sig og forsvinde. Dig seer jeg ikke, Du bevæger Dig bestandig i Anskuelsens Bølge, og dog er jeg allerede lykkelig ved hver enkelt Lignelse af Dig. Hvori ligger det - er det Dit Væsens rige Eenhed, eller mit Væsens fattige Mangfoldighed? - Er det at elske Dig ikke at elske en Verden?

Din Johannes.

Det kunde virkelig interessere mig, hvis det var muligt ganske nøiagtigt at gjengive de Samtaler, jeg fører med Cordelia. Det indseer jeg imidlertid meget let er en Umulighed; thi lykkedes det mig end at erindre hvert enkelt Ord, der bliver vexlet imellem os, saa forbyder det dog altid sig selv, at gjengive det Samtidige, der egentlig er Nerven i Samtalen, der Overraskende i Udbruddet, det Lidenskabelige, der er Livsprincipet i Conversationen. I Almindelighed er jeg naturligviis ikke forberedt, hvad der ogsaa strider mod den egentlige Conversations Væsen, især den erotiske Conversation. Kun Indholdet af mine Breve har jeg bestandig in mente, den ved disse hos hende mulig fremkaldte Stemning bestandig for Øie. Det kunde naturligviis aldrig falde mig ind at spørge hende, om hun har læst mig Brev. At hun har læst det, forvisser jeg mig let om. Directe taler jeg heller aldrig med hende derom, men jeg vedligeholder en hemmelighedsfuld Communication med dem i mine Samtaler, deels for at fæste et eller andet Indtryk dybere ind i hendes Sjæl, deels for at fravriste hende det og gjøre hende raadvild. Hun kan da atter læse Brevet og faae et nyt Indtryk deraf og saa fremdeles.

En Forandring er der foregaaet og foregaaer der med hende. Skulde jeg betegne hendes Sjæls Tilstand i dette Øieblik, saa vilde jeg sige, den er pantheistisk Dristighed. Hendes Blik forraader det strax. Det er dristigt, næsten dumdristigt i Forventninger, som om det hvert Øieblik fordrede og var forberedt paa at skue det Overordentlige. Ligesom et Øie, der seer ud over sig selv, saaledes seer dette Blik ud over det, der umiddelbart viser sig for det, og seer det Vidunderlige. Det er dristigt, næsten dumdristigt i Forventning, men ikke i Tillid til sig selv, det er derfor noget drømmende og bedende, ikke stolt og befalende. Hun søger det Vidunderlige uden

for sig, hun vil bede, at det maa vise sig, som om det ikke stod i hendes egen Magt at fremkalde det. Dette maa forhindres, ellers faaer jeg for tidlig Overvægt over hende. Hun sagde igaar til mig, at der var noget Kongeligt i mit Væsen. Maaskee vil hun bøie sig, det gaaer aldeles ikke an. Vistnok, kjære Cordelia, er der noget Kongeligt i mit Væsen, men Du ahner ikke, hvad det er for et Rige, jeg hersker over. Det er over Stemningernes Storme. Som Æolus holder jeg dem indesluttede i min Personligheds Bjerg, og lader snart en snart en anden fare frem. Smigeren vil give hende Selvfølelse, Forskjellen mellem Mit og Dit gjøres gjeldende, Alt lægges over paa hendes Side. Til at smigre hører der stor Forsigtighed. Stundom maa man sætte sig selv meget høit, dog saaledes, at der bliver en Plads endnu høiere, stundom maa man sætte sig selv meget lavt. Det Første er det Rigtigste, naar man bevæger sig hen mod det Aandelige, det Andet er det Rigtigste, naar man bevæger sig hen mod det Erotiske. - Skylder hun mig Noget? Ingenlunde. Kunde jeg ønske det? Ingenlunde. Jeg er for meget Kjender, har for megen Forstand paa det Erotiske til slig Taabelighed. Hvis det virkelig var Tilfældet, jeg vilde af al min Magt bestræbe mig for at bringe hende til at glemme det, og dysse min egen Tanke derom i Slummer. Enhver ung Pige er i Forhold til sit Hjertes Labyrinth en Ariadne, hun eier den Traad, ved hvilken man kan finde Veien derigjennem, men hun eier den saaledes, at hun ikke selv veed at bruge den.

Min Cordelia!

Tal - jeg adlyder, Dit Ønske er en Befaling, Din Bøn er en almægtig Besværgelse, ethvert Dit flygtigste Ønske er en Velgjerning mod mig; thi jeg adlyder Dig ikke som en tjenende Aand, som stod jeg udenfor Dig. Idet Du byder, da vorder Din Villie, og med den jeg; thi jeg er en Sjælens Forvirring, der blot venter paa et Ord af Dig.

Din Johannes.

Min Cordelia!

Du veed jeg holder meget af at tale med mig selv. Jeg har i mig selv fundet den interessanteste Person i mit Bekjendtskab. Stundom har jeg frygtet for, at jeg skulde komme til at mangle Stof i disse Samtaler, nu er jeg uden Frygt, nu har jeg Dig. Jeg taler da nu og i al Evighed om Dig med mig, om den interessanteste Gjenstand med det interessanteste Menneske - ak thi jeg er kun et interessant Menneske, Du den interessanteste Gjenstand.

Din Johannes.

Min Cordelia!

Du synes, det er saa kort jeg har elsket Dig, Du synes næsten at frygte for, at jeg kunde have elsket før. Der gives Haandskrifter, i hvilke det lykkelige Øie strax ahner en ældre Skrift, der i Tidens Løb er bleven fortrængt af ubetydelige Taabeligheder. Ved ædsende Midler udslettes den senere Skrift, og nu staaer den ældste tydelig og klar. Saaledes har Dit Øie lært mig i mig selv at finde mig selv, jeg lader Glemsel fortære Alt, hvad der ikke handler om Dig, og da opdager jeg en urgammel, en guddommelig ung Urskrift, da opdager jeg, at min Kjærlighed til Dig er ligesaa gammel som jeg selv.

Din Johannes.

Min Cordelia!

Hvor kan et Rige bestaae, der er i Strid med sig selv; hvorledes skal jeg kunne bestaae, da jeg strider med mig selv? hvorom? om Dig, for om muligt at finde Ro i den Tanke, at jeg er forelsket i Dig. Men hvorledes skal jeg finde denne Ro? Den ene af de stridende Magter vil bestandig overbevise den anden, at den dog er dybest og inderligst forelsket; i næste Øieblik vil den anden det. Ikke vilde det bekymre mig stort, dersom jeg havde Striden udenfor mig, hvis der var Nogen, der vovede at være forelsket i Dig, eller vovede at lade det være, Forbrydelsen er lige stor; men denne Strid i mit eget Indre fortærer mig, denne ene Lidenskab i sin Dobbeltthed.

Din Johannes.

Forsvind kun min lille Fiskerpige; skjul Dig kun mellem Træerne; tag kun Din Byrde op, det klæder Dig godt at bøje Dig, ja selv i dette Nu er det med en naturlig Gratie, Du bøjer Dig ind under det Qvas, Du har samlet - at en saadan Skabning skal bære saadanne Byrder! Som en Dandserinde forraader Du Formernes Skjønhed - smal om Livet, bred om Barmen, Væxten svulmende, det maa enhver Indrollerings-Chef tilstaae. Du troer maaskee, det er Ubetydeligheder, Du synes, at de fornemme Damer ere langt skjønnere, ak mit Barn! Du veed ikke, hvor megen Falskhed der er i Verden. Tiltræd kun Din Vandring med Din Byrde ind i den uhyre Skov, der formodentlig strækker sig mange, mange Mile ind i Landet til de blaae Bjerges Grændse. Du er maaskee ikke en virkelig Fiskerpige, men en fortryllet Prindsesse; Du tjener hos en Trolde; han er grusom nok til at lade Dig hente Brænde i Skoven. Saaledes er det altid i Eventyret. Hvorfor gaaer Du ellers dybere ind i Skoven; er Du en virkelig Fiskerpige, saa skal Du jo ned til Leiet med Dit Brænde mig forbi, der staaer paa den anden Side af Veien. - Følg kun Fodstien, der slynger sig legende mellem Træerne, mit Øie finder Dig; see Dig kun om efter mig, mit Øie følger Dig; bevæge mig, det kan Du ikke, Længselen river mig ikke hen, jeg sidder rolig paa Rækværket og røger min Cigar. - Til en anden Tid - maaskee. - Ja Dit Blik er skjelmisk, naar Du saaledes vender Hovedet halvt tilbage; Din lette Gang er vinkende - ja jeg veed det, jeg fatter, hvor denne Vei fører hen - til Skovens Eensomhed, til Træernes Hvisken, til den mangfoldige Stilhed. See Himlen selv begunstiger Dig, den skjuler sig i Skyer, den mørkner Skovens Baggrund, det er som trak den Gardinerne til for os. - Farvel min smukke Fiskerpige, lev vel, Tak for Din Gunst, det var et skjönt Øieblik, en Stemning, ikke stærk nok til at bevæge mig fra min faste Plads paa Rækværket, men dog riig paa indre Bevægelse.

Da Jacob havde tinget med Laban om Betalingen for sin Tjeneste, da de vare blevne enige om, at Jacob skulde vogte de hvide Faar, og som Løn for sit Arbeide have alle de brogede, der fødtes i hans Flok, da lagde han Kjeppen i Vand-Renderne og lod Faarene see derpaa - saaledes anbringer jeg mig selv overalt for Cordelia, hendes Øie seer mig bestandig. Hende forekommer det som idel Opmærksomhed fra min Side; fra min Side derimod veed jeg, at hendes Sjæl derved taber Interessen for alt Andet, at der i hende udvikles en aandelig Concupiscent, der overalt seer mig.

Min Cordelia!

Hvis jeg kunde glemme Dig! Er min Kjærlighed da et Hukommelsens Værk? Om Tiden end slettede Alt udaf dens Tavler, om den udslettede Hukommelsen selv, mit Forhold til Dig blev lige levende, Du var dog ikke glemt. Hvis jeg kunde glemme Dig! Hvad skulde jeg da erindre? mig selv har jeg jo glemt for at erindre Dig; hvis jeg da glemte Dig, kom jeg jo til at erindre mig selv, men i det Øieblik jeg huskede mig selv, maatte jeg jo atter erindre Dig. Hvis jeg kunde glemme Dig! Hvad vilde da skee? Man har et Billede fra Oldtiden. Det forestiller Ariadne. Hun springer op fra Leiets og seer ængstelig efter et Skib, der for fulde Seil iler bort. Ved Siden af hende staaer en Amor med en Bue uden Stræng og tørrer sine Øine. Bag hende staaer en bevinget qvindelig Figur med Hjelm paa Hovedet. Man antager i Almindelighed, at denne Figur er Nemesis. Tænk Dig dette Billede, tænk Dig det lidt forandret. Amor græder ikke og hans Bue er ikke uden Stræng; eller var Du da bleven mindre skjøn, mindre seierrig, fordi jeg var bleven afsindig. Amor smiler og spænder Buen. Nemesis staaer ikke uvirksom ved Din Side, ogsaa hun spænder Buen. Paa hiint Billede seer man i Skibet en mandlig Skikkelse, der er beskjeftiget med Arbeide. Man antager, det er Theseus. Ikke saaledes paa mit Billede. Han staaer paa Bagstavnen, han skuer længselsfuld tilbage, han breder Armene ud, han har fortrudt det, eller rettere hans Vanvid har forladt ham, men Skibet fører ham bort. Amor og Nemesis sigte begge, en Piil flyver fra hver Bue, de ramme sikkert, det seer man, man forstaaer, de ramme begge paa eet Sted i hans Hjerte til Tegn paa, at hans Kjærlighed var den Nemesis, der hævnede.

Din Johannes.

Min Cordelia!

Forelsket er jeg i mig selv, siger man om mig. Det forundrer mig ikke; thi hvorledes skulde man kunne mærke, at jeg kan elske, da jeg kun elsker Dig, hvorledes skulde nogen Anden ahne det, da jeg kun elsker Dig. Forelsket er jeg i mig selv, hvorfor? fordi jeg er forelsket i Dig; thi Dig elsker jeg, Dig alene og Alt hvad der tilhører Dig i Sandhed, og saaledes elsker jeg mig selv, fordi dette mit Jeg tilhører Dig, saa dersom jeg ophørte at elske Dig, ophørte jeg at elske mig selv. Hvad der da i Verdens profane Øine er Udtryk for den største Egoisme, det er for Dit indviede Blik Udtryk for den reneste Sympathi, hvad der i Verdens profane Øine er Udtryk for den meest prosaiske Selvopholdelse, det er for Dit helligede Syn Udtryk for den meest begejstrede Tilintetgjørelse af sig selv.

Din Johannes.

Hvad jeg frygtede meest for, var at den helle Udvikling skulde tage mig for lang Tid. Jeg seer imidlertid, at Cordelia gjør store Fremskridt, ja det bliver nødvendigt for ret at holde hende i Aande, at sætte Alt i Bevægelse. Mat maa hun for Alt i Verden ikke blive før Tiden, det vil sige før den Tid, da Tiden er forbi for hende.

Naar man elsker, saa følger man ikke Landeveien. Det er kun Ægteskabet, der ligger midt paa Kongeveien. Naar man elsker og spadserer fra Nøddebo, da gaaer man ikke langs Esrom Sø, skjøndt det dog egentlig kun er en Jagtvei; men den er banet, og Elskoven baner helst selv sine Veie. Man søger dybere ind i Gribs-Skov. Og naar man saaledes vandrer Arm i Arm, da forstaaer man hinanden, da bliver det klart, som før dunkelt forlystede og smertede. Man ahner ikke, at Nogen er tilstede. - Altsaa dette deilige Bøgetræ blev Vidne til Eders Kjærlighed; under dets Krone tilstode I den Første Gang. Alt erindrede I saa tydeligt, den første Gang I saaes, den første

Gang, da I i Dandsen rakte hinanden Haanden, da I henad Morgenstunden skiltes ad, da I Intet vilde tilstaae Eder selv, end sige hinanden. - Det er dog skjønt nok at høre paa disse Elskovens Repetitorier. - De faldt paa Knæ under Træet, de tilsvore hinanden ubrødelig Kjærlighed, de beseglede Pagten med det første Kys. - Det er frugtbare Stemninger, der maae bortødsles paa Cordelia. - Denne Bøg blev altsaa Vidne. O ja, et Træ er et ret passende Vidne; men det er dog for lidet. Vel mene I, at ogsaa Himlen var Vidne, men Himlen saadan uden videre er en meget abstrakt Idee. See derfor var der endnu et Vidne. - Skulde jeg reise mig op, lade dem mærke, at jeg er her? Nei, maaskee var jeg kjendt, og saa er Spillet tabt. Skulde jeg, idet de fjerne dem, reise mig op, lade dem forstaae, at der var En tilstede? Nei, det er uhensigtsmæssigt. Der skal hvile Taushed over deres Hemmelighed - saa længe jeg vil. De ere i min Magt, jeg kan splitte dem ad, naar jeg vil. Jeg er vidende om deres Hemmelighed; kun af ham eller af hende kan jeg have faaet det at vide - af hende selv, det er umuligt - altsaa af ham - det er afskyeligt - bravo! Og dog det er jo næsten Ondskab. Nu vel jeg faaer at see. Kan jeg faae et bestemt Indtryk af hende, som jeg ellers ikke kan faae, normalt, som jeg ønsker det, saa er der intet Andet for.

Min Cordelia!

Fattig er jeg - Du er min Rigdom; mørk - Du er mit Lys; jeg eier Intet, trænger til Intet. Og hvorledes skulde jeg ogsaa kunne eie Noget, det er jo en Modsigelse, at Den kan eie Noget, der ikke eier sig selv. Lykkelig er jeg som et Barn, der Intet kan og Intet maa eie. Jeg eier Intet; thi jeg tilhører kun Dig; jeg er ikke, jeg har ophørt at være, for at være Din.

Din Johannes.

Min Cordelia!

Min, hvad vil dette Ord betegne? ikke hvad der tilhører mig, men hvad jeg tilhører, hvad der indeholder mit hele Væsen, som forsaavidt er mit, forsaavidt som jeg tilhører det. Min Gud er jo ikke den Gud, der tilhører mig, men den Gud, hvem jeg tilhører, og saaledes ogsaa, naar jeg siger mit Fødeland, mit Hjem, mit Kald, min Længsel, mit Haab. Hvis der før ikke havde været Udødelighed, da vilde denne Tanke, at jeg er Din, gjennembyrde Naturens vanlige Gang.

Din Johannes.

Min Cordelia!

Hvad jeg er? den beskedne Fortæller, der følger Dine Triumpher; den Dandser, der bøier sig ind under Dig, idet Du hæver Dig i yndig Lethed; den Green, Du et Øieblik hviler Dig paa, naar Du et træt af at flyve; den Basstemme, der skyder sig ind under Sopranens Sværmeri for at lade det stige endnu højere - hvad jeg er? jeg er den jordiske Tyngde, der fængsler Dig til Jorden. Hvad er jeg da? Legeme, Masse, Jord, Støv og Aske - Du, min Cordelia, du er Sjæl og Aand.

Din Johannes.

Min Cordelia!

Kjærlighed er Alt, af den Grund har for Den, der elsker, Alt ophørt at have Betydning i og for sig, og har kun Betydning ved den Fortolkning, Kjærligheden giver det. Hvis saaledes en anden Forlovet blev overbeviist om, at der var en anden Pige, han bekymrede sig om, saa vilde han formodentlig staae der som en Forbryder og hun oprøres. Du derimod, det veed jeg, Du vilde see en Hylding i en saadan Tilstaaelse; thi at jeg skulde kunne elske en Anden, det veed Du er en Umulighed, det er min Kjærlighed til Dig, der kaster en Afglands over hele Livet. Naar jeg da bekymrer mig om en Anden, da er det ikke for at overbevise mig om, at jeg ikke elsker hende, men kun Dig - det vilde være formasteligt; - men da min hele Sjæl er fuld af Dig, faaer Livet for mig en anden Betydning, det bliver Mythe over Dig.

Din Johannes.

Min Cordelia!

Min Kjærlighed fortærer mig, kun min Stemme bliver tilbage, en Stemme, der har forelsket sig i Dig, overalt tilhvisker Dig, at jeg elsker Dig. O! trætter det Dig at høre denne Stemme? Overalt omgiven den Dig; som en mangfoldig, ustadig Omfatning lægger jeg min gjennemreflekterede Sjæl om Dit rene, dybe Væsen.

Din Johannes.

Min Cordelia!

Man læser i gamle Fortællinger, at en Flod forelskede sig i en Pige. Saaledes er min Sjæl som en Flod, der elsker Dig. Snart er den stille og lader Dit Billede speile sig dybt og ubevæget i sig, snart indbilder den sig, at have fanget Dit Billede, da bruser dens Bølge for at forhindre Dig fra atter at slippe bort; snart kruser den sagte sin Overflade og leger med Dit Billede, stundom har den tabt det, da bliver dens Bølge sort og fortvivlet. - Saaledes er min Sjæl: som en Flod, der har forelsket sig i Dig.

Din Johannes.

Oprigtigt talt; uden at have en ualmindelig levende Indbildningskraft kunde man vel tænke sig i en bekvemmere, mageligere, og især mere standsmæssig Befordring; at kjøre med en Tørvebonde, det vækker kun i uegentlig Forstand Opsigt. - I en snever Vending tager man imidlertid til Takke. Man gaaer et Stykke ud ad Landeveien; man sætter sig op, man kjører en Miil, der møder Intet; to Miil, Alt gaaer vel; man bliver rolig og tryg; Egnen tager sig virkelig bedre ud fra dette Standpunkt end sædvanligt, man har næsten naaet de tre Miil - hvo skulde nu have ventet her saa langt ude ad Landeveien at møde en Kjøbenhavnner? Og det er en

Kjøbenhavn, det mærker De nok, det er ingen Mand fra Landet; han har en ganske egen Maade at see paa, saa bestemt, saa iagttagende, saa taxerende, og saa lidt spottende. Ja min kjære Pige, Din Stilling er ingenlunde beqvem, Du sidder jo ligesom Du sad paa en Presenteerbakke, Vognen er saa flad, at den ingen Fordybning har til Fødderne. - Men det er jo Deres egen Skyld, min Vogn er ganske til Deres Tjeneste, jeg tør tilbyde Dem en meget mindre generende Plads, forsaavidt det ikke skulde genere Dem at sidde ved min Side. I saa Fald overlader jeg Dem hele Vognen, sidder selv paa Bukken, glad over at turde føre Dem til Deres Bestemmelse. - Straahatten dækker end ikke tilstrækkeligt mod et Sideblik; det er forgjeves, De bøier Deres Hoved ned, jeg beundrer dog det skønne Profil. - Er det ikke ærgerligt, Bonden hilser mig? men det er jo i sin Orden, at Bonden hilser en fornem Herre. - Dermed slipper De ikke, her er jo en Kro, ja en Station, og en Tørvebonde er paa sin Viis altfor gudfrygtig til ikke at skulle bede. Nu skal jeg tage mig af ham. Jeg har en ualmindelig Gave til at indtage Tørvebønder. O! maatte det lykkes mig ogsaa at kunne behage Dem. Han kan ikke modstaae mit Tilbud, og naar han har modtaget det, saa kan han ikke modstaae Virkningen deraf. Kan jeg ikke, saa kan min Tjener. - Han gaaer nu ind i Skjenkestuen, De bliver alene paa Vognen i Skuret. - Gud veed hvad det er for et Pigebarn? Skulde det være en borgerlig lille Pige, maaskee en Degne-Datter? Dersom hun er det, saa er hun af en Degnedatter at være ualmindelig smuk og ualmindelig smagfuld paaklædt. Den Degn maa have et godt Levebrød. Der falder mig Noget ind, skulde det maaskee være en lille Fuldblods-Frøken, der er kjed af at kjøre i Eqvipagen, som maaskee foretager en Fodtour ud til Landstedet, og nu tillige vil forsøge sig i et lille Eventyr. Vel muligt, Sligt er ikke uhørt. - Bonden veed ingen Ting, han er et Fæ, der kun veed at drikke. Ja ja, drik han kun, min Fa'er, det er ham vel undt. - Men hvad seer jeg, det er jo hverken mere eller mindre end Jfr. Jespersen, Hansine Jespersen, en Datter af Grossereren derinde. Ih Gud bevares, vi to kjende jo hinanden. Det var hende, jeg engang mødte i Bredgaden, hun kjørte baglænds, hun kunde ikke faae Vinduet op; jeg tog mine Brillen op, og havde nu den Fornøielse at følge hende med mit Øie. Det var en meget generet Stilling, der var saa Mange i Vognen, at hun ikke kunde bevæge sig, og gjøre Anskrig turde hun formodentlig ikke. Den nuværende Stilling er nok saa generet. Vi To ere bestemte for hinanden, det er klart. Det skal være en romantisk lille Pige; hun er bestemt ude paa egen Haand. - Der kommer min Tjener med Tørvebonden. Han er aldeles drukken. Det er afskyeligt, det er et fordærvet Folkefærd disse Tørvebønder. Ak ja! Og dog er der endnu værre Mennesker til end Tørvebønder. - See saa, nu er De kommen net op at age. Nu bliver De selv nødt til at kjøre Hestene, det er ganske romantisk. - De refuserer mit Tilbud, De paastaaer, at De er meget godt kjørende. De bedrager mig ikke; jeg mærker nok, hvor lumsk De er. Naar De er kommen en lille Smule ud ad Veien, saa springer De af, i Skoven kan man let finde et Skjul. - Min Hest skal sadles; jeg følger til Hest. - See saa! nu er jeg færdig, nu kan De være sikker mod ethvert Overfald. - Bliv nu dog ikke saa forskrækkelig bange, saa vender jeg strax om igjen. Jeg vilde blot ængste Dem lidt og give Dem Anledning til at Deres naturlige Skjønhed maatte forhøies. De veed jo ikke af, at det er mig, der har ladet Bonden drikke fuld, og jeg har jo ikke tilladt mig et fornærmeligt Ord mod Dem. Endnu kan Alt blive godt; jeg skal nok give Sagen en saadan Vending, at De kan lee ad den hele Historie. Jeg ønsker blot et lille Mellemværende med Dem; troe aldrig, at jeg overrumpler nogen Pige. Jeg er en Ven af Frihed, og hvad jeg ikke faaer frit, det bryder jeg mig aldeles ikke om. - "De vil vist selv indsee, at det ikke gaaer an, at fortsætte Reisen paa den Maade. Jeg skal selv paa Jagt, derfor er jeg til Hest. Min Vogn holder derimod forspændt i Kroen. Hvis De befaler det, saa skal den i et Øieblik indhente Dem og føre Dem hvorhen De vil. Jeg selv kan destoværre ikke have den Fornøielse at ledsage Dem, jeg er bunden ved et Jagtløfte, og de ere hellige." - De tager derimod - Alt skal øieblikkeligt være i Orden - See nu behøver De slet ikke at være forlegen ved at see mig igjen, eller i ethvert Tilfælde ikke mere forlegen end hvad der klæder Dem godt. De kan more Dem over den hele Historie, lee lidt og tænke lidt paa mig. Mere forlanger jeg ikke. Det kunde synes Lidet; mig er det nok. Det er Begyndelsen, og jeg er især stærk i Begyndelsesgrundene.

Igaar Aftes var der et lille Selskab hos Tanten. Jeg vidste, Cordelia vilde tage sit Strikketøi frem. Deri havde jeg gjemt en lille Billet. Hun tabte den, tog den op, blev bevæget, længselsfuld. Saaledes bør man altid tage Situationen til Hjælp. Det er utroligt, hvilke Fordele man kan have deraf. En i og for sig ubetydelig Billet, læst under saadanne Omstændigheder, bliver for hende uendelig betydelig. Mig kunde hun ikke faae i Tale; jeg havde maget det saaledes, at jeg maatte følge en Dame hjem. Hun maatte altsaa vente til idag. Det er altid godt for at bore Indtrykket desto dybere ind i hendes Sjæl. Altid seer det ud, som det var mig, der viste hende

en Opmærksomhed; Fordelen, jeg har, er den, at jeg overalt bliver anbragt i hendes Tanker, overalt overrasker hende.

Elskoven har dog en egen Dialektik. Der var en ung Pige, jeg engang var forelsket i. Ved Theatret i Dresden saae jeg ifjor Sommer en Skuespillerinde, der lignede hende skuffende. Af den Grund ønskede jeg, hvad der ogsaa lykkedes mig, at gjøre hendes Bekjendtskab, og overbeviste mig nu om, at Uligheden dog var temmelig stor. Idag møder jeg en Dame paa Gaden, der erindrer mig om hiin Skuespillerinde. Denne Historie kan blive ved saalænge det skal være.

Overalt omgive mine Tanker Cordelia, jeg skikker dem som Engle omkring hende. Som Venus bliver i sin Vogn trukket af Duer, saaledes sidder hun i sin Triumphvogn, og jeg spænder mine Tanker for som bevingede Væsener. Selv sidder hun glad, riig som et Barn, almægtig som en Gudinde, jeg gaaer ved hendes Side. I Sandhed, en ung Pige er og bliver dog Naturens og hele Tilværelsens Venerabile! Det er der Ingen der bedre veed end jeg. Kun Skade, at denne Herlighed varer saa kort. Hun smiler til mig, hun hilser til mig, hun vinker ad mig, som var hun min Søster. Et Blik erindrer hende om, at hun er min Elskede.

Elskoven har mange Positioner. Cordelia gjør gode Fremskridt. Hun sidder paa mit Skjød, hendes Arm slynger sig blød og varm om min Hals; selv hviler hun ved mit Bryst, let, uden legemlig Tyngde; de bløde Former berøre mig neppe; som en Blomst slynger hendes yndige Skabning sig om mig, frit som en Sløife. Hendes Øie skjuler sig bag sit Laag, hendes Barm er blendende hviid som Snee, saa glat, at mit Øie ikke kan hvile, det vilde glide, hvis Barmen ikke bevægedes. Hvad betyder denne Bevægelse? er det Kjærlighed? Maaskee. Det er dens Ahnelse, dens Drøm. Endnu mangler den Energi. Hun omfavner mig vidtløftigt, som Skyen den Forklarede, løst som en Luftning, blødt som man omfavner et Blomster; hun kysser mig ubestemt, som Himlen kysser Havet, mildt og stille som Duggen kysser Blomsteret, høitideligt som Havet kysser Maanens Billede.

Hendes Lidenskab vilde jeg i dette Øieblik kalde naiv Lidenskab. Naar nu Vendingen er gjort, og begynder for Alvor at trække mig tilbage, da vil hun opdrive Alt for virkeligt at fængsle mig. Hun har ikke andre Midler dertil end selve det Erotiske, kun at dette nu vil vise sig efter en ganske anden Maalestok. Det er da et Vaaben i hendes Haand, som hun svinger mod mig. Jeg har da den reflekterede Lidenskab. Hun strider for sin egen Skyld, fordi hun veed, jeg eier det Erotiske; hun strider for sin egen Skyld, for at overvinde mig. Hun trænger selv til en høiere Form af det Erotiske. Hvad jeg ved at opflamme hende, lærte hende at ahne, det lærer nu min Kulde hende at fatte, men saaledes, at hun troer selv at opdage det. Dermed vil hun overrumple mig, hun vil troe i Dristighed at have overgaaet mig, og derved at have fanget mig. Hendes Lidenskab bliver da bestemt, energisk, sluttende, dialektisk; hendes Kys totalt, hendes Favnetag ikke hiatisk. - Hos mig søger hun sin Frihed og finder den desto bedre, jo fastere jeg omslutter hende. Forlovelsen brister. Naar dette er skeet, trænger hun til lidt Hvile, for at der ikke i denne vilde Tummel skal fremkomme noget Uskjønt. Hendes Lidenskab samler sig endnu engang, og hun er min.

Ligesom jeg allerede i salig Edwards Tid indirecte sørgede for hendes Lecture, saa gjør jeg det nu directe. Det, jeg byder, er, hvad jeg anseer for den bedste Næring: Mythologi og Eventyr. Dog har hun sin Frihed her som overalt, jeg lytter Alt ud af hende selv. Er det der ikke iforveien, saa lægger jeg det først ind.

Naar Tjenestepigerne om Sommeren skulle i Dyrehaven, saa er det i Almindelighed en daarlig Fornøjelse. De komme der kun eengang om Aaret, og derfor skulle de ret have Lige deraf. Saa skulle de have Hat og Schavl paa, og vanzire dem selv paa Enhver Maade. Lystigheden er vild, uskjøn, lasciv. Nei da holder jeg paa Frederiksberg-Have. Søndag-Eftermiddag komme de der, og jeg ogsaa. Her er alt sømmeligt og decent, Lystigheden selv stillere og mere ædel. Overhovedet det Mandfolk, der ikke har Sands for Tjenestepiger, han taber mere derved, end disse tabe. Tjenestepigernes mangfoldige Skare er virkelig den skønneste Væbning, vi have i Danmark. Dersom jeg var Konge - jeg veed nok hvad jeg gjorde - jeg holdt ikke Revue over Linietropperne. Dersom jeg var een af Stadens 32 Mænd, jeg skulde strax andrage paa, at der nedsattes en Velfærds-Comitee, der ved Indsigt, Raad, Formaning, passende Belønninger paa enhver Maade stræbte at opmuntre Tjenestepigerne til et smagfuldt og omhyggeligt Toilet. Hvorfor skal der ødsles med Skjønhed, hvorfor skal den gaae ubemærket gennem Livet, lad den idetmindste vise sig eengang om Ugen i den Belysning, under hvilken den tager sig ud! Men fremfor Alt Smag, Begrænsning. En Tjenestepige skal ikke see ud som en Dame, deri har Politivennen Ret, men de Grunde, dette agtede Blad angiver, ere aldeles feilagtige. Naar man da saaledes turde imødesee en ønskelig Opblomstren af Tjenestepigernes Klasse, vilde dette ikke atter virke gavnligt paa Døttrene i vore Huse? eller er det for dristigt, naar jeg ad denne Vei øiner en Fremtid for Danmark, der i Sandhed kan kaldes mageløs. Naar det blot maatte forundes mig selv at blive samtidig med dette Gyldenaar, da kunde man med god Samvittighed anvende hele Dagen til at gaae omkring paa Gader og Stræder og fryde sig ved Øiets Lyst. Hvor sværmer min Tanke saa vidt og dristigt, saa patriotisk! men jeg er jo ogsaa her ude paa Frederiksberg, hvor Tjenestepigerne komme Søndag-Eftermiddag, og jeg med. - - - Først kommer Bønderpigerne, Haand i Haand med deres Kjærester, eller i et andet Mønster, alle Piger Haand i Haand foran, alle Karle bagefter, eller i et andet Mønster, to Piger og een Karl. Denne Skare danner Rammen, de staae gjerne eller sidde langs Træerne i den store Fiirkant foran Pavillonon. De ere sunde, friske, Farve-Modsætningerne kun lidt for stærke saavel i Huden som i Klæderne. Nu følge indenfor de jyske, fyenske Piger. Høie, ranke, lidt for stærkt byggede, deres Paaklædning lidt forvirret. Her var meget for Comiteen at gjøre. Man savner heller ikke en enkelt Repræsentant for den bornholmske Division: ferme Kokkepiger, men ikke gode at komme nær hverken i Kjøkkenet eller paa Frederiksberg, deres Væsen har noget stolt Frastødende. Deres Nærværelse er derfor ved Modsætningen ikke uden Virkning, jeg savner dem ugjerne herude, men indlader mig sjældent med dem. - Nu følge Hjertetropperne: Nyboders-Piger. Mindre af Væxt, fyldige, svulmende, fine i Huden, muntre, glade, vevre, snaksomme, lidt coquette og fremfor Alt barhovede. Deres Paaklædning maa gjerne nærme sig til en Dames, kun to Ting er at iagttage, at de ikke have Schavl, men Tørklæde, ikke Hat paa, men høist en lille vims Kappe, helst maae de være barhovede. - - - - See god Dag, Marie; skal jeg træffe Dem herude? Det er længe siden jeg har seet Dem. De er dog vel endnu hos Conferentsraadens? - "jo" - det er vist en meget god Condition? - "ja" - Men De er saa alene herude, har Ingen at følge med ... ingen Kjæreste, har han maaskee ikke havt Tid idag, eller venter De ham - hvorledes, De er ikke forlovet? Det er jo umuligt. Den smukkeste Pige i Kjøbenhavn, en Pige, der tjener hos Conferentsraaden, en Pige, der er en Prydelse og et Mønster for alle Tjenestepiger, en Pige, der veed at pynte sig saa net og ... saa riigt. Det er jo et nydeligt Lommetørklæde, De holder i Haanden, af det fineste Kammerdug ... hvad seer jeg, med Broderi i Kanterne, jeg vedder det har kostet 10 Mk. ... der er saamænd mangan fornem Dame, der ikke eier Magen ... franske Handsker ... en Silkeparaply ... Og saadan en Pige skulde ikke være forlovet ... Det er jo en Urimelighed. Erindrer jeg ikke meget feil, saa holdt Jens ogsaa ikke saa Lidt af Dem, De veed nok Jens, Grossererens Jens, ham paa anden Sal ... See jeg traf rigtigt ... hvorfor blev De da ikke forlovet, Jens var jo en smuk Karl, han havde en god Condition, maaskee var han ved Grossererens Indflydelse i Tidens Løb bleven Politibetjent eller Fyrbøder, det var ikke saa daarligt et Parti ... De har bestemt selv Skyld, De har været for haard imod ham ... "Nei! men jeg fik at vide, at Jens havde været forlovet eengang før med en Pige, som han slet ikke skal have behandlet kjønt." - ... Hvad maa jeg høre, hvem skulde have troet, at Jens var saadan en slem Krabat ... ja de Garderkarle ... de Garderkarle, de er ikke til at lide paa ... De handlede fuldkommen rigtigt, en Pige, som De, er rigtig for god til at kastes hen til Enhver ... De vil saamænd nok gjøre et bedre Parti, det indestaaer jeg Dem for. - - - - Hvorledes lever Frøken Juliane? jeg har ikke seet hende saa længe. Min smukke Marie kunde vist tjene mig med en eller anden Oplysning ... fordi man selv har været ulykkelig i Kjærlighed, derfor hør man ikke være udeeltagende for Andre ... Her er saa mange Folk ... jeg tør ikke tale med Dem derom, jeg er bange, Nogen skulde belure mig ... Hør blot et Øieblik, min smukke Marie ... See her er Stedet, i denne skyggefulde Gang, hvor Træerne slynge sig sammen for at skjule os for Andre, her, hvor vi intet Menneske see, ingen menneskelig Røst høre, men kun en sagte Gjenlyd af Musikkens Toner ... her tør jeg tale om min Hemmelighed ... Ikke sandt, hvis Jens ikke havde været et slet Menneske, saa havde Du gaaet med

ham her, Arm i Arm, lyttet til Musikkens Glæde, selv nydt en endnu højere ... hvorfor saa bevæget - glem Du Jens ... Vil Du da være uretfærdig mod mig ... for at træffe Dig kom jeg herud ... for at see Dig, er jeg kommen til Conferentsraadens ... Det har Du mærket ... hver Gang det lod sig gjøre, gik jeg altid til Kjøkkendøren ... Du skal tilhøre mig ... der Skal blive lyst fra Prædikestolen ... imorgen Aften skal jeg forklare Dig alt ... op ad Kjøkkentrappen, Døren til Venstre, ligeoverfor Kjøkkendøren ... Farvel min smukke Marie ... lad Ingen mærke, at Du har seet mig herude eller talt med mig, Du veed nok min Hemmelighed. - - - Hun er virkelig deilig, der lod sig gjøre Noget ud af hende. - Naar jeg først faaer Fodfæste paa hendes Kammer, saa skal jeg nok selv lyse fra Prædikestolen. Jeg har altid søgt at udvikle den skjønne græske (græsk Tekst), og især at gjøre en Præst overflødig.

Hvis det lod sig gjøre, at staae bagved Cordelia, idet hun modtager et Brev fra mig, kunde det interessere mig meget. Jeg vilde da lettelig overbevise mig om, hvorvidt hun i egentligste Forstand erotisk tilegner sig dem. I det Hele er og bliver Breve altid et ubetaleligt Middel til at gjøre Indtryk paa en ung Pige; det døde Bogstav har ofte langt større Indflydelse end det levende Ord. Et Brev er en hemmelighedsfuld Communication; man er Herre over Situationen, føler intet Tryk af nogen Tilstedeværende, og sit Ideal, troer jeg, vil en ung Pige helst være ganske ene med, det vil sige i enkelte Øieblikke, og netop i de Øieblikke, hvor det virker stærkest paa hendes Sind. Om end hendes Ideal har fundet et nok saa fuldstændigt Udtryk i en bestemt, elsket Gjenstand, saa er der dog Momenter, i hvilke hun føler, at der er en Overvættshed i Idealet, som Virkeligheden ikke har. Disse store Forsonings-Fester maae indrømmes hende; kun maa man passe paa, at benytte dem rigtigt, at hun ikke fra dem vender udmattet tilbage til Virkeligheden, men styrket. Dertil hjælpe Breve, der bevirke, at man usynlig er aandelig tilstede i disse hellige Indvielsens Øieblikke, medens Forestillingen om, at den virkelige Person er Forfatteren af Brevet, danner en naturlig og let Overgang til Virkeligheden.

Kunde jeg blive jaloux paa Cordelia? Død og Helvede ja! Og dog i en anden Forstand nei! Hvis jeg nemlig saae, at om jeg end seirede i min Strid mod den Anden, hendes Væsen dog vilde blive forstyrret, og ikke, hvad jeg ønskede - da vilde jeg opgive hende.

En gammel Philosoph har sagt, naar man nøiagtigt nedskriver Alt, hvad man oplever, saa er man, inden man veed et Ord af det, Philosoph. Jeg har nu i længere Tid levet i Forbindelse med de Forlovedes Menighed. Nogen Frugt maa jo dog et saadant Forhold yde. Jeg har da tænkt paa at samle Materialier til et Skrift, betitlet: Bidrag til Kyssets Theori, alle ømt Elskende helliget. Det er iøvrigt mærkeligt, at der intet Skrift existerer om denne Sag. Hvis det da lykkes mig at blive færdig, vil jeg tillige afhjælpe et længe følt Savn. Skulde denne Mangel i Litteraturen have sin Grund i at Philosopherne ikke tænke over Sligt, eller i at de ikke forstaae sig paa Sligt? - Enkelte Vink vil jeg allerede være istand til at meddele. Til et fuldstændigt Kys fordres, at det er en Pige og en Mand, de ere de Handlende. Et Mandfolke-Kys er smagløst, eller har, hvad værre er, Afsmag. - Dernæst troer jeg, at et Kys kommer Ideen nærmere, naar en Mand kysser en Pige end naar en Pige kysser en Mand. Hvor der i Aarenes Løb er tilveiebragt Indifferentens i dette Forhold, der har Kysset tabt sin Betydning. Dette gjelder om det ægteskabelige Huuskys, hvormed Ægtefolkene, i Mangel af Serviet, tørre hinanden om Munden, idet der siges: velbekom's. - Er Afstanden i Alder meget stor, saa ligger Kysset udenfor Ideen. Jeg erindrer i en Pigeskole i en af Provindserne havde den ældste Classe en egen Terminus: at kysse Justitsraaden, et Udtryk, hvormed de forbandt en intet mindre end behagelig Forestilling. Oprindelsen til denne Terminus var følgende: Lærerinden havde en Svoger, der levede i Huset hos hende, han havde været Justitsraad, var en ældre Mand, og tog sig nu i Kraft heraf den Frihed at ville kysse de unge Piger. - Kysset maa være Udtryk for en bestemt Lidenskab. Naar en Broder og en Søster, der ere Tvillinger, kysse hinanden, er det Kys intet rigtigt Kys. Om et Kys, der falder af i en Juleleeg, gjelder det Samme, item om et stjaalet Kys. Et Kys er en symbolsk Handling, der Intet har at betyde, naar den Følelse, den skal betegne, ikke er tilstede, og denne Følelse kan kun være tilstede under bestemte Forhold. - Vil man gjøre et Forsøg paa at inddele Kysset, saa kan man tænke sig flere Inddelings-Principer. Man kan inddele det med Hensyn til Lyden. Destoværre strækker Sproget her ikke til i Forhold til mine lagttagelser. Jeg troer ikke, at al Verdens Sprog havde et fornødent Forraad af

Onomatopoietika, for at betegne de Forskjelligheder, jeg blot i min Onkels Huus har lært at kjende. Snart er det smækkende, snart hvislende, snart klaskende, snart knaldende, snart drønende, snart fuldt, snart huult, snart som Kattun o.s.v., o.s.v. - Man kan inddele Kysset med Hensyn til Berøringen, i det tangerende Kys, eller Kysset en passant, og det cohærerende. - Man kan inddele det med Hensyn til Tiden i det korte og i det lange. Med Hensyn til Tiden gives der ogsaa en anden Inddeling, og denne er egentlig den eneste, der har behaget mig. Man gjør da en Forskjel mellem det første Kys og alle andre. Det, hvorpaa der her reflekteres, er incommensurabelt for det, der kommer tilsyne ved de øvrige Inddelinger, det er indifferent mod Lyden, Berøringen, Tiden i Almindelighed. Det første Kys er imidlertid kvalitativt forskjelligt fra alle andre. Det er den kun faa Mennesker der tænke paa, det var da Synd Andet end at der var Een, der tænker derover.

Min Cordelia!

Et godt Svar er som et sødt Kys, siger Salomo. Du veed, jeg er slem til at spørge; jeg maa næsten høre ilde derfor. Det kommer deraf, at man ikke forstaaer, hvormom jeg spørger; thi Du og Du alene forstaaer, hvormom jeg spørger, og Du og Du alene forstaaer at svare, og Du og Du alene forstaaer at give et godt Svar; thi et godt Svar er som et sødt Kys, siger Salomo.

Din Johannes.

Der er Forskjel paa en aandelig Erotik og en jordisk Erotik. Hidtil har jeg meest søgt at udvikle den aandelige hos Cordelia. Min personlige Tilstedeværelse maa nu være en anden, ikke blot den accompagnerende Stemning, den maa være fristende. Jeg har i disse Dage bestandig forberedt mig ved at læse det bekjendte Sted i Phædrus om Elskov. Det electriserer hele mit Væsen, og er et ypperligt Præludium. Plato forstod sig dog virkelig paa Erotik.

Min Cordelia!

Latineren siger om en opmærksom Discipel, at han hænger ved Lærerens Mund. For Kjærligheden er Alt Billede, til Gjengjæld er Billedet igjen Virkelighed. Er jeg ikke en flittig, en opmærksom Discipel? Men Du siger jo ikke eet Ord.

Din Johannes.

Hvis en Anden end jeg ledede denne Udvikling, saa vilde han formodentlig være for klog til at lade sig lede. Hvis jeg vilde consulere en Indviet blandt de Forlovede, saa vilde han vel med et høit Sving i erotisk Dristighed sige: jeg søger forgjeves i disse Elskovens Positioner den Klangfigur, hvor de Elskende samtale om Deres Kjærlighed. Jeg vilde svare: Det glæder mig, at Du søger den forgjeves; thi den Figur hører slet ikke hjemme i den egentlige Erotiks Omfang, end ikke naar man drager det Interessante ind med. Elskoven er altfor substantiel til at lade sig nøie med Snak; de erotiske Situationer altfor betydningsfulde til at udfyldes med Snak. De ere tause, stille, i bestemte Omrids, og dog veltalende ligesom Memnons-Støttens Musik. Eros gestikulerer, taler ikke; eller forsaavidt han gjør det, er det en gaadefuld Antyden, en billedlig Musik. De

erotiske Situationer ere altid enten plastiske eller maleriske; men det at To tale sammen om deres Kjærlighed, er hverken plastisk eller malerisk. De solide Forlovede begynde imidlertid stedse med slig Passiar, der da ogsaa bliver den sammenholdende Traad i deres snaksomme Ægtestand. Denne Passiar er tillige Initiativet til og Forjættelsen om, at deres Ægteskab ikke vil mangle den Medgift, Ovid omtaler: dos est uxoria lites. - Naar der skal tales, er det ogsaa nok, at Een taler. Manden skal tale, og derfor være i Besiddelse af nogle af de Kræfter, der vare i det Bælte, hvormed Venus bedaarede: Samtalen og det søde Smigreri, det vil sige, det insinuante. - Det følger ingenlunde, at Eros er stum, eller at det skulde være erotisk urigtigt at samtale, kun at Samtalen selv er erotisk, ikke fortabt i opbyggelige Betragtninger om Livs-Udsigter o.s.v., og at Samtalen dog egentlig ansees for en Hvile fra den erotiske Gjerning, en Tidsfordriv, ikke for det Høieste. En saadan Samtalen, en saadan confabulatio er i sit Væsen ganske guddommeligt, og jeg kan aldrig blive kjed af at samtale med en ung Pige. Det vil da sige, jeg kan blive kjed af den enkelte unge Pige, men aldrig af at samtale med en ung Pige. Det er for mig ligesaa stor en Umulighed som at blive træt af at aande. Det, der egentlig er det Eiendommelige ved en saadan Samtalen, er Conversationens vegetative Blomstren. Samtalen holder sig ved Jorden, har ingen egentlig Gjenstand, Tilfældigheden er Loven for dens Bevægelser - men Tusindfryd Navnet paa den selv og dens Frembringelser.

Min Cordelia!

"Min - Din" disse Ord omslutte som en Parenthes mine Breves fattige Indhold. Har Du lagt Mærke til, at Afstanden mellem dens Arme bliver kortere? O, min Cordelia! Det er dog skjønt, jo indholdsløse Parenthesen bliver, desto betydningsfuldere bliver den.

Din Johannes.

Min Cordelia!

Er en Omfavnelser en Strid?

Din Johannes.

I Almindelighed forholder Cordelia sig taus. Det har altid været mig kjært. Hun er for dyb en qvindelig Natur til at plage En med Hiatus, en Talefigur, der især er Qvinden eiendommelig, og som er uundgaaelig, naar Manden, der skal danne den forudgaaende eller efterfølgende begrænsende Consonant, er ligesaa qvindelig. Stundom forraader imidlertid en enkelt kort Yttring, hvor Meget der boer i hende. Jeg er hende da behjælpelig. Det er som hvis der bag ved et Menneske, der med usikker Haand henkastede enkelte Træk til en Tegning, stod en Anden, der bestandig bragte noget Dristigt og Afrundet ud deraf. Hun overraskes selv, og dog er det som tilhørte det hende. Derfor vaager jeg over hende, over enhver tilfældig Yttring, ethvert løst henkastet Ord, og idet jeg giver hende det tilbage, er det altid blevet til noget Betydeligere, som hun baade kjender og ikke kjender.

Idag vare vi i Selskab. Vi havde ikke vexlet et Ord sammen. Man stod fra Bordet; da kom Tjeneren ind og meldte Cordelia, at der var en Bud, der ønskede at tale med hende. Dette Bud var fra mig, bragte et Brev, som indeholdt Hentydninger paa en Yttring, der var fremsat af mig over Bordet. Jeg havde vidst at faae det indblandet i den almindelige Bordconversacion saaledes, at Cordelia, skjøndt hun sad langt borte fra mig, nødvendigviis maatte høre det, og misforstaae det. Herpaa var Brevet beregnet. Var det ikke lykkedes mig at give Bordconversacionen den Retning, saa havde jeg selv været tilstede til den bestemte Tid for at confiskere Brevet. Hun kom ind igjen, hun maatte lyve lidt. Sligt consoliderer den erotiske Hemmelighedsfuldhed, uden hvilken hun ikke kan gaae den Vei, der er hende anviist.

Min Cordelia!

Troer Du, at Den, der lægger sit Hoved til Elverhøi, i Drømme seer Elverpigens Billede? jeg veed det ikke; men det veed jeg, naar jeg hviler mit Hoved ved Dit Bryst, og da ikke lukker mit Øie, men skuer ud over det, da seer jeg en Engels Aasyn. Troer Du, at Den, der holder sit Hoved til Elverhøi, ikke kan ligge rolig? jeg troer det ikke, men jeg veed, at naar mit Hoved bøier sig til Din Barm, da bevæges det for stærkt til at Sønnen kan nedlade sig paa mit Øie.

Din Johannes.

Jacta est alea. Nu maa Vendingen gøres. Jeg var hos hende idag, ganske hentagen af Tanken om en Idee, der aldeles beskjeftigede mig. Jeg havde hverken Øie eller Øre for hende. Ideen selv var interessant og fængslede hende. Det vilde ogsaa have været urigtigt at begynde den nye Operation med at være kold i hendes Nærværelse. Naar jeg nu er gaaet, og Tanken ikke mere beskjeftiger hende, da opdager hun let, at jeg var anderledes end jeg pleiede. Det, at hun i sin Eensomhed opdager Forandringen, gjør denne Opdagelse langt smerteligere for hende, virker langsommere, men desto mere indtrængende. Hun kan ikke strax bruse ud, og naar da Leiligheden tilbydes, har hun allerede udtænkt saa Meget, at hun ikke paa eengang kan faae det udtalt, men altid beholder et Residuum af Tvivl. Uroen stiger, Brevene høre op, den erotiske Næring afknares, Elskoven spottes som en Latterlighed. Maaskee gaaer hun et Øieblik med, men i Længden kan hun ikke udholde det. Hun vil nu fængsle mig ved de samme Midler, som jeg har brugt mod hende, ved det Erotiske.

Paa det Punkt, om at ophæve en Forlovelse, er enhver lille Pige en stor Casuistiker, og skjøndt der i Skolerne ikke holdes noget Cursus derover, saa veed dog alle Pigebørn ypperlig Beskeed, naar der bliver Spørgsmaal om, i hvilke Tilfælde bør en Forlovelse hæves. Dette burde egentlig være den staaende Opgave ved Skole-Examina i det sidste Aar; og skjøndt jeg ellers veed, at de Afhandlinger, man faaer i Pigeskoler, ere meget eensformige, saa er jeg vis paa, at man her ikke vilde savne Afvexling, da Problemet selv aabner en viid Mark for en Piges Skarpsindighed. Og hvorfor skal man ikke give en ung Pige Leilighed til at vise sin Skarpsindighed paa den meest glimrende Maade? Eller vil hun her ikke netop faae Leilighed til at vise, at hun er moden - til at forloves? Jeg har engang oplevet en Situation, der interesserede mig meget. I en Familie, hvor jeg stundom kom, var en Dag de Ældre ude, derimod havde Husets tvende unge Døttre samlet en Kreds af Veninder til en Formiddags-Kaffe. De vare i Alt otte, alle i den Alder mellem sexten og tyve Aar. Formodentlig have de ikke ventet noget Besøg, Pigen har vel endog haft Ordre til at negte dem hjemme. Jeg kom imidlertid ind, og mærkede tydeligt, at de bleve lidt overraskede. Gud veed, hvad saadanne otte unge Piger egentlig forhandle i et sligt høitideligt Synodal-Møde. De gifte Koner samles ogsaa stundom til lignende Møder. De foredrage da Pastoral-Theologi; især afhandles de vigtige Spørgsmaal: i hvilke Tilfælde det er rigtigst, at lade en Pige gaae

alene paa Torvet, om det er rigtigst at have en Contra-Bog med Slagterne, eller at betale strax; om det er sandsynligt, at Kokkepigen har en Kjæreste, hvorledes man skal blive det Kjæreste-Commers qvit, der sinker Madlavningen. --- Jeg fik min Plads i denne skønne Klynge. Det var meget tidlig i Foraaret. Solen sendte nogle enkelte Straaler som Tilbud om dens Ankomst. I Værelset selv var Alt vinterligt, og netop derfor vare de enkelte Straaler saa bebudende. Kaffeens duftede paa Bordet - og nu de unge Piger selv, glade, sunde, blomstrende; overgivne, thi Angsten havde snart sat sig, og hvad var der ogsaa at frygte for, de vare jo paa en Maade mandsstærke. - Det lykkedes mig at henlede Opmærksomheden og Talen paa det Spørgsmaal, i hvilke Tilfælde en Forlovelse bør hæves. Medens mit Øie forlystede sig ved at flagre fra den ene Blomst til den anden i denne Kreds af Piger, forlystede sig ved at hvile snart paa en snart paa en anden Skønhed, frydede mit ydre Øre sig ved at svælge i Nydelse af Stemmernes Musik, det indre Øre ved iagttagende at afhøre det Sagte. Et eneste Ord var mig ofte nok til at gjøre et dybt Indblik i en saadan Piges Hjerter og dets Historie. Hvor Kjærlighedens Veie dog ere forføreriske, og hvor interessant at forske, hvor langt den Enkelte er henne. Jeg pustede bestandig til, Aandrighed, Vittighed, æsthetisk Objectivitet bidrog til at gjøre Forholdet friere, og dog blev alt indenfor den strængeste Sømmeligheds Grændser. Medens vi saaledes spøgede i Samtalens lette Regioner, slumrede der en Mulighed af med et eneste Ord at bringe de gode Pigebørn i en fatal Forlegenhed. Denne Mulighed var i min Magt. Pigerne fattede den ikke, ahnede den neppe. Ved Samtalens lette Spil blev den hvert Øieblik holdt nede, ligesom Schehersad holder Dødsdommen borte ved at fortælle. - Snart ledsagede jeg Samtalen hen til det Veemodiges Grændse; snart lod jeg Kaadheden slaa sig løs; snart fristede jeg dem ud til en dialektisk Leeg. Og hvilken Materie indeholder ogsaa en større Mangfoldighed i sig, alt eftersom man seer til. Jeg bragte bestandig nye Themaer ind. - Jeg fortalte om en Pige, hvem Forældrenes Grusomhed havde tvunget til at hæve en Forlovelse. Den ulykkelige Collision bragte næsten Taarer i Øinene paa dem. - Jeg fortalte, om et Menneske, der havde hævet en Forlovelse og angivet tvende Grunde, at Pigen var for stor, og at han ikke havde ligget paa Knæ for hende, da han tilstod sin Kjærlighed. Da jeg gjorde ham den Indvending, at det dog umulig kunde ansees for tilstrækkelige Grunde, svarede han, jo de er netop tilstrækkelige til at opnaae, hvad jeg vil; thi intet Menneske kan svare et fornuftigt Ord derpaa. - Jeg forelagde til Forsamlingens Overveielse et meget difficult Tilfælde. En ung Pige slog op, fordi hun følte sig overbeviist om, at hun og Kjæresten ikke passede sammen. Den Elskede vilde bringe hende til Raison, ved at forsikre, hvor høit han elskede hende, da svarede hun: enten passe vi for hinanden og der er virkelig Sympathi, og da vil Du indsee, at vi ikke passe for hinanden; eller vi passe ikke for hinanden, og da vil Du indsee, at vi ikke passe for hinanden. Det var en Fornøielse at see paa, hvorledes de unge Piger brød deres Hoveder for at fatte denne gaadefulde Tale, og dog mærkede jeg tydeligt, at der var et Par af dem, der forstode den ypperligt; thi paa det Punkt, om at hæve en Forlovelse, er enhver ung Pige en født Casuistiker. - Ja jeg troer virkelig, det vilde være mig lettere at disputere med Fanden selv, end med en ung Pige, naar Talen er om, i hvilke Tilfælde man bør hæve en Forlovelse.-

Idag var jeg hos hende. Iilsomt, med Tankens Hast, henbødiede jeg strax Samtalen paa den samme Gjenstand, med hvilken jeg igaar havde beskjeftiget hende, idet jeg atter søgte at bringe hende i Extase. "Der var en Bemærkning, jeg allerede igaar vilde have gjort; da jeg var gaaet, faldt det mig ind!" Det lykkedes. Saalænge jeg er hos hende, finder hun Nydelse i at høre paa mig; naar jeg er gaaet, mærker hun vel, at hun er bedragen, at jeg er forandret. Paa den Maade trækker man sine Actier ud. Denne Maade er underfundig, men saare hensigtsmæssig, som alle indirecte Methoder. Hun kan godt forklare sig, at noget Saadant, som det, hvorom jeg taler, kan beskjeftige mig, ja det interesserer hende selv i Øieblikket, og dog bedrager jeg hende for det egentlige Erotiske.

Oderint, dum metuant, som om kun Frygt og Had hørte sammen, medens Frygt og Kjærlighed slet Intet havde med hinanden at gjøre, som om det ikke var Frygt, der gjorde Kjærlighed interessant? Hvad er det for en Kjærlighed, med hvilken vi omfatte Naturen, er der ikke en hemmelighedsfuld Angst og Gru i den, fordi dennes skønne Harmoni arbejder sig frem af Lovløshed og vild Forvirring, dens Tryghed af Troløshed. Men netop denne Angst fængsler meest. Saaledes ogsaa med Kjærligheden, naar den skal være interessant. Bag ved den

bør der ruge den dybe, angstfulde Nat, hvoraf Kjærlighedens Blomst springer frem. Saaledes hviler nymphæa alba med sit Bæger paa Vandets Overflade, medens Tanken ængstes ved at styrte sig ned i det dybe Mørke, hvor den har sin Rod. - Jeg har lagt Mærke til, hun kalder mig altid: min, naar hun skriver mig til; men hun har ikke Mod til at sige det til mig. Idag bad jeg hende selv derom, saa insinuant og erotisk varmt som muligt. Hun begyndte derpaa? er ironisk Blik, kortere og hurtigere end det lader sig sige, var nok til at gjøre det umuligt for hende, uagtet min Læbe af al Magt tilskyndede hende. Denne Stemning er normal.

Hun er min. Det betroer jeg ikke Stjernerne, som Skik og Brug er, jeg seer egentlig ikke hvad denne Efterretning kan beskjæftige hine fjerne Kloder. Heller ikke betroer jeg den til noget Menneske, end ikke til Cordelia. Denne Hemmelighed beholder jeg for mig selv alene, hvisker den ligesom ind i mig selv i de hemmelighedsfuldeste samtaler med mig selv. Den attenterede Modstand fra hendes Side var ikke synderlig stor, derimod er den erotiske Magt, hun udfolder, beundringsværdig. Hvor er hun interessant i denne dybe Lidenskabelighed, hvor er hun stor, næsten overnaturlig! Hvor er hun saa bøielig i at undgaae, saa smidig i at indsnige sig overalt, hvor hun opdager et ubefæstet Punkt! Alt er sat i Bevægelse; men i denne Elementernes Susen befinder jeg mig netop i mit Element. Og dog er hun ingenlunde selv i denne Bevægethed uskjøn, ikke sønderreven i Stemninger, ikke adsplittet i Momenter. Hun er bestandig en Anadyomene, kun at hun ikke stiger op i naiv Ynde, eller i unbefangen Ro, men bevæget af Elskovens stærke Pulsslag, medens hun dog er Eenhed og Ligevægt. Hun er erotisk rustet til Strid, hun kjemper med Øiets Piil, med Brynets Befaling, med Pandens Hemmelighedsfuldhed, med Barmens Veltalenhed, med Favnens farlige Tillokkelser, med Læbens Bøn, med Kindens Smiil, med hele Skabningens søde Længsel. Der er en Kraft i hende, en Energi, som var hun en Valkyrie, men denne erotiske Kraftfuldhed tempereres igjen ved en vis smægtende Mathed, der er udaandet over hende. - For længe maa hun ikke holdes paa denne Spidse, hvor kun Angst og Uro kan holde hende staaende, og forhindre hende fra at styrte om. I Forhold til saadanne Bevægelser vil hun snart føle, at Forlovelsen er for snever, for generende. Hun bliver selv den Fristende, der forfører mig til at gaae ud over det Almindeliges Grændse, saaledes bliver hun sig det bevidst, og det er mig Hovedsagen.

Der falder nu ikke faa Ytringer fra hendes Side, der tyde paa, at hun er træt af Forlovelsen. De gaae ikke mit Øre upaaagtede forbi, de ere min Operations Speidere i hendes Sjæl, der give mig oplysende Vink, det er de Traad-Ender, ved hvilke jeg spinder hende ind i min Plan.

Min Cordelia!

Du klager over Forlovelsen, Du mener, at vor Kjærlighed ikke behøver et udvortes Baand, der blot er til Hinder. Derpaa kjender jeg strax min udmærkede Cordelia! I Sandhed jeg beundrer Dig. Vor udvortes Forening er dog kun en Adskillelse. Endnu er der en Mellemvæg, der fjerner os ligesom Pyramus og Thisbe. Endnu forstyrrer Menneskenes Medviden. Kun i Modsætning er Frihed. Naar ingen Fremmed ahner Kjærligheden, først da har den Betydning; naar enhver Uvedkommende troer, at de Elskende hade hinanden, først da er Kjærligheden lykkelig.

Din Johannes.

Snart brydes Forlovelsens Baand. Hun selv er den, der løser det, for om muligt ved denne Løshed at fængsle mig end stærkere, ligesom de flagrende Lokker fængsle mere end de opbundne. Dersom jeg hævede

Forlovelsen, saa vilde jeg gaae glip af dette erotiske Saltomortale, der er saa forførerisk at see paa og et saa sikkert Tegn paa hendes Sjæls Dristighed. Dette er mig Hovedsagen. Dertil kommer, at den hele Begivenhed vilde skaffe mig en Deel ubehagelige Følger med Hensyn til andre Mennesker. Jeg vilde blive ilde lidt, forhadet, afskyet, skjøndt med Urette; thi hvor fordeeltigt vilde det ikke være for Mange? Der er mangel paa at være forlovet, dog altid vilde være ret tilfreds med at have været ganske nær derved. Det er dog altid Noget, om end, naar jeg skal være oprigtig, saare Lidet, thi naar man saaledes har puffet sig frem for at faae Plads paa Exspectance-Listen, saa er man netop uden Exspectance, jo høiere man rykker op, jo længere man rykker frem, desto mindre Exspectance. I Kjærlighedens Verden gjelder ikke Anciennetsprincippet med Hensyn til Avancement og Befordring. Dertil kommer, saadan en lille Jomfru er kjed af at hidsidde i uskiftet Bo, hun trænger til, at hende Liv røres af en Begivenhed. Men hvad er da at sammenligne med en ulykkelig Kjærligheds-Historie, især naar man ved Siden deraf kan tage sig den hele Sag saa let. Man bilder altsaa sig selv og sin Næste ind, at man er med blandt de Bedragne, og da man ikke er kvalificeret til at optages i en Magdalene-Stiftelse, indlogerer man sig ved Siden deraf i Taarepersen. Man hader mig altsaa pligtskyldigst. Dertil kommer endnu en Division af dem, som en Anden heelt eller halvt eller trekvart har bedraget. Der gives i den Henseende mange Grader lige fra dem, der have en Ring at beraabe sig paa, til dem, der hænge deres Hat paa et Haandtryk i en Contradands. Deres Saar oprives igjen ved den nye Smerte. Deres Had tager jeg med som en Tilgift. Men alle disse Hadere ere naturligviis ligesaa mange Krypto-Elskere til mit stakkels Hjerte. En Konge uden Land er en latterlig Figur; men en Successions-Krig mellem en Skare af Prætendenter til et Kongerige uden Land, det overgaaer selv det Latterligste. Saaledes burde jeg egentlig elskes og pleies af det smukke Kjøn som et Assistentshuus. En virkelig Forlovet, han kan dog kun sørge for Een, men en saadan vidtløftig Mulighed kan forsørge, det vil sige, saa nogenlunde forsørge saa Mange det skal være. Alt dette endelige Vrøvl bliver jeg fri for, og har tillige den Fordeel, ud efter at kunne komme til at træde op i en ganske ny Rolle. De unge Piger ville beklage mig, have Medlidenhed med mig, sukke for mig, jeg slaer ganske ind i samme Toneart, paa den Maade kan man ogsaa fange.

Det er besynderligt nok, jeg bemærker i denne Tid med Smerte, at jeg faaer det angivende Tegn, som Horats ønsker enhver troløs Pige - en sort Tand, tilmed en Fortand. Hvor man dog kan være overtroisk. Den Tand forstyrrer mig ordentlig, jeg kan ikke godt lide nogen Hentydning dertil, det er en svag Side, jeg har. Medens jeg ellers overalt er fuldt bevæbnet, kan her endogsaa den største Klodrian bibringe mig et Stød, som gaaer langt dybere end han troer, naar han rører ved den Tand. Jeg gjør Alt for at faae den hvid, men forgæves; jeg siger med Palnatoke:

*jeg gnider den ved Dag, ved Nat,
Men ei jeg sletter ud den sorte Skygge.*

Livet indeholder dog overordentlig meget Gaadefuldt. En saadan lille Omstændighed man forstyrre mig mere end det farligste Angreb, den piinligste Situation. Jeg vil lade den trække ud, men det forstyrrer mit Organ og min Stemmes Magt. Dog vil jeg lade den trække ud, jeg vil lade sætte en falsk ind; den er nemlig falsk mod Verden, den sorte var falsk mod mig.

Det er en ganske ypperlig Ting, at Cordelia støder an mod en Forlovelse. Ægteskabet er og bliver dog en ærværdig Institution, om den end har det Kjedsommelige ved sig, at den strax i sin Ungdom nyder en Deel af den Ærværdighed, som Alderen forskafter. En Forlovelse derimod er et ægte menneskeligt Paafund, og som saadant saa betydeligt og saa latterligt, at det paa den ene Side er ganske i sin Orden, at en ung Pige i Lidenskabens Hvirvel sætter sig ud derover, og dog paa den anden Side føler Betydningen deraf, føler sin Sjæls Energi som et høiere Blodsystem overalt nærværende i sig. Hvad det nu gjelder om er, at styre hende saaledes, at hun i sin dristige Flugt taber Ægteskabet og overhovedet Virkelighedens Fastland af Syne, at hendes Sjæl

ligesaa meget i sin Stolthed som i sin Angst for at tabe mig, tilintetgjør en ufuldkommen menneskelig Form, for at haste til Noget, der er høiere, end det almindelige Menneskelige. I denne Henseende behøver jeg imidlertid ikke at frygte, thi hendes Gang over Livet er allerede nu saa svævende og let, at Virkeligheden allerede for en stor Deel er tabt af Sigte. Desuden er jeg jo bestandig ombord med, og kan altid spænde Seilene ud.

Qvinden er og bliver mig dog et udtømmeligt Stof for Overveielser, en evig Overflødighed for lagttagelser. Det Menneske, som ikke føler Trang til dette Studium, han kan for mig være hvad han vil forresten i Verden, een Ting er han ikke, han er ikke Æsthetiken, at Det er netop det Herlige, det Guddommelige ved Æsthetiken, at den kun træder i Forhold til det Skjønne; den har væsentlig kun at gjøre med den skjønne Litteratur og det smukke Kjøn. Det kan fryde mig, det kan fryde mit Hjerte at tænke mig Qvindelighedens Sol udstraalende sig i en uendelig Mangfoldighed, spredende sig i en Sprogforvirring, hvor hver Enkelt har en lille Deel af Qvindelighedens hele Rigdom, dog saaledes, at det Øvrige der findes hos hende, harmonisk danner sig om dette Punkt. I denne Forstand er den qvindelige Skjønhed uendelig delelig. Kun maa den enkelte Deel af Skjønhed være harmonisk behersket, thi ellers virker det forstyrrende, og man kommer til at tænke paa, at Naturen har ved denne Pige tænkt paa Noget, men det blev derved. Mit Øie kan aldrig blive træt af at haste hen over denne periferiske Mangfoldighed, disse den qvindelige Skjønheds udsprede Emanationer. Hvert enkelt Punkt har sin lille Deel og er dog fuldendt i sig, lykkelig, glad, skjøn. Hver har Sit: det muntre Smil; det skjelmiske Blik; det attraaende Øie; det hængende Hoved; det overgivne Sind; det stille Veemod; den dybe Ahnen; det varslende Tungsind; den jordiske Hjemvee; de uskriftede Rørelser; de vinkende Bryn; de spørgende Læber; den hemmelighedsfulde Pande; de besnærende Lokker; det skjulende Øienhaar; den himmelske Stolthed; den jordiske Blufærdighed; den englelige Reenhed; den lønlige Rødmen; den lette Gang; den yndige Svæven; den smægtende Holdning; den længselsfulde Drømmen; de uforklarede Sukke; den slanke Væxt; de bløde Former; den yppige Barm; de svulmende Hoffer; den lille Fod; den nydelige Haand. - Hver har sit, og den Ene ikke det, den Anden har. Naar jeg da har seet og atter seet, betragtet og atter betragtet denne Verdens Mangfoldighed, naar jeg har smilet, sukket, smigret, truet, attraaet, fristet, leet, grædt, haabet, frygtet, vundet, tabt - da lukker jeg Viften, da samler det Adspredte sig i det Ene Delene i det Hele. Da glæder min Sjæl sig, da banker mit Hjerte, da opflammes Lidenskab. Denne ene Pige, den eneste i hele Verden, hun maa tilhøre mig, hun maa være min. Lad saa Gud beholde Himlen, naar jeg maa beholde hende. Jeg veed vel, hvad jeg vælger, det er saa stort, at Himlen selv ikke kan være tjent med at dele saaledes, thi hvad blev der tilbage i Himlen, naar jeg beholdt hende? De troende Muhamedanere de vilde blive skuffede i deres Haab, naar de i deres Paradis omfattede blege, kraftesløse Skygger; thi varme Hjerter kunde de ikke finde, thi al Hjertets Varme var samlet i hendes Bryst; trøstesløse vilde de fortvivle, naar de fandt blege Læber, matte Øine, en ubevæget Barm, et fattigt Haandtryk, thi al Læbens Rødme og Øiets Ild og Barmens Uro og Haandtrykkets Forjættelse og Sukkets Ahnelse og Kyssets Besegling og Berøringens Skjælven og Omfavnelsens Lidenskab - Alt - Alt var forenet i hende, der paa mig ødslede med hvad der var nok for en Verden baade her og hisset. Saaledes har jeg ofte tænkt over denne Sag; men hver Gang jeg tænker saaledes, bliver jeg altid varm, fordi jeg tænker mig hende varm. Skjønndt man nu i Almindelighed antager Varme for et godt Tegn, saa følger dog deraf ikke, at man vil indrømme min Tænkemaade det hæderlige Prædikat, at den er solid. Derfor vil jeg nu til Afvexling selv kold tænke hende kold. Jeg vil forsøge at tænke Qvinden kategorisk. Under hvilken Kategori maa hun opfattes? under Væren for Andet. Det maa imidlertid ikke tages i slet Forstand, som om den, der var for mig, tillige var for en Anden. Man maa her, som altid ved abstrakt Tænken, afholde sig fra ethvert Hensyn til Erfaring; thi ellers vilde jeg i nærværende Tilfælde paa en besynderlig Maade faae Erfaringen baade for og mod mig. Erfaringen er her som allevegne en besynderlig Person, thi dens Væsen er altid at være baade for og imod. Hun er altsaa Væren for Andet. Man skal atter her fra en anden Side ikke lade sig forstyrre af Erfaringen, som lærer, at det er sjeldent man træffer en Qvinde, der i Sandhed er Væren for Andet, da en stor Mængde i Almindelighed er slet Intet, hverken for dem selv eller for Andre. Denne Bestemmelse har hun nu tilfældes med hele Naturen, med alt det Feminine overhovedet. Hele Naturen er saaledes blot for Andet, ikke i teleologisk Forstand, saaledes at det enkelte Led af Naturen er for et andet enkelt Led, men den hele Natur er for Andet - er for Aanden. Saaledes er det igjen med det Enkelte. Plantelivet f.Ex. udfolder i al Naivitet sine skjulte Ynder og er blot for Andet. Ligesaa er en Gaade, en Charade, en Hemmelighed, en Vocal o.s.v. blot Væren for Andet. Deraf lader det sig ogsaa forklare, hvorfor Gud, da han skabte Eva, lod en dyb Søvn falde paa Adam; thi Qvinden er Mandens Drøm. Ogsaa paa en anden Maade læres af hiin Fortælling, at Qvinden er Væren for Andet. Der siges nemlig, at Jehova tog et af Mandens Sidebeen. Havde han f.Ex. taget af Mandens

Hjerne, saa var Qvinden vel vedbleven at være Væren for Andet, men Bestemmelsen var ikke, at hun skulde være et Hjernespind, men noget ganske Andet. Hun blev Kjød og Blod, men falder netop derved ind under Bestemmelsen af Natur, der væsentlig er Væren for Andet. Først ved Elskovens Berøring vaagner hun, før den Tid er hun Drøm. Dog kan man i denne Drømme-Existent's adskille to Stadier: det første er det, da Elskoven drømmer om hende, det andet er det, da hun drømmer om Elskoven.

Som Væren for Andet er Qvinden betegnet ved den rene Jomfruelighed. Jomfruelighed er nemlig en Væren, der forsaavidt den er Væren for sig egentlig er en Abstraktion og kun viser sig for Andet. Det Samme ligger ogsaa i den qvindelige Uskyld. Man kan derfor sige, at Qvinden i denne Tilstand er usynlig. Der existerede, som bekendt, heller intet Billede af Vesta, den Gudinde, der nærmest betegnede den egentlige Jomfruelighed. Denne Existent's er nemlig æsthetisk nidkjær paa sig selv, ligesom Jehova ethisk, og vil ikke, at der maa existere noget Billede eller vel endog nogen Forestilling om den. Det er denne Modsigelse, at det, der er for Andet, ikke er, og ligesom først bliver synligt ved det Andet. I logisk Henseende er denne Modsigelse ganske i sin Orden, og Den, der forstaaer at tænke logisk, vil ikke forstyrres af den, men glæde sig over den. Den der derimod tænker ulogisk, han vil indbilde sig, at det, der er Væren for Andet, er i den endelige Forstand, som man kan sige om en enkelt Ting, der er Noget for mig.

Denne Qvindens Væren (Ordet Existent's siger allerede for meget, thi hun bestaaer ikke ud af sig selv) betegnes rigtigt som Ynde, et Udtryk, der erindrer om det vegetative Liv; hun er som en Blomst, som Digterne gjerne sige, og selv det Aandelige i hende er paa en vegetativ Maade tilstede. Hun ligger ganske i Naturbestemmelse og er desaaarsag kun æsthetisk fri. I dybere Forstand bliver hun først fri ved Manden, og derfor hedder det: at frie, og derfor frier Manden. Naar han frier rigtigt, saa kan der ikke være Spørgsmaal om noget Valg. Qvinden vælger vel, men dersom denne Vælgen tænkes som Resultatet af en lang Overveelse, saa er en saadan Vælgen uqvindelig. Derfor er det vanærende at faae en Kurv, fordi det paagjeldende Individ har sat sig selv for høit, har villet gjøre en Anden fri, uden at formaae det. - I dette Forhold ligger en dyb Ironi. Det, der er for Andet, faaer Udseende af at være det Prædominerende: Manden frier, Qvinden vælger. Qvinden er efter sit Begreb den Overvundne, Manden efter sit Begreb Seierherre, og dog bøier Seierherren sig for det Beseirede, og dog er det ganske naturligt, og det er blot Tølperagtighed, Dumhed og Mangel paa erotisk Sands at sætte sig ud over, hvad der umiddelbart giver sig saaledes. Det har ogsaa en dybere Grund. Qvinden er nemlig Substants, Manden er Reflexion. Hun vælger derfor heller ikke uden Videre, men Manden frier, hun vælger. Men Mandens Fri er en Spørgen, hendes Vælgen egentlig kun Svar paa et Spørgsmaal. I en vis Forstand er Manden Mere end Qvinden, i en anden Forstand uendelig meget Mindre.

Denne Væren for Andet er den rene Jomfruelighed. Gjør den et Forsøg paa, selv at være i Forhold til en anden Væren, der er Væren for den, saa viser Modsætningen sig i den absolute Knibskhed, men denne Modsætning viser tillige, at Qvindens egentlige Væren er Væren for Andet. Den diametrale Modsætning til den absolute Hengivelse er den absolute Knibskhed, der i omvendt Forstand er usynlig som den Abstraktion, hvorimod Alt bryder sig, uden at Abstraktionen derfor faaer Liv. Qvindeligheden antager nu Charakter af den abstrakte Grusomhed, der er den karrikerende Spidse af den egentlige jomfruelige Sprödigkeit. En Mand kan aldrig være saa grusom som en Qvinde. Raadfører man sig med Mythologier, Eventyr, Folkesagn, saa vil man finde dette bestyrket. Skal der beskrives et Naturprincip, der i sin Ubarmhertighed ingen Grændse kjender, saa er det et jomfrueligt Væsen. Eller man forfærdes ved at læse om en Pige, der urørt lader sine Beilere sætte Livet til, saaledes som man saa ofte læser derom i alle Folkeslags Eventyr. En Blaubart dræber alle de Piger, han har elsket, i Bryllupsnatten, men han har ikke sin Glæde af at dræbe dem, tvertimod, Glæden er gaet forud, deri ligger Concretionen, det er ikke en Grusomhed for Grusomhedens egen Skyld. En Don Juanfører dem og løber fra dem, men han har slet ingen Glæde af at løbe bort fra dem, men vel af at forføre dem; det er altsaa ingenlunde denne abstrakte Grusomhed.

Saaledes seer jeg, jo mere jeg overveier den Sag, at min Praxis er i fuldkommen Harmoni med min Theori. Den Overbeviisning har nemlig min Praxis altid været imprægneret af, at Qvinden væsentlig er Væren for Andet. Derfor har Øieblikket her saa uendelig meget at betyde; thi Væren for Andet er altid Øieblikkets Sag. Der kan gaae længere eller kortere Tid, inden Øieblikket kommer, men saasnaart det er kommet, saa antager det, der oprindeligt var Væren for Andet, en relativ Væren, og dermed er det forbi. Vel veed jeg, at Ægtemændene tale

Noget om, at Qvinden ogsaa i en anden Forstand er Væren for Andet, hun er Alt for dem for hele Livet. Det maa man nu holde Ægtemændene tilgode. Egentlig troer jeg, at det er Noget, de bilde hinanden gjensidig ind. Enhver Stand har i Almindelighed her i Livet visse conventionelle Skikke og især visse conventionelle Løgne. Deriblandt maa denne Skipperefterretning regnes. At forstaae sig paa Øieblikket, det er ikke saa let en Sag, og Den, som misforstaaer det, faaer naturligviis en saadan Kjedsommelighed for hele Livet. Øieblikket er Alt, og i Øieblikket er Qvinden Alt, Conseqventserne forstaaer jeg ikke. Deriblandt er ogsaa den Conseqvents at faae Børn. Nu bilder jeg mig ind, at jeg er en temmelig conseqvent Tænkter, men om jeg saa blev gal, er jeg ikke Mand for at tænke den Conseqvents, jeg forstaaer den slet ikke, til Sligt maa der en Ægtemand til.

Igaar besøgte Cordelia og jeg en Familie paa deres Sommerværelser. Selskabet opholdt sig for det Meste i Haven, hvor man fordrev Tiden med allehaande legemlige Øvelser. Blandt Andet blev der ogsaa spillet Ring. Jeg benyttede Leiligheden, da en anden Herre, der havde spillet med Cordelia, var gaaet bort, til at afløse ham. Hvilken Rigdom af Ynde ufoldede hun ikke, endnu mere forførerisk ved Legens forskjønnende Anstrengelse! Hvilken yndig Harmoni i Bevægelsernes Selvmødsigelse! Hvor let var hun - som Dands over Enge! hvor kraftfuld, dog uden at behøve Modstand, skuffende indtil Ligevægten forklarede Alt, hvor dithyrambisk var ikke hendes Optræden, hvor udfordrende hendes Blik. Spillet selv havde naturligviis en særlig Interesse for mig. Cordelia syntes ikke opmærksom derpaa. En Allusion af mig til en af de Tilstedeværende om den smukke Skik at vexe Ringe slog som et Lyn ned i hendes Sjæl. En høiere Belysning hvilede fra dette Øieblik over den hele Situation, en dybere Betydning imprægnerede den, en høiere Energi gjennemglødede hende. Jeg holdt begge Ringene paa min Stok, jeg standsede et Øieblik, vexlede et Par Ord med de Omkringstaaende. Hun forstod denne Pause. Jeg kastede atter Ringene til hende. Lidt efter greb hun dem begge paa sin Stok. Hun kastede dem som af Vanvare begge to lodret iveiret paa eengang, saa det var mig umuligt at gribe dem. Dette Kast blev ledsaget med et Blik fuldt af ubegrændset Forvovenhed. Man fortæller om en fransk Soldat, der havde gjort Feltoget med i Rusland, at hans Been formedelst Koldbrand blev sat af. I samme Øieblik, som den smertefulde Operation var overstaaet, greb han Benet i Fodbladet, kastede det i Veiret og raabte: vive l'empereur. Med et saadant Blik kastede hun, selv skjønnere end nogensinde før, begge Ringe i Veiret og sagde ved sig selv: leve Elskoven. Jeg fandt det imidlertid ikke raadeligt at lade hende løbe løbsk i denne Stemning, eller at lade hende ene med den, at Frygt for den Mathed, der saa ofte følger ovenpaa. Jeg forholdt mig derfor ganske roligt og tvang hende ved Hjælp af de Omgivendes Tilstedeværelse til at vedblive at spille, som om jeg Intet havde bemærket. En saadan Adfærd giver hende blot mere Elasticitet.

Dersom man i vor Tid kunde vente nogen Sympathi for saadanne Undersøgelser, saa vilde jeg udsætte det Priisspørgsmaal: Hvo er, æsthetisk tænkt, meest blufærdig, en ung Pige eller en ung Kone, den uvidende eller den vidende, hvem tør man indrømme meest Frihed? Men Sligt beskjeftiger ikke vor alvorlig Tid. I Grækenland vilde en saadan Undersøgelse have vakt almindelig Opmærksomhed, hele Staten var kommen i Bevægelse, især de unge Piger og de unge Koner. Det vil man i vor Tid ikke troe, men man vil i vor Tid heller ikke troe, om man fortalte den bekjendte Strid, der blev ført imellem to græske Piger, og den høist grundige Undersøgelse, den gav Anledning til; thi i Grækenland behandlede man ikke slige Problemer løst og letsindigt; og dog veed Enhver, at Venus bærer et Tilnavn i Anledning af denne Strid, og at Enhver beundrer det Billede af Venus, der har foreviget hende. En gift Kone har to Afsnit af sit Liv, i hvilke hun er interessant, den allerførste Ungdom, og langt om længe igjen, naar hun er bleven saare meget ældre. Men hun har tillige, det maa man ikke negte hende, et Øieblik, hvor hun er endnu yndigere end en ung Pige, indgyder endnu mere Ærbødighed; men det er et Øieblik, som sjelden forekommer i Livet, det er et Billede for Phantasien, som ikke behøver at sees i Livet, og som maaskee aldrig sees. Jeg tænker mig hende da sund, blomstrende, yppig udviklet, hun holder et Barn paa sin Arm, hvorpaa hele hendes Opmærksomhed er vendt, i hvis Beskuelse hun er fortabt. Det er et Billede, som man maa kalde det Yndigste, Menneskelivet har at opvise, det er en Natur-Mythe, som derfor kun maa sees kunstnerisk, ikke i Virkeligheden. Der maa heller ikke være flere Figurer paa Billedet, ingen Omgivelse, det forstyrrer blot. Forføier man sig saaledes hen i vore Kirker, saa kan man jo ofte faae Leilighed til at see en Moder træde op med sit Barn paa Armen. Fraseet nu det foruroligende Barneskrig, fraseet den ængstende Tanke om Forældrenes Forventninger for den Lilles Fremtid begrundede paa dette Barneskrig, saa er allerede Omgivelsen saa forstyrrende, at om end alt Andet var fuldkomment, Virkningen dog var tabt. Man seer

Faderen, det er en stor Feil, da det hæver det Mythiske, det Fortryllende, man seer - horrenda refero - Faddernes alvorlige Chor, og man seer - slet Intet. Forestillet som et Billede for Phantasien er det det Yndigste af Alt. Jeg mangler ikke Kjækhed og Raskhed, ikke Dumdristighed nok til at vove et Angreb - men hvis jeg i Virkeligheden saae et saadant Billede, jeg var afvæbnet.

Hvor Cordelia beskjeftiger mig! Og dog er Tiden snart forbi, min Sjæl fordrer altid Foryngelse. Jeg hører allerede ligesom fjernt Hanen gale. Hun hører det maaskee ogsaa, men hun troer, det er Morgenens, den forkynner. - Hvorfor er dog en ung Pige saa smuk og hvorfor varer det saa kort? Jeg kunde blive ganske melancholsk ved denne Tanke, og dog, det vedkommer jo ikke mig. Nyd, passiar ikke. De Folk, der gjøre Profession af slige Overveielser, nyde i Almindelighed slet ikke. Imidlertid kan det ikke skade, at Tanken herom kommer frem; thi denne Veemod, ikke paa egne men paa Andres Vegne, gjør En i Almindelighed lidt mere mandig skjøn. Et Veemod, der dæmrer som et Taagesløv skuffende over den mandlige Styrke, hører med til det mandlig-Erotiske. Hertil svarer hos Qvinden en vis Tungsindighed. - Naar en Pige først har hengivet sig aldeles, saa er det Hele forbi. Endnu bestandig nærmer jeg mig til en ung Pige med en vis Angst, mit Hjerte banker, fordi jeg føler den evige Magt, der ligger i hendes Væsen. Ligeoverfor en Kone er det aldrig faldet mig ind. Den Smule Modstand, man ved Hjælp af Kunst søger at gjøre, er Intet. Det er, som om man vilde sige, at den gifte Kones Kappe skulde imponere mere end den unge Piges ubedækkede Hoved. Derfor har Diana altid været mit Ideal. Denne rene Jomfruelighed, denne absolute Knibskhed har altid beskjeftiget mig meget. Men medens hun altid har occuperet min Opmærksomhed, har jeg tillige altid haft et ondt Øie til hende. Jeg antager nemlig, at hun egentlig slet ikke har fortjent alle de Lovpriesninger over hendes Jomfruelighed, som hun har indhøstet. Hun vidste nemlig, at hendes Spil i Livet ligger i hendes Jomfruelighed, derfor bevares den. Dertil kommer, at jeg i en philologisk Afkrog af Verden har hørt mumle om, at hun havde en Forestilling om de forfærdelige Fødselssmerter, hendes Moder havde gennemgaaet. Dette har afskrækket hende og deri kan jeg ikke fortænke Diana, jeg siger nemlig med Euripides: jeg vil hellere tre Gange gaae i Krig end eengang føde Børn. I Diana kunde jeg nu egentlig ikke forelske mig, men jeg negter ikke, jeg gav meget for en Samtale med hende, for hvad jeg vilde kalde en retskaffens Conversation. Til alskens Gjækkeri maatte hun netop egne sig. Min gode Diana har aabenbart paa en eller anden Maade en Viden i sig, der gjør hende langt mindre naiv selv end Venus. Ikke brød jeg mig om at belure hende i Badet, ingenlunde, men jeg vilde belure hende ved mine Spørgsmaal. Hvis jeg listede mig til et Stævnemøde, hvor jeg frygtede for min Seier, da vilde jeg forberede mig og bevæbne mig, sætte alle Erotikens Aander i Bevægelse ved at samtale med hende. -

Det har ofte været Gjenstand for min Betragtning, hvilken Situation, hvilket Øieblik der vel maatte ansees for det meest forførriske. Svaret herpaa beroer naturligviis paa, hvad man attraaer og hvorledes man attraaer og hvorledes man er udviklet. Jeg holder paa Bryllupsdagen, og især paa et bestemt Øieblik. Naar hun da staaer smykket som Brud, og al hendes Pragt dog blegner for hendes Skjønhed, og hun selv atter blegner, naar Blodet standser, naar Barmen hviler, naar Blikket famler, naar Foden vakler, naar Møen skjælver, naar Frugten modnes; naar Himlen opløfter hende, naar Alvoren styrker hende, naar Forjættelsen bærer hende, naar Bønnen velsigner hende, naar Myrthen bekrædser hende; naar Hjertet bæver, naar Øiet fæster sig mod Jorden, naar hun skjuler sig i sig selv, naar hun ikke tilhører Verden for at tilhøre den ganske; naar Barmen bølger, naar Skabningen sukker, naar Stemmen svigter, naar Taaren zitrer, før Gaaden forklares, naar Faklen tændes, naar Brudgommen venter - da er Øieblikket der. Snart er det for silde. Der er kun eet Trin tilbage, men dette er netop nok til et Feiltrin. Dette Øieblik gjør selv en ubetydelig Pige betydelig, selv en lille Zerline bliver en Gjenstand. Alt maa være samlet, det meest Modsatte forenet i Øieblikket, mangler der Noget, især en af Hoved-Modsætningerne, saa taber strax Situationen en Deel af det Forførende. Der er et bekjendt Kobberstykke. Det forestiller et Skriftebarn. Hun seer saa ung og saa uskyldig ud, at man næsten paa hendes og Skriftefaderens Vegne kommer i Forlegenhed, hvad hun egentlig kan have at skrifte. Hun løfter Sløret en Smule i Veiret og seer ud i Verden, som søgte hun Noget, hun maaskee ved en senere Anledning kunde faae Leilighed til at skrifte, og det forstaaer sig, det er jo heller ikke mere end Skyldighed af Omsorg for - Skriftefaderen. Situationen er ret forførrisk, og da hun er den eneste Figur paa Stykket, saa er der jo Intet til

Hinder for at tænke Kirken, hvori det Hele foregaaer, saa rummelig, at der godt kan prædike flere og høist forskellige Prædikanter paa eengang. Situationen er ret forførelserisk, og jeg har Intet imod at lade mig anbringe i Baggrunden, især dersom Pigebarnet Intet har derimod. Imidlertid bliver det dog altid en høist underordnet Situation, thi Pigen synes i begge Retninger dog kun at være Barn, og altsaa maa der Tid til, før Øieblikket kommer.

Har jeg nu i mit Forhold til Cordelia bestandig været min Pagt tro? Det vil sige, min Pagt med det Æsthetiske; thi det er det, der gjør mig stærk, at jeg bestandig har Ideen paa min Side. Det er en Hemmelighed ligesom Samsons Haar, som ingen Dalila skal fravriste mig. Slet og ret at bedrage en Pige, det vil jeg vist ikke have Udholdenhed til; men det, at Ideen er med i Bevægelse, at det er i dens Tjeneste jeg handler, til dens Tjeneste jeg helliger mig, det giver mig Strenghed mod mig selv, Afholdenhed fra enhver forbuden Nydelse. Er det Interessante altid blevet bevaret? Ja, det tør jeg sige frit om aabent i denne hemmelige Samtale. Forlovelsen selv var det Interessante netop derved, at den ikke gav det, man i Almindelighed forstaaer ved det Interessante. Den bevarede det Interessante netop derved, at den ydre Tilsyneladelse var i Modsigelse med det indre Liv. Havde jeg været hemmelig forbunden med hende, saa havde det kun været interessant i første Potents. Dette er derimod det Interessante i anden Potents, og derfor for hende først det Interessante. Forlovelsen brister, men derved, at hun selv hæver den, for at svinge sig op i en højere Sphære. Saaledes skal det være; dette er nemlig den Form af det Interessante, der meest vil beskjeftige hende.

d. 16. Sept.

Baandet brast, længselsfuld, stærk, dristig, guddommeligt, flyver hun som en Fugl, der nu først faaer Lov at udfolde sin Vingestrækning. Flyv, Fugl, flyv! I Sandhed, hvis denne kongelige Flugt var en Fjernelse fra mig, det vilde smerte mig, uendeligt Dybt. Som hvis Pygmalions Elskede atter var bleven til Steen, saaledes vilde det være for mig. Let har jeg gjort hende, let som en Tanke, og nu skulde denne min Tanke ikke tilhøre mig! Det vilde være til at fortvivle over. Et Øieblik før, det vilde ikke have beskjeftiget mig, et Øieblik senere, det skal ikke bekymre mig; men nu - nu dette Nu, det er en Evighed for mig. Men hun flyver ikke bort fra mig. Flyv da, Fugl, flyv, løft Dig stolt paa Din Vinge, glid hen gennem Luftens bløde Rige, snart er jeg hos Dig, snart skjuler jeg mig med Dig i den dybe Eensomhed!

Tanten blev noget frapperet af denne Efterretning. Imidlertid er hun for frittænkende til at ville tvinge Cordelia, omendskjøndt jeg deels for at dysse hende endnu mere i Søvn, deels for at gjække Cordelia lidt, har gjort nogle Forsøg paa at faae hende til at interessere sig for mig. Hun viser mig forøvrigt megen Deeltagelse, hun ahner ikke, med hvor megen Grund jeg kan frabede mig al Deeltagelse.

Hun har faaet Tilladelse af Tanten til at tage nogen Tid paa Landet, hun skal besøge en Familie. Det træffer sig meget heldigt, at hun ikke strax kan hengive sig til Stemningens Overvættighed. Hun holdes da endnu nogen Tid spændt ved allehaande Modstand udenfra. En svag Communication vedligeholder jeg med hende ved Hjælp af Breve, saaledes grønnes vort Forhold atter. Hun maa nu paa enhver Maade gjøres stærk, især er det bedst at lade hende gjøre et Par Sving i excentrisk Foragt for Mennesker og for det Almindelige. Naar da Dagen til hendes Afreise kommer, da møder en paalidelig Karl som Kudsk. Udenfor Porten slutter min høitbetroede Tjener sig til. Han følger med til Bestemmelsesstedet og forbliver hos hende, til hendes Opvarning og Assistance i nødvendigt Fald. Næst mig selv kjender jeg Ingen, der er bedre skikket hertil end Johan. Selv har jeg indrettet Alt derude saa smagfuldt som muligt. Intet fattes, der paa nogen Maade kan tjene til at bedaare hendes Sjæl og at berolige den i en yppig Velværen.

Min Cordelia!

Endnu have de enkelte Familiers Brandraab ikke forenet sig i et almindeligt capitolinsk Byskrigs Forvirring. Enkelte Soloer har Du formodentlig allerede maattet døie. Tænk Dig den hele Forsamling af Theevandsknægte og Kaffemadamer; tænk Dig en Dame at have Forsædet, der danner et værdigt Sidestykke til hiin udødelige Præsident Lars hos Claudius, og Du har et Billede af og en Forestilling om og en Maalestok for hvad Du har tabt og hos hvem: gode Menneskers Omdømme.

Hermed følger det berømte Kobber, der forestiller Præsident Lars. Særskilt har jeg ikke kunnet faae det at købe, jeg har derfor købt hele Claudius, revet det ud og kastet det Øvrige bort; thi hvorledes skulde jeg vove at besvære Dig med en Gave, som ingen Betydning har for Dig i dette Øieblik, hvorledes skulde jeg ikke opbyde Alt for at tilveiebringe, hvad der blot eet Øieblik kunde være Dig behageligt; hvorledes skulde jeg tillade, at der blandede sig Mere ind i en Situation end hvad der tilhører den? En saadan Vidtløftighed har Naturen og det i Livets endelige Forhold trælbundne Menneske, men Du, min Cordelia, Du vil i Din Frihed hade den.

Din Johannes.

Foraaret er dog den skønneste Tid at forelske sig i, Eftersommeren den skønneste at være ved sit Ønskes Maal. Der ligger i Eftersommeren en Veemod, som ganske svarer til den Bevægelse, hvormed Tanken om et Ønskes Opfyldelse gennemstrømmer En. Idag har jeg selv været ude paa det Landsted, hvor om nogle Dage Cordelia vil finde en Omgivelse, der harmonerer med hendes Sjæl. Selv ønsker jeg ikke at deeltage i hendes Overraskelse og Glæde derover, slige erotiske Pointer vilde blot svække hendes Sjæl. Naar hun derimod er ene dermed, da vil hun hendrømme deri, overalt vil hun see Hentydninger, Vink, en fortryllet Verden, men Alt dette vilde tabe sin Betydning, hvis jeg stod ved hendes Side, det vilde bringe hende til at glemme, at for os er det Tidsmoment, hvor noget Saadant nydt i Fælleddskab havde Betydning, tilbagelagt. Denne Omgivelse maa ikke narkotisk hilde hendes Sjæl, men bestandig lade den stige op deraf, idet hun overseer den som en Leeg, der Intet har at betyde i Sammenligning med hvad der skal komme. Selv agter jeg i disse Dage, som endnu ere tilbage, at besøge dette Sted oftere, for at holde mig i Stemning.

Min Cordelia!

Nu kalder jeg Dig i Sandhed min, intet udvortes Tegn erindrer mig om min Besiddelse. - Snart kalder jeg Dig i Sandhed min. Og naar jeg da holder Dig fast omsluttet i mine Arme, naar Du indfletter mig i Dit Favnetag, da behøve vi ingen Ring til at minde os om, at vi tilhøre hinanden, thi er ikke denne Omfavnelse en Ring, der er Mere end en Betegnelse. Og jo fastere denne Ring slutter sig om os, jo uadskilleligere den knytter os sammen, desto større Frihed, thi Din Frihed bestaaer i at være min, som min i at være Din.

Din Johannes.

Min Cordelia!

Alpheus forelskede sig paa Jagten i Nymphen Arethusa. Hun vilde ikke bønhøre ham, men flygtede bestandig for ham, indtil hun paa Øen Ortygia blev forvandlet til en Kilde. Derover sørgede Alpheus saa meget, at han

blev forvandlet til en Flod i Elis i Peloponnes. Sin Kjærlighed forglemte han imidlertid ikke, men forenede sig under Havet med hiin Kilde. Er Forvandlingernes Tid forbi? Svar: Er Elskovens Tid forbi? Hvormed skulde jeg sammenligne Din rene, dybe Sjæl, der ingen Forbindelse har med Verden, uden med en Kilde? Og har jeg ikke sagt Dig, at jeg er som en Flod, der har forelsket sig? Og styrter jeg mig ikke nu, da vi ere adskilte, under Havet, for at forenes med Dig? Under Havet der mødes vi atter, thi først i dette Dyb høre vi ret sammen.

Din Johannes.

Min Cordelia!

Snart, snart er Du min. Naar da Solen lukker sit speidende Øie, naar Historien er forbi og Mytherne begynde, da kaster jeg ikke blot min Kappe om mig, men jeg kaster Natten som en Kappe over mig, og iler til Dig og lytter for at finde Dig, ikke efter Fodtrin, men efter Hjertebanken.

Din Johannes.

I disse Dage, hvor jeg ikke personlig, naar jeg vil, kan være tilstede hos hende, har den Tanke foruroliget mig, om det noget Øieblik skulde falde hende ind at tænke paa Fremtiden. Hidtil er det aldrig faldet hende ind, dertil har jeg for godt vidst, æsthetisk at bedøve hende. Der kan ikke tænkes noget mere Uerotisk end denne Passiar om Fremtiden, som da væsentlig har sin Grund i, at man Intet har at udfylde den nærværende Tid med. Naar jeg blot er tilstede, da frygter jeg heller ikke for Sligt, jeg skal vel bringe hende til at glemme baade Tid og Evighed. Forstaaer man ikke i den Grad at sætte sig i Rapport til en Piges Sjæl, saa skal man aldrig indlade sig paa at ville bedaare, thi saa vil det være umuligt at undgaae de to Skjær, Spørgsmaal om Fremtid og Katechisation over Troen. Det er derfor ganske i sin Orden, at Grethe i Faust holder en saadan lille Examination over ham, da Faust har brugt den Uforsigtighed at vende Ridderen ud, og mod et saadant Angreb er en Pige altid bevæbnet.

Nu troer jeg, Alt er bragt i Orden til hendes Modtagelse; hun skal ikke mangle Leilighed til at beundre min Hukommelse, eller rettere, hun skal ikke faae Tid til at beundre den. Intet er glemt, der kunde have nogen Betydning for hende, og derimod er der Intet anbragt, der slet og ret kunde erindre om mig; medens jeg dog overalt er usynlig tilstede. Virkningen vil imidlertid for en stor Deel afhænge af, Hvorledes hun kommer til at see det første Gang. I den Henseende har min Tjener modtaget de nøiagtigste Instruxer, og han er paa sin Viis en fuldendt Virtuos. Han veed tilfældigt og skjødesløst at henkaste en Bemærkning, naar han faaer Ordre dertil; han veed at være uvidende, kort, han er mig ubetalelig. - Beliggenheden er som hun kunde ønske sig den. Sidder man midt inde i Værelset, saa seer man til begge Sider bort over enhver Forgrund, man har til begge Sider den uendelige Horizont, man er ene i Luftens vide Hav. Træder man nærmere hen til en Række af Vinduer, da hvælver fjernt i Horizonten en Skov sig som en Krands, begrænder og indeslutter. Saaledes skal det være. Hvad elsker Elskov? - et Indelukke; var ikke Paradiset selv et indelukket Sted, en Hauge mod Østen? - Men den slutter sig for tæt om En, denne Ring - man træder nærmere til Vinduet, en stille Indsø dølger sig ydmygt mellem den høiere Omgivelse - ved Kanten ligger der en Baad. Et Suk af Hjertets Fylde, et Pust af Tankens Uro - den løsner sig fra sin Befæstning, den glider hen over Søens Flade, sagte bevæget af unævnelig Længsels milde Luftning; man forsvinder i Skovens hemmelighedsfulde Eensomhed, vugget af Søens Flade, der drømmer om Skovens dybe Mørke. - Man vender sig til den anden Side, da udbreder sig Havet for Øiet, som

Intet standser, forfulgt af Tanken, som Intet opholder. - Hvad elsker Elskov? Uendelighed. - Hvad frygter Elskov? - Grændse. - - Indenfor den store Sal ligger et mindre Værelse eller rettere et Cabinet, thi hvad hiint Værelse i det Wahlske Huus stod paa Overgangen til at være, det er dette. Ligheden er skuffende. Et Tæppe, flettet af Vidier, bedækker Gulvet, foran Sophaen staaer et lille Theebord, en Lampe derpaa, Magen til den der hjemme. Alt er det Samme, kun pragtfuldere. Denne Forandring tør jeg vel tillade mig med Værelset. I Salen staaer et Fortepiano, et meget simpelt, men det minder om det Fortepiano, der fandtes hos Jansens. Det er opslaaet. Paa Nodestolen ligger den lille svenske Arie opslaaet. Døren ud til Entreen staaer paa Klem. Hun kommer ind ad den Dør i Baggrunden, derom er Johan instrueret. Da falder hendes Øie paa eengang ind i Cabinettet og paa Fortepianoet, Erindringen vaagner i hendes Sjæl, i samme Øieblik lukker Johan Døren op. - Illusionen er fuldstændig. Hun træder ind i Cabinettet. Hun er tilfreds, det er jeg overbeviist om. Idet hendes Blik falder paa Bordet, seer hun en Bog; i samme Nu tager Johan den, som for at lægge den tilside, idet han tilfældigt føier til: den har Herren vist glemt, da han var herude imorges. Deraf faaer hun nu for det Første at vide, at jeg allerede imorges har været derude, dernæst vil hun see Bogen. Det er en tydsk Oversættelse af det bekjendte Skrift af Apuleius: Amor og Psyche. Det er intet Digtværk, men det skal det heller ikke være; thi det er altid en Fornærmelse mod en ung Pige at byde hende et egentligt Digtværk, som om hun i et saadant Øieblik ikke selv var digterisk nok til at indsuge den Poesi, der umiddelbart skjuler sig i det Faktiske, og som ikke først er fortæret af en Andens Tanke. Det tænker man i Almindelighed ikke paa, og dog er det saa. - Hun vil læse denne Bog, dermed er Hensigten opnaaet. - Idet hun lukker den op paa det Sted, hvor der sidst er læst i den, da vil hun finde en lille Myrthegreen, hun vil tillige finde, at den har lidt Mere at betyde end at være et Bogmærke.

Min Cordelia!

Hvad Frygt?! Naar vi holde sammen, da ere vi stærke, stærkere end Verden, stærkere end Guderne selv. Du veed, der levede engang en Slægt paa Jorden, der vel var Mennesker, men som hver var sig selv nok, ikke kjendte Elskovens inderlige Forening. Dog vare de mægtige, saa mægtige, at de vilde storme Himlen. Jupiter frygtede dem, og deelte dem saaledes, at af Een blev To, en Mand og en Kvinde. Hænder det nu stundom, at hvad der engang har været forenet, igjen sammenføres i Kjærlighed, da er en saadan Forening stærkere end Jupiter; de ere da ikke blot saa stærke, som den Enkelte var, men endnu stærkere, thi Kjærlighedens Forening er en endnu højere.

Din Johannes.

d. 24. Sept.

Natten er stille - Klokken er tre Quarteer til Tolv - Jægeren ved Porten blæser sin Velsignelse ud over Landet, det gjenlyder fra Blegdammen - han træder indenfor Porten - han blæser atter, det gjenlyder endnu fjernere fra. - Alt sover i Fred, kun ikke Elskoven. Saa reiser Eder da, Elskovens hemmelige Magter, samler Eder i dette Bryst! Natten er taus - en eensom Fugl afbryder denne Taushed med sit Skrig og sit Vingeslag, idet den stryger langs den duggede Mark ned ad Glaciens Skraaning; ogsaa den iler vel til et Stævnemøde - accipio omen! - Hvor er hele Naturen saa ominøs! jeg tager Varsel af Fuglenes Flugt, at deres Skrig, at Fiskenes overgivne Slag mod Vandets Overflade, at deres Forsvinden under Dybet, af et fjernt Hundeglam, af en Vogns fjerne Raslen, af Fodtrin, der gjenlyde langt borte fra. Ikke seer jeg Spøgelser i denne Nattetime, ikke seer jeg det, som har været, men det, som skal komme, i Søens Barm, i Dagens Kys, i Taagen, som udbreder sig over Jorden og skjuler dens frugtbare Omfavelse. Alt er Billede, jeg selv er en Mythe om mig selv, thi er det ikke ligesom en Mythe, at jeg iler til dette Møde? Hvo jeg er, gjør Intet til Sagen; alt Endeligt og Timeligt er glemt, kun det Evige bliver tilbage, Elskovens Magt, dens Længsel, dens Salighed. - Hvor er min Sjæl saa stemt som en spændt Bue,

hvor ligge Tankerne tilrede som Pile i mit Kogger, ikke giftige og dog ret istand til at blande sig med Blodet. Hvor er min Sjæl kraftig, sund, glad, nærværende som en Gud. -- Af Naturen var hun skjøn. Jeg takker Dig, vidunderlige Natur! Som en Moder har Du vaaget over hende. Hav Tak for Din Omhu! Uforvansket var hun. Jeg takker Eder, I Mennesker, hvem hun skyldte det. Hendes Udvikling det var mit Værk - snart nyder jeg min Løn. - Hvor Meget har jeg ikke samlet i dette ene Øieblik, som nu forestaaer. Død og Helvede, hvis jeg gik Glip deraf! Endnu seer jeg ikke min Vogn. - Jeg hører et Pidskesmæld, det er min Kudsk. - Kjør til paa Liv og Død, om saa Hestene styrtede, kun ikke eet Secund før vi ere paa Stedet.

d. 25. Sept.

Hvorfor kan en saadan Nat ikke vare længere? Kunde Alektryon forglemme sig, hvorfor kan da Solen ikke være medlidende nok dertil? Dog nu er det forbi, og jeg ønsker aldrig mere at see hende. Naar en Pige har bortgivet Alt, da er hun svag, da har hun tabt Alt; thi Uskyld er hos Manden et negativt Moment, hos Qvinden er det hendes Væsens Gehalt. Nu er al Modstand umulig, og kun saa længe den er til, er det skjønt at elske, naar den er ophørt, er det Svaghed og Vane. Jeg ønsker ikke at mindes om mit Forhold til hende; hun har tabt Duften, og de Tider ere forbi, da en Pige af Smerte over sin troløse Elsker forvandles til en Heliotrop. Afskeed vil jeg ikke tage med hende; Intet er mig modbydeligere end Qvindegraad og Qvindebønner, der forandre Alt og dog egentlig ikke have Noget at betyde. Jeg har elsket hende; men fra nu af kan hun ikke mere beskjeftige min Sjæl. Hvis jeg var en Gud, da vilde jeg gjøre for hende, hvad Neptun gjorde for en Nymphe, forvandle hende til en Mand.

Det var dog virkelig værd at vide, om man ikke skulde være istand til saaledes at digte sig ud af en Pige, at man kunde gjøre hende saa stolt, at hun bildte sig ind, at det var hende, der var kjed af Forholdet. Det kunde blive et ret interessant Efterspil, der i og for sig kunde have psykologisk Interesse og ved Siden heraf berige En med mange erotiske lagttagelser.

Noter og realkommentarer

Stammer fra SKF = Søren Kierkegaard Forskningscenteret, som udgiver SKS (Søren Kierkegaards Skrifter – www.sks.dk) i en fremragende elektronisk udgave, hvortil noterne er knyttet med lynhurtige links, således at man umiddelbart under læsningen kan finde de relevante noter. – Desværre(?) lader det sig ikke gøre at kopiere hele baduljen, så jeg har kopieret SKS-noterne og indkopieret dem herunder.

En nem måde at søge på er at afmærke det du vil se en note om, trykke på Ctrl-b og på den måde relativt hurtigt komme præcis til den relevante note.

Du kan selvfølgelig også vælge at læse hele bogen på SKS – det foregår på skærmen og er ærlig talt lidt af en nydelse – det er fanneme flot lavet. – Forførerens Dagbog m. noter & det hele ligger her: http://sks.dk/EE1/txt_35.htm - husk at afmærke feltet Kommentarer.

* **sua passion' predominante e la giovin principiante**] ital. »hans fremherskende lidenskab er den friske unge pige«. (synges af Leporello, Don Giovannis tjener i Mozarts opera Don Giovanni (Don Juan) - fra den såkaldte "katalog-arie" /Ole)

* **commentarius perpetuus**] lat. fortløbende optegnelser.

* **Politi-Officiant**] underordnet politifunktionær, politibetjent.

* **Løvværk**] samling af løvet på et enkelt eller på mange træer; tegnet ornament, der stiliseret gengiver løvet på fx træer eller buske.

* **Politi-Skildt**] lille støbt eller præget skilt, som politibetjente bærer på sig som belæg for deres myndighed.

* **insinuerer sig**] indynder sig, indsmigrer sig.

* **Passkriver**] embedsmand, der har til opgave at udstede rejsepas; den person, der påtegner de tilrejsendes pas ved ankomsten til en by.

* **interessant**] .

* **indikativisk (...) conjunktivisk**] indikativ er den verbalform, der benyttes til at fremsætte udsagn om virkeligheden, som lader sig verificere, mens konjunktiv rækker ud over virkeligheden og bruges til at udtrykke ønsker eller antagelser.

* **Cordelia**] muligvis af lat. »lille hjerte«.

* **Wahl**] ty. valg.

* **exacerbatio cerebri**] lat. ophidselse i hjernen.

* **parastatisk Legeme**] skinlegeme. Udtrykket kendes især fra de oldkirkelige stridigheder om forholdet mellem Jesu guddommelige og menneskelige natur; doketerne, der var gnostikere og derfor modstandere af det legemlige, hævdede, at Jesu menneskelige natur kun var et skinlegeme (et

corpus parastaticum). Jf. K. Hase *Hutterus redivivus oder Dogmatik der evangelische-lutherische Kirche*, 4. opl., Leipzig 1839, ktl. 581, § 94.

* **skuffet**] ført bag lyset, bedraget.

* **en clairvoyance**] fr. en synskhed, klarsynethed.

* **en Billet**] et lille brev.

* **omfavnede Skyen**] I antik mytologi berettes, hvorledes Ixion, konge over Lapitherne, et folkeslag i Thessaliens bjerge, blev indbudt til gudernes taffel og her forsøgte at voldtage værtinden Juno (gr. Hera). Hun forvandlede sig til en sky, hvorfra der fødtes kentaurer. Jf. fx P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 2, s. 122f.

* **actiones in distans**] lat. virkninger på afstand.

* **Goethe**] .

* **Gehe, Verschäme ... Kommt nach**] ty. »Gå, / forsmå / troskaben, / angeren / følger efter«. Strofe fra en af Jerys sange i Goethes syngespil *Jery und Bätely* i *Goethe's Werke* () bd. 11, 1828, s. 10.

* **flye hvorhen ... til Verdens yderste Grændse**] spiller på Sl 139,7-11: »Hvor skal jeg gaae fra din Aand? og hvor skal jeg flye fra dit Ansigt? Dersom jeg farer op til Himmelen, da er du der, og reder jeg Seng i Helvede, see, da er du der. Vilde jeg tage Morgen-Rødens Vinger, vilde jeg boe hos det yderste Hav: Saa skulde ogsaa der din Haand føre mig, og din høyre Haand holde mig fast« (GT-1740).

* **Der var en riig Mand ... kun et eneste Lam**] spiller på beretningen i 2 Sam 12,1-7 om profeten Natan, der fortæller kong David en lignelse om en rig mand, som tog en fattig mands eneste lam og tilberedte det til en besøgende, fordi den rige mand ikke nænnede at tage sine egne får og okser, skønt han havde mange af dem. David blev meget vred og sagde, at den rige mand skulle erstatte lammet firdobbelt og dø; da sagde Natan til David: »Du er manden«. David havde nemlig ladet Urias dræbe og giftet sig med hans kone Batseba.

* **Modulation**] stemmens stigende og faldende toneføring; stemningsomskiftelser.

* **Novelle af Tieck ... hele hendes Liv**] sigter til 'den vilde englænderinde' i Tiecks () novelle »Das Zauberschloß«, jf. *Schriften* bd. 1-28, Berlin 1828-54; bd. 21, s. 238f.

* **item**] lat. ligesom også.

* **Cuvier**] Georges Léopold Cuvier (1769-1832), fr. zoolog, ville påvise, hvordan man ud af en enkelt knogle kan rekonstruere en dyreart, jf. *Recherches sur les ossemens fossiles* bd. 1-5, 2. udg., Paris 1821-24 [1812]; bd. 1, s. 3.

* **pedestriske**] gående, jævn, prosaiske.

* **Galanteri-Varer**] luksusartikler, smykker, pynt.

* **Madonna-Hoved**] et hoved, hvis udseende er lige så renfærdig og uskyldig som jomfru Marias på madonnabillederne.

* **en flad Guldring paa den fjerde Finger**] Forlovelsesringen blev først alm. i Norden efter reformationstiden. Den blev båret på fjerde finger. Der har været tradition både for at placere den på venstre hånd, hvorfra en åre skulle gå lige til hjertet, og på højre hånd, der havde afgivet troskabsløftet.

* **Østergade**]

* **Roman-Læsning**] underholdningslæsning for at opleve det usandsynlige, eventyrlige og spændende.

* **artigt**] kønt.

* **unverhofft kommer oft**] ty. tit sker det, man mindst venter.

* **Geburtsdag**] fra ty., tidens alm. ord for fødselsdag.

* **Mütze**] ty. en hue.

* **gerade aus**] ty. lige ud; direkte.

* **marquere høi Quart**] fægtesprog: lægger an til et stød eller hug mod venstre side af modstanderens overkrop.

* **falder ud i Second**] fægtesprog: gør et udfald mod modstanderen i en anden stilling eller med et andet stød.

* **unheimliche**] ty. uhyggelige.

* **Stormgaden**] → 🌐.

* **intet mindre end**] ikke noget ringere end.

* **tog (...) over tvert**] gjorde en ende på.

* **Vestergade**] → 🌐.

* **Gas paa Trapperne**] Gasbelysningen var i 1843 endnu ikke kommet til København, hvor det første gasværk blev åbnet i 1857. Men allerede i 1826 var der oprettet et gasværk i Berlin, hvor SK havde været vinteren 1842-43.

* **Det Bestaaende er dog det Fornuftige**] spiller på den hegelske grundtanke, jf. Hegels kendte udtalelse: »Was vernünftig ist, das ist wirklich; und was wirklich ist, das ist vernünftig« («Hvad der er fornuftigt, er virkeligt, og hvad der er virkeligt, er fornuftigt») i Hegel *Grundlinien der Philosophie des Rechts* () i *Hegel's Werke* () bd. 8, 1833, s. 17 (*Jub.* bd. 7, s. 33; *Suhr.* bd. 7, s. 24).

* **vrimler ... Donna Annas Ord**] fra 1. akt, 16. scene, i Mozarts opera *Don Juan*, jf. *Don Juan. Opera i tvende Akter*, overs. af L. Kruse (), s. 52.

* **Billet**] lille brev.

* **sagt til Jfr. Lisbeth ... komme sammen**] I Holbergs komedie *Erasmus Montanus* () 1. akt, 5. scene, siger Jeronimus om sin datter Lisbed og hendes kæreste Erasmus: »Jeg finder det aldeles ikke raadeligt at de kommer sammen før [Erasmus har fået et levebrød]«. Og senere i 5. akt, 5. scene, siger han til sin vildt forelskede datter: »Fy, fy, det er ikke smukt for en Pige at lade sig merke med saadant«. Jf. *Den Danske Skue-Plads* () bd. 5.

* **Hængelaage**] tophængslet skodde.

* **delirium tremens**] lat. rystende forvildelse; delirium tremens anvendes ofte om de symptomer, så som sinds- og synsforvirring samt kropsrystelser og søvnløshed, der opstår hos en alkoholiker, som holder op med at indtage alkohol.

* **Hvad forstaaer ... Agurkesalat**] I 3. scene af Heibergs vaudeville *Recensenten og Dyret* (1826), siger den 60-årige jurastuderende Trop om bogbinder Pryssing, at han »forstaaer sig ligesaa meget paa fremmede Sprog, som en Bonde paa Agurkesalat«, jf. *J. L. Heibergs Samlede Skrifter. Skuespil* () bd. 3, 1834, s. 204.

* **en passant**] fr. i forbifarten, tilfældigvis.

* **Politiet holder Mandtalslister**] Mandtalslister er officielle fortegnelser over folkemængden eller afgrænsede folkegrupper inden for bestemte administrative enheder, fx København. Den kgl. anordning af 29. marts 1814, § 2, fastlægger således, at »Politieøvrigheden [skal] optage et Mandtal over alle de der hiemmeørende Bekiendere af den mosaiske Religion«.

* **lange Linie**] det københavnske kastels lange, lave ydervold mod søsiden ([→](#)) .

* **en Fægter, der bliver liggende i Udfaldet**] i fægtning er et udfald det, at en fægter i et angreb bevæger sig fremad med udstrakt kårde; at en fægter bliver liggende i udfaldet, betyder, at han ikke når at trække sig tilbage i den sikre udgangsposition, inden modstanderen går til modangreb.

* **fange Skyen istedenfor Juno**] .

* **Joseph fra Potiphars Hustrue ... sin Kappe tilbage**] spiller på fortællingen i 1 Mos 39 om Josef, der blev bragt til Egypten og solgt til Faraos hofmand, egypteren Potifar, som imidlertid satte ham til at styre hele sit hus. Da Josef var meget smuk, fattede Potifars hustru kærlighed til ham og ville i seng med ham, men Josef undslog sig gang på gang; en dag da hun var alene i huset og Josef kom ind for at udføre sit arbejde, greb hun fat i hans kappe og ville have ham med i seng, men han lod hende beholde kappen og flygtede ud af huset. Da hendes mand kom hjem, løj hun om Josef og fortalte, at han havde forsøgt at komme i seng med hende og havde efterladt sin kappe hos hende, da han flygtede; og Potifar lod Josef sætte i fængsel.

* **ikke interessant, det er pikant ... Sidste**] Det interessante () tiltaler beskueren, pirrer hans sanser og sætter hans tanker i gang. Det pikante er en vulgarisering og en forfladigelse af det interessante og er i denne forstand »det Sidste«; »interessant« og »pikant« hørte til tidens yndlingsudtryk.

* **Førstegrøde**] første del af en afgrøde (der ifølge 2 Mos 23,19 skulle bringes til templet som et taknemlighedsoffer, jf. 5 Mos 26,1ff.); den første fødte søn (jf. 5 Mos 21,17); pant (ifølge Rom 8,23 har de kristne Ånden som førstegrøde, dvs. som pant på den kommende forløsning).

* **en Gammel**] en dukkert (som man tvinges til).

* **Klintekongen**] If. folketroen et overnaturligt væsen, der har sin bolig i og hersker over en klint. Når der tales om at sidde rolig som klintekongen, sigtes der måske til en passage i Heibergs skuespil *Elverhøi* (1828), hvor det om elverkongen hedder: »Men raser Stormen, gaaer den vilde Søgang, / Da sidder han paa Stevens hvide Klint, / Som Klintekonge, med sit Spiir i Haanden, / Og seer med Lyst, hvorlunde Skibe strande«, jf. *J. L. Heibergs Samlede Skrifter. Skuespil* () bd. 3, 1834, s. 313.

* **Alcedo ispida**] lat. isfugl. I F.C. Kielsen *Naturhistorie for hver Mand* bd. 1-2, Kbh. 1809, bd. 2, s. 183, siges det om isfuglen, at blandt de mange fabler, man har fortalt om den, er også den, at den bygger sin rede på vandet.

* **De kalkunske Haner bruse op**] Når kalkunen, især hankalkunen, møder noget ukendt, bliver halsens hudlapper mørkerøde, rygfjerene rejses og halefjerene slås ud i lodret position.

* **en Porteur fra Fredriks-Hospital**] Det kgl. Frederiks Hospital, bygget 1752-57 som det første egentlige hospital i Danmark, lå imellem Norgesgade (nuværende Bredgade) og Amaliegade (→). De portører, der hentede de syge i bærestol på deres bopæl, var klædt i grønne kjoler.

* **Art**] betydning.

* **Rd**] rigsdaler ().

* **Tilfælde**] .

* **en Bajadere dandser til Gudens Ære**] En bajadere (af portugisisk »bailadeira«) er en indisk gudetjenerinde, hvis hovedopgave er at danse og synge til ære for sin gud, fx dansens eller kærlighedens gud.

* **Viis mig hende ... jeg henter hende op**] Ifølge den gr. myte om Orfeus blev hans elskede, nymfen Eurydike, kort efter brylluppet dræbt af et slangebids. Orfeus steg ned til dødsriget og overtalte dets herre, Hades, til at lade hende følge ham tilbage, dog på den betingelse, at han ikke måtte vende sig om for at se, om hun var bag ham, før han nåede op. Da de nåede porten til underverdenen, så Orfeus sig tilbage, og Eurydike forsvandt. Jf. P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 2, s. 368.

* **rør Vandet**] spiller på Joh 5,4 om den engel, der til tider fór ned i Betesda dam og bragte vandet i oprør, så det helbredte den, der først kom ned i vandet.

* **Pasgænger**] en, som bevæger sig langsomt og adstadigt.

* **Vaande**] pine, smerte.

* **langweilig** e] ty. kedsommelig.

* **nox et hiems ... et labor omnis inest**] lat. »Nat og vinter, lange veje og grumme smerter og alskens anstrengelser er der i denne ukrigerske lejr«, jf. Ovid *Ars amatoria* 2, vers 235f., i *P. Ovidii Nasonis opera quae supersunt*, udg. af A. Richter, bd. 1-3, Leipzig 1828, ktl. 1265; bd. 1, s. 237.

* **conditio sine qua non**] lat. »betingelse uden hvilken ikke«, dvs. ufravigelig eller nødvendig betingelse.

* **Preciosa**] fr. kostbarhed(er); navnet på den skønne sigøjnerpige i P.A. Wolffs lyriske drama *Preciosa*, med musik af C.M. v. Weber, overs. af C.J. Boye, Kbh. 1822. Stykket var velkendt fra de 72 opførelser på Det kgl. Teater i perioden 1822-43.

* **Trommesal** e] dansebod med trommemusik.

* **Gaae Du med Fred**] spiller formentlig på de to gange, Jesus brugte en lignende vending over for kvinder. Første gang, da han sagde til den kvinde, der led af blødning og havde rørt ved hans kappe: »Datter, din tro har frelst dig. Gå bort med fred, og vær helbredt for dine lidelser«, Mark 5,34. Og anden gang, da han sagde til den kvinde, som havde vædet hans fødder med tårer, tørret dem med sit hår, kysset dem og salvet dem: »Din tro har frelst dig. Gå bort med fred!« Luk 7,50.

* **store Kjøbmagergade**] ➔ .

* **den Sti, der ligger mellem Nørre- og Østerport**] Der gik en sti både langs den østlige og den vestlige side af Sortedamssøen (➔ .

* **Blegdammen** s] På den vestlige side af Sortedamssøen lå Blegdammen, dvs. blegepladsen, som oprindeligt var delt op i lodder, hvor tekstiler blegedes i solen og hærdedes i nattekulden. Allerede på SKs tid var der bygget villaer og gårde på Blegdammen.

* **Minerva ... fuldbaaren**] I antik mytologi berettes om den forunderlige fødsel af krigens, kunstens og videnskabens gudinde Minerva (gr. Athene). Da Jupiter (gr. Zeus) er plaget af stærk hovedpine, må smedeguden Vulcanus (gr. Hefaistos) åbne hans pande med et øksehug. Ud springer Minerva i fuld rustning med skjold og løftet lanse. Jf. fx P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 2, s. 251.

* **Venus**] den skumfødte Venus, grækernes Afrodite. Ifølge Hesiods *Theogonia* () kastrerede Kronos, søn af himlen eller Uranus, sin far og kastede det afskårne i havet. Det blev til skum, og af skummet steg Afrodite, jf. P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 2, s. 613.

* **let som Psyche, der bæres bort af Genier**] Historien om Amor og Psyche fortælles i den satiriske roman *Metamorphoses* (»Det gyldne Æsel«) af den rom. forf. Lucius Apuleius. Kærlighedens gud Amor er forelsket i kongedatteren Psyche, som af de andre guder på grund af hendes misundelsesværdige skønhed er bestemt til at ofres til en drage. Hun efterlades på et højt bjerg, men den blide vestenvind, Zephyr, bærer hende ned i en dyb dal og lægger hende i en blomsterseng. Genier er åndelige væsener, ofte fremstillet som vingede ynglinge eller børn. Jf. P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 2, s. 506.

* **Madonnas Himmelfart**] Forestillingen om jomfru Marias himmelfart (eller rettere om hendes »optagelse til himlen« til forskel fra Kristus, der selv fór til himmels) opstod allerede i slutningen af det 6. el. begyndelsen af det 7. årh. i den græsk-ortodokse kirke, hvorfra den blev overtaget af den romersk-katolske kirke, der fejrer begivenheden den 15. aug., jf. J.C.W. Augusti *Handbuch der christlichen Archäologie* bd. 1-3, Leipzig 1836-37, ktl. 388-390; bd. 1, s. 562. Skønt pave Leo IV o. 850 havde sanktioneret festen for Marias himmelfart, var læren om jomfru Marias legemlige optagelse til himlen genstand for en århundred lang teologisk strid, der først endte i 1950, da pave Pius XII ophævede læren til dogme.

* **som Cain (...)** landflygtig] sigter til fortællingen i 1 Mos 4,3-16 om Kain, der jages bort fra agerjorden og gøres til flygtning, fordi han har dræbt sin bror Abel.

* **continuere**] fortsætte.

* **interessant**] At noget opleves som interessant forudsætter en refleksion over det oplevede, dvs. en koncentration ikke om hvad, der opleves, men hvordan, det opleves ().

* **soutenere**] bevare.

* **Joseph har forklaret ... gaae i Opfyldelse**] sigter til fortællingen i 1 Mos 41,1-32 om Josef, der tyder Faraos drømme om de syv velnærede og de syv magre køer samt om de syv tykke og de syv tynde aks; da han har udlagt drømmene, føjer han til: »Og når Faraos fik drømmen to gange, betyder det, at Gud er fast besluttet på det og hurtigt vil sætte det i værk«.

* **Cordelia**] .

* **Placaten**] officiel kundgørelse eller anordning, som blev offentliggjort ved opslag.

* **et Geheimeraad**] Geheimerådet kaldtes den forsamling, der gjorde indstillinger til kongen og bistod ham i regeringsførelsen, og som i Danmark blev nedlagt i 1770; råd eller forsamling, der behandler (stats)hemmeligheder.

* **ved Stranden**] gade langs kanalen over for Christiansborg (→ .

* **Lears tredie Datter ... havde udvidet sig**] I 1. akt, 1. scene, af Shakespeares tragedie *Kong Lear*, udbryder Cordelia, kongens yngste datter: »O, vee mig, jeg mit Hierte ej kan tvinge op paa min Læbe!« jf. *William Shakspeare's Tragiske Værker*, overs. af P. Foersom og P.F. Wulff, bd. 1-9 [bd. 8-9 har titlen *Dramatiske Værker*], Kbh. 1807-25, ktl. 1889-1896; bd. 2, 1811, s. 101.

* **fra dette faste Punkt**] .

* **eh bien**] fr. nuvel.

* **con amore**] ital. med kærlighed, dvs. at gøre noget af lyst eller for egen fornøjelses skyld.

* **elevere**] opløfte.

* **Det er et Hjørnested**] Hvis angivelsen »Hun boer ved Volden« forstås således, at hun bor på enten Øster-, Nørre- eller Vestervoldgade, så kan stedet på baggrund af samtidige oversigtstegninger i perspektiv ikke identificeres, idet der tilsyneladende ikke findes hjørnebygninger mod voldgaden uden nabohuse. Det eneste faktiske sted, der svarer til den karakteristik, som gives i teksten, er de gavlhuse i Nyboder, der nord for den nuværende Suensonsgade vender ud mod volden. Det hjørnehus i Nyboder, som man fra gaden og volden kan betragte både fra facade og gårdside, og som ikke havde genboer, ligger på hjørnet af den daværende Grønlandsgade (nu Øster Voldgade) og den da- og nuværende Hjertensfryd Gade (→). Huset hører til blandt dem, der blev opført af C.F. Harsdorff i 1780'erne og 1790'erne.

* **Pflegma**] koldsindighed, ufølsomhed, slapsind.

* **denoncere**] røbe.

* **store Kongensgade**] ➔ 🌐.

* **som der siges i Militairsproget, færdig**] Ordet optræder i militære kommandoer, fx ved geværskydning og betyder parat. Efter »færdig« lyder kommandoen »fyr« eller »skyd«.

* **Entrehage**] stor bådshage, hvormed man ved entring (ombordstigning, især på fjendtlige skibe) ude på havet holder de kæmpende skibe sammen.

* **gjør Leilighed Tyve**] gør omstændighederne mennesker til tyve.

* **Navneklud**] tøjstykke med broderede navne.

* **Frederiksberg Have**] stort parkanlæg ved Frederiksberg Slot; der var fri adgang til parken for publikum.

* **det Interessante**] .

* **at være Selskab for Manden**] spiller på beretningen om skabelsen af kvinden i 1 Mos 2, 18-23, hvor Gud siger: »Det er ikke godt, at mennesket er alene. Jeg vil skabe en hjælper, der svarer til ham«. Og han skabte kvinden af et af mandens ribben.

* **Gratierne vare tre**] Gratierne var den græske kærlighedsgudinde Afrodites tjenestepiger, som hver repræsenterede én af hendes egenskaber. Det latinske ord »gratia« betyder »ynde«, og de tre gratier kan være skønhed, kærlighed og ærbarhed; men også andre navne på gratierne kendes.

* **anbefale Jomfrubuur**] sigter til den fra middelalderen kendte skik at lade ugifte, unge kvinder opholde sig og arbejde i et specielt hus eller værelse.

* **Figaro ... min Lyst**] jf. 2. akt, 2. scene, i Mozarts *Figaros Givtermaal eller Den gale Dag* (), s. 41, hvor Susanne siger: »Ja, man kan forlade sig paa Figaro, naar det gielder om at styre en Intrigue«, og Figaro fortsætter: »To, tre, fire paa eengang! dygtigt udviklede, og som krydse hinanden. O, jeg var født til at være Hofmand«.

* **Art**] betydning.

* **Dus-Øieblik**] henviser til det øjeblik, hvor dusbroderskabet indgås ved, at de pågældende, ofte med sammenslyngede arme, tømmer et glas.

* **Nedstigelse**] sigter til de nytestmentlige beretninger om dåb, hvor den, der skulle døbes, steg ned i Jordanfloden, jf. fx Matt 3,6.16. Når der videre tales om »Nedstigelse i Kjærlighedens Hav« og om at »stige op af denne Daab«, spilles der formentlig på Rom 6,3-11; den døbte dør, begraves og opstår med Kristus og genfødes således til et nyt liv, billedligt udtrykt ved, at den døbte sænkes ned i dåbsvandet som symbol på kaoshavet ved skabelsen og tages op igen som symbol på opstandelsen fra de døde.

* **afføre sig det gamle Menneske**] spiller på Ef 4,22: »I skal aflægge det gamle menneske, som hører til jeres hidtidige levned, og som ødelægges af sine forførelser lyster«.

- * **Baptisand**] en der skal døbes.
- * **Gaasesnadder**] vrøvl (snak af gæs).
- * **Jomfru Mettelil ... Bryster sprang**] sigter til balladen »Herr Medelvold«, hvor det i første strofe hedder: »Sidelille slog Guldvæven saa haardt, / Saa Melken af hendes Bryster sprang«, jf. *Udvalgte Danske Viser fra Middelalderen*, udg. af W.H.F. Abrahamson, R. Nyerup og K.L. Rahbek, bd. 1-5, Kbh. 1812-14, ktl. 1477-1481; bd. 3, 1813, s. 361.
- * **Dithyrambisk**] begejstret, vildt, sværmende.
- * **Lem**] faldlem.
- * **Vedetkjæde**] kæde af udsigtsposter eller forposter, der advarer ved hjælp af skud.
- * **At see hende ... det var eet**] .
- * **den Dag igaar, naar den er forbi**] jf. Sl 90,4.
- * **geläufigt**] ty. let.
- * **Ambrosia**] i gr. mytologi betegnelse for gudernes spise.
- * **Jeanne d'Arc**] fr. helgeninde og nationalhelt (1412-31), hærfører i hundredeårskrigen mod englænderne; førte i 1429 den fr. konge Charles' hær til Reims, i hvis domkirke han kronedes som Charles VII.
- * **Glandspunkt**] særligt beundringsværdigt træk.
- * **Incarnat**] farve som kød; kropslighed.
- * **en Hønsetyv**] en menneskesky eller forsagt fyr.
- * **berøre**] komme i forbindelse med.
- * **lille Dandserindes**] 'lille' angiver i forbindelse med professionsbetegnelse, at denne tillægges inferior betydning.
- * **Forprang**] egl. opkøb af varer uden for torvet eller før torvetid, her om en indirekte fremgangsmåde snarere end en direkte.
- * **gjør han Toilet**] klæder han sig på eller pynter sig.
- * **Haandpenge** ne] forskud, mindre beløb der betales forud.
- * **et sandt Venskab ... siden Grækenlands skønneste Dage**] Her kan tænkes på venskabet imellem Achilles og Patrokles, som er beskrevet i *Iliaden*. Der kan også tænkes på Aristoteles' behandling af venskab i *Den nikomacheiske Etik (Ethica Nicomachea, 8. bog)*, hvor det bl.a. siges, at det fuldendte venskab består mellem gode mennesker, dvs. mellem dem, der ligner hinanden i dyd.

* **at falde med Døren ind i Stuen**] talemåde: at »vise en overilet, plump, hidsig Fremfærd; f. Ex. ved at meddele en ubehagelig Tidende«, jf. C. Molbech *Danske Ordsprog, Tankesprog og Riimsprog* (), s. 309.

* **dække**] give dække for, skjule.

* **landøkonomisk** e] landbrugsøkonomiske.

* **stadigt**] sindigt, adstadigt.

* **Modejunker** e] laps.

* **quod antea ... ratio est**] lat. hvad der før var drift, er nu metode; sml. Ovid *Remedia amoris*, v. 10: »et quod nunc ratio est, impetus ante fuit« (»og hvad der nu er metode, var før drift«). Jf. *P. Ovidii Nasonis opera* () bd. 1, s. 321.

* **Slikkerier**] kyssen og kælen.

* **Anticipationer**] forudgribelser.

* **Terrainet**] krigsskuepladsen i modsætning til øvelsesområdet.

* **Potter**] rummål, 1 potte = 0,96 l.

* **Pund**] vægtenhed, 1 pund = 500 g (fra 1839 til 1907).

* **Flødens Medium ... Smørkjernens Dialektik**] Smørfremstillingen beskrives som en dialektisk proces, hvor mælken ved skumning »slår« over i fløde (mediet eller det, der ligger i midten), der igen ved en rotation af smørkernen eller ved en piskning i kernen af fløden med et ris eller en stang, dvs. den dialektiske bevægelse, omdannes til smør.

* **eget**] særpræget.

* **Mephistopheles**] .

* **Faust**] .

* **Etuder**] øvelser, i musikken betegnelse for musikstykker beregnet på at opøve teknisk færdighed.

* **Attraction** er] tiltrækning.

* **Repulsion** er] frastødning.

* **hvad Philosopherne sige med et Ordspil: zu Grunde gehn**] Ordspillet mellem at gå til grunde og føres tilbage til sit fundament (grund) er kendt fra den hegelske filosofi. Jf. fx Hegel *Wissenschaft der Logik* () bd. 2, i *Hegel's Werke* () bd. 4, 1834, s. 156 (*Jub.* bd. 4, s. 634; *Suhr.* bd. 6, s. 159): »Fænomenverdenen har sin negative enhed i verden af væsenheder, i hvilken den går til grunde og hvortil den går tilbage som sin grund«. Jf. også J.L. Heiberg *Ledetraad ved Forelæsningerne over Philosophiens Philosophie* (), § 74, anm., s. 32f.

* **Theemaskine** ns] en kobber- eller sølvbeholder med låg og tappehane, stående på et fyrfad, ved hjælp af hvilket vandet i beholderen kan opvarmes til kogepunktet. Den egentlige tefremstilling sker i en tekande med kogende vand, der tappes fra temaskinen.

* **intime**] fortrolige.

* **Fritz (...)** **Fritz i Bruden**] *Bruden* er et syngestykke med musik af Fr. Auber, tekst af A.E. Scribe () og overs. af J.L. Heiberg (*Det kongelige Theaters Repertoire* nr. 35), Kbh. 1831. *Bruden* opførtes 44 gange på Det kgl. Teater i perioden 1831-42. I stykket optræder en tyroler ved navn Fritz, tapetmager og korporal i borgergarden, som ved egen skyld mister sin elskede, der får en greve i stedet.

* **unter uns gesagt**] ty. mellem os sagt; sagt i al fortrolighed.

* **kjønt**] pænt.

* **Marquise**] lærredsaftskærmning for solen over vinduer (markise).

* **Zephyr** er] navn for både vestenvinden og for vestenvindens gud hos grækerne. Vinden i de københavnske gader var og er et bekendt fænomen.

* **Kongens Nytorv**] → 🌐.

* **de stærkeste Blæsere**] de kraftigste vinde.

* **Detaschement**] fr. fortrop.

* **store Kongensgade ... Nørreport, til Højbroplads**] → 🌐.

* **Østergade**] → 🌐.

* **Taarn-Vægter** en] opsynsmand posteret på et tårn; hans opgave var at holde udkig med ildebrand, skibes ankomst mv.

* **Bredgade** n] el. Norgesgade → 🌐.

* **Drapperiet**] folderige og kunstnerisk arrangerede klæder.

* **Die eine ist verliebt ... wäre es gerne**] ty. »Den ene er ganske meget forelsket; / Den anden ville gerne være det«, citat fra Joseph Freiherr v. Eichendorffs digt »Vor der Stadt«, hvor det beskriver to musikanter, jf. *Gedichte*, Berlin 1837, ktl. 1634, s. 24.

* **Extraskriver**] embedsmand i bystyrelsen.

* **overordentlige Leiligheder**] særlige lejligheder.

* **figurere**] optræder.

* **gewaltig**] stærkt.

* **Present**] gave, foræring.

* **Livets Juletræ**] spiller måske på livets træ i Edens have, jf. 1 Mos 2,9. Tyske familier indførte traditionen med juletræ til Danmark, hvor det blev tændt første gang 1811.

* **den Kjærlighedens-Kaabe ... skjule Mange**] spiller formentlig på 1 Pet 4,8: »kærlighed skjuler mange synder«.

* **Puf**] udposninger.

* **lange Linie**] .

* **Og jeg vil ikke ... udi Hatten**] jf. sidste strofe i »den over al Norge berømte, muntre Bondevise« i *Brage og Idun, et nordisk Fjærdingaarsskrift*, udg. af P.F. Barfod, bd. 2, Kbh. 1839, s. 445, hvor ordlyden er: »Og jeg vil ingen Studenter ha'e, / Som ligger og læser om Natta, / Men jeg vil ha'e mig en Officeer / Med hvide Fjeder udi Hatta«.

* **harmonia præstabilita**] lat. forudbestemt harmoni. En filosofisk term præget af den ty. filosof og naturvidenskabsmand Gottfried Wilhelm Leibniz (1646-1716), som bringer »die Lehre von der vorherbestimmten Harmonie« til udtryk i § 59 i første del af »Des Versuchs Von der Güte Gottes, von der Freyheit des Menschen, und vom Ursprunge des Bösen« i *Theodicee* (1710), jf. *Theodicee*, udg. af J.C. Gottscheden, 5. udg., Hannover og Leipzig 1763, ktl. 619, s. 212-215. Leibniz anvender udtrykket »l'Harmonie préétablie« i § 80 i *La monadologie* (1714), jf. *God. Guil. Leibnitii Opera philosophica, quæ exstant*, bd. 1-2, udg. af J.E. Erdmann, Berlin 1839-40, ktl. 620; bd. 2, s. 711.

* **suffisant**] sikker, ordet anvendes ofte lidt ironisk.

* **Høibroplads**] → .

* **pretentionsfuld Pragtblomst**] indbildsk prydblomst.

* **styre Solvognen over Himlens Bue**] I den gr. myte om Phaëthon, solens søn, fortælles det, at han af sin far fik lov at styre solvognen for en dag. Phaëthon magtede imidlertid ikke opgaven og ville have stukket jorden i brand, hvis ikke Zeus havde dræbt ham med et lyn, jf. P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 2, s. 450f. og 2. sang i Ovids *Metamorphoses (Forvandlinger)*.

* **Frimureri**] hemmelige forståelse.

* **graviterer til**] nærmer sig til (et andet legeme på grund af sin tyngde); bliver draget mod.

* **Kjærlighedens Gud er blind**] Eros (Amor) skildres ofte som et vinget barn, der med bind for øjnene affyrer kærlighedens pile (→ [ee2](#) *).

* **Pyntekone**] påklæderske fx på teater.

* **Aand udgjør Negationen ... qvindelige Existens**] Kvinden er umiddelbar og ikke reflekterende og mangler derfor i egentlig forstand selvbevidsthed, dvs. ånd. I hegelsk terminologi: Kvinden er som værende følelse og natur, og refleksionen er umiddelbarhedens negation. For den reflekterende bevidsthed opstår distinktionen mellem genstand og egenskab, hvilket udtrykkes ved fx at sige, at manden *har* følelser, men at han ikke, som kvinden, *er* følelse.

* **i hendes egen Potens**] med hendes egne midler eller muligheder.

* **Non formosus ... amore Deas**] lat. »Odysseus var ikke smuk, men han var veltalende, og dog fik han havets gudinder [Kirke og Kalypso] til at pine af elskov«, jf. Ovid *Ars amandi* 2, 123f. Jf. *P. Ovidii Nasonis opera quae supersunt* () bd. 1, s. 233.

* **i reen græsk Forstand**] dvs. som venner ().

* **det gamle Vers ... at sidde derpaa**] sigter formentlig til sanglegen »Munken gaar i Enge«, hvori det hedder: »Munken breder ud sin Kappe så blå, og byder skøn Jomfru at sidde derpå«, jf. Ewald Tang Kristensen *Danske Børnerim, Remser og Lege*, Kbh. 1898, s. 296 (nr. 2214).

* **Jehovah ... synlig i Stemmen**] spiller måske på 2 Sam 3, hvor det fortælles om den unge Samuel, som gjorde tjeneste ved templet i Shilo under præsten Eli, at han en nat tre gange hørte en stemme i drømme og ikke forstod, at det var Gud, der kaldte på ham, men hver gang troede, at det var Eli; da stemmen kaldte fjerde gang, og Samuel efter Elis råd svarede: »Tal, din tjener hører!« talte Gud til ham. – Jehova .

* **kold og tør**] spiller på den lære om sammenhængen mellem jordens fire elementer og menneskets legemsvæsker, som blev opstillet af den gr. læge Galenos (f. 129 e.Kr.). Til de fire elementer ild, vand, luft og jord skulle svare kvaliteter – varme, fugtighed, kulde og tørhed – der korresponderer med legemsvæskerne gul galde, slim, blod og sort galde og manifesteres som fire sindstilstande, hhv. den koleriske, flegmatiske, sangvinske og melankolske.

* **über und über**] ty. ganske og aldeles.

* **Aandens Kornmod**] åndens modningstid. Ordet »kornmod« bruges om den periode, i hvilket kornet modnes. Rødmen er tegn på »åndens kornmod«, fordi den viser en begyndende refleksion.

* **i Rapport til**] i forhold til; i forbindelse med.

* **Schillers Gedichte**] Friedrich Schiller (1759-1805), ty. digter og filosof. Der fandtes i tiden talrige udgaver og samlinger med Schillers digte. SK ejede *Schillers sämtliche Werke* bd. 1-12, Stuttgart og Tübingen 1838, ktl. 1804-1815.

* **Teklas Sang**] Der sigtes formentlig til digtet »Thekla. Eine Geisterstimme« i *Sämtliche Werke* bd. 1, 1838, s. 391f. I afnittet »Die Piccolomini« (3. akt, 7. scene) i det længere dramatiske digt »Wallenstein« findes dog også en sang af Thekla, jf. *Sämtliche Werke* bd. 4, 1838, s. 145.

* **Bürgers Gedichte**] .

* **Lenore ... Vilhelm**] I Bürgers ballade »Lenore« venter pigen Lenore på sin elskede Vilhelm, der er udkommanderet til krigstjeneste. Hun frygter, at han er dræbt. Moderen forsøger at trøste hende og nævner også den mulighed, at han måske har fundet en anden. Men i en sen natte-time kommer han ridende, tager hende med og rider mod kirkegården ().

* **unheimlich**] ty. uhyggeligt.

* **Exaltation**] overspændthed.

* **den som leer sidst, leer bedst**] jf. ordsproget: »Den leer bedst, som leer sidst«, C. Molbech *Danske Ordsprog, Tankesprog og Riimsprog* (), s. 129.

- * **løbe hende af Grund**] gøre hende fri, sætte hende fri af grunden.
- * **item**] lat. ligesom også.
- * **langweiligt**] af ty. kedsommeligt.
- * **ex consensu gentium**] lat. ifølge menneskehedens enstemmige antagelse.
- * **bespænde**] gøre urolig.
- * **Huusven**] fortrolig ven, der ofte kommer i huset.
- * **mere pikant end interessant**] .
- * **dimittere**] sende fra skole til højere uddannelse, afskedige, bortsende.
- * **Somnambul**] søvngænger.
- * **Exploration**] undersøgelse, udforskning.
- * **volente deo**] lat. om Gud vil.
- * **Antecedens**] forgænger el. fortilfælde.
- * **item**] lat. ligesom også.
- * **in suspenso**] lat. i spænding.
- * **Amphiboli** er] tvetydighed.
- * **generatio æquivoca**] lat. selvavlen, opståen af sig selv, egl. betegnelse for organiske væsners opståen af uorganisk materiale.
- * **ordinaire**] normale, sædvanlige.
- * **Philisteragtig** e] bornert og konventionel i handle- og tænke måde, småborgerlig, spidsborgerlig.
- * **Trin-Øvelser**] indøvelse af dansetrin.
- * **cordialt**] hjerteligt, troskyldigt.
- * **som en Døendes prophetisk**] sml. fx *Sokrates' Forsvarstale* 39c, hvor Sokrates siger til sine dommere: »Og herefter har jeg lyst til at udtale et varselsord til jer, der har dømt mig til døden. Jeg står nu på det punkt – lige foran døden – hvor mennesket snarest kan varsle«.
- * **Tredie-Mand**] person set i et (modsætnings)forhold til to, som udgør et par, fx to forelskede eller to ægtefæller, en udenforstående, en uvedkommende.
- * **Sportler**] gebyrer, som embedsmænd modtog for at udføre handlinger, der tjente private interesser. Embedsmændenes lønninger bestod på SKs tid for en stor del af sportler.

- * **Toldboden**] det sted, hvor indført gods blev fortoldet (→ 🌐).
- * **Pantser**] rustning; forsvarsberedskab.
- * **Sirtsjes-Kjole**] kjole af glat, lærredsagtigt, tæt vævet bomuld.
- * **gaae nu ud i Verden**] Udtrykket hører til folkeeventyrenes faste formuleringer, ligesom de følgende passager.
- * **som et Segl paa Dine Læber**] som udtryk for tavshed el. tavshedspligt.
- * **trange Vei ... Blomster-Stier**] Formentlig hentydes der til den sti, der løb på bysiden langs søerne i København ved nuværende Øster Søgade, Nørre Søgade og Vester Søgade. Hele strækningen blev kaldt Kærlighedsstien, men i SKs samtid skelnede man også mellem Ægteskabsstien ud for Sortedams Sø, Kærlighedsstien ud for Peblinge Sø og Venskabsstien ud for Sankt Jørgens Sø. Kirsebærstien, der var kendt for sine blomstrende buske og træer, lå på Vestervolds yderside mod den vandfyldte stadsgrav (→ 🌐). Jf. desuden Matt 7,14: »Hvor snæver er ikke den port, og hvor trang er ikke den vej, der fører til livet, og der er få, som finder den!«
- * **Inventeur**] fr. opfinder.
- * **Strimmel, Pedellen har ned ad Ryggen**] Universitetspedellen var en underordnet embedsmand, som varetog praktiske opgaver, herunder budtjeneste. Pedellerne havde oprindeligt en embedsdragt, men denne var i det 19. århundrede forlængst afskaffet. En rest var imidlertid en sort kappe, som sidst blev båret af en universitetspedel indtil 1. april 1846, på hvilket tidspunkt han overgik til embedet som klokker ved Vor Frue Kirke i København. Jf. H. Matzen *Kjøbenhavns Universitets Retshistorie* bd. 1-2, 1879; bd. 1, s. 277. Det vides ikke, om disse kapper skulle være forsynet med en strimmel ned ad ryggen.
- * **Trop siger ... andre Kunstnere**] jf. 5. scene i J.L. Heibergs vaudeville *Recensenten og Dyret*, hvor den yngre studerende Keiser siger til Trop: »At være Recensent [dvs. anmelder], det fører ikke langt; man maa selv være Kunstner«, og Trop svarer: »Ganske rigtigt. Først derved erhverver man sig Ret til at kritisere de andre Kunstnere«, *J. L. Heibergs Samlede Skrifter. Skuespil* () bd. 3, 1834, s. 210.
- * **ophængt**] hængt til side.
- * **Mentor**] gr. sagnfigur, der i Homers *Odysseen* optræder som rådgiver for Odysseus' unge søn Telemachos; læremester.
- * **Circumspektion**] forsigtighed, omtanke.
- * **in statu quo**] lat. i uforandret tilstand.
- * **en Kongedatter, der hæves fra Støvet**] et typisk folkeeventyrmotiv.
- * **gestaltet sig**] formet sig, udviklet sig.
- * **skuffende**] illuderende.
- * **cominus**] lat. på nært hold.

- * **eminus**] lat. på afstand.
- * **Ovid**] Ovid *Amores* 1, 4, 16, 35-46, jf. *P. Ovidii Nasonis opera quae supersunt* () bd. 1, s. 148. – Ovid: Publius Ovidius Naso (43 f.Kr. - 17 e.Kr.), rom. digter.
- * **desultorisk**] flygtig.
- * **Auf heimlich erröthender Wange ... Herzens Glühn**] ty. »På hemmeligt rødmende kind / lyser hjertets gløden«. Kilden ikke identificeret.
- * **Regensen**] studenterkollegium knyttet til Københavns Universitet.
- * **Laugshuus**] hus, hvor de enkelte lav (laug), dvs. sammenslutninger af mestre og svende inden for samme fag, mødtes.
- * **en masse**] fr. i mængde; alle sammen.
- * **annecterede Batailloner**] forstærkningstropper.
- * **Allarmplads** en] plads, hvor tropperne samles ved signal til at gribe til våben (alarm).
- * **disse forliebte Haandværksfolk** s] spiller formentlig på *De forliebte Haandværksfolk. Syngespil i 3 Acter af C. Goldoni*, overs. af L. Knudsen, Kbh. 1781. Stykket blev genopført i 1831-40.
- * **durch**] ty. durk, igennem.
- * **Udgangsoæg**] gammel og udtjent hest.
- * **byde mig Spidsen**] tage kampen op med mig.
- * **Sprosse** n] stang, der forbinder benene på en stol.
- * **Lic.**] fork. for »licentiat«, en akademisk grad i teologi, medicin og jura, der gav lov til at forelæse ved universitetet.
- * **Toldboden**] .
- * **Vestergade**] → .
- * **General-Fuldmagt**] overordnet fuldmagt.
- * **figurerer**] agerer, optræder, danser
- * **dithyrambisk**] begejstret.
- * **Ingen føre et Menneske i Fristelse**] Ingen må føre et menneske i fristelse.
- * **dissolut**] slapt, løsgjort, forkælet.
- * **hypostasere**] egl. virkeliggøre, antage personlig form.

* **mest overvættes**] stærkeste, mest overvældende.

* **rolig grebet Armstagen**] sigter til 2. akt, 19. scene, i Mozarts opera *Don Juan*, jf. *Don Juan. Opera i tvende Akter*, overs. af L. Kruse (), 1807, s. 122f.

* **skuffer**] bedrager.

* **Rebekka ... hans Husguder**] spiller på beretningen i 1 Mos 31,1-35, hvor det fortælles, at Jakobs hustru Raket (og altså ikke Jakobs mor Rebekka) stjal sin far Labans husguder, da Jakob flygtede fra ham sammen med sine to hustruer Lea og Raket og deres børn, v. 20. Laban satte efter dem, og da han havde indhentet dem, sagde han til Jakob: »hvad haver du gjort, at du haver stiaalet mit Hierte, og bortført mine Døttre, ligesom fangne ved Sverd?« (GT-1740). Da Laban endvidere spurgte Jakob, hvorfor han havde stjålet husguderne, svarede Jakob, at den, han fandt husguderne hos, skulle miste livet. Laban gennemsøgte både Leas og Rakels telt, men fandt ikke sine husguder, for Raket havde gemt dem i sin kamelsaddeltaske og sat sig på dem. Da hendes far kom hen til hende, blev hun siddende og undskyldte sig med, at hun havde menstruation, v. 35. Laban fandt aldrig sine husguder.

* **en egen Art Vidier**] en særlig slags vidjer, formentlig tynde pilegrene. Det var ikke almindeligt i Danmark at bruge flettede vidjer til fremstilling af gulvtæpper. Sceneriet henviser til samtidens opfattelse af kinesisk og japansk kultur som udtryk for 'det fremmede'. Måske er vidjetæppet ment som sidestykke til de japanske 'tatami-måtter', der fremstilles af bambus.

* **Venerabile**] lat. det, som bør vises ærefrygt; ordet anvendtes i den romersk-katolske kirke om hostien, dvs. det brød, der er indviet under nadveren, og som tilbedes.

* **agiteres**] ophidses, foruroliges.

* **Jomfru-Spring**] I J. og W. Grimms *Deutsche Sagen* bd. 1 2, Berlin 1816-18, er der to eventyr, hvoraf det ene har titlen »Jungfrausprung«, det andet »Jungfernsprung«, dvs. »Jomfrusprung«. I det første, som er fra Alperne, er det navnet på en tinde, i det andet, som er fra Böhmen, navnet på en stejl klippeside.

* **andraget paa**] foreslået.

* **paa Østergade boer to Conditorer**] Østergade forbinder Kgs. Nytorv og Højbro Plads ([→](#)). Gaden er nu en del af Strøget, som i SKs samtid blev kaldt Ruten (ofte stavet Routen). På denne strækning mødtes byens elegante og højere borgerskab, og her blev landets første butikker med udstillingsvinduer indrettet. På hjørnet ved Kgs. Nytorv lå siden 1800 Hotel d'Angleterre, hvor Carl Joseph Knirsch i stueetagen mod Østergade indrettede byens første café 1831. Et andet populært mødested var et af byens 'schweizer-konditorier', grundlagt 1802 af Lorenzo Gianelli, som to år efter flyttede sin forretning til Østergades modstående hjørne ved Kgs. Nytorv. Konditoriet havde store vinduer mod Østergade.

* **telegraphiske**] om ordløse meddelelser ved hjælp af blikke eller gestik.

* **at slaae Sladder**] egl. at tungen slår sladder, dvs. at den talendes tunge ikke kan formulere ordene rigtigt, at sludre.

* **Digterens Ord om Agnete**] sigter til J. Baggesens digt »Agnete fra Holmegaard« i *Jens Baggesens danske Værker* (), bd. 2, 1828, s. 358: »Agnete, hun raved, / Hun segnede, hun faldt – / Nu alle hendes smaa Børn / De længes overalt – / Overalt. / Nu Sønner, som Døttre, / De længes overalt«.

* **Dardanellerstræde**] det smalle farvand mellem den græske halvø og Lilleasien; strædet forbinder det græske øhav (Det ægæiske Hav) med Marmarahavet.

* **Sidegevær**] dvs. sidevåben (sabel eller kårde).

* **der holder sig ved Haab ilive**] jf. Heibergs *Ny A-B-C-Bog i en Times Underviisning til Ære, Nytte og Fornøielse for den unge Grundtvig*, Kbh. 1817, s. 21, hvor det ved bogstavet 'K' hedder: »En Kapellan kan gammel blive, / Og holder sig ved Haab ilive«.

* **Cabriolet**] let enspændervogn med to hjul.

* **sphærisk Harmoni**] Sfærernes harmoni var oprindeligt et pythagoræisk udtryk for de toner, der er uørlige for det menneskelige øre, og som er forårsaget af himmellegemernes bevægelse. Vendingen er også blevet brugt som betegnelse for en overensstemmelse imellem altets dele.

* **Cardea**] el. Carna, rom. gudinde, der vågede over indgangsdørens hængsel. Historien fortælles i Ovids *Fasti* 6, 101f., jf. P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 1, s. 465f.

* **Janus**] rom. skytsgud for offentlige ind- og udgange. Janus har to ansigter, et fremad og et bagud. Jf. P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 2, s. 6.

* **Ekcho**]

* **Man fortæller om Mennesker ... gjensidig Taushed**] således fx i Sallusts *Bellum Catilinarium* 22, hvor det fortælles om Catilina, at han bød sine senere medsammensvorne et bæger vin blandet med blod, før de svor, at de ville være tavse om hans forehavende. Jf. *C. Sallusti Crispi opera* () bd. 1, s. 107-111, og *Sallusts Catilinariske Krig*, overs. af R. Møller ().

* **Bag ethvert Træ seer jeg et qvindeligt Væsen**] spiller på forestillingen i gr. myt. om nymfer, dvs. kvindelige guddomme, der optrådte som følge eller tjenere for de overordnede guder. Man forestillede sig, at de i skikkelse af unge, smukke kvinder levede i naturen, ofte i træer og bjerge eller ved kilder.

* **Æolus**] vindenes gud i gr. mytologi. Han kunne spærre vindene inde i en sæk og dermed forhindre dem i at blæse. I Vergils *Æneide* 1. sang, vers 51f., fortælles det, at han boede på den flydende ø Aeolia, hvor han opbevarede vindene i en klippehule, jf. *Virgils Æneide*, overs. af J.H. Schønheyder (), bd. 1, s. 6f. Jf. P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 1, s. 77.

* **Ariadne ... Veien derigjennem**] Ariadne var datter af kong Minos på Kreta. Da den atheniensiske Theseus skulle dræbe uhyret Minotaurus, som opholdt sig i labyrinten på Kreta, gav Ariadne ham et garnnøgle, hvis ene ende han fæstnede til labyrintens indgang. Det var derefter muligt for ham at finde ud af labyrinten igen efter at have dræbt uhyret. Jf. P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 1, s. 309.

* **interessanteste**] .

* **ældre Skrift ... tydelig og klar**] henviser til det gr. begreb 'palimpsest' om et pergamenthåndskrift, hvor den oprindelige skrift er blevet udslettet eller udskrabt for at gøre plads for en ny. Ved kemiske midler er det i nogle tilfælde muligt at få den oprindelige skrift til at træde frem igen.

* **Hvor kan et Rige ... i Strid med sig selv**] jf. Mark 3,24.

* **Indrollerings Chef**] chef for indskrivning (indrullering) af værnepligtigt el. frivilligt mandskab.

* **Mil** e] længdemål, 1 dansk mil = 7,5 km.

* **blaae Bjerge** s] fjerne, ubestemte, eventyrlige bjerge.

* **Da Jacob havde tinget ... lod Faarene see derpaa**] Spiller på 1 Mos 30,31-42 med beretningen om den snu Laban, der ønskede at beholde sin nevø Jakob i sin tjeneste som hyrde for sin hjord. For denne ydelse krævede Jakob alle de spættede, brogede og sorte får og geder i løn. Laban gik ind på kravet, men udskilte alle de spættede, brogede og sorte dyr og gav dem til sine sønner. Jakob snød dog Laban og lod fårene og gederne parre sig foran afbarkede grene opstillet i vandrenderne, hvor de drak, så de fik stribet, spættet og broget afkom. Således fik Jakob sin løn og blev uhyre velstående.

* **Concupiscens**] attrå, lidenskab.

* **Om Tiden end ... Tavler**] en sammenblanding af to talemåder, dels »Tiden læger alle sår«, der tillægges grækeren Menandros (342-290 f.Kr.), dels »tabula rasa« (lat. egl. glat strøgen vokstavle, svarende til ubeskrevet blad), der kendes fra Aristoteles (384-322 f.Kr.).

* **Billede fra Oldtiden**] vægmaleri fra Herculaneum, nu i museet i Napoli. Efter drabet på Minotauros bortførte Theseus Ariadne (), men forlod hende på øen Nesos. Billedet er beskrevet i P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 1, s. 310. Se [illustration 19](#).

* **Nemesis**] den gr. gudinde for gengældelse og straffende retfærdighed. Nemesis straffer ofte for overmod og for ufortjent lykke og misbrug af lykken. Jf. P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 2, s. 304f.

* **Amor ... hans Bue**] sigter til forestillingen om, at den gr. kærlighedsgud Eros (lat. Amor) med sine cedertræspile kunne vække forskellige følelser hos et menneske; blev det ramt af en pil med guldspids, betød det lykkelig kærlighed, blev det ramt af en pil med blyspids, betød det ulykkelig kærlighed. Jf. W. Vollmer *Vollständiges Wörterbuch der Mythologie aller Nationen* (), s. 191.

* **Theseus**] .

* **Kongeveien**] vejen fra København over Lyngby til Fredensborg; »kongevej« anvendes også i samme betydning som »alfarvej«.

* **Nøddeboe ... Esrom Sø**] landsby på den sydvestlige side af Esrom Sø i Nordsjælland.

* **Jagtvei**] vej anlagt for jagtens skyld.

* **Gribs-Skov**] Danmarks største samlede skovområde, ligger vest for og grænser op til Esrom Sø.

* **Repititorier**] gentagne beretninger, der i korthed gengiver hovedindholdet.

- * **kun min Stemme bliver tilbage**] .
- * **Præsenteerbakke**] bakke, hvorpå spise- eller drikkevarer bydes rundt.
- * **Buk ken**] ophøjet kuskesæde på en vogn.
- * **Tørvebonde**] bonde der fremstiller og handler med tørv og evt. også selv transporterer dem til byen for at sælge dem.
- * **bede**] ordet kan både betyde at anråbe Gud og at spise.
- * **Degne-Datter**] datter af sognets skolelærer.
- * **Bonden veed ingen Ting ... det er ham vel undt**] spiller på temaet i Holbergs komedie *Jeppe paa Bierget, eller Den forvandlede Bonde* (1723), jf. *Den Danske Skue-Plads* () bd. 2.
- * **Men hvad seer jeg**] henviser til et typisk træk i Holbergs komedier (), hvor scenskift ofte markeres ved, at én af de optrædende bemærker, at en ny kommer ind eller etablerer kontakt med pågældende. Teknikken er meget markant i *Barselstuen* og anvendes i *Jeppe paa Bierget* i slutningen af 1. akt, 3. og 5. scene, samt i 5. akt., 3. scene.
- * **Bredgaden**] .
- * **age**] køre.
- * **refuserer**] afslår.
- * **Theatret i Dresden**] Teatret var bygget i 1841 og regnedes for et af de prægtigste i Europa. Dresden var hovedstad i det daværende kongerige Sachsen.
- * **skuffende**] livagtigt.
- * **Venus**] .
- * **Venerabile**] .
- * **omfavner mig ... som Skyen den Forklarede**] . Spiller også på beretningen i Matt 17,1-8 om Jesu forklarelse, dvs. forvandling, herliggørelse, på bjerget, mens han var sammen med tre af sine disciple; da kom der en lysende sky og overskyggede dem, og fra skyen lød der en røst: »Det er min elskede søn, i ham har jeg fundet velbehag. Hør ham!« v. 5.
- * **hiatisk**] afbrudt ().
- * **ret have Lige deraf**] virkelig have fuldt udbytte deraf.
- * **lasciv**] lat. vellystig, utugtig.
- * **Frederiksberg-Have**] .
- * **decent**] lat. anstændig, sømmelig, sædelig.

- * **Linietropperne**] kamptropperne i modsætning til reservetropperne.
- * **Stadens 32 Mænd**] Københavns byråd bestod af 32 mænd.
- * **Politivennen**] I bladet *Politivennen* for 1837, 86. hefte, s. 219-221 og 235-238, findes et satirisk stykke: »Tjenestepigerne før og nu, Skizze af Castelli, localiseret«, hvori den moderne tjenestepiges dragt angives som »Kaabe, Boa, en pyntelig Hat, graae Merinos Snørestøvler og graa Glacéhandsker«.
- * **mageløs**] enestående. Et af N.F.S. Grundtvigs foretrukne udtryk.
- * **Gyldenaar**] lykkelige, herlige år. N.F.S. Grundtvig anvendte ordet på prægnant måde, bl.a. i »Blomstre som en Rosengård« fra *Sang-Værk til den Danske Kirke* bd. 1-2, Kbh. 1837-41; bd. 1 (ktl. 201), nr. 132, jf. første strofe: »Blomstre som en Rosen-Gaard / Skal de øde Vange, / Blomstre i et Gylden-Aar / Under Fugle-Sange! / Mødes skal i Straale-Dands / Libanons og Karmels Glands, / Sarons Yndigheder!«
- * **Hjertetropperne : Nyboders-Piger**] Hovedstyrken kommer fra Nyboder, der var kendt for frisk folkelighed på grænsen til det plumpe ().
- * **barhovede**] .
- * **Conferentsraad** ens] En sådan var placeret i 2. rangklasse nr. 12 i rangfølgen, som var fastlagt ved forordninger af 1746 og 1808 med senere tillæg og omfatter 9 klasser inddelt i numre. I rangfølgen indgik både embedsmænd og adelige, de sidste alene i kraft af deres fødsel.
- * **Condition**] tjenesteplass, bestilling.
- * **Kammerdug**] gennemskinneligt lærred, vævet af fint hør-garn.
- * **10 Mk.**] .
- * **αυταρχεια**] gr. (autárkeia) selvtilstrækkelighed. Hos Aristoteles er selvtilstrækkelighed karakteristisk for den lykkelige. Både stoikerne og ny-platonikerne opfattede selvtilstrækkelighed som en dyd.
- * **En gammel Philosoph**] ikke identificeret.
- * **Justitsraad** en] var placeret i 5. rangklasse, nr. 3, idet dog 'virkelige' justitsråder havde plads i 4. rangklasse, nr. 3 ().
- * **intet mindre end**] slet ikke, på ingen måde.
- * **item**] lat. ligesom også.
- * **cohærerende**] sammenhængende; sammensmeltende eller sammenklistrende.
- * **Et godt Svar ... siger Salomo**] sigter til Ordspr. 24,26: »Den, der svarer redeligt, er som en, der kysser læberne«. Jf. *Die Bibel oder die ganze heilige Schrift alten und neuen Testaments, nach der deutschen Uebersetzung Dr. M. Luthers*, udg. af J.P. Fresenius, Frankfurt am Main 1842, ktl. 4, der har: »Eine richtige Antwort ist wie ein lieblicher Kuß« (»Et rigtigt svar er som et dejligt kys«). –

Ordsprogenes Bog er i den kirkelige tradition blevet tillagt kong Salomo og bar derfor også betegnelsen »Salomo Ordsprog« i *Biblia, det er: den ganske Hellige Skriffs Bøger*, Kbh. 1824, ktl. 6.

* **Phædrus om Elskov**] sigter til Platons dialog *Faidros* 244a-257b, jf. *Platonis Opera, quae exstant*, udg. af F. Ast (), bd. 1, s. 164-194.

* **han hænger ved Lærerens Mund**] på latin: pendet ab ore magistri.

* **Klangfigur**] symmetriske figurer, der dannes i tørt sand strøet på en vandret glas- eller metalplade, når man med en violinbue stryger på kanten af pladen og sætter den i svingninger. Fænomenet blev påvist 1787 af den ty. fysiker E.F.F. Chladni og diskuteret bl.a. af H.C. Ørsted, som i 1808 fik Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs sølvmedalje for sin afhandling »Forsøg over Klangfigurerne« i *Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs Skrifter for Aar 1807 og 1808* bd. 5, Kbh. 1810, s. 31-64.

* **Memnons Støtens Musik**] Den egyptiske Memnonsstøtte var en 20 m høj statue af den siddende farao Amenophis 3. Efter at statuen var blevet ødelagt ved et jordskælv 27 f.Kr., sprang små stykker sten af brudfladerne, når de opvarmedes af den opgående sol. De lyde, erosionen fremkaldte, mindede om sang. Den »syngende« statue omtales fx i Tacitus *Annales* 2, 61. Jf. *C. Cornelii Taciti opera ex recensione Ernestiana*, udg. af I. Bekker, Berlin 1825, ktl. 1282, s. 80, og *Cajus Cornelius Tacitus*, overs. af J. Baden, bd. 1-3, Kbh. 1773-97, ktl. 1286-1288; bd. 1, s. 159.

* **Ovid ... dos est uxoriam lites**] lat. »hustruens medgift er skændsmål«, Ovid *Ars amandi* 2, 155. Jf. *P. Ovidii Nasonis opera quae supersunt* () bd. 1, s. 269. Ovid .

* **det Bælte, hvormed Venus ... Smigreri**] Afrodites (Venus') skønhedsbælte. Jf. 14. sang, vers 214-221, i Homers *Iliade*, overs. af Chr. Wilster, bd. 1-2, Kbh. 1836; bd. 2, s. 34: »Talt, og af Barmen hun løste sit rigtbaldyrede Belte; / Der sad smukt indvirket ethvert fortryllende Middel, / Der var den smeltende Elskov, vor Længsel og gantende Tale, / Der var den smigrende Bøn, som endog bedaarede Vise. / Dette Gudinden ihænde hun gav, tog Ordet og sagde: / Der! forvar i din Barm dette rigtbaldyrede Belte! / Al Fortryllelse findes derpaa; vist neppe du kommer / Ærindeløs fra den Gang, som din Hu dig byder at vandre«.

* **insinuante**] indsmigrende.

* **confabulatio**] lat. samtale, samkvem.

* **Hiatus**] lat. gab, hul; mislydende sammenstød mellem to eller flere vokaler, især i forskellige ord, fx Du, o Adam.

* **lægger sit Hoved til Elverhøi**] henviser til 1. akt, 1. scene, i J.L. Heibergs skuespil *Elverhøi* (1828), hvori en vise begynder med ordene: »Jeg lagde mit Hoved til Elverhøi, / Mine Øine de finge en Dvale; / Da kom mig imøde Jomfruer to, / Og lokked mig med Sang og Tale. / Eia! hvor selsom en Dands!« Jf. *J. L. Heibergs Samlede Skrifter. Skuespil* () bd. 3, 1834, s. 294.

* **Jacta est alea**] lat. Terningen er kastet. Ifølge Svetons kejsnerbiografier *De vita Caesarum* 1, 32, var det Cæsars ord, da han med sin hær overskred floden Rubicon, der var grænseflod imellem provinserne og selve Italien, og som det var hærførerne forbudt at overskride med deres hære. Hermed indledtes den 2. romerske borgerkrig, der førte til Cæsars eneherredømme. Jf. *Caji Svetonii Tranquilli Tolv første Romerske Keiseres Levnetsbeskrivelse*, overs. af J. Baden () bd. 1, s. 31.

* **Casuistiker**] en, som kan give råd i enkeltstående situationer ved at bøje moralprincipper ud fra situationens karakter. Ofte brugt betegnelse for en spidsfindig moralist.

* **Synodal-Møde**] sammenkomst; foreningsmøde; kirkemøde som den højeste myndighed i de kirker, der har en synodal ordning, dvs. en synode, et kirkeråd, der træffer beslutninger på hele kirkens vegne.

* **Pastoral-Theologi**] praktisk teologi, dvs. den teologi, der beskæftiger sig med prædikenlære, katekismusundervisning, liturgi, kirkeret og sjælesorg, herunder de etiske spørgsmål, som en præst stilles over for i udførelsen af sit embede. På SKs tid blev der kun undervist i pastoralteologi på Pastorseminariet i København, hvis undervisning de teologiske kandidater måtte følge i 2 semestre for at kunne modtage ordination; SK gik på Pastorseminariet fra nov. 1840 til sept. 1841.

* **Kjæreste-Commers**] kæreste-fjas, kæresteri.

* **Schehersad ... ved at fortælle**] I rammefortællingen til den arabiske eventyrsamling *Tusind og én nat* fortælles det om kong Schahriar, at han hver nat lod sin vezir føre en jomfru til sig for at forlyste sig med hende, hvorefter han dræbte hende. Da vezirens egen datter, Scheherezade, stod for tur, tryllebandt hun tusind og én nat kongen med sine eventyr. Da hun morgenen efter den sidste nat trådte frem for ham med de børn, hun i al hemmelighed havde avlet med ham, giftede han sig med hende. Jf. *Tausend und eine Nacht*, overs. af G. Weil, bd. 1-4, Stuttgart 1838-41, ktl 1414-1417; bd. 1, s. 12.

* **trækker man sine Actier ud**] trækker man sin andel ud.

* **Oderint, dum metuant**] lat. »lad dem hade, når blot de frygter«, en sentens af den romerske tragediedigter Accius (*Atreus* 203), som den grusomme kejser Caligula plejede at citere. Jf. »Caligula« 30, 3, i Svetons kejserbiografier *De vita Caesarum* 30, 3, i *Caji Svetonii Tranquilli Tolv første Romerske Keiseres Levnetsbeskrivelse*, overs. af J. Baden () bd. 1, s. 312: »lige meget om de hade, naar de kun frygte«.

* **nymphæa alba**] lat. den hvide åkande.

* **attenterede**] tilsigtede, men ikke gennemførte.

* **Anadyomene**] gr. den, der stiger af havet – et af Afrodites tilnavne ().

* **Øiets Piil**] flirtende øjekast ().

* **Valkyrie**] I den nordiske mytologi var valkyrier de underordnede gudinder, der udsendt af Odin kæmpede på slagmarken, og som udvalgte, hvilke af de faldne der skulle til Valhalla, dvs. til hallen i Odins gård. Jf. J.B. Møinichen *Nordiske Folks Overtroer, Guder, Fabler og Helte* (), s. 458.

* **en Mellemvæg ... Pyramus og Thisbe**] De to unge, der elskede hinanden, var naboer i Babylon. Deres fædre forbød deres kærlighed, men den blussede da kun op i det skjulte. Gennem en lille revne mellem de to huse hviskede de heftigt til hinanden, jf. Ovid *Metamorphoses (Forvandlinger)* 4. sang, vers 55-166, i *P. Ovidii Nasonis opera quae supersunt* () bd. 2, s. 99-102.

* **Exspectance-Listen**] venteliste; liste over personer, der har krav på eller forventning om embede eller forfremmelse. »Exspectance« betyder egl. forventning eller håb.

- * **hensidde i uskiftet Bo**] at overtage en afdød ægtefælles efterladenskaber, uden at børn og andre arvinger har fået deres arvepart; at befinde sig i en situation, som ikke er påvirket af ydre anledninger.
- * **Magdalene-Stiftelse**] .
- * **Taareperse** n] noget, der får tårerne til at strømme; person, der græder meget eller er sentimental. Her betyder det nærmest en klub for gensidig jammer.
- * **Contradands**] opr. en landlig dans (indført fra England til Frankrig, jf. Countrydance), hvor de dansende bevæger sig mod hinanden.
- * **En Konge uden Land**] som fx Johan uden Land og Kristoffer (II) uden land.
- * **Successions-Krig**] krig om arve- eller tronfølge.
- * **Prætendenter**] personer, der gør krav på tronen.
- * **Assistenshuus**] Københavns assistentshus blev grundlagt 1688; bestyreren havde kongeligt privilegium på at udlåne kontanter mod pant og rente.
- * **Horats ... en Fortand**] Jf. Horats *Oder* 2, 8. *Q. Horatii Flacci opera* (), s. 48. I sin oversættelse *Q. Horatius Flaccus' samtlige Værker* () bd. 1, s. 161, gengiver J. Baden således: »Ja jeg vilde troe dig, Barine, naar du nogensinde havde haft Skade af, at du har forsvoret dig, naar din Skiønhed havde lidt nogen Skaar ved en eneste sort Tand eller Negel. Men ikke saa snart har du lyst Forbandelse over dit troeløse Hoved, saa sees din Deilighed i langt herligere Glands, saa behøver du ikkun at vise dig, for at sætte alle Unges Hierter i Brand«.
- * **Palnatoke ... den sorte Skygge**] Jf. scenen i Palnatokes hus i 5. handling af Oehlenschlägers tragedie *Palnatoke* (1807), hvor han siger: »Min Ære var tilforn et speilglat Skiold / Af slebent Staal; – hvor Solens Straale faldt, / Der blinkte den med dobbelt Glands tilbage. – / Nu staaer en Plet af blodig Rust paa Skioldet; / Jeg gnider den ved Dag, ved Nat – og kan / Ei faae den ud!« Jf. *Oehlenschlägers Tragødi* () bd. 2, 1842, s. 298. Stykket blev opført 8 gange på Det kgl. Teater i perioden 1830-40.
- * **Sjæls Energi som et høiere Blodsystem**] henviser til Galenos' væskelære ().
- * **Overflødig**] rigdom på, overflod af.
- * **Emanationer**] udstrømninger (af en indre væsensenhed); udtryk.
- * **Lad saa Gud beholde Himlen ... beholde hende**] jf. »Lad Gud kun beholde sit himmerrig, hvis jeg må beholde Gurre«, en udtalelse, som folkelige sagn har tillagt kong Valdemar Atterdag om Gurre Slot i Nordsjælland. Jf. J.M. Thiele *Danske Folkesagn* 1.-4. samling, bd. 1-2, Kbh. 1819-23, ktl. 1591-1592; 1. samling, bd. 1, s. 90ff.
- * **De troende Muhamedanere ... kraftesløse Skygger**] De troende muhamedanere, tilhængere af islam, skulle ifølge Koranen komme i det herlige Paradis, hvor de ville opholde sig med skønne, jomfruelige kvinder. Dem ville de sikkert lykkeligt »omfatte«, dvs. omfavne.

* **Væren for Andet**] den hegelske kategori »Sein für Anderes«. Når noget bestemmes i den dialektiske proces, afgrænses det i forhold til noget andet. Det har således en »væren for andet« og ikke en væren for sig selv. Når »væren for andet« er kvindens kategori, vil det sige, at kvinden bestemmes ud fra mandens kategori og hans seksualitet. Mennesket er først en væren i sig selv, derpå en væren for andet, for endelig at blive væren for sig selv, dvs. opnå selvbevidsthed (). På de følgende sider spilles spøgefuldt med de hegelske kategorier.

* **Charade**] .

* **hvorfor Gud ... en dyb Søvn falde paa Adam**] jf. 1 Mos 2,21.

* **Jehova tog et af Mandens Sidebeen**] jf. 1 Mos 2,22. Jehova .

* **den Tid er hun Drøm**] Overvejelserne over kvindens drømmeeksistens kunne være inspireret af Karl Rosenkranz *Psychologie oder die Wissenschaft vom subjectiven Geist*, Königsberg 1837, ktl. 744, hvor der tales om åndens drømmeliv og den drømmende ånd i forbindelse med åndens kamp mod det kropslige.

* **Abstraction**] Kvinden er ikke en væren for sig selv, før hun er blevet sig sit køn og sin seksualitet bevidst, hvilket først sker, når hun bliver genstand for mandens begær og erkender, at hun kan fastholde ham med sin seksualitet. Kvindens seksualitet er derfor, før hun bliver sig den bevidst, blot et kendetegn ved hendes køn og som således noget alment eller en abstraktion.

* **Vesta**] rom. jomfrugudinde. I Vesta-templet i Rom fandtes der ifølge Ovid *Fasti* 6, 295-298, intet billede af Vesta, men en evigt brændende flamme. Jf. P. *Ovidii Nasonis opera quae supersunt* () bd. 3, s. 143. Tempeltjenerinderne, de såkaldte vestalinder, var fornemme unge jomfruer. Jf. P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 2, s. 622.

* **Ordet: Existens ... ud af sig selv**] Ordet »eksistens« kommer af lat. »ex«, ud af, og »sisto«, stiller. Især i den hegelianske filosofi er forskellen mellem væren og eksistens betonet, idet eksistens forudsætter selvbevidsthed. Med udtrykket: »hun bestaaer ikke ud af sig selv« forstås netop en væren for andet ().

* **hun er som en Blomst, som Digterne gjerne sige**] jf. fx den tyske digter Heinrich Heine (1797-1856), der skrev »Du bist wie eine Blume« i *Buch der Lieder*, Hamborg 1837, s. 12.

* **det Prædominerende**] det overvejende.

* **Substans ... Reflexion**] Som substans er kvinden hvilende i sig selv og passiv, mens manden som refleksion er udadvendt og aktiv.

* **Sprødigkeit**] ty. snerpethed, knibskhed.

* **ved at læse om en Pige ... sætte Livet til**] Motivet kendes fra utallige eventyr, fx eventyr af den såkaldte Turandot-type, hvori en prinsesse sætter sine friere på en prøve eller stiller dem en gåde. Hvis de ikke klarer prøven, bliver de dræbt.

* **En Blaubart ... tvertimod**] Blåskæg, eventyrfigur, især kendt fra den fr. forf. C. Perraults eventyr om ridder Blåskæg. Tieck har brugt motivet i »Blaubart. Ein Märchen in fünf Akten«, *Sämmtliche Werke* bd. 1-2, Paris 1841; bd. 1, s. 436-66 (jf. *Ridder Blaaskæg. Et Æventyr* i *Digtninger af Ludwig*

Tieck, overs. af Oehlenschläger, bd. 1-2, Kbh. 1838-39; bd. 2, s. 1-64), og i »Die sieben Weiben des Blaubart. Eine wahre Familiengeschichte«, *Sämmtliche Werke*, bd. 2, s. 92-132. SK ejede *Sämmtliche Werke* bd.1-2, Paris 1837, ktl. 1848-1849.

* **Don Juan**] .

* **imprægneret**] gennemtrængt.

* **Væren for Andet er altid Øieblikkets Sag**] nemlig som led eller fase i en dialektisk udvikling frem mod selvbevidsthed (væren for sig selv).

* **Sommerværelser**] sommerbolig, som københavnernes ejede eller lejede uden for byen.

* **Ring**] spil, hvor træ- eller tovringe ved hjælp af stokke kastes og gribes af deltagerne.

* **dithyrambisk**] begejstret, lidenskabelig.

* **Man fortæller om en fransk Soldat**] kilden ikke identificeret.

* **Felttoget ... i Rusland**] Napoleon I's russiske felttog i 1812 endte med, at hæren gik til grunde, bl.a. på grund af stærk kulde.

* **Fodbladet**] fodsålen el. den del af foden, der danner vinklen med underbenet.

* **vive l'empereur**] fr. »leve kejseren«, dvs. Napoleon I.

* **den bekjendte Strid ... har foreviget hende**] Efter at to søstre havde gået og diskuteret om, hvem af dem der havde den smukkeste bag, standsede de en forbipasserende mand, som holdt på den ældste søster. Han fortalte episoden til sin yndre bror, der holdt på den yngste søster. Det samme gjorde endelig pigernes far. Det hele gav anledning til, at der i byen (Syrakus) blev bygget et tempel til Venus (gr. Afrodite), hvori der opstilledes en statue af Afrodite med tilnavnet »Afrodite Kallipygos«, dvs. »Afrodite med den smukke bag«. Blandt de mange senere fremstillinger af Afrodite Kallipygos, er den kendteste den, der står på nationalmuseet i Napoli. Anekdoten er fortalt af Athenaios 12, 554 (), jf. P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 1, s. 449.

* **Venus**] .

* **Natur-Mythe**] myte, som personificerer en naturkraft, her moderskabet. De talrige Maria-skildringer, hvor hun sidder med Jesusbarnet på sit skød, har naturmytens karakter.

* **horrenda refero**] lat. »det er skrækkeligt at berette«. Jf. Vergil *Æneiden* 2, 204, i *P. Virgilii Maronis opera*, udg. af J. Baden () bd. 1, s. 381: »Horresco referens«; og *Virgils Æneide*, overs. af J.H. Schønheyder (), bd. 1, s. 63: »jeg gyser ved at sige det«.

* **Hanen gale**] spiller formentlig på Jesu ord til apostlen Peter: »Sandelig siger jeg dig: I nat, før hanen gale, vil du fornægte mig tre gange«, Matt 26,34, og på beretningen i Luk 22,54-62, hvor Peter fornægter Jesus tre gange. Da han havde gjort det tredje gang, så Jesus på ham, Peter huskede de ord, Jesus havde sagt til ham, og Peter gik udenfor og græd bitterligt.

* **den gifte Kones Kappe ... den unge Piges ubedækkede Hoved**] Omkring 1840 bar de ældre københavnske modebevidste fruer store og kunstfærdigt udførte kapper, dvs. hovedbeklædninger, de yngre gifte damer brugte mindre omfangsrige kapper, og de ugifte slet ingen.

* **Diana**] det rom. navn for den gr. gudinde Artemis, datter af Zeus og Leto (), den jomfruelige gudinde for jagt, for børnefødsler og for kvinder i almindelighed.

* **Euripides ... føde Børn**] citat fra Euripides' tragedie *Medea* 250f. Jf. *Euripides*, overs. af Chr. Wilster, Kbh. 1840, ktl. 1115, s. 58, hvor hovedpersonen Medea siger: »Jeg vil før tre Gange staa i Kamp bag Skjoldet end blot een Gang føde Børn«. – Euripides (o. 485 - o. 406 f.Kr.), gr. tragediedigter.

* **Zerline bliver en Gjenstand**] I 1. akt, 3. scene, af Mozarts opera *Don Juan* (), møder hovedpersonen et optog af bønder, der fejrer Masettos og Zerlinas forlovelse. Don Juan narrer pigen bort fra Masetto og forsøger at forføre hende, men hun advares imod den troløse forfører af Donna Elvira. Det lykkes dog fortsat Don Juan at drive sit spil med hende.

* **bekjendt Kobberstykke**] kobberstikket ikke identificeret.

* **Samsons Haar ... fravriste mig**] spiller på fortællingen i Dom 16,4-22 om israelitternes leder Samson, der forelsker sig i Dalila, som er filister; og da israelitterne og filistrene lå i stadig krig med hinanden, var filistrene ude efter at finde en måde, hvorpå de kunne få bugt med den uovervindelige Samson. De overtaler Dalila til at lokke hemmeligheden ud af ham, og efter flere forsøg lykkes det hende; Samson bliver svag og betror sig til hende: »Der er aldrig kommet en ragekniv på mit hoved, for jeg har lige fra moders liv været en Guds nasiræer (...). Hvis mit hår bliver skåret af, mister jeg mine kræfter og bliver som ethvert andet menneske«, v. 17. Dalila klipper håret af ham, han mister sine kræfter, filistrene pågriber ham, stikker øjnene ud på ham, lægger ham i lænker og kaster ham i fængsel.

* **interessant i første Potens ... Interessante i anden Potens**] En brudt, hemmelig forlovelse er for forføreren interessant i første potens, dvs. opleves af ham som pirrende og fængslende, og han forstiller sig, at den af ham bevidstgjorte pige oplever det på den samme måde. Men en brudt, offentlig forlovelse gør også begge parter interessante for andre, og derfor er der tale om det interessante i anden potens. – det Interessante .

* **Flyv, Fugl, flyv!**] første vers af romancen »Flyv, Fugl, flyv / Over Furesøens Vove« af den da. digter Chr. Winther (1796-1876) fra samlingen *Digte*, Kbh. 1828, s. 40f. Billedet af fuglen, jeg'et og pigen, som bærer den følgende passage, er i dialog med hele digtet.

* **Pygmalions Elskede ... til Steen**] Sagnkongen, billedhuggeren og kvindehaderen Pygmalion havde skåret en elfenbensstatue af en kvinde. Han forelskede sig i hende, og kærlighedsgudinden Afrodite gjorde hende levende. Historien fortælles i Ovid *Metamorphoses (Forvandlinger)* 10, 243-297, jf. *P. Ovidii Nasonis opera quae supersunt* () bd. 2, s. 220-223. Jf. også P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 2, s. 508.

* **Overvættshed**] voldsomhed.

* **capitolinsk Byskrigs Forvirring**] sigter til de skræppende gæs, der vækkede de romerske soldater, da gallerne i nattens stilhed var ved at overrumple dem på Capitolium, Roms vigtigste helligdom. Jf.

Livius *Historiarum* 5, 47, T. *Livii Patavini Historiarum libri qui supersunt omnes*, udg. af J.T. Kreysing, stereotyp udg., bd. 1-5, Leipzig 1829, ktl. 1251-1255; bd. 1, s. 351f.

* **Forsamling af Theevandsknægte og Kaffemadamer**] et sammenrend af kaffedrikkende og småsladrende småborgere. En tevandsknægt er egl. en kop varm te med rom i.

* **hiin udødelige Præsident Lars hos Claudius**] jf. Matthias Claudius *ASMUS omnia sua SECUM portans, oder Sämmtliche Werke des Wandsbecker Bothen, Werke* bd. 1-8, Hamborg 1838 (ktl. 1631-1632 bd. 1-4); bd. 1, s. 68-80. – Mathias Claudius (1740-1815), ty. forf.

* **det berømte Kobber ... Præsident Lars**] Træsnittet af »Der President Lars« findes Claudius *Werke* bd. 1, s. 65; se [illustration 20](#).

* **Alpheus forelskede sig ... i Nymphen Arethusa**] jf. P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 1, s. 143.

* **sætte sig i Rapport til**] sætte sig i forbindelse med, i forhold til.

* **Katechisation**] .

* **Grethe i Faust**] .

* **Paradiset ... en Hauge mod Østen**] spiller på 1 Mos 2,8: »Gud Herren plantede en have i Eden ude mod øst«.

* **hiint Værelse**] jf. *EE1*, *SKS* 1, 338ff.

* **skuffende**] fuldkommen, bedragerisk.

* **Apuleius: Amor og Psyche**] . Her tænkes formentlig på *Amor und Psyche, freie metrische Bearbeitung nach dem Lateinischen des Apuleius*, af J. Kehrein ().

* **Myrthegreen**] Myrten er symbol for uskyld. På SKs tid begyndte bruden at bære myrtekrans ved brylluppet som tegn på, at hun var jomfru.

* **en Slægt paa Jorden ... en Mand og en Kvinde**] jf. Aristofanes' tale i Platons dialog *Symposion*, 189c-193e; *Udvalgte Dialoger af Platon*, overs. af C.J. Heise (), bd. 2, 1831, s. 37-43.

* **Jupiter**] .

* **Blegdammen**] .

* **Glacien** s] en jævn skråning ud mod det omgivende terræn uden for et voldanlæg.

* **accipio omen**] lat. »jeg modtager varslet«. Citat fra Cicero *De divinatione* 1, 45, 103; jf. *M. Tullii Ciceronis opera omnia*, udg. af J.A. Ernesti (), bd. 4, s. 644.

* **ominøs**] ildevarslende.

* **nærværende som en Gud**] Der tænkes på det latinske »praesens«, som, når det fx bruges om en gud, er udtryk for, at han er nærværende med sin kraft og aktivitet.

* **Kunde Alektryon forglemme sig ... nok dertil**] I gr. mytologi skulle Alektryon, Ares' ven, holde vagt under dennes stævnemøde med Afrodite, men faldt i søvn, så de elskende blev overrasket af solguden Apollon og Hefaistos, Afrodites mand. jf. P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 1, s. 137 og s. 444.

* **Heliotrop**] Solguden Helios forvandlede sin elskede Klytia til en Heliotrop, dvs. en solsikke, da han forelskede sig i en anden. Jf. P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 1, s. 535.

* **hvad Neptun gjorde for en Nymphe**] Nymfen Kaenis blev af sin elsker, havets gud Poseidon (lat. Neptun), forvandlet til en mand, Kaineus. Jf. P.F.A. Nitsch *Neues mythologisches Wörterbuch* () bd. 1, s. 444.